

Fåglar i Skåne 2019

Skånes Ornitologiska Förening

Fåglar i Skåne 2019

Utgiven av
Skånes Ornitologiska Förening (SkOF)

Redaktion:
P-G Bentz
Arne Ohlsson
Tomas Svensson

Teknisk redaktör:
P-G Bentz

Anser, supplement nr 77
Vellinge 2020

Innehåll

Förord	3
Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2019.....	5
Ringmärkningen vid Falsterbo Fågelstation 2019	47
Fågelskydd Spillepeng 2019.....	85
Storken i Skåne 2019	95
Fågelrapport 2019	101

Denna bok bör citeras:

"SkOF 2020. *Fåglar i Skåne 2019*. Vellinge."

exakta

Fåglar i Skåne 2019 är tryckt på FSC-certifierat papper.

© Skånes Ornitologiska Förening 2020

ISSN 0347-9609

ISBN 978-91-86572-64-8

Omslagsfoton:

Framsida: Busksångare. Lund, 6 juni 2019. Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

Baksida: Aftonfalk, 3K hane. Skanörs Ljung, 3 maj 2019. Foto: Tommy Holmgren.

Förord

Inget skånskt fågelår är det andra likt. Det framgår med önskvärd tydlighet av innehållet i *Fåglar i Skåne 2019*. Flera av författarna sätter nämligen in det gångna årets insamlade data, upplevelser och verksamheter i ett "historiskt perspektiv" med intressanta tillbakablickar och jämförelser med åren som gått, ibland positiva och glädjande, ibland negativa och oroande, men oftast förvånande.

Mest uppseendeväckande ur avifaunistisk synvinkel under året som gått får nog den omfattande och mycket spektakulära invasionen av "dumsnutarna", dvs. tallbitarna, anses vara. I alla delar av Skåne, med undantag av Falsterbonäset (!) uppträdde de orädda norrlänningarna och lät sig beskådas och digitaliseras i aldrig tidigare upplevd omfattning. Om tallbitarnas massuppträdade, om miljoner bergfinkar som kalasade på frukterna efter ett extremt bokollonår och om många andra överraskande fynd av mer eller mindre vanliga fågelarter kan du läsa i den omfattande och rikt illustrerade fågelrapporten för 2019.

På Nabben räknades det synliga sträcket enligt gängse rutiner. Aldrig tidigare har så många fåglar noterats under en höst. Bland de 4,3 miljoner flyttfåglar som bokfördes dominerade inte helt oväntat bo-/bergfink, ringduva och vitkindad gås. Den explosionsartade ökningen av

sträckande ägretthägrar förbi Falsterbo fortsätter och stäpphökarna passerar söderut allt tidigare på hösten. Detta och mycket annat beskrivs i detalj i sträckrapporten för 2019.

Det 40:e året med standardiserad ringmärkning genomfördes vid Falsterbo Fågelstation. Många intressanta återfynd har rapporterats och det omfattande insamlade datamaterialet ligger till grund för detaljerad statistik som belyser de långsiktiga beståndsförändringar och fenologiskt intressanta anpassningar som skett under de senaste fyra decennierna.

Personalen på Fågelskydd Spillepeng fortsätter helt ideellt med den beundransvärda rehabiliteringen av skadade och sjuka fåglar. Under 2019 omhändertogs 665 fåglar och av dessa kunde över en tredjedel återfå friheten efter en tids vård.

Storkprojektet hade ett bra år och 191 ungar blev flygga. Av dessa hade 96 vuxit upp i fri-flygande storkars bon. Glädjande nog tycks dessutom andelen flyttande storkar öka i takt med den pågående generationsväxlingen.

De enskilda rapporterna kommer att publiceras på Skånes Ornitologiska Förenings hemsida www.skof.se.

Trevlig läsning!

Redaktionen

Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2019

Migration counts at Falsterbo in the autumn of 2019

Meddelande nr. 328 från Falsterbo Fågelstation

Nils Kjellén

Totalt 4,3 miljoner sträckare är den högsta siffran i serien. De tre vanligaste arterna var ovanligt talrika: nästan 2 miljoner bo/bergfink, 1 miljon ringduvor och närmare en halv miljon vitkindade gäss. En art som verkligen vänt uppåt de senaste tio åren är hämpling, där närmare 97 000 är den i särklass högsta siffran hittills. Kajan hade åter ett bra år med drygt 89 000. Däremot går det sämre för ejdern som slutade på 69 000 sträckare. De flesta rovfåglar räknades i relativt stora antal. Arter som blå kärrhök, tornfalk och varfågel gynnades av god gnagarförekomst i det norrländska skogslandet. På den negativa sidan kan nämnas duvhök, ängshök och lärkfalk. Ovanligt höga årssummor noterades för prutgås, sångsvan, flertalet simänder, sjöorre, smålom, vit stork, ägretthäger, trana, kustpipare, skogssnäppa, skrattnås, skräntärna, fisktärna, fjällabb, skogsduva, trädlärka, dubbeltrast, ängspiplärka, vinterhämpling och gulhämpling. På den negativa sidan utmärkte sig kanadagås, bergand, roskarl, småsnäppa, sillgrissa, kråka, blåmes, berglärka, hussvala, björktrast, fältpiplärka, rödstrupig pipelärka, gråsiska, gulsparr, ortolansparv och lappsparv. Uppenbarligen har frö- och fruktsättning varit osedvanligt god i stora delar av landet, vilket torde vara den främsta förklaringen till att invasionarterna nästan helt uteblev.

ALLMÄNT

De standardiserade hösträkningarna i Naturvårdsverkets regi påbörjades hösten 1973 som en del i deras fågelmonitoring. Sedan 2001 ansvarar undertecknad för dessa räkningar som redovisas årligen i *Fåglar i Skåne* (Kjellén 2019 och tidigare). Det samlade resultatet presenteras löpande på Falsterbo Fågelstations hemsida under: www.falsterbofagelstation.se/index_s.html. Där återfinns bl.a. figurer som visar beståndsutvecklingen för olika arter under perioden.

FÄLTARBETE

Under perioden 1 augusti till 20 november upprätthölls daglig bevakning av sträcket. Samtliga arter räknades från gryningen fram till kl. 14.00 vintertid. Om det vid denna tidpunkt fortfarande pågick rovfågelsträck räknades detta fram tills det upphörde. Under ett fåtal dagar, när sträcket på grund av otjänlig väderlek varit obefintligt, har räkningarna avslutats före kl. 14.00. Nils Kjellén räknade 1 augusti t.o.m. 20 november och som assisterande räknare arbetade Emil Lundahl 11–18 augusti, Tomas Svensson 19–27 augusti och Mattias Ullman 28 augusti–10 november. Vi delade upp arterna för att erhålla så god täckning som möjligt. Observationsplats är normalt den sydvästligaste udden, Nabben. Endast under ett fåtal dagar, då vindarna förskjutit rovfågelsträcket mot norr, har observatörerna flyttat upp till Fyren vid middagstid för att täcka sträcket bättre. Alla inblandade tackas varmt för sin medverkan.

Tim Andersen har som vanligt sammanställt sträcksiffror från insträcket vid Stevns klint på Själland, mitt emot Falsterbo. Där var det bevakning 21 dagar i augusti, 21 dagar i september, 17 dagar i oktober och 4 dagar i november. Detta innebär lite sämre täckning jämfört med flertalet tidigare höstar. Siffror från Hellebäck norr om Helsingör har erhållits från Steen

Søgaard. Även där var bevakningen något sämre än normalt med 47 dagar att jämföra med ett medel på 63 sedan 1988.

RESULTAT OCH DISKUSSION

Vintern var återigen förhållandevis mild. Såväl vår som sommar var rätt normala, dock med temperatur något över det vanliga. Till skillnad från föregående år var nederbördsmängden under sommaren normal. Sannolikt var häckningsförhållandena relativt bra för flertalet arter. Gnatillgången var generellt dålig i fjällen, medan tillgången i Norrlands skogsland uppenbarligen var bättre. Således lyckades t.ex. blå kärrhök och tornfalk bra med häckningen. Hösten blev lik som sommaren varmare än normalt. I augusti passerade en del fronter med regn västerifrån, vilket återigen gav en bra passage av vadare och framför allt måsfåglar. Flertalet tropikflyttande tättingar räknades i goda antal. Resten av hösten låg nederbörden under medel. De stundtals friska västvindarna dominerade, vilket leder till högre sträcksiffror. Detta främst därför att fåglarna allmänt flyger högre i medvind eller svaga vindar, vilket gör dem svårare att upptäcka från Nabben.

Totalt 4,3 miljoner sträckare innebär den högsta siffran i serien. Grunden till detta är främst att de tre vanligaste arterna var ovanligt talrika: nästan 2 miljoner bo/bergfink, 1 miljon ringduvor och närmare en halv miljon vitkindade gäss. På fjärde plats hamnade staren med 135 000, vilket innebär andra hösten i rad väl över medel för denna långsiktigt minskande art. En annan fågel som verkligen vänt de senaste tio åren är hämpling, där knappt 97 000 utgör den i särklass högsta siffran hittills. Kajan hade åter ett bra år och landade på drygt 89 000. Däremot går det sämre för ejdern som slutade på 69 000 sträckare. Därefter följer gulärta med 50 000 (en hög siffra) och grönsiska med 48 000, vilket ligger strax över medel.

Föregående uppslag t.v.: Vita storkar på sträck över Nabben 24 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

Föregående uppslag t.h.: Sträckräknarna på Nabben 14 augusti 2019. Från vänster: Nils Kjellén, Emil Lundahl, Tomas Svensson och Bengt Grandin. Foto: Björn Malmhagen.

Skarfläckor på sträck förbi Nabben 21 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

Ovanligt höga årssummor noterades för arter som prutgås, sångsvan, flertalet simänder, sjöorre, smålom, vit stork, ägretthäger, trana, kustpipare, skogssnäppa, skrattmås, skräntärna, fisktärna, fjällabb, skogsduva, trädlärka, dubbeltrast, ängslopplärka, vinterhämling och gulhämling. På den negativa sidan utmärkte sig kanadagås, bergand, roskarl, småsnäppa, sillgrissla, kråka, blåmes, berglärka, hussvala, björktrast, fältpiplärka, rödstrupig piplärka, gråsiska, gulspurv, ortolansparv och lappsparv. Uppenbarligen har frö- och fruktsättning varit osedvanligt bra över större delen av Fennoskandien. Detta torde vara den främsta förklaringen till att invasionsarterna uteblev nästan helt.

LÅNGSIKTIGA TRENDER

De arter som uppvisar en signifikant ökning eller minskning av sträcksisiffrorna under hela 47-årsperioden presenteras i Tabell 1. Här framgår

även utvecklingen under den senaste tio åren, vilken ibland skiljer sig tydligt. Inkluderats har även några arter som ligger strax under gränsen för signifikant minskning. Som framgår av tabellen är det klart fler arter som långsiktigt ökat än som minskat. Jämfört med motsvarande redovisning för två år sedan är förändringarna inte så stora. Gladan är ohotad i toppen medan t.ex. vitkindad gås, sjöorre, fisktärna, vit stork, gulhämling, spurv, brun glada, smålom, ringduva, ägretthäger, tornfalk, silvertärna, svärta, kaja, större strandpipare och skräntärna stärkt sina positioner. Att grågås och sångsvan fallit något beror främst på att fler stannar kvar långt in på senhösten eller övervintrar. Minskningen för stenfalk stöds av andra data och andra arter som hamnar utanför listan är svarttärna samt större och mindre korsnåb. För brun kärrhök har en snabb uppgång fram till sekelskiftet planat ut sedan dess.

TABELL 1

Arter som uppvisar en signifikant ökning eller minskning av sträcksiffrorna i Falsterbo 1973–2019 samt motsvarande värden för de senaste tio åren.

Species showing a significant increase or decrease in the number of migrants at Falsterbo 1973–2019. with corresponding values from the last ten years.

Spearman Rank (r): * = $p < 0,05$, ** = $p < 0,01$, *** = $p < 0,001$.

Art (ökande)	r	sign	10 år	sign	Art (ökande)	r	sign	10 år	sign
Röd glada	0,98	***	0,47		Roskarl	0,42	**	-0,37	
Vitkindad gås	0,94	***	0,79	**	Trädpiplärka	0,41	**	0,49	
Gråhäger	0,94	***	0,64	*	Mi. strandpipare	0,40	*	0,30	
Pilgrimsfalk	0,93	***	0,17		Skräntärna	0,39	**	0,37	
Havsörn	0,88	***	0,14		Drillsnäppa	0,38	*	-0,19	
Sjöorre	0,87	***	0,61		Ångspiplärka	0,38	**	0,10	
Steglits	0,86	***	0,23		Kustsnäppa	0,36	*	0,00	
Stäpphök (1986-2019)	0,85	***	0,46		Småskrake	0,36	*	0,13	
Fiskmåås	0,85	***	0,26		Kricka	0,35	*	0,46	
Trana	0,84	***	-0,04		Brushane	0,33	*	0,25	
Blåsand	0,83	***	0,24		Gravand	0,32	*	-0,03	
Fisktärna	0,80	***	0,64	*	Sånglärka	0,32	*	0,29	
Blåsgås	0,80	***	0,20		Blåmes	0,32	*	-0,07	
Grågås	0,79	***	-0,41		Grönbenä	0,32	*	0,25	
Vit stork	0,77	***	0,46		Kustlabb	0,30	*	0,00	
Gulhämpling	0,76	***	0,73	*	Svarttärna	0,30	*	-0,43	
Sparvhök	0,75	***	0,14		Skogsduva	0,21		0,67	*
Pungmes	0,75	***	-0,57		Hämpling	0,04		0,69	*
Dubbeltrast	0,73	***	0,17		Gulärta	0,01		0,70	*
Brun glada	0,73	***	0,62						
Försärla	0,73	***	0,39		Art (minskande)	r	sign	10 år	sign
Smålom	0,73	***	0,31		Kråka	-0,93	***	-0,60	
Brun kärrhök	0,73	***	0,20		Fältpiplärka	-0,90	***	-0,63	
Snatterand	0,71	***	-0,14		Ortolansparv	-0,74	***	-0,86	**
Ringduva	0,70	***	0,60		Rödstrupig pipelärka	-0,65	***	-0,67	*
Ägretthäger	0,70	**	0,89	***	Sillgrissa	-0,65	***	-0,43	
Mi sångsvan	0,70	***	0,01		Turkduva	-0,62	***	0,09	
Stjärtand	0,69	***	0,04		Bivräk	-0,61	***	-0,08	
Skåggmes	0,68	***	0,59		Turturduva	-0,55	**	-0,44	
Gråhakedopping	0,68	***	0,11		Enkelbeckasin	-0,51	***	-0,49	
Sångsvan	0,66	***	-0,11		Hussvala	-0,51	***	-0,21	
Skåggdopping	0,66	***	0,35		Berglärka	-0,49	***	0,38	
Skedand	0,66	***	0,50		Bergand	-0,48	***	0,12	
Prutgås	0,65	***	0,00		Råka	-0,47	***	0,78	**
Grönsiska	0,64	***	-0,72	*	Knipa	-0,46	**	0,17	
Kanadagås	0,63	***	-0,72	*	Gulsparr	-0,46	**	-0,40	
Stenknäck	0,62	***	-0,53		Stare	-0,45	**	0,41	
Ljungpipare	0,61	***	0,47		Rosenfink	-0,36	*	-0,70	*
Gråsiska	0,61	***	-0,07		Snösparr	-0,32	*	-0,10	
Tornfalk	0,60	***	0,33		Gök	-0,31		0,25	
Myrspov	0,57	***	-0,12		Lappsparr	-0,30	*	-0,58	
Dvärgmåås	0,57	***	0,03		Fjällvråk	-0,29	*	-0,69	*
Silvertärna	0,57	***	0,21		Vinterhämpling	-0,27		0,84	**
Mosnäppa	0,57	***	-0,07		Björktrast	-0,27		-0,52	
Trädlärka	0,57	***	0,41		Rödvingetrast	-0,25		-0,02	
Kustpipare	0,56	***	0,31		Blå kärrhök	-0,24		0,14	
Fiskgjuse	0,55	***	0,49		Brunand	-0,23		-0,24	
Myrsnäppa	0,55	**	0,39		Backsvala	-0,22		0,65	*
Skogssnäppa	0,51	***	0,66	*	Pilfink	-0,22		0,42	
Svärta	0,48	***	0,32		Duvhök	-0,15		-0,75	**
Kaja	0,46	**	0,83	**	Grönfink	-0,05		-0,64	*
Fjällabb (1986-2019)	0,45	**	-0,11		Stenfalk	0,28		-0,45	
St. strandpipare	0,43	**	0,53						

Bland de minskande arterna är kråkan fortfarande i topp, trots att nedgången minskat de senaste tio åren (Tabell 1). Detta gäller glädjande nog även för bivråk och berglärka, men i ännu högre grad för råka, stare och vinterhämling. Tyvärr har däremot arter som fjällvråk, duvhök, fältpiplärka, rödstrupig piplärka, ortolansparv, lappspurv och rosenfink minskat ännu mer. Bland de arter som ligger strax under gränsen för signifikant minskning är det speciellt intressant att jämföra den långsiktiga trenden med motsvarande för de senaste tio åren. Då framträder en del nya kandidater för uppflyttning som svarttärna, björktrast och grönfink. Den senare har ju drabbats av sjukdom efter en tidigare klar uppgång. Å andra sidan har ett antal arter som småtärna, gök och aftonfalk i stället ökat de senaste tio åren. Detaljerade värden för samtliga arter presenteras på hemsidan.

ROVFÅGLAR OCH FALKAR

De inte åldersbestämda rovfågarna har fördelats efter bestämd procent adulta och juvenila i varje 10-dagarsperiod. Totalt 47 640 rovfåglar ligger något över medel för hela perioden (45 745). Generellt har siffrorna varit något högre efter sekelskiftet. Allmänt var resultatet något blandat. Sparvhökssiffran slutade på 29 000, vilket ligger väl över medel. Ormvråken hade däremot en dålig säsong med endast 8 700, vilket främst förklaras av en dålig koncentration till Falsterbo. Gnagarförekomsten i norra Skandinavien var uppenbarligen återigen förhållandevis god, vilket främst speglas av fler blå kärrhökar, tornfalkar och varfåglar än normalt. Däremot var antalet fjällvråk lågt, även om ungfågelsandelen låg nära medel. Huvuddelen av de adulta bivråkarna missade återigen Falsterbo medan antalet ungfåglar låg något över medel. Arter som fiskgjuse, brun kärrhök, stäpphök, brun glada, röd glada, havsörn, aftonfalk och pilgrimsfalk var förhållandevis talrika, medan duvhök, ängshök och lärkfalk uppträdde fåtaligt. Ungfågelsandelen ligger strax över medel, men sjunker till strax under om vi enbart inkluderar de tolv vanligaste

rovfågarna (Tabell 2). Årets passage uppdelad på tiodagarsperioder samt medeltal för åren 1973–2018 återfinns i Tabell 5.

Bivråk *Pernis apivorus*

Koncentrationen av adulta bivråkar till Falsterbohalvön fluktuerar relativt kraftigt p.g.a. vädret under sträcktoppen i månadsskiftet augusti/september. Sedan åldersbestämningen inleddes 1986 har antalet gamla fåglar således varierat mellan 1 426 (2010) och 6 718 (1989). Höstens 3 448 är en förhållandevis låg siffra, vilket betyder att flertalet valde en annan sträckväg. Allmänt kan man notera att den kraftiga populationsnedgången bröts i mitten av 1990-talet och för de senaste tio åren är utvecklingen stabil (Tabell 1).

De första fåglarna bokfördes inte förrän 16 augusti. Antalen steg sedan sakta till en årstopp på låga 456 den 4 september och 501 tre dagar senare. Detta medförde att mediandatum för de adulta inföll fem dagar senare än normalt 2 september. Förhållandevis bättre gick det för ungfågarna, med 495 sträckare. Här låg i stället sträcktoppen 8 september fem dagar tidigare än vanligt. Höstens ungfågelsandel på 13 % ligger nära genomsnittet (Tabell 2). För att få en mer rättvisande siffra kan vi i stället jämföra med genomsnittet adulta under hela perioden, då andelen sjunker till 11 %. Viktigt är att ungfågelsandelen ökat något sedan sekelskiftet (Tabell 2), vilket förhoppningsvis kan leda till en uppgång för arten på sikt.

Bivråken minskar långsiktigt i Finland (Meller m.fl. 2019), där beståndet numera uppskattas till 2 300 par (Lehikoinen m.fl. 2019). I Danmark har en nedgång konstaterats de senaste tio åren (Ali m.fl. 2019). I Storbritannien har bivråken faktiskt ökat med 21 % de senaste 25 åren (Holling 2019), även om beståndet är relativt litet. Eftersom den svenska reproduktionen uppenbarligen är tillfredställande och jakten i Medelhavsregionen sannolikt har minskat på senare år känns det för närvarande lite mer hoppfullt för arten. Vid Stevns räknades 1 393

TABELL 2

Ungfågelandel (%) bland sträckande rovfåglar i Falsterbo 1986–2019.

Proportion of juveniles (%) among migrating raptors at Falsterbo 1986–2019.

	2018	2019	Medel Mean	Medel 86-90	Medel 91-95	Medel 96-00	Medel 01-05	Medel 06-10	Medel 11-15	Medel 16-19
Bivråk	52	13	14	13	10	11	13	14	14	26
Brun glada	28	19	21	15	21	7	26	25	35	32
Röd glada	58	63	71	83	76	75	76	65	62	60
Havsörn	40	40	39	36	36	29	52	38	44	37
Brun kärrhök	65	66	73	76	78	77	74	68	66	67
Blå kärrhök	83	71	66	60	57	66	74	68	72	68
Stäpphök	58	60	52	25	0	100	46	72	66	49
Ängshök	38	50	58	51	51	69	75	57	55	46
Duvhök	100	100	94	96	95	100	95	82	94	100
Sparvhök	85	84	79	79	80	73	78	80	79	86
Ormvråk	54	40	48	38	44	53	49	49	51	47
Fjällvråk	44	25	28	25	19	19	35	39	30	25
Mindre skrikörn	0	-	1	0	0	0	8	0	0	7
Kungsörn	100	100	68	43	71	100	75	100	48	100
Fiskgjuse	50	41	49	50	51	60	51	40	44	47
Tornfalk	80	82	78	70	75	79	81	80	80	83
Aftonfalk	75	92	81	50	77	100	100	50	50	92
Stenfalk	84	78	84	88	86	82	91	81	81	81
Lärkfalk	85	74	86	89	84	87	85	86	83	83
Pilgrimsfalk	37	47	32	40	32	29	29	34	33	34
Medel	61	60	56	51	52	61	61	57	54	58
12 arter	65	57	59	59	58	59	61	59	58	59

bivråkar under hösten, vilket utgör 35 % av Falsterbosiffran. Uppe vid Hellebäck bokfördes 869 sträckare, vilket ligger över medel på 632.

Brun glada *Milvus migrans*

Höstens första vände 18 augusti och totalt sträckte sedan 13 bruna glador under månaden. En relativt jämn passage under september innehöll som mest tio fåglar den 19:e. Säsongen avslutades med 15 sträckare i början av oktober. Sammanlagt 59 bruna glador utgör den näst högsta siffran efter 82 hösten 2017. På den danska sidan räknades 31 insträckande, vilket motsvarar 53 %. Minst fyra av dessa sågs emellertid inte på den svenska sidan.

De bruna gladorna fördelar sig på 38 adulta, 10 fjolårsfåglar (2K) och 11 juvenila. Ungfågelandelen på 19 % ligger något under genomsnittet (Tabell 2). Ottosson m.fl. (2012) uppskattade beståndet till tio par. Under 2018 konstaterades i storleksordningen 15 säkra el-

ler troliga häckningar utspridda från Skåne till Norrbotten (Friberg & Corell 2019). Sannolikt häckar numera åtminstone 20–30 par i landet. I Finland uppträcktes de första häckningarna på tio år 2002 och 2018 hittades fyra revir (Meller m.fl. 2019). Beståndet uppskattas till 15 par (Lehikoinen m.fl. 2019). Även i Danmark och Norge ökar ströfynden efterhand (Lange m.fl. 2019, Winnem m.fl. 2019).

Röd glada *Milvus milvus*

Som vanligt var antalen blygsamma i augusti (Tabell 5), då flertalet glador vände. Sträcket drog igång på allvar i mitten av september med som mest 272 den 19:e. Toppen kom i samband med kalluftsgenombrott i början av oktober med 552 sträckare den 2:a och 518 följande dag. Därefter avtagande antal till början av november.

Totalt 2 740 sträckande glador är den lägsta siffran på sex år, vilket rimligen främst beror på att koncentrationen till Falsterbo var lägre än

Röd glada, 1K, över Nabben 31 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

vanligt (jfr. ormråk nedan). Vid Stevns klint bokfördes 1 295, vilket utgör 47 % av Falsterbos antal. Uppe vid Hellebäck räknades 52 sträckare, en för senare år rätt låg siffra. Gladan är den art som uppvisar den kraftigaste ökningen sedan starten (Tabell 1) och det svenska beståndet torde nu omfatta minst 4 000 par. Av dessa häckar fortfarande den övervägande delen i Skåne. I Danmark är gladan fortfarande relativt sällsynt, men ökningen har tagit fart de senaste tio åren. Beståndet uppskattades till minst 200 par 2018 (Lange m.fl. 2019). Häckfåglar saknas ännu, men fynden i Norge ökar successivt och 2017 sågs 25 fåglar (Winnem m.fl. 2019). I Storbritannien har en successiv ökning ägt rum, med stöd av bl.a. inplantering av svenska och spanska fåglar och 2016 uppskattades beståndet till närmare 4 400 par (Woodward m.fl. 2020).

Såväl de adulta som ungfågeln kulminerade under sträcktoppen 3–4 oktober, vilket är fyra

dagar tidigare respektive fyra dagar senare än medel. Ungfågelsandelen på 63 % ligger klart under medel (Tabell 2). En generellt lägre andel de senaste 15 åren är sannolikt en effekt av att ungpåproduktionen efterhand gått ner när tätheten ökar i Skåne. En annan möjlighet är att fler äldre glador väljer att sträcka söderut ifall konkurrensen bland det ökande antalet övervintrare hårdnar. En inventering av övervintrande glador i Skåne i december 2017 pekar dock på ett vinterbestånd på över 2 000 glador.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Efter en relativt snabb ökning omfattade den skånska populationen under året hela 41 bebodda revir, varav paret på Falsterbohalvön misslyckades med häckningen (Bengtsson m.fl. 2019). I hela Sverige finns numera sannolikt närmare 800 par (Wirdheim & Corell 2017). I Danmark, dit arten spritt sig från Tyskland, fanns minst 81 par 2018 efter en snabb uppgång

(Eskildsen 2019). Även i Finland går det bra för havsörnen, med ett uppskattat bestånd på 550 par 2015 (Stjernberg m.fl. 2016). I Falsterbo ses en kraftig uppgång av flyttande fåglar, som dock planat ut något de senaste åren. Höstens 52 sträckare utgör ett bra antal under en mild höst.

Redan 24 augusti sträckte fyra havsörnar och som mest bokfördes sju 19 september samt 12 den 3:e och sju 7 oktober. Under senhösten var emellertid antalen förvånansvärt låga (Tabell 5). Vid Stevns bokfördes 43 fåglar, vilket motsvarar hela 83 % av Falsterbos siffra. Minst tio av dessa sågs dock inte i Falsterbo. Höstens sträckare fördelar sig på 4 adulta, 27 yngre subadulta och 21 juvenila. Detta ger en ungfågelsandel på 40 %, vilket ligger nära medel (Tabell 2). De äldre örnarna hade en median 3 oktober och de juvenila 6 oktober. Detta är i båda fallen något tidigare än normalt och allmänt har den samlade passagen de senaste nio åren tidigare lagts drygt två veckor.

Ormörn *Circaetus gallicus*

För fjärde året i rad noterades ormörn i Falsterbo. Höstens fågel var nere och vände 22 september. Den sågs sedan inte förrän 3 oktober, då den var en bra bit ut över sundet innan den åter vände tillbaka inåt land. Genomsnittet för hela perioden ligger på endast 0,5 sträckare utan någon tydlig trend. Som mest har två fåglar observerats under sex olika år. Mediandatum för sammanlagt 24 sträckare ligger 4 september. Även i hela landet har antalen varit relativt konstanta sedan 1980-talet (Friberg & Corell 2019).

Brun kärrhök *Circus aeruginosus*

Sträcket var som vanligt igång från säsongstarten. Antalen började öka från mitten av augusti fram till en topp på 101 sträckare den 24:e. Därefter sjönk siffrorna fram till en ny tömning med maximalt 132 den 7 september. Sedan successivt lägre antal fram till mitten av oktober. Efter en långsiktig ökning fram till sekelskiftet

Brun kärrhök, 1K, på sträck vid Nabben 19 augusti 2019. Foto: Tomas Svensson.

har antalen legat på en mer jämn nivå. Den hittills högsta siffran på 1 262 sträckare bokfördes 2016. Höstens 782 är däremot inte så imponerande och möjligen har vi nu nått den nivå som södra Sverige kan försörja. Dock fortsätter uppgången i de standardiserade häckfågeltaxeringarna (Green m.fl. 2020). Ungfågelandelen på 66 % ligger under medel (Tabell 2). Den sjunkande andelen sedan 1986 antyder att ökad konkurrens i högre tätheter lett till försämrad ungpåproduktion. Även i Finland ser vi en kraftig ökning fram till sekelskiftet och en mer stabil population sedan dess (Meller m.fl. 2019). I Danmark, Storbritannien och kontinentala Europa förefaller emellertid en viss ökning ha skett även efter sekelskiftet (PECBMS 2017, Holling 2019, Ali m.fl. 2019). Även om antalet häckande par ännu är relativt litet i Norge, verkar de öka (Winnem m.fl. 2019).

Mediandatum inföll något senare än vanligt för samtliga kategorier. Generellt har emellertid en tidigareläggning av sträcket med fem dagar registrerats under perioden. Av de adulta kärrhökarna utgjorde hanarna 55 %, vilket kan jämföras med medel på 47 %. Bland hanarna utgjordes minst 8 % av fjolårsfåglar (2K), vilket är en relativt låg andel. Vid Stevns klint räknades 492 bruna kärrhökare (63 %), med flertalet dagsiffror under Falsterbos. Uppe vid Hellebäck bokfördes 63 jämfört med ett medel på 62 sträckare.

Blå kärrhök *Circus cyaneus*

Under augusti bokfördes endast fyra sträckare, men ytterligare fem sågs på den danska sidan. Den första ungfågeln registrerades 7 september. Siffrorna ökade inte förrän i mitten av månaden, med maximalt 30 den 19:e och 31 den 23 september. Efter en mindre topp i början av oktober minskade antalet successivt till säsong avslutningen (Tabell 5). Totalt 342 sträckare ligger klart över medel på 264 och ungfågelsandelen landade på 71 %, vilket ligger något över medel på 66 % (Tabell 2). Således uppenbarligen ett förhållandevis bra häckningsresultat som en

följd av god gnagartillgång i Norrlands skogsland. Mediandatum för hanar 27 september ligger tre dagar tidigare än medel, medan honorna kulminerade mer normalt 24 september. Ungfågelnas median ligger sex dagar tidigare än vanligt 4 oktober. Allmänt har, liksom för flera andra kortflyttare, en signifikant senareläggning av sträcket ägt rum sedan 1970-talet. För blå kärrhök utgör skillnaden sex dagar och sannolikt är detta en följd av mildare väder. Andelen hanar bland de adulta (49 %) kan jämföras med ett medeltal på 46 %.

Långsiktigt syns en strax under signifikant nedgång i Falsterbo (Tabell 1), trots stora årliga fluktuationer. Dessa styrs främst av gnagartillgången i norr. Väldigt få häckningar upptäcks i Sverige och utvecklingen känns oroande. I Finland har beståndskurvan sedan 1980 pekat nedåt, bortsett från ett par toppar i samband med goda gnagarår (Meller m.fl. 2019). Den klassas numera som sårbar på den nationella rödlistan. I Danmark syns en signifikant minskning av antalet övervintrare sedan 1980-talet (Ali m.fl. 2019). Någon motsvarande nedgång finns ännu inte i de låga svenska vintersiffrorna. På de Brittiska öarna är beståndet långsiktigt stabilt trots att man fortfarande har problem med förföljelse, framför allt från ripjägare (Holling 2019). På den danska sidan räknades 180 sträckare, vilket motsvarar 53 % av Falsterbosiffran. Skillnaden under enskilda dagar var som vanligt relativt stor för denna bredfrontsflyttare. Uppe vid Hellebäck sågs endast nio, vilket ligger långt under genomsnittet på 65 sträckare.

Stäpphök *Circus macrourus*

Ett ökat uppträdande i hela Västeuropa under de senaste decennierna antyder att arten befinner sig i spridning västerut från kärnområdena i Ryssland. Detta stöds av flera konstaterade häckningar i Finland och nordvästra Ryssland på senare år (Henry 2018). Totalt hittades 17 par i Finland 2018, vilka producerade minst 44 ungar (Meller m.fl. 2019). En satellitförsedd hona övervintrade i Marocko. Beståndet upp-

skattas till 15 par (Lehikoinen 2019). Stäpphöken var tidigare en sällsynt gäst i Falsterbo med endast två sträckare under 1970-talet. Hösten 2011 upplevde vi den hittills kraftigaste invasionen till Nordvästeuropa. I Falsterbo räknades då 43 stäpphökar. Efter ett antal sämre år har antalen ökat markant de senaste fyra höstarna. Strööbervationerna ökar även kraftigt i samtliga nordiska länder.

Passagen inleddes med en 2K hane vid Stevns 20 augusti. I Falsterbo var premiären en ungfågel på månadens sista dag. I september bokfördes utsträck under 16 olika dagar. En markant topp inföll den 7:e då hela tio sträckare sågs. Detta innebär dagsrekord med god marginal, men inkluderas individer som enbart sågs på andra platser på halvön stiger antalet till minst 13. Näst högsta antal var fem 18 september. Under oktober noterades tre sträckare och hösten avslutades med en ungfågel 1 november, den senaste hittills. Sammanlagt 40 sträckare har endast överträffats två gånger med som mest

45 hösten 2016. Tidigare år har en del väldokumenterade observationer från andra platser på halvön inkluderats. Arten har nu blivit för vanlig för att tillåta detta, men sannolikt hade vi landat på närmare 50 sträckare om alla medtagits. Vid Stevns bokfördes 28 stäpphökar med hela 13 den 7 september. Minst elva av dessa sågs inte i Falsterbo, en ovanligt hög andel. Ungfågelandelen på 60 % ligger över medel (Tabell 2), varför även stäpphöken sannolikt påverkats positivt av en god gnagartillgång i norra Fennoskandien. Bland de äldre stäpphökarna urskiljdes fem fjolårsfåglar (4 hanar och 1 hona). Av de juvenila kunde fyra hanar och tre honor bestämmas med hjälp av ögonfärgen. Mediandatum för totalt 243 stäpphökar t.o.m. 2016 infaller 3 september för hanar, 4 september för honor och 11 september för ungfåglar. Tendensen är mot en allt tidigare passage, vilket innebär ett större överlapp med ängshök. Höstens passage kulminerade 8–9 september, med ungfåglar något före de adulta.

Stäpphök, 1K, vid Nabben 4 september 2019. Foto: Bengt Grandin.

Ängshök *Circus pygargus*

Det svenska beståndet omfattade 34–36 par, varav 29 på Öland, 2018 (Friberg & Corell 2019). Detta utgör en kraftig nedgång utanför Öland jämfört med närmast föregående år. Glädjande nog var reproduktionen förhållandevis god. I Danmark registrerades 24–27 par koncentrerade till Sydvestjylland 2018, vilket är i linje med närmast föregående år. Totalt blev minst 48 ungar flygga, vilket är en klar uppgång (Rasmussen m.fl. 2019). Beståndet har varit relativt stabilt sedan 1990-talet, mycket tack vare omfattande insatser för att skydda bona. I Finland hittades inga häckningar 2018, men beståndet uppskattas till 5 par (Lehikoinen m.fl. 2019, Meller m.fl. 2019). Även i Storbritannien är arten hotad och 2016 hittades endast 5–6 par (Holling 2019).

Antalen i Falsterbo har fluktuerat en hel del sedan 1973 utan någon tydlig tendens. Höstens sex ängshökar ligger under medelvärde (8), men arten får ändå sägas klara sig förhållandevis bra än så länge. Sträckarna fördelade sig på två adulta hanar, en adult hona och tre ungfåglar. Ungfågelsandelen på 50 % ligger något under medel (Tabell 2). Vid Stevns klint bokfördes fyra ängshökar, varav en inte sågs från Nabben.

En obestämd stäpp/ängshök sträckte 15 augusti. Datum talar för ängshök, men profilen kändes mer som stäpphök.

Duvhök *Accipiter gentilis*

En tydlig nedgång i såväl standardrutter som vinterrutter sedan sekelskiftet (Green m.fl. 2020) visar att duvhöken för närvarande minskar. I Danmark syns en minskning under häckningstid (Ali m.fl. 2019). En svag långsiktig nedgång är även belagd från Finland (Meller m.fl. 2019). I Storbritannien ökar däremot arten klart för närvarande (Holling 2019).

De årliga fluktuationerna i Falsterbo är rätt stora, men generellt syns en uppgång till början av 1990-talet och en nedgång sedan dess. Minskningen är signifikant för de senaste tio åren (Tabell 1), vilket stöder artens generella

tillbakagång. En duvhök vände 6 oktober och senare registrerades endast två utsträckande ungfåglar. Endast två tidigare höstar har årssumman varit lägre med endast en utsträckande. Långsiktigt har den tidsmässiga passagen tidigarelägs signifikant under perioden. Vid Stevns klint bokfördes tre duvhökar 6 oktober, medan arten saknades helt vid Hellebäck.

Sparvhök *Accipiter nisus*

Som vanligt en utdragen passage med utsträckande sparvhök alla dagar utom två. Antalen ökade från mitten av augusti med som mest 1 102 den 25:e och 1 178 på månadens sista dag. Bra fart hela september med maximalt 2 790 den 18:e och 2 234 följande dag. Antalen i oktober var snarast lägre än vanligt, medan endast blygsamma antal räknades i november (Tabell 5). Summan på 28 904 är en hög siffra i samma storleksordning som de två närmast föregående åren.

Långsiktigt fortsätter populationsuppgången även om den inte är signifikant de senaste tio åren (Tabell 1). Det svenska beståndet uppskattades till 44 000 par (Ottosson m.fl. 2012) och sparvhöken är därmed vår talrikaste rovfågel. I Danmark finns ingen tydlig utvecklingstrend under häckningstid sedan 1970-talet (Ali m.fl. 2019). I häckfågelstudierna från Finland finns en negativ trend främst sedan 2008 (Meller m.fl. 2019). Om vi tittar på hela Europa förefaller beståndet ha varit rätt stabilt sedan 1980 (PECBMS 2017). Vid Stevns registrerades 5 129 sparvhökar, vilket endast motsvarar 18 % av Falsterbos antal. Uppe vid Hellebäck räknades bara 409, vilket kan jämföras med ett medeltal på 1 243 sedan 1988.

Ingen köns- och åldersbestämning görs numera utan antalen räknas om efter genomsnittet per tiodagarsperiod från specialstudien åren 1986–2000. De unga honorna kulminerade två dagar senare än normalt 7 september och de unga hanarna fem dagar tidigare än medel 21 september. Motsvarande adulta hade i stället sin sträcktopp något tidigare än normalt

med median 15 respektive 20 oktober. Långsiktigt har mediandatum för samtliga sparvhökar tidigarelagts med nio dagar sedan 1970-talet. Andelen juvenila slutade på höga 84 % (Tabell 2), vilket främst förklaras av högre siffror under första halvan av hösten, då ungfågeln kulminerar. Det är tveksamt om proportionen övervintrande sparvhökar ökat efterhand som vintrarna blivit mildare. Vinterfågelräkningarna visar istället en signifikant minskning sedan 1975 (Green m.fl. 2020).

Ormvråk *Buteo buteo*

Utsträcket började som vanligt inte på allvar förrän i andra septemberdekaden. Efter 1 201 den 19 september var emellertid sträcket dåligt resten av månaden. I samband med kallufts-genombrott kom en topp första oktoberveckan med maximalt 944 den 3:e. Sedan dröjde det till 28 oktober då årsbästa på 3 883 räknades. Totalt 8 710 vråkar utgör den lägsta siffran på tio år och det är uppenbart att koncentrationen till Falsterbo var lägre än vanligt. Vid Stevns

klint räknades 2 928 (34 %). Ofta förklaras lägre siffror med att en högre andel korsar sundet uppe i norr, men höstens 7 242 vid Hellebäck ligger klart under medel på 15 084. Det mesta talar för att fler ormvråkar övervintrar i landet efterhand som vintrarna generellt blivit mildare. Uppgången i vinterfågeltaxeringen är dock inte signifikant (Green m.fl. 2020). Häckfågeltaxeringarna sedan 1975 visar emellertid en signifikant ökning. I Danmark har arten ökat långsiktigt såväl som häckfågel som övervintrare, men trenden har vänt de senaste tio åren (Ali m.fl. 2019). I de finska häckfågeltaxeringarna syns en nedåtgående trend i hela landet sedan 1980 (Meller m.fl. 2019). Nedgången är tydligare i de standardiserade finska räkningarna (Väisänen m.fl. 2018). Majoriteten av de finska häckarna sträcker dock söderut öster om Östersjön och passerar således inte Falsterbo.

Ungfågelsandelen på 40 % ligger något under medel (Tabell 2), men sjunker till 34 % om vi i stället jämför med medeltalet adulta sträckare under perioden. Sannolikt har därför häck-

Ung ormvråk över Nabben 31 augusti 2019. Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

ningen lyckats sämre än normalt beroende på en relativt dålig gnagarförekomst. Långsiktigt varierar ungfågelsandelen betydligt mindre än för fjällvråken. Mediandatum för de adulta inföll normalt 7 oktober, medan ungfågarna kulminerade hela 13 dagar senare än vanligt 28 oktober. Om vi jämför mediandatum för samtliga ormvråkar ligger genomsnittet för de senaste nio åren sju dagar senare än medel från 1970-talet. Detta antyder en högre andel ungfåglar, vilka sträcker senare, vilket inte är lika uppenbart i Tabell 2. En motsvarande senareläggning av sträcket återfinns hos flera andra kortflyttare.

Fjällvråk *Buteo lagopus*

Den första fjällvråken bokfördes inte förrän 18 september och följdes av ytterligare 63 i slutet av månaden. Antalen var sedan förhållandevis låga under hela hösten (Tabell 5) och årsbästa inskränkte sig till 33 den 28 oktober. Totalt 258 utgör den femte sämsta siffran hittills och ligger långt under genomsnittet på 889. Antalet adulta sträckare har varierat mellan 119 och 1 248 under perioden och årets 194 är alltså ingen bottennotering. De juvenila varierar ännu mer, mellan 9 och 1 457. Ungfågelsandelen på 25 % ligger något under medel (Tabell 2), men sjunker till 11 % om vi istället jämför med medeltalet adulta sträckare under perioden. Uppenbarligen var det dåligt med gnagare i fjällvärlden, där flertalet fjällvråkar normalt häckar. Även om fler efterhand börjat häcka i skogslandet, där det i år var relativt gott om gnagare, så räckte detta inte för att få upp ungproduktionen under sommaren.

I Danmark är fjällvråken en av de övervintrande arter som minskat mest sedan 1970-talet (Ali m.fl. 2019). Det samma gäller sannolikt även i Sverige, där nedgången i vinterfågeltaxeringarna numera är signifikant. I de standardiserade häckfågelräkningarna har fjällvråken minskat sedan 1998 (Green m.fl. 2020), men den stora nedgången ägde rum tidigare, vilket bl.a. data från Stora Sjöfallet visar (Tyrén & Hellström 2016). Den långsiktiga minskningen i Falsterbo

är numera signifikant (Tabell 1). Framtiden ser därför mörk ut även om en ökad andel skogshäckare möjligen kan rädda arten på sikt. Även i Finland finns en långsiktig nedgång trots stora årliga fluktuationer (Meller m.fl. 2019, Väisänen m.fl. 2018). Beståndet uppskattas numera till 1 000 par (Lehikoinen m.fl. 2019) och arten anses på den nationella rödlistan vara hotad.

Mediandatum för de adulta inföll fyra dagar tidigare än normalt 4 oktober, medan de juvenila i stället kulminerade elva dagar tidigare än medel 28 oktober. Långsiktigt finns ingen tydlig trend beträffande artens tidsmässiga passage. Vid Stevns klint räknades 133 fjällvråkar (52 %). Uppe vid Hellebäck bokfördes endast åtta att jämföra med i medeltal 56 sträckare.

Större skrikörn *Clanga clanga*

En yngre subadult vände 19 och 22 september. Senare vände en äldre fågel 3 oktober. Sannolikt sågs ingen av dessa under vintern i Skåne. Medianen för sammanlagt 54 sträckare under perioden ligger 11 oktober, vilket är mer än en månad senare än för mindre skrikörn. Endast tre ungfåglar (6 %) ingår i summan, där subadults örnar dominerar.

Mindre skrikörn saknades i sträckprotokollet för femte gången sedan 1973

Stäppörn *Aquila nipalensis*

En stäppörn inne på sitt andra kalenderår var nere och vände 7 och 30 oktober. Den vågade inte korsa sundet och sågs senare i Böringeområdet åtminstone in i januari. Sammanlagt har 24 stäppörnar setts under perioden med en median 24 september. Även här dominerar subadults fåglar klart.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Redan 3 oktober sträckte en kungsörn ut och följdes av nästa fyra dagar senare. Den fina rovfågeldagen 28 oktober sågs tre örnar, varav en vände. Samtliga utgjordes av ungfåglar, varav tre bokföres insträckande vid Stevns. Långsiktigt ökade genomsnittet från en på 1970-talet

En av de tre unga kungsörnarna över Nabben 28 oktober 2019. Foto: Bengt Grandin.

till 2,6 på 1990-talet, men har därefter sjunkit något igen. Mediandatum för sammanlagt 21 subadulta ligger 21 oktober och för 51 juvenila 16 oktober. I Skåne går det uppenbarligen lite trögt för kungsörnarna och antalet kända par har legat kvar kring tio i många år nu (Bengtsson m.fl. 2019).

Fiskgjuse *Pandion haliaetus*

Antalen ökade fram till en topp med 33 den 20 augusti och 24 följande dag. Nästa stöt kom i början av september med årsbästa på 91 den 7:e. Detta är en hög siffra som endast överträffas av 96 sträckare 14 augusti 2005. Resten av hösten var antalen mer blygsamma med den senaste gjusen 24 oktober. Summan på 391 sträckare är förhållandevis hög och fiskgjusen återfinns långsiktigt bland de signifikant ökande arterna (Tabell 1). Kurvan har dock snarast planat ut något efter 2005. Det svenska beståndet, som är det största i Europa, skattades till 3 600 par efter riksinventeringen 2001 (Ryttman 2004). I Skåne verkar ökningen ha stannat av och be-

Två sträckande fiskgjusar, båda 1K. Nabben 30 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

ståndet 2013 var ungefär lika stort som tolv år tidigare (Bengtsson 2014). I Finland har fiskgjusen ökat från drygt 600 par i början av 1970-talet till uppskattningsvis 1 400 par i dagsläget (Lehikoinen m.fl. 2019). Det genomsnittliga antalet flygga ungar har också ökat under perioden (Saurola 2019). I Danmark hittades sex bon 2018 (Novrup 2019). De Brittiska öarna återkoloniserades på 1970-talet och ökningen fortsätter, med 216–258 rapporterade par 2017 (Holling 2019).

Ungfågelsandelen på 41 % ligger något under genomsnittet (Tabell 2). Mediandatum för de gamla fiskgjusarna 25 augusti överensstämmer med medel, medan ungfågeln kulminerade fem dagar senare än normalt 3 september. Generellt har passagen tidigare lagts signifikant under perioden. Andelen som sågs på den danska sidan var snarast högre än vanligt med totalt 181 sträckare (46 %). På toppdagen 7 september räknades 52 på den danska sidan.

Tornfalk *Falco tinnunculus*

Sträcket var som vanligt igång från säsongstarten, medan antalen började öka från mitten av augusti. En första topp innehöll årsbästa på 71 sträckare 25 augusti. Därefter pågick en relativt fin passage fram till de första dagarna i oktober med som mest 67 den 22 september. Ett glest utsträck registrerades genom hela oktober (Tabell 5). Sammanlagt 982 tornfalkar ligger långt efter fjolårets höga 1 567 sträckare, men klart över medel. Även om arten inte är lika beroende av smågnagare som fjällvråk och blå kärrhök är det uppenbart att den goda gnagartillgången i Norrlands skogsland gynnat häckningen. Årets resultat i Stefan Delins 200 holkar i Västerbotten låg också klart över medel med 4,5 ungar per genomförd häckning. Ungfågelsandelen på 82 % ligger något över medel (Tabell 2) och ökar till 83 % om vi i stället jämför med medeltalet adulta sträckare under perioden. Sträcktoppen för såväl adulta som juvenila inföll normalt 8–9 september. Generellt har en tidigareläggning av sträcket ägt rum under perioden. Vid

Stevns bokfördes 280 tornfalkar, vilket endast utgör 29 % av Falsterbos siffra.

Långsiktigt går det bra för tornfalken, som numera återfinns på listan över signifikant ökande arter, även om ökningstakten minskat de senaste tio åren (Tabell 1). Häckfågelinventeringarna visar på en signifikant uppgång, medan vinterindex faktiskt gått ner signifikant sedan 1970-talet (Green m.fl. 2020). I Finland har beståndet mer än dubblats de senaste 38 åren, främst tack vare en massiv holkuppsättning och skattas nu till 6 700 par (Lehikoinen m.fl.). Dock har ökningen planat ut sedan 2009 (Meller m.fl. 2019). I Danmark förefaller arten långsiktigt vara stabil under häckningstid, medan det finns en nedgång i vinterindex sedan 1976 (Ali m.fl. 2019). Häckfågeltaxeringar längre söderut i kontinental Europa är långsiktigt negativa (PECBMS 2017).

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Under hösten upplevde Sverige den kraftigaste invasionen av aftonfalk någonsin. Inte mindre än tolv sträckande i Falsterbo innebär den i särklass högsta siffran hittills. Dessa fördelade sig på en hona och elva ungfåglar. Kulmen kom 31 augusti då nya dagsrekordet sex bokfördes. Vid Stevns registrerades sex ungfåglar, varav fyra inte sågs i Falsterbo. Allmänt har fynden i Sverige legat relativt stabilt från 1980-talet fram till 2018, trots stora årliga fluktuationer (Friberg & Corell 2019). I Falsterbo sjönk genomsnittet från 2,5 fåglar på 1970-talet till under två decennierna kring sekelskiftet. Vi får se om de senaste två höstarnas högre antal fortsätter. Den samlade medianen infaller 3 september och ungfågeln dominerar klart.

Stenfalk *Falco columbarius*

Antalet sträckare låg på en relativt stabil nivå från starten 1973 fram till sekelskiftet. Därefter följde ett antal höstar med förhållandevis höga antal. De senaste sju åren har emellertid antalet rasat och utvecklingen den senaste tioårsperioden är klart negativ (Tabell 1). Höstens 253

En av de sex aftonfalkar, som sträckte förbi Nabben 31 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

sträckare utgör dock en förbättring jämfört med de två närmast föregående höstarna och ligger över medel på 236 sträckare. Ungfågelandelen på 78 % är något under medel (Tabell 2), men ungfågellarna är generellt överrepresenterade i Falsterbo. Det begränsade materialet från de standardiserade häckfågeltaxeringarna visar på en signifikant nedgång sedan 1998, vilket alltså stöds av Falsterbosiffrorna. Den finska populationen förefaller långsiktigt vara relativt stabil, men täcks inte särskilt väl av nuvarande inventeringar (Meller m.fl. 2019). Utvecklingen i Norge är okänd. I Storbritannien har arten nyligen satts upp på rödlistan, trots att 1 160 häckande par hittades under den senaste heltäckande inventeringen 2008 och att den långsiktiga utvecklingen snarast är positiv (Holling 2019).

Efter fem sträckare i augusti registrerades en jämn passage under september–oktober. Årsbästa inskränkte sig till 18 sträckare 18 september och 1 oktober. Höstens mediandatum för juvenila, 21 september, överensstämmer med

genomsnittet. Från Stevns räknades 99 insträckande, vilket motsvarar 39 % av Falsterbos antal. Överensstämmelsen mellan enskilda dagar var som vanligt inte så god för denna bredfrontsflyttare. Uppe vid Hellebäck räknades elva vilket kan jämföras med ett genomsnitt på 43.

Lärkfalk *Falco subbuteo*

Den första sträckande lärkfalken sågs 2 augusti, men sträcket kom inte igång förrän i slutet av månaden. Som mest räknades tio 7 september, men sedan ebbade sträcket ut ovanligt snabbt. Totalt endast 35 lärkfalkar är en riktigt låg siffra efter tre bättre höstar. Trots relativt stora fluktuationer mellan åren var sträcksiffrorna rätt stabila t.o.m. 1980-talet, minskade något under 1990-talet, och har sedan ökat generellt. Långsiktigt ger detta en klart positiv utveckling. I de standardiserade häckfågelrykningarna finns en signifikant ökning sedan sekelskiftet. Häckfågeltaxeringarna från Finland visar en successiv uppgång fram till och med 2007, men

en svag nedgång sedan dess (Meller m.fl. 2019). I Danmark är lärkfalken betydligt mer sällsynt än hos oss, men någon god beståndsuppskattning finns inte från senare år. I Storbritannien har arten ökat klart i sen tid och den senaste beståndsuppskattningen landade på 3 000 par (Clements m.fl. 2016). Dock finns en nedgång de senaste fem åren (Holling 2019).

Ungfågelsandelen på 74 % ligger klart under medel (Tabell 2). Generellt är dock ungfågarna klart mer koncentrerade till Falsterbo än de adulta, varför siffrorna inte riktigt speglar häckningsresultatet. Mediandatum för de adulta inföll fem dagar senare än normalt 4 september, medan ungfågarna kulminerade två dagar tidigare än vanligt 9 september. Från Stevns registrerades 19 lärkfalkar (54 %), men överensstämmelsen mellan olika dagar var som vanligt dålig.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

En gles passage inleddes 19 augusti och totalt bokfördes fem i augusti, 87 i september, 26 i oktober och tre i november. Passagen var förhållandevis utsträdd med som mest 10 den 7:e och 13 den 14 september. Framför allt uppträdandet i september var klart bättre än föregående år och totalt 121 falkar överträffas endast av 143 hösten 2012. Det svenska beståndet fortsätter att öka och omfattade 475–525 par 2018 (Friberg & Corell 2019). Detta speglar av uppgången i Falsterbo. I Danmark fanns i storleksordningen 20–25 par 2018 (Lange m.fl. 2019). I Finland häckade ca 30 par i början av 1970-talet, vilket ökat till 300 par 2019 (Lehikoinen m.fl. 2019). På de Brittiska öarna är populationen långsiktigt stabil kring 1 700 par (Holling 2019).

Ungfågelsandelen har hela tiden varit betydligt lägre än för de mindre falkarna, men höstens 47 % ligger klart över medel (Tabell 2). Ett bra häckningsutfall bidrog alltså sannolikt till höstens höga antal. Som vanligt försökte vi könsbestämma falkarna främst med hjälp av storleken. Hanarna dominerade bland såväl de adulta med 55 % som bland ungfågarna med 56 %. Långsiktigt råder en svag dominans av hanar för båda

En av de åtta pilgrimsfalkar som sträckte 21 september 2019. Foto: Bengt Grandin.

åldersgrupperna. Mediandatum för de olika kategorierna inföll som vanligt i ordningen adulta hanar 2 september, adulta honor 17 september, unga hanar 24 september samt unga honor 1 oktober. Detta innebär för flertalet kategorier en tidigare passage än normalt. Från Stevns räknades bara 19 pilgrimsfalkar (16 %), varav åtminstone fyra inte sågs från Nabben. Uppre vid Hellebäck bokfördes nio vilket ligger nära medelvärdet.

ÖVRIGA ARTER

I Tabell 5 redovisas uppträdandet av samtliga arter uppdelat på tiodagarsperioder. Här återfinns även medeltalet sträckare för perioden 1973–2018. Ungfågelsandelen för några utvalda arter presenteras i Tabell 3. Nedan ges kommentarer till enskilda arters uppträdande under hösten. Vid hänvisningar till häckfågeltaxeringar i olika länder refereras till Green m.fl. (2020) för Sverige, Ali m.fl. (2019) för Danmark och Väisänen m.fl. (2018) för Finland.

Andfåglar

Prutgåsen ökade kraftigt fram till sekelskiftet, men låg sedan på ungefär samma nivå det första decenniet på 2000-talet. Därefter ses en ny uppgång och höstens närmare 37 000 innebär den tredje högsta siffran hittills. Häckningen har uppenbarligen gått relativt bra och 17 % ungfåglar ligger över medel (Tabell 3). I flockarna urskiljes tre ljusbukiga och fem svartbukiga prutgäss. Även om fler vitkindade gäss dröjer sig kvar vintertid ökar antalet sträckare explosionsartat. Höstens 488 000 utgör det i särklass största antalet och arten är numera den tredje talrikaste i

Falsterbo. Som mest räknades nytt dagsbästa på 216 300 den 4 oktober. En minskning hos grågåsen de senaste åren beror sannolikt på att fler gäss stannar kvar i Skåne till långt in på hösten. Majoriteten av de sträckande sädgässen utgörs numera av den tundrahäckande underarten *rossicus*. Rimligen förklarar detta att siffrorna generellt ökat igen efter en minskning 1990–2008. Den signifikanta långsiktiga uppgången för bläsgås stöds av gäsinventeringarna (Haas & Nilsson 2019).

Efter en långsiktig uppgång har antalet knölsvanar minskat klart de senaste höstarna. Detta förklaras troligen främst av att fler efterhand övervintrar norr om Falsterbo då januariindex ökat klart i sjöfågelräkningarna (Haas & Nilsson 2019). Det nordvästeuropeiska beståndet av mindre sångsvan ökade fram till ett maximum på drygt 27 000 år 1995, men har sedan minskat till 21 500 individer 2005 (Rees & Beekman 2010). I Finland har emellertid antalen under såväl vår som höst varit relativt oförändrade sedan sekelskiftet (Lehtiniemi 2017). I Falsterbo har ökningen snarast fortsatt. Höstens 835 sångsvanar överträffas endast av rekordutvandringen

TABELL 3

Ungfågelsandel (%) bland ett urval sträckare i Falsterbo 1986–2019.

Proportion of juveniles (%) among a number of migrants at Falsterbo 1986–2019.

	2018	2019	Medel Mean	Medel 86-90	Medel 91-95	Medel 96-00	Medel 01-05	Medel 06-10	Medel 11-15	Medel 16-19
Knölsvan	2	1	5	-	-	-	-	6	6	3
Mindre sångsvan	6	1	10	15	8	11	13	10	7	6
Sångsvan	1	20	9	6	6	12	11	12	7	9
Prutgås	3	17	13	19	17	8	12	6	14	13
Trana	15	7	12	25	21	11	10	12	11	9
Bredstj labb	50	100	62	29	42	52	89	64	93	83
Kustlabb	30	53	54	55	68	57	62	45	42	44
Fjälllabb	100	100	98	80	99	92	100	99	100	100
Dvärgmås	12	59	50	62	76	53	46	44	37	29
Silltrut	34	22	29	-	-	-	29	31	27	29
Tretåig mås	87	100	87	84	58	85	97	87	95	97
Skräntärna	15	22	15	15	15	12	17	11	19	15
Fisktärna	29	28	32	34	40	38	25	30	34	23
Silvertärna	36	52	37	26	40	39	38	36	46	34
Småtärna	59	71	55	-	-	-	-	-	57	54
Svarttärna	87	89	88	77	94	98	79	83	89	94

Stjärtdandsträck förbi Nabben 4 september 2019. Foto: Bengt Grandin.

i samband med novemberkylan 2016. Även här är dock antalet som övervintrar i Sverige klart ökande (Haas & Nilsson 2019). Till skillnad från de andra svanarterna var ungfågelsandelen rekordhög med 20 % (Tabell 3).

Efter en kraftig nedgång under 1990-talet har antalet gravänder ökat igen. I Danmark har förekomsten under häckningstid gått ner långsiktigt och det gäller även de standardiserade räkningarna i Sverige. Den signifikanta uppgången av antalet bläsänder är även väldokumenterad genom andfågelräkningarna (Haas & Nilsson 2019). Snatteranden har ökat kraftigt i landet de senaste 20 åren, vilket speglas av en signifikant uppgång i Falsterbo. Bra går det efter sekelskiftet även för krickan, medan gräsanden inte visar någon tydlig trend. Såväl stjärtand som skedand hade en bra höst och den långsiktiga trenden är positiv liksom i andfågelinventeringarna (Haas & Nilsson 2019). Lite märkligt minskar dock för närvarande flertalet simänder

utom gräsand och snatterand enligt häckfågelräkningarna i Sverige och Finland.

Viggen minskar långsiktigt, men utvecklingen de senaste tio åren är i stället positiv. Arten minskar dock i de standardiserade häckfågelräkningarna. Ejderens uppgång fram till 1990-talet har följts av en relativt kraftig nedgång sedan dess. Höstens låga 69 000 bekräftar detta. Det finska Östersjöbeståndet har halverats sedan mitten på 1990-talet, men uppvisar en liten ökning de allra senaste åren (Below m.fl. 2019). Allmänt är nedgången mindre i Danmark och januariindex i sjöfågelräkningarna är positivt för Västerhavet (Haas & Nilsson 2019). Alfågeln kraftiga minskning som övervintrare i Östersjön speglas även av de relativt låga siffrorna från Falsterbo. Sjöorren är den dykand som för närvarande ökar mest i Falsterbo och totalt 45 235 utgör den i särklass högsta siffran hittills. Som mest räknades nya dagsbästa 16 540 den 18 september. Detta stöds av uppgångar i såväl september som janua-

En av de 203 tranor som sträckte 2 oktober 2019. Foto: Bengt Grandin.

riindex (Haas & Nilsson 2019). Minskningen hos svärtan har planat ut efter sekelskiftet och höstens 937 är en hög siffra. Sjöfågelräkningarna visar på en signifikant uppgång de senaste tio åren och det finska beståndet klarar sig bra (Below m.fl. 2019). Knipan minskar generellt vid Nabben i kontrast till kraftigt ökande januariindex i sjöfågelräkningarna i Sverige. Efter en minskning från 1970-talet till 1990-talet har antalet sträckande småskrakar ökat rejält. Antalet häckare i den finska skärgården har ökat (Below m.fl. 2019), medan siffrorna i de standardiserade häckfågelinventeringarna i Sverige och Danmark minskat sedan sekelskiftet. Dock finns en ökning i januariindex från sjöfågelräkningarna (Haas & Nilsson 2019). De fåtaliga storskrakarna minskar snarast, men liksom hos knipan övervintrar flertalet längre norrut.

Lommar – trana

Totalt 940 smålommar är det största antalet hittills, vilket förstärker en ökande trend. Antalet

storkor låg däremot nära medel (Tabell 5). Smålommen ökar även i häckfågeltaxeringarna och de båda lomarterna ökar vintertid (Haas & Nilsson 2019). Samtliga tre doppingarter har ökat efter bytet av räknare 2001. Antalet svarta storkor har trots årliga fluktuationer legat förhållandevis konstant kring ett genomsnitt på 1,4 under perioden. Höstens tre utgör därför en förhållandevis hög siffra. Det går bra för de skånska projektstorkarna. Redan tidigt i augusti var en flock med över 100 storkor nere och vände och nya dagsrekordet på 97 sträckande sågs 24 augusti. Sträckssiffrorna visar på en långsiktig signifikant ökning för gråhäger och höstens 480 har endast överträffats tre gånger tidigare. Uppgången är något mindre i häckfågelräkningarna från Sverige och Danmark, men större i Finland. Ägretthägern ökar närmast explosionsartat och höstens 183 är nytt rekord liksom 49 sträckare 25 september. Den långsiktiga kraftiga ökningen för trana fortsätter i Sverige liksom i hela norra Europa. Höstens närmare 12 000

överträffas endast av drygt 18 000 hösten 2013. Ungfågelsandelen på 7 % ligger dock klart under medel (Tabell 3).

Vadare

Bra sträckväder i augusti gav återigen en förhållandevis god passage av adulta vadare (Tabell 5). Sträcket av ungfåglar i september var något bättre än de närmast föregående höstarna, vilket indikerar en bättre häckningssäsong på den ryska tundran.

Liksom i häckfågeltaxeringarna syns ingen tydlig trend för strandskatan. I Finland finns en ökning de senaste åren, medan arten minskar i Danmark. Tofsvipan har generellt minskat under perioden även om en viss återhämtning kan skönjas den senaste dekaderna. I Finland syns en ökning sedan sekelskiftet medan nedgången fortsätter även de senaste tio åren i Danmark och Västeuropa. Ökningen hos ljungpipare fortsätter (Tabell 1). Häckfågeltaxeringarna indikerar ett mer oförändrat bestånd i Sverige och Finland och förmodligen har flertalet av våra sträckare sitt ursprung längre österut. Sträckperioden är mer utdragen än för flertalet vadare (Tabell 5). Kustpiparens långsiktiga uppgång har planat ut något de senaste tio åren (Tabell 1). Passagen av större strandpipare har tidigare lagts signifikant under perioden. Årssiffrorna har ökat sedan sekelskiftet och arten återfinns nu bland de signifikant ökande (Tabell 1). Däremot känns det snarast som om ungfågelsandelen i september minskat. De standardiserade häckfågelräkningarna visar på en ökning sedan 1998. Däremot har arten minskat klart i Danmark. De fåtaliga mindre strandpiparna har snarast blivit fler efter sekelskiftet.

En tydlig ökning hos småspoven sedan sekelskiftet motsvaras av en uppgång i de standardiserade rutterna sedan 1998 och i Finland. Storspoven minskar generellt i Sverige, där kurvan för såväl de fria punktrutterna som standardrutterna pekar klart nedåt. Däremot förefaller de finska och danska bestånden vara mer stabila. Myrspoven visar en signifikant långsiktig

ökning även om årets siffra var den lägsta på länge. Roskarlen uppges på senare tid ha minskat kraftigt som häckfågel i Sverige och i den finska skärgården har nedgången varit kraftig sedan 1979 (Below m.fl. 2019). Majoriteten av sträckarna i Falsterbo, som ökat signifikant, utgörs emellertid sannolikt av tundrahäckare från Ryssland. Höstens låga siffra förklaras kanske av en dålig ungproduktion. Bland de arktiska *Calidris*-vadarna är det främst kust-, spov- och kärnsnäppa samt brushane som verkar ha lyckats med häckningen (Tabell 5). De låga siffrorna för sandlöpare och småsnäppa förklaras främst av bristen på ungfåglar. De fåtaliga mosnäpporna ökar snarast för närvarande. Brushanen minskar snabbt som häckfågel i Norden. I Falsterbo, där majoriteten säkert kommer från Ryssland, syns däremot en uppgång fram till de senaste tio åren (Tabell 1). Snarast fler rastande myrsnäppor långsiktigt (Friberg & Corell 2019) stöds av fler sträckare i Falsterbo.

Gluttsnäppan har ökat i antal efter sekelskiftet. Nabben 3 augusti 2019. Foto: Bengt Grandin.

Fisk- och silvertärnor på sträck förbi Nabben 12 augusti 2019. Foto: Emil Lundahl.

En långsiktig minskning av antalet enkelbeckasiner finns även i häckfågeltaxeringarna i Sverige och Danmark, men är inte så tydlig i Finland. Däremot ökar antalet signifikant i standardrutterna sedan 1998. Såväl svartsnäppa som rödbena har varit långsiktigt stabila i Falsterbo medan gluttsnäppan ökat efter sekelskiftet. Frågan är hur stor andel som utgörs av svenska häckare. I Finland har rödbenan minskat signifikant sedan 1980-talet. Där har även skogssnäppan ökat kraftigt, medan grönbenan och drillsnäppan snarast minskat sedan 1980. Detta stöds av en allmän ökning hos skogssnäppan i Falsterbo och i standardrutterna sedan 1998. Däremot ökar även grönbenan och drillsnäppan i Falsterbo sedan sekelskiftet, i motsats till häckfågeltaxeringarna.

Måsfåglar – alkor

Efter en tydlig nedgång har antalet skrattnåsar ökat igen sedan 1990-talet. De svenska häckfågeltaxeringarna visar fortfarande en signi-

fikant nedgång medan minskningen planat ut i Danmark de senaste tio åren. Den långsiktiga ökningen av dvärgmåsar i Falsterbo speglar den kraftiga sentida uppgången i Norrland och Finland (nu 10 000 par) (Olsson 2013, Lehtikainen m.fl. 2019). Även i Mellansverige ökar arten för närvarande (Friberg & Corell 2019). Höstens 485 är emellertid betydligt lägre än fjolårets siffra. På grund av en relativt tidig passage låg ungfågelandelen något över medel (Tabell 3). Den signifikanta uppgången för fiskmåsen i Falsterbo stöds inte särskilt väl av häckfågelinventeringar i de nordiska länderna. Sannolikt kommer en betydande andel av såväl skrattnåsar som fiskmåsar i Falsterbo österifrån. Silltrutarna har minskat kraftigt i Östersjön och i Finland är nedgången tydlig sedan 1979 (Below m.fl. 2019). I Falsterbo utgörs emellertid silltrutarna främst av den långa Västkusten häckande underarten *intermedius*, vilken har ökat i sen tid. Uppgången är ännu tydligare i Danmark. Höstens 176 sträckare ligger klart över medel sedan arten började räknas

2001, medan ungfågelsandelen på 22 % är relativt låg (Tabell 3).

Östersjöbeståndet av skräntärna verkar för närvarande vara relativt stabilt och 2018 häckade 578 par i landet (Friberg & Corell 2019), medan det finska beståndet skattas till 1 000 par (Lehikoinen m.fl. 2019). Efter nykolonisering häckar den sedan 2014 på Saltholm, med 15–17 par 2018 (Lange m.fl. 2019). I Falsterbo har arten trots stora årliga fluktuationer hållit ställningarna väl och återfinns numera bland de signifikant ökande (Tabell 1). Höstens 45 fåglar är en ny rekordnotering. Antalet småtärnor har minskat signifikant sedan 1970-talet, men trenden de senaste åren är mer positiv. Såväl fisk- som silvertärna finns med bland de signifikant ökande arterna. Främst silvertärnan har ökat kraftigt längs den finska östersjökusten sedan 1979 (Below m.fl. 2019). Västvindarna i augusti gav återigen sträcksiffror långt över medel. Totalt 13 714 fisktärnor överträffas endast av drygt

16 000 hösten 2014, medan 732 silvertärnor inte är lika imponerande. Som mest räknades 1 951 ”fisi” den 15:e, 1 908 den 20:e och 1 806 den 22 augusti. Ungfågelsandelen på 28 respektive 52 % ligger något under respektive över genomsnittet (Tabell 3). Efter en tidigare långsiktig ökning har svarttärnan de senaste tio åren nästan kommit upp bland de signifikant minskande arterna (Tabell 1). Det svenska beståndet verkar hålla ställningarna någorlunda även om antalet rapporterade par var förhållandevis lågt 2018 (Friberg & Corell 2019). Antalet häckare i Skåne har däremot minskat tydligt i sen tid (Bengtsson m.fl. 2019).

Uppenbarligen har gnagartillgången på den ryska tundran varit bättre än på länge. Detta speglas av tio bredstjärtade labbar och rekordsumman 127 fjällabbar. Samtliga var ungfåglar och som mest räknades 46 fjällabbar 6 september (nytt dagsrekord). Även 64 kustlabbar ligger klart över medel. Ungfågelsandelen på 53 % lig-

En fjällabb (1K) passerade Nabben 16 september 2019. Foto: Mattias Ullman.

ger nära medel (Tabell 3). Långsiktigt är arten stabil, men utvecklingen de senaste tio åren är negativ. I Storbritannien återfinns kustlabben numera på rödlistan efter en kraftig sentida nedgång (Holling 2019), medan det finska beståndet klarat sig bättre (Below m.fl. 2019).

Efter ett bättre år var sillgrissla och tordmule återigen fåtaliga och den förstnämnda är en av de arter som minskat mest (Tabell 1).

Duvor – hackspettar

Efter en kraftig nedgång för skogsduvan, främst under 1990-talet, har trenden vänt liksom i häckfågelinventeringarna i Sverige och Danmark. Höstens 22 623 överträffar det gamla årsrekordet från 2016 med över 8 000. Som mest räknades 4 940 den 3 oktober, en siffra som endast överträffas av drygt 5 000 från 1950. Ringduvan har ökat mer eller mindre kontinuerligt sedan 1970-talet. Efter två något sämre år sträckte hela 999 920 med maximalt 138 000 den 5 oktober och 131 000 följande dag. Arten

är den andra som kommit upp i en miljon på en säsong. Stora antal sedan sekelskiftet stöds av en signifikant uppgång i standardrutterna sedan 1998, medan ökningen startade tidigare i Danmark. Turkduvan är en av de arter som minskat signifikant i Falsterbo under perioden (Tabell 1) trots att häckfågelinventeringarna i Nordvästeuropa inte visar på någon tydlig nedgång utom i Danmark. Detta förklaras inte av att majoriteten numera övervintrar i Sverige, då det finns en signifikant nedgång i de svenska vinterindexen.

Tornseglaren minskar för närvarande i Sverige, Danmark och Finland. Sträcket i Falsterbo är oftast knutet till lågtryckspassager och det är tveksamt hur väl de inräknade siffrorna speglar populationsutvecklingen. En allmän nedgång sedan sekelskiftet bröts av höstens höga 22 000. Dessutom passerade två bleka tornseglare i oktober. Fyra jordugglor ligger över medel och speglar troligen en hyfsad gnagarförekomst i Norrlands skogsland. Enstaka större hackspettar var nere och vände, men något utsträck noterades inte.

Hösten 2019 sträckte närmare en miljon ringduvor. Nabben 4 oktober 2019. Foto: Bengt Grandin.

Varfågel – stare

Varfågeln är en av de arter som är mest beroende av goda gnagarår för att föda upp sina ungar (Kjellén 2017). Höstens 28 sträckare är ett relativt stort antal, vilket rimligen speglar smågnagartillgången i Norrlands inland. Arten är för sällsynt för att omfattas av häckfågelräkningarna före standardrutternas införande, men där är trenden positiv. Generellt har kajan ökat signifikant i Falsterbo under perioden, med en kraftigare uppgång de senaste tio åren (Tabell 1). Totalt 89 000 överträffas endast av rekordsiffrorna från 2016–2017. Som mest räknades 16 300 den 28 oktober. Allmänt har mediandatum senarelagts signifikant under perioden. I häckfågeltaxeringarna är ökningen klar i samtliga nordiska länder. Långsiktigt har antalet råkor snarast ökat i häckfågeltaxeringarna liksom i Danmark, medan antalet sträckare minskat under perioden. Detta förklaras av att fler övervintrar, vilket stöds av signifikant ökande vinterindex. Dock finns en ökning i sträcksiffrorna de senaste tio

åren (Tabell 1). Kråkan är den art som uppvisar den kraftigaste nedgången i Falsterbo (Tabell 1). Efter upp mot 13 000 på 1970-talet sträcker numera under tusen på en säsong. En signifikant nedgång återfinns också i siffrorna från häckfågeltaxeringarna i Sverige och Finland. Då även vinterindex rasat kan minskningen inte förklaras av att fler kråkor övervintrar. Det är därför svårt att hitta en övertygande förklaring till nedgången. I kontrast har beståndet i Danmark snarast ökat något långsiktigt.

Den nästan totala frånvaron av mesar förklaras av en ovanligt god produktion av frukter och frön under hösten. Endast 80 blåmesar utgör den lägsta siffran sedan 1982. Efter en nedgång i samband med några kalla vintrar ökar skäggesen för närvarande klart igen.

En signifikant ökning av trädlärkor sedan 1990-talet i häckfågelinventeringarna motsvaras inte av standardrutterna. Dock syns en motsvarande uppgång i sträcksiffrorna. Höstens 3 320 är en ny rekordnotering och som mest räknas

Varfågeln sträckte i relativt stort antal hösten 2019. Foto: David Erterius.

des 745 den 20 oktober. Sånglärkan är en bredfrontsflyttare som inte koncentreras påtagligt till Falsterbo, varför årssummorna fluktuerar en hel del. Totalt 3 675 ligger klart över genomsnittet. Långsiktigt är trenden negativ, men något högre antal sedan sekelskiftet stöds av en mer oförändrad utveckling i häckfågeltaxeringarna de senaste tio åren. En av de arter som uppvisar en tydlig minskning under perioden är berglärkan (Tabell 1). Efter att fjorton sträckare räknades föregående höst är vi åter nere på ett litet antal (Tabell 5).

Ladusvalan minskade fram till 1990-talet, men har sedan ökat till samma nivå som på 1970-talet. Höstens 36 000 ligger klart över medel. En motsvarande uppgång syns i häckfågelräkningarna i Sverige, men däremot inte i Danmark och Finland. Långsiktigt minskar backsvalan signifikant, men utvecklingen har faktiskt vänt de senaste tio åren (Tabell 1). Höstens 5 641 utgör således den högsta siffran på många år, vilket kanske förklaras av ett bra häckningsresultat. Mer nattsvalt ser det ut för hus-svalan som fortsätter att tappa mark. Nedgången stöds av häckfågeltaxeringar i större delen av Nordvästeuropa, men orsaken är oklar. Den långsiktiga nedgången för stare verkar ha brutits den senaste tioårsperioden. Drygt 136 000 ligger klart över medel och allmänt verkar häckningen ha gått ovanligt bra. Maximalt räknades 23 500 den 20 oktober. Den kontinuerliga nedgången fortsätter dock i häckfågeltaxeringarna från såväl Sverige som Danmark. I Finland har nedgången planat ut sedan sekelskiftet, men någon sådan tendens finns ännu inte i de andra länderna.

Trastar – piplärkor

Såväl björktrast som rödvingetrast återfinns bland de långsiktigt minskande arterna (Tabell 1), vilket överensstämmer med utvecklingen i häckfågeltaxeringarna. Båda fluktuerar mycket och en stor del sträcker på nätterna. Den långsiktiga uppgången för dubbeltrasten är uppenbar (Tabell 1) och stöds av häckfågeltaxering-

arna i Sverige och Finland. Antalet sträckande pilfinkar har långsiktigt minskat även om de årliga fluktuationerna varit stora. Efter fjolårets rekordsiffra på 4 260 ligger höstens 480 i alla fall väl över medel. Häckfågel- och vinterindex för pilfink i Sverige är relativt stabila medan utvecklingen varit mer negativ i Danmark och positiv i Finland. Järnsparven är en svårräknad art som helt klart ökat efter bytet av räknare 2001. I häckfågeltaxeringarna bryts en långsiktig nedgång av en signifikant ökning i standardrutterna sedan 1998. I Danmark avbröts minskningen de senaste tio åren, medan beståndet varit långsiktigt stabilt i Finland.

Efter en uppgång till 1980-talet och en minskning under 1990-talet förefaller gulärlan, i likhet med flera tropikflyttande tättingar, öka igen för närvarande. Höstens närmare 50 000 ligger klart över genomsnittet. Som mest bokfördes nya dagsrekordet 9 630 sträckare 11 september. Häckfågeltaxeringarna visar en signifi-

Dubbeltrasten fortsätter att öka i antal.

Foto: Bengt Grandin.

Antalet sträckande pilfinkar fortsätter att minska långsiktigt. Nabben 31 augusti 2019.

Foto: Mikael Arinder/Skånska Bilder.

kant uppgång för den sydliga nominatformen sedan sekelskiftet medan utvecklingen inte är lika positiv för den nordliga underarten *thunbergi* liksom i Finland. I Danmark har beståndet ökat de senaste tio åren efter en tidigare kraftig minskning. Enligt Ottosson m.fl. (2012) utgörs ungefär 85 % av det svenska beståndet av den norrländska underarten *thunbergi*. Sannolikt är dock andelen lägre bland sträckarna i Falsterbo. Bortsett från tillfälliga nedgångar efter kalla vintrar fortsätter försärlans långsiktiga ökning och höstens 403 utgör en ny hög siffra. Den starka långsiktiga uppgången syns även i häckfågelsinventeringarna, medan arten faktiskt minskar i Danmark. Fram t.o.m. 1990-talet visar sträckciffrorna på en dyster utveckling för sädesärlan. Därefter har antalen emellertid stigit något igen till skillnad från häckfågeltaxeringarna. I Danmark syns en minskning endast de senaste tio åren medan en svag långsiktig minskning registrerats i Finland.

Större piplärka har för närvarande en minskande trend i landet (Friberg & Corell 2019). Efter två tomma år registrerades dock två sträckare vid Nabben. Endast två fältpiplärkor överensstämmer med fjolårets bottennotering, varför det ser mörkt ut för arten. Dock visade en specialinventering i Skåne under 2017 på något fler sjungande hanar jämfört med motsvarande räkning 2013 (Olofsson 2018). Förhoppningsvis är det de biotopförbättrande åtgärder som länsstyrelsen inlett som fått effekt. Arten minskar emellertid i hela Nordvästeuropa varför orsakerna kanske främst återfinns i övervintringsområdet i Sahelzonen. Antalet räknade trädpiplärkor i Falsterbo är klart väderberoende, vilket medför stora årliga fluktuationer. Liksom för flera andra tropikflyttare var siffrorna förhållandevis låga under 1990-talet, medan antalen legat över medel sedan 2004. Detta gör att den nu kommit upp på listan över signifikant ökande arter (Tabell 1). Som mest räknades 6 010

den 20 augusti. Trädpiplärkan minskar signifikant sedan 1975 enligt häckfågelräkningarna, men ökar signifikant om man tittar på standardrutterna som inleddes 1998. I Danmark och Finland har dock nedgången fortsatt. Antalet sträckande ängspiplärkor fluktuerar rätt kraftigt, men generellt syns en ökande trend sedan sekelskiftet. Höstens 33 000 ligger klart över medel. Häckfågelräkningarna pekar däremot på en generell minskning i Sverige och Finland, medan utvecklingen vänt i Danmark. I de standardiserade häckfågelräkningarna syns en signifikant uppgång de senaste tio åren i Sverige. Endast fyra rödstrupiga pipplärkor överensstämmer med fjolårets bottennotering. Inget tyder på att den långsiktiga nedgången skulle avta och minskningen syns även i spontanrapporteringen. Även skärpiplärkan uppvisar långsiktigt en tydlig nedgång, men det verkar som om utvecklingen vänt de senaste tio åren. Arten är för sparsam för att registreras i häckfågelinventeringarna, men i den finska skärgården har antalet ökat sedan 1986 (Hario & Rintala 2014).

Finkar – sparvar

Kategorin bo/bergfink uppvisar stora årliga fluktuationer som till stor del styr totalsumman sträckare enskilda höstar. Långsiktigt syns ingen tydlig trend. Generellt har antalen dock stigit efter sekelskiftet, vilket motsvaras av en signifikant ökning för bofinken i standardrutterna. Däremot har den minskat de senaste tio åren i Danmark. Höstens drygt 1,8 miljoner överträffas endast av drygt 2,4 miljoner höstarna 1975 och 2012. Generellt finns en klar tendens till ett tidigare mediandatum och höstens högsta siffror utgjordes av 224 000 den 28 september och 419 000 den 1 oktober, vilket utgör relativt tidiga datum. Då bergfinkarna ofta sträcker i tätare, mer sammanhållna flockar går det att uppskatta deras andel av det totala finksträcket. Sedan 2004 har vi för alla större sträckdagar skattat procentandelen bergfink i jämna tiotal. Omräknat slutade uppskattningen på 8 % av totalsumman för bo/bergfink, vilket ligger klart

under medel på 12 %. Detta förklaras av att bokollonskörden var en av de största i mannaminne. Vid Rösjön i nordvästra Skåne påträffades under vintern en övernattningsplats med i storleksordningen 5 miljoner bergfinkar. I vårt land liksom i Finland har arten minskat signifikant enligt häckfågeltaxeringarna.

Stenknäcken är huvudsakligen stannfågel, men de låga siffrorna i Falsterbo har ökat klart sedan sekelskiftet. Den finns därför numera med på listan över signifikant ökande arter även om antalen gått ner de senaste tio åren (Tabell 1). I de standardiserade häckfågeltaxeringarna finns en signifikant ökning och även vinterfågelräkningarna visar en tydlig uppgång. Arten har också ökat i Danmark, Finland och Norge (Winem m.fl. 2019). Domherrens uppträdande är invasionsartat med stora fluktuationer mellan åren utan någon tydlig trend. Höstens låga 45 speglar god frösättning längre norrut. Häckfågelinventeringarna i Sverige och Finland visar på en långsiktig nedgång, medan en signifikant uppgång finns i de standardiserade räkningarna sedan 1998 och den senaste tioårsperioden i Danmark. Tre rosenfinkar ligger under genomsnittet. Till skillnad från en signifikant nedgång i häckfågelräkningarna i Sverige och Finland har antalen i Falsterbo inte minskat så tydligt sedan sekelskiftet. Inte heller ströfynden i Storbritannien har minskat sedan 1990-talet (White & Kehoe 2017). För endast femte gången saknades mindre korsnäbb i sträcklistan och även den större arten var relativt fåtalig. Långsiktigt ökar dock båda arterna.

Grönfinkens tidigare signifikanta uppgång i Falsterbo (med maximalt 121 000 hösten 2006) stöds i såväl vinterräkningar som häckfågeltaxeringar i Sverige, Danmark och Finland. Antalen rasade emellertid därefter rejält, främst som en följd av parasitinfectionen gulknopp *Trichomonas gallinae*. Ett motsvarande ras finns i häckfågeltaxeringarna från hela Norden sedan 2006. Höstens drygt 6000 innebär dock en liten återhämtning och förhoppningsvis innebär detta att arten börjat återhämta sig igen. Vinter-

Långsiktigt uppvisar grönsiskan en signifikant ökning. Nabben 19 oktober 2019. Foto: Tomas Svensson.

hämplingen uppvisar en signifikant långsiktig minskning i Falsterbo. Utvecklingen har dock vänt och den senaste tioårsperioden är siffran i stället signifikant positiv (Tabell 1). Majoriteten häckar i Norge och arten är för sällsynt för att omfattas av häckfågelinventeringarna. Enligt dessa har hämplingen minskat i hela Nordvästeuropa. I Falsterbo registrerades den kraftigaste nedgången i slutet av 1970-talet. Antalen har varit mer konstanta efter sekelskiftet fram till en uppgång som inleddes 2012. Höstens 96 665 utgör den i särklass högsta årssiffran och 35 500 den 13 oktober slår tidigare dagsrekord med hästlängder. Siffror över medel åtta år i rad antyder verkligen att trenden har vänt och de senaste tio åren visar på en signifikant uppgång. En motsvarande ökning syns även i de svenska och finska häckfågeltaxeringarna. Trots stora årliga fluktuationer har gråsiskan ökat klart sedan sekelskiftet. Invandringen av den sydliga underarten *cabaret* är nog bara en delförklaring till uppgången. Den nordliga no-

minatformen minskar snarast enligt häckfågeltaxeringarna, men de sena sträcktopparna visar att det huvudsakligen är denna underart som styr utvecklingen i Falsterbo. Efter tre bra höstar sträckte endast 368 gråsiskor, vilket speglar den goda frösättningen norrut. Efter en svacka under 1980-talet har antalet sträckande steglitser stigit markant och för närvarande pekar kurvan brant uppåt. Siffrorna från samtliga nordiska häckfågeltaxeringar är klart positiva och även antalet övervintrare ökar signifikant. Totalt 30 gulhämplingar överträffas endast av 34 hösten 2017. Långsiktigt ökar arten vilket förmodligen speglar den lilla skånska populationen. Frösättningen styr andelen övervintrande grönsiskor och de årliga fluktuationerna vid Nabben är förhållandevis stora. Långsiktigt syns emellertid en signifikant ökning, vilken stöds av de standardiserade häckfågeltaxeringarna sedan 1998 och de finska taxeringarna. Höstens 49 000 antyder att arten inte påverkats lika mycket av god frösättning som många andra.

Kornsparv har endast registrerats utsträckt under elva höstar och trenden är klart minskande. Gulsparven uppvisar en signifikant negativ trend över hela perioden och fjolårets stora antal verkar tyvärr ha varit en engångsföreteelse. Häckfågeltaxeringarna pekar på en likartad successiv nedgång i hela Norden. Den svenska nedgången kan inte förklaras av att en större andel övervintrar, då även vinterindex sjunkit liksom i Danmark. För ortolansparven följdes en uppgång till 1980-talet av en kraftigare minskning sedan dess. Efter att ha uteblivit hösten 2017 sågs i alla fall en fågel de båda senaste höstarna. Den sentida minskningen är slående inom hela det fennoskandiska utbredningsområdet och arten är snart borta som häckfågel söder om Norrland (Sondell 2015). Förhållandena i övervintringsområdet i Västafrika är dåligt kända. Dvärgsparven tenderar att bli en årsviss sträckare i Falsterbo och trenden är klart ökande i landet (Friberg & Corell 2019). Det finska beståndet skattas numera till hela 21 000 par (Lehikoinen m.fl. 2019). Sävspärven har generellt minskat sedan 1970-talet, vilket stöds av en negativ trend i häckfågelräkningarna i Sverige, Danmark och Finland. I sträckssiffrorna finns däremot en klar uppgång sedan sekelskiftet och höstens 3 083 ligger klart över medel. Denna uppgång saknas i häckfågeltaxeringarna. En tänkbar förklaring skulle kunna vara att sentida räknare är bättre på att urskilja sävspärvarna bland mängden sträckande småfåglar, jämfört med den tidigare observatören. Mot detta talar att genomsnittet ökat från 1 924 för den första tioårsperioden efter sekelskiftet till 2 775 de senaste nio åren. Med lite god vilja kan man också skönja en uppgång i de standardiserade häckfågelräkningarna de allra senaste åren. Efter två tomma år räknades faktiskt sex sträckande lappsparvar. Den kraftiga långsiktiga minskningen syns även i de standardiserade häckfågelräkningarna sedan 1998. Snöspärven har fluktuerat en hel del, men en tydlig nedgång har ägt rum sedan sekelskiftet (Tabell 1). Höstens 130 utgör dock den högsta siffran sedan 2004. Allmänt förefaller snöspär-

ven ha minskat i landet och standardrutterna visar en signifikant nedgång sedan 1998.

STRÄCKANDE FJÄRILAR

Efterhand kommer allt fler rapporter om sträckrörelser hos insekter. Främst handlar det om fjärilar, som ju är lättare att observera. Redan 22 augusti 1995 bokförde jag 22 utsträckande sorgmantlar, en art som inte setts på sträck före eller senare. Höstarna 2004–2006 och 2009 räknades utsträckande dagfjärilar mer systematiskt i samarbete med bl.a. Susanne Åkesson. Årsummorna redovisas i Tabell 4. Främst handlar det om amiral och tistelfjäril som sträcker ut, men även mindre antal av påfågelläga, kålfjäril och rovfjäril registreras årligen. Utsträck sker framförallt i svag medvind från ost eller sydost. Flertalet fjärilar passerar lågt, men enstaka noteras på 50–100 meters höjd. Rimligen passerar ett okänt antal på högre höjd, och kan inte ses från marken. Räknningarna ingick bl.a. i en uppsats om amiralens flyttningsrörelser (Brattström m.fl. 2008) och en om tistelfjärilens sträck (Stefanescu m.fl. 2012). Grovt förenklat handlar det om att fjärilarna flyttar norrut från Medelhavsområdet till norra Europa och tillbaka i ett antal olika generationer. Främst beroende på rådande vindar är antalen som når Sverige olika år högst varierande.

Under maj–juni 2019 upplevde vi det kanske största inflödet någonsin av tistelfjäril till södra delarna av vårt land. Ett tag såg man dem nästan överallt och sammanlagt var sannolikt över en miljon fjärilar inblandade i invasionen. En del av dessa la uppenbarligen ägg och under sommaren började nykläckta fräscha individer dyka upp. Under första halvan av augusti var antalet utsträckare vid Nabben blygsamt även om inga räkningar ägde rum. Inte förrän 25 augusti, med svag till måttlig sydostvind, registrerades större antal. En grov skattning slutade på 200 vardera av amiral och tistelfjäril (Tabell 4). Följande dag försökte vi räkna antalet sträckare mer noggrant, vilket slutade på något fler amiraler. Den 27–28 augusti blåste det fortfarande

TABELL 4

Fjärilssträck vid Nabben, Falsterbo.

Migrating butterflies at Nabben, Falsterbo.

	1995	2004	2005	2006	2009	2019			
	22 aug					25 aug	26 aug	27 aug	28 aug
Tistelfjäril <i>Vanessa cardui</i>	?	2	1	2	157	≥200	182	538	504
Amiral <i>V. atalanta</i>	?	35	222	331	20	≥200	337	2152	9582
Påfågelläga <i>Inachis io</i>	?	11	10	13	0	0	0	0	0
Amiral/påfågelläga	?	4	0	11	0	0	0	0	0
Nässelfjäril <i>Aglais urticae</i>	?	0	0	0	1	0	0	0	0
Vinbärstfuk <i>Polygonia c-album</i>	?	0	0	1	0	0	0	0	0
Sorgmantel <i>Nymphalis antiopa</i>	22	0	0	0	0	0	0	0	0
Kålfjäril <i>Pieris brassicae</i>	?	37	19	4	?	?	?	?	2
Rovfjäril <i>P. rapae</i>	?	13	76	39	?	?	?	?	200

svag till måttlig sydostvind. Utsträcket var nu så kraftigt att vi i stället valde att räkna noggrant fem minuter varje halvtimme och sedan multiplicera upp siffrorna. Vi delade då upp det så att en räknade norrut och den andra söderut. Passagen var mest intensiv mellan kl. 8 och 12 och minskade sedan rätt snabbt under eftermiddagen. De uppskattade siffrorna presenteras i Tabell 4 och framför allt den senare dagen var passagen imponerande. Den ägde rum på bred front med

något fler fjärilar i söder än i norr. Trots en tydlig koncentration kring Nabben var det uppenbart att sträcket ägde rum på en bred front, som kanske involverade hela Skåne. Säkert är i alla fall att åtskilliga tusen individer var inblandade. Bland övriga arter var det endast rovfjäril som uppträdde i större anträl (Tabell 4). När vinden de kommande dagarna gick över på västsektorn upphörde sträcket nästan helt och resten av hösten noterades inga större rörelser.

Sträckande amiral vid Nabben 26 augusti 2019. Foto: Tomas Svensson.

REFERENSER

- Ali, N. Y., Moshøj, C. M., Vikstrøm, T., Fink, M., Jørgensen, K. S. & Eskildsen, D. P. 2019. Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2018. - *Fugleåret 2018*:11-27. DOF.
- Below, A., Lehtikoinen, A., Mikkola-Roos, M., Kurvinen, L. & Laaksonen, T. 2019. Bird populations in Finnish archipelago in 1980-2018. - *Linnut-vuosikirja 2018*:56-67.
- Bengtsson, K. 2014. Fiskgjusen i Skåne 2013. - *Anser* 53:2;16-21.
- Bengtsson, K. m.fl. 2019. Rara arter 2019. - *Anser* 58:4; 33-37.
- Brattström, O., Kjellén, N., Alerstam, T. & Åkesson, S. 2008. Effects of wind and weather on red admiral (*Vanessa atalanta*) migration at a coastal site in southern Sweden. - *Animal Behaviour* 76:335-344.
- Clements, R., Everett, C. & Messenger, A. 2016. The Hobby – a revised population estimate. *British Birds* 109:316-323.
- Eskildsen, D. P. 2019. Havørnen i 2018. - *Fugleåret 2018*:223-225.
- Friberg, F. & Corell, M. (red.) 2019. Fågelrapport 2018. – SOF-BirdLife. - *Fågelåret 2018*:59-178.
- Green, M., Lindström, Å. & Haas, F. 2020. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. - *Årsrapport för 2019*. Biologiska institutionen, Lunds universitet.
- Haas, F. & Nilsson, L. 2019. Inventeringar av rastande och övervintrande sjöfåglar och gäss i Sverige - *Årsrapport från 2018/2019*. Biologiska institutionen, Lunds universitet.
- Hario, M. 2014. The occurrence of the nominate Lesser Black-backed Gull in Finland in 2003 and 2013. - *Linnut-vuosikirja 2013*: 24-31.
- Hario, M. & Rintala, J. 2014. Population trends of the archipelago birds along Finnish coasts in 1986-2013. - *Linnut-vuosikirja 2013*:46-53.
- Henry, M. 2018. The changing status of the Pallid Harrier in western Europe. - *British Birds* 111: 744-760.
- Holling, M. 2019. Rare breeding birds in the UK in 2017. - *British Birds* 112:706-758.
- Kjellén, N. 2017. Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2016. - *Fåglar i Skåne 2016*:4-55.
- Kjellén, N. 2019. Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2018. - *Fåglar i Skåne 2018*:4-49.
- Lange, P., Christophersen, H. & Christensen, J. S. (red.) 2019. Fugle i Danmark 2018. Årsrapport over observationer - meddelelse nr. 45 fra Rapportgruppen. - *Fugleåret 2018*:29-125.
- Lehtikoinen, A m.fl. 2019. Breeding population sizes of Finnish birds. - *Linnut-vuosikirja 2018*:38-45.
- Lehtiniemi, T. 2017. The occurrence of threatened and rare bird species in Finland in 2015. - *Linnut-vuosikirja 2016*:68-77.
- Meller, K., Björklund, H., Saurola, P. & Valkama, J. 2019. Breeding and population trends of common raptors and owls in Finland in 2018. - *Linnut-vuosikirja 2018*:80-95.
- Novrup L. 2019. Fiskørnen i 2018. - *Fugleåret 2018*:221-222. DOF.
- Olofsson, P. 2018. Fåltiplårkan i Skåne 2017. - *Anser* 57:2; 7-14.
- Olsson, C. 2013. Dvärgmåsen i Sverige 2012. - SOF-*Fågelåret 2012*:43-49.
- Ottosson, U., Ottvall, R., Elmberg, J., Green, M., Gustafsson, R., Haas, F., Holmqvist, N., Lindström, Å., Nilsson, L., Svensson, M., Svensson, S. & Tjernberg, M. 2012. *Fåglarna i Sverige - antal och förekomst*. SOF, Halmstad.
- PECBMS. 2017. *Population Trends of Common European Breeding Birds 2017*. SCO, Prague. www.ebcc.info/pecbm.html
- Rasmussen, L. M., Sørensen, I. H., Mathiesen, A., Christensen, K. B., Schwebbs, S. A., Petersen, S. O. & Nyegaard, T. 2019. Hedehog i Danmark 2018. - *Fugleåret 2018*:228-234. DOF.
- Rees, E. C. & Beekman, H. 2010. Northwest European Bewick's Swans: a population in decline. - *British Birds* 103:640-650.
- Ryttman, H. 2004. Fiskgjusen i Sverige - resultat av riksinventeringen 2001. - SOF - *Fågelåret 2003*:81-90.
- Saurola, P. 2019. Finnish Ospreys (*Pandion haliaetus*) 2017-2018. - *Linnut-vuosikirja 2018*:96-103.
- Sondell, J. 2015. Projekt Ortolansparv 2011-2014. - SOF. - *Fågelåret 2014*:49-55.
- Stefanescu, C. m. fl. 2012. Multi-generational long-distance migration of insects: studying the painted lady butterfly in the Western Palaearctic. - *Ecography* 36:474-486.
- Stjernberg, T., Koivusarri, J., J., Nuuja, I., Ollila, T., Keränen, S., Ekblom, H., Laaksonen, T., Lokki, H. & Saurola, P. 2016. Population size and nesting success of the White-tailed Sea Eagle (*Haliaeetus albicilla*) in Finland 2013-2015. - *Linnut-vuosikirja 2015*:20-29.
- Tyrén, H. & Hellström, P. 2016. *Populationsuppfölj-*

- ning av fjällvråk i Stora Sjöfallets nationalpark – Inventeringsrapport 2016*. NOF, NR.
- Vaisänen, R. A.; Lehtikoinen, A. & Sirkia, P. 2018. Monitoring population changes of land bird species breeding in Finland 1975-2017. - *Linnut-vuosikirja 2017*:16-31.
- White, S. & Kehoe, C. 2017. Report on scarce migrant birds in Britain in 2014; Part 2: passerines. - *British Birds* 110:27-50.
- Winnem, A. M., Holtskog, T. & Heggøy, O. 2019. *Fugleåret 2017*:66-139. NOF.
- Wirdheim, A. & Corell, M. (red.) 2017. Fågelrapport 2016. – SOF-Birdlife. - *Fågelåret 2016*:61-187.
- Woodward, I. m.fl. 2020. Population estimates of birds in Great Britain and the United Kingdom. – *British Birds* 113:69-104.

SUMMARY

Since 1973 the Swedish Environmental Protection Agency has organised counts of the migration passing the southwesternmost point (Nabben) of the Falsterbo peninsula. From 2001 these counts are performed by two observers recording all species from dawn until 14.00 (CET) between August 1 and November 20. As far as possible the age is determined among raptors and some other larger species. The total of 4.3 million migrants is the highest number in the series. Most species probably did quite well due to a fairly normal spring and summer. Rodent numbers in northern Scandinavia were fairly high in the woodland but poor in the mountains. A good production of fruits and seeds further north resulted in an almost total lack of invasive species. Table 1 lists species showing a significant increase or decrease during the period, with the value for the last ten years given separately. Tables 2-3 show the proportion of juveniles since 1986 in raptors, falcons and some other species. This autumn's migration divided into ten-day-periods together with the mean 1973-2018 is depicted in Table 5. Up to date information on trends and annual as well as daily figures can be found on the homepage of Falsterbo Bird Observatory: www.falsterbofagelstation.se/index_e.html.

Adult Honey Buzzards occurred in comparatively low numbers (3448), while 495

juveniles is a more normal figure (Tab. 2). After a serious population decline the trend during the last ten years is more positive. Black Kite is doing very well and 59 migrants is second only to 82 in 2017. The proportion of juveniles is increasing (Tab. 2), most likely reflecting more breeding pairs in Sweden. Only 2740 Red Kites is a fairly low number compared to later years, but the increasing Swedish population is now over 4000 pairs. A decreasing proportion of juveniles in later years (Tab. 2) indicate that the higher densities have resulted in fewer fledged young. Also White-tailed Eagle is doing very well in Northwestern Europe at the moment. After a rather steep increase up until the turn of the century the number of Marsh Harriers has leveled off. The long-term trend in Hen Harrier is negative. This year's 342 is however a comparatively high figure and the breeding result was obviously fairly good due to good rodent numbers in the northern woodlands (Tab. 2).

The Pallid Harrier is spreading westwards with at least 17 pairs in Finland in 2018 (Meller et al. (2019)). The increase at Falsterbo is obvious, reflected by 40 migrants and a new daily high of 10 on September 7. Montagu's Harrier has fluctuated rather much during the period, but is still hanging on reasonably well. The number of Goshawks has decreased significantly since the turn of the century (Tab. 1), most likely reflecting a negative trend in Fennoscandia. Close to 29 thousand Eurasian Sparrowhawks is a new high figure. More than 1000 birds were counted on eight different days. On the other hand the secondmost common raptor, the Common Buzzard, had a fairly poor year. The highest daily count was 3883 on October 28, a rather late date. Rodents were scarce in the mountains and the Rough-legged Buzzard had a poor year with relatively few juveniles (Tab. 2). The positive long-term trend in the Osprey has slowed down somewhat during the last decade. Common Kestrel did fairly well due to more rodents in the northern forests. A total of 12 Red-footed Falcons reflects a strong invasion of juveniles

during early autumn. In Merlin 253 is slightly up after two poor years, but the trend during the last ten years is clearly negative (Tab. 1). The number of Hobbies was comparatively low but the long-term trend is clearly positive. The increasing Peregrine did well with 121 migrants being the second highest figure so far. The high proportion of juveniles (Tab. 2) indicate a good breeding season. Rare raptors included 1 Short-toed Eagle, 2 Spotted Eagles and 1 Steppe Eagle.

The high number of almost 37 thousand Brent Geese is partly explained by a good breeding season (Tab. 3). The Barnacle Goose shows a very steep increase (Tab. 1) and is now the third most common migrant. On October 4 a new daily high of 216 300 was counted. Increasing numbers of Bean Geese in later years constitutes almost totally of the tundra-breeding subspecies *rossicus*. Also White-fronted Goose is clearly doing well. Lower numbers of Grey-lag Geese in later years is explained by more birds staying in Sweden until late autumn. Decreasing numbers in Mute Swan during later years is due to more birds wintering north of Falsterbo. The same is true in Whooper Swan, but numbers are still increasing at Falsterbo. The general increase continues in Widgeon, Gadwall, Pintail, Shoveler and Common Teal. More birds wintering north of Falsterbo may explain a general decline in Mallard and Goldeneye. Common Pochard and Scaup also seem to be on the way down. After an increase up until the 1990:s the number of Common Eiders has decreased again, reflecting a sharp decline in the Baltic. Common Scoter shows a sharp increase (Tab. 1), with 45 thousand migrants as well as 16 450 on September 18 constituting new all time highs. Also Velvet Scooter has occurred in high numbers the last decade and Red-breasted Merganser was again well above average.

Divers as well as grebes are doing generally well, although this is probably partly due to a better coverage since 2001. Three Black Storks is a good figure, but the long-term trend is fairly stable. The White Storks originate in the successful Swedish

reintroduction programme. A total of 480 Grey Herons is a new high number and the explosive increase in Great Egret continues (Tab. 1). Low-pressures with westerly winds in August resulted in a good passage of waders, gulls and terns. Later on higher numbers of juveniles compared to most later autumns indicate a fairly good breeding result on the Russian tundra. There is no long-term trend in the Oystercatcher. Plovers like Ringed, Little Ringed, Grey and Golden are doing well at the moment. The general decrease in Lapwing shows signs of slowing down in later years. Among the arctic *Calidris*-waders most species seem to have had a good breeding season. Exceptions are Sanderling and Little Stint as well as Turnstone. Ruff is clearly decreasing as a breeder in Northwestern Europe but the migrants at Falsterbo, breeding on the Russian tundra, seem to be doing better. The few Broad-billed Sandpipers are if anything increasing. Bar-tailed Godwit and Whimbrel are clearly increasing, while the general decrease in Curlew continues. Most of the Tringa-waders are doing generally well at the moment.

Little Gull is increasing in Northern Fennoscandia reflected by more migrants at Falsterbo. Black-headed Gull shows a long-term decrease, but numbers have risen since the 1990:s. The Common Gull shows a more continues increase over the period. Most Lesser Black-backed Gulls at Falsterbo belong to the western subspecies *intermedius*, which is increasing along the Swedish west coast and in Denmark. The fairly low numbers of Caspian Tern are increasing at the moment, reflected by 45 migrants as a new all time high. Little Tern seems to be recovering from a long-time decrease. Numbers in Common and Arctic Terns were again high and both species show a long-term increase. Close to 14 thousand Common Terns is the second highest number so far. Black Tern shows a clear decrease the last ten years (Tab. 1). Good numbers of rodents on the Russian tundra is reflected by 10 Pomarine and the all time high of 127 Long-tailed Skuas, all juveniles. The number of Arctic Skuas was

above average (Tab. 5) and the long-term trend is still stable. After one better season numbers of Guillemot and Razorbill were again low.

The Stock Dove is doing well, with in total 22 643 migrants and 4940 on October 3 being the highest figures so far. Wood Pigeon shows a general increase over the whole period and for the first time almost reached one million migrants. The best day was October 5 with 138 thousand. The number of migrating Common Swifts fluctuates markedly, but a general decrease can be seen after the turn of the century, in spite of this year's high 22 thousand. Four Short-eared Owls as well as 28 Great Grey Shrikes probably reflect a fairly good breeding up north. The long-term increase in Jackdaw continues even if numbers were down after the two exceptional years 2016-2017. A general decrease in migrating Rooks since the turn of the century is primarily caused by a higher proportion of wintering birds. All Swedish census data show a heavy decline in the Hooded Crow over the period. The almost total lack of migrating tits is explained by a very good production of seeds further north. Woodlark was more common at Falsterbo during the 1950:s. After a long decline numbers have generally increased since the early 1990:s, with 3320 migrants as a new record number. As in the breeding censuses Skylark numbers have decreased since the 1970:s, but show some recovery in later years. Shore Lark is decreasing fast as a breeder in northern Scandinavia and only five migrants is a new low number.

Barn Swallow decreased until the 1990:s but has since then increased to the same level as in the 1970:s. Sand Martin shows an obvious negative long-term trend, but numbers the last ten years surprisingly show a positive trend (Tab. 1). The decline in House Martin is even steeper and there are no signs of any recovery. There are indications that the long-term negative trend in the Starling has levelled out in later years and 136 thousand is a new high figure. The highest daily count was 23 500 on October 20. Most thrushes did poorly and the Mistle Thrush is the only species generally

increasing at the moment. After last autumn's record number of 4260 Tree Sparrows this year's 480 is still above average. Yellow Wagtail has done better this century after a previous decline. A total of 9630 migrants on September 11 is the highest number so far. The Grey Wagtail shows a continuous increase over the period. A general decline in White Wagtail can be seen also in the breeding censuses. The population of Tawny Pipit has decreased to only 33 males in Scania in 2013 (Olofsson 2018), mirrored by an all time low of only two at Falsterbo. The trend in Tree Pipit is positive at the moment and it has recently entered the list of significantly increasing species (Tab. 1). Meadow Pipit has fluctuated fairly much but seems to be doing fairly well at the moment. Only four Red-throated Pipits is the lowest figure so far and the trend is significantly negative. In Rock Pipit an earlier decrease seems to have halted in later years.

The highly fluctuating numbers of migrating Chaffinch/Brambling is the main factor governing the annual total at Falsterbo. This year's 1.8 million is surpassed only by 2.4 million in 1975 and 2012. Estimates of the proportion of Brambling resulted in 8 %. Large numbers wintered in Scania due to an exceptional crop of beech mast. The Bullfinch is more or less irruptive, with this year's figure well below average. Three Common Rosefinches is below average in a decreasing species. For the fifth time in the series no Common Crossbills were counted and also the number of Parrot Crossbills was low. The European Greenfinch increased markedly over most of the period. However since 2007 a sharp decline caused by the parasite infection *Trichomonas gallinae* has occurred. The total of 6000 is at least well up compared to the extremely low figures from 2016-2017. After a long decrease the number of Twites has been more stable during the last decade. Linnet has decreased significantly since 1973, but in contrast shows a significant increase the last ten years (Tab. 1). The total of almost 97 thousand as well as 35 500 migrants on October 13 are well above

Foto: P-G Bentz.

the old record figures. After two irruption years the number of Redpolls was really low. A total of 30 Serins most likely reflects an increase in the small Swedish population. In spite of fairly large annual fluctuations the general increase in the Eurasian Siskin is supported by breeding counts in Sweden and Finland. Most buntings seem to be declining with a general negative trend in Yellowhammer, Ortolan Bunting, Reed Bunting, Lapland Bunting and Snow Bunting. Most of them occurred in numbers well below average, including six Lapland and only one Ortolan Bunting. Reed Bunting shows a general increase since the turn of the century and this years 3083 is well above average. Little Bunting tends to become annual at Falsterbo, probably reflecting increasing number of breeders in Finland.

Migration of butterflies have been recorded irregularly at Nabben, Falsterbo. During the autumns 2004-2006 and 2009 counts were performed in a more standardized way. The results are presented in Table 4. This autumn a

strong passage of Red Admiral and Painted Lady was recorded in southeasterly winds during 25-28 August (Tab. 4). Numbers like this have not been seen previously.

NILS KJELLÉN
Biologiska Inst., Ekologihuset
SE-223 62 Lund
nils.kjellen@biol.lu.se

TABELL 5

Sträckket i Falsterbo hösten 2019 uppdelat på dekader samt medel för perioden 1973–2018.

Migration at Falsterbo in the autumn 2019 divided in decades and mean 1973–2018.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Prutgås	0	0	0	0	3330	15689	10012	7375	131	4	1	36542	10668
Rödhalsad gås	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	0
Kanadagås	0	30	17	0	0	0	3	0	2	1	0	53	129
Vitkindad gås	0	150	50	210	5420	13920	282800	88490	83145	10650	3300	488135	50748
Grågås	0	20	0	30	180	50	410	100	1920	196	30	2936	3935
Sädgås	0	0	0	0	0	118	11	34	19	3	2	187	220
Blåsgås	0	0	0	0	0	27	115	2111	582	10	16	2861	693
Knölsvan	47	15	22	10	35	35	37	33	86	43	22	385	610
Mindre sångsvan	0	0	0	0	0	0	20	10	103	45	62	240	221
C. columbianus	0	0	0	0	0	0	0	2	154	619	67	842	180
C. cygnus	128	330	106	40	2	3	0	0	0	0	0	609	429
Tadorna tadorna	0	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0	2	1
Anas querquedula	0	0	0	2	0	0	0	0	2	0	0	211	194
A. clypeata	0	40	25	73	25	1	25	20	0	0	0	13	17
A. strepera	0	0	0	2	0	0	0	8	0	3	0	19830	7761
A. penelope	0	205	280	1980	5620	2080	1160	7250	825	270	160	64	343
A. platyrhynchos	0	0	0	0	0	0	5	25	48	201	64	2792	994
A. acuta	8	19	64	1096	706	235	170	475	17	0	2	1862	1061
A. crecca	240	610	240	250	380	30	20	62	20	0	10	41	43
Kricka	0	5	0	2	1	14	3	1	0	0	15	0	0
Aythya ferina	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Vitögd dykand	13	13	0	0	54	48	65	45	28	8	34	308	469
A. fuligula	0	0	0	0	0	6	8	2	4	0	0	20	217
A. marila	420	510	90	10	4370	20590	23400	11290	7550	870	40	69140	92798
Somateria mollissima	19	29	12	175	336	187	14	82	49	31	3	937	317
Melanitta fusca	6290	4460	1290	3400	25510	3670	165	170	160	60	60	45235	5784
M. nigra	0	0	0	0	0	0	1	3	1	77	32	114	54
Clangula hyemalis	0	0	0	0	0	15	21	24	49	40	20	169	328
Bucephala clangula	0	0	0	0	0	0	1	0	5	41	3	50	38
Mergus merganser	0	0	0	0	0	0	0	0	370	191	200	2515	1506
M. serrator	0	0	0	0	480	595	340	339	36	112	175	940	369
Gavia stellata	2	2	4	78	246	129	95	61	36	9	7	128	123
G. arctica	1	14	11	17	21	20	16	7	5	0	1	1	1
Svartråbbad islom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
G. immer	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0	57	23
Fulmarus glacialis	1	3	1	5	13	11	11	9	2	1	0	0	0
Podiceps grisegena	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gråhakedopping	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

FORTS.

TABELL 5 – FORTS.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Skäggdopping													
Svart stork	0	0	1	1	3	9	1	2	2	1	1	21	9
<i>Ciconia nigra</i>	0	1	2	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1
<i>C. ciconia</i>	0	0	97	0	7	0	2	0	0	0	0	106	12
Gråhäger	43	86	111	61	40	20	48	10	37	24	0	480	183
Ägretthäger	0	1	7	15	11	116	22	3	6	2	0	183	10
<i>A. alba</i>	0	0	0	0	6	1	0	4	4	0	2	17	6
<i>Morus bassanus</i>	0	76	122	161	22	1	2	0	1	0	0	391	268
<i>Pandion haliaetus</i>	6	46	1250	2382	220	40	4	1	0	0	0	3943	6546
<i>Pernis apivorus</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1
<i>Circus cyaneus</i>	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	2	1
<i>Clanga clanga</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1	1
<i>Aquila nipalensis</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>A. chrysaetos</i>	0	0	0	0	0	0	2	0	2	0	0	4	2
<i>Accipiter nisus</i>	83	317	4871	4300	7317	3212	3675	2456	2569	70	34	28904	20179
<i>A. gentilis</i>	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	2	30
<i>Circus aeruginosus</i>	11	31	295	265	82	59	30	8	1	0	0	782	657
<i>C. cyaneus</i>	1	2	1	10	65	67	92	51	41	3	9	342	262
<i>C. macrourus</i>	0	0	1	20	12	3	2	1	0	1	0	40	7
<i>C. pygargus</i>	0	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	6	8
<i>C. macrourus/C. pygargus</i>	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Milvus milvus</i>	0	0	20	17	274	130	1730	60	351	138	20	2740	1273
<i>M. migrans</i>	0	0	13	18	10	3	15	0	0	0	0	59	15
<i>Haliaeetus albicilla</i>	0	0	6	2	7	0	28	0	7	0	2	52	20
<i>Buteo lagopus</i>	0	0	0	0	5	59	88	32	65	5	4	258	903
<i>B. buteo</i>	0	0	12	63	1250	324	2586	12	4414	49	0	8710	14506
<i>Grus grus</i>	0	0	0	3	380	43	10022	163	908	0	0	11519	1988
<i>Haematopus ostralegus</i>	62	97	22	16	5	0	0	0	0	0	0	202	302
<i>Recurvirostra avosetta</i>	10	38	24	6	0	0	10	0	0	0	0	88	63
<i>Vanellus vanellus</i>	0	0	0	0	0	20	0	0	595	0	0	615	603
<i>Pluvialis apricaria</i>	23	272	306	81	60	14	8	26	64	80	40	974	698
<i>P. squatarola</i>	62	289	56	58	45	12	61	17	0	0	0	600	325
Större strandpipare	269	763	290	259	180	10	2	0	0	0	0	1773	1163
<i>Charadrius hiaticula</i>													
Mindre strandpipare	1	4	3	0	0	0	0	0	0	0	0	8	4
<i>Ch. dubius</i>													
<i>Ch. morinellus</i>	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1
<i>Numenius phaeopus</i>	11	13	2	1	0	0	0	0	0	0	0	27	20
<i>N. arquata</i>	60	70	74	40	13	1	0	0	0	0	0	258	233
Myrspov	27	101	15	36	32	0	0	0	0	0	0	211	299
<i>Limosa lapponica</i>													
<i>Arenaria interpres</i>	1	5	3	11	2	0	0	0	0	0	0	22	37
<i>Calidris canutus</i>	6	176	250	118	139	61	4	21	0	0	0	775	592

FORTS.

TABELL 5 – FORTS.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Total Total	Medel Mean
Brushane	38	157	67	21	11	2	0	0	0	0	0	296	212
Myrsnäppa	0	1	3	0	2	0	0	0	0	0	0	6	2
Sjovsnäppa	20	50	92	12	5	0	0	0	0	0	0	179	111
Mosnäppa	2	0	1	5	2	0	0	0	0	0	0	10	4
Sandlöpare	4	13	5	17	9	0	0	1	0	0	0	49	66
Kärnsnäppa	890	940	880	1300	1150	400	340	151	0	0	0	6051	5542
Skärnsnäppa	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	2	0
Småsnäppa	0	18	7	15	3	1	0	0	0	0	0	44	95
Tuvsnäppa	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Enkelbeckasin	17	60	23	46	27	33	0	7	0	0	0	213	272
Smaln, simsnäppa	0	4	1	0	0	0	0	0	0	0	0	5	2
Drillsnäppa	5	21	6	2	0	0	0	0	0	0	0	34	44
Skogssnäppa	8	46	5	3	0	0	0	0	0	0	0	62	15
Rödbena	28	67	21	11	4	0	0	0	0	0	0	131	195
Dammsnäppa	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Grönbera	39	174	22	21	0	0	0	0	0	0	0	256	107
Svartsåppa	9	44	23	16	18	1	0	0	0	0	0	111	71
Glutnsnäppa	44	81	37	45	9	2	0	0	0	0	0	218	183
Tretålig mås	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	4	6	11
Skrattmå	1419	970	2472	633	982	1297	493	580	493	336	200	9875	7610
Dvärgmå	1	4	4	11	15	384	18	9	28	9	2	485	454
Svarthuvad mås	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	1
Fiskmå	512	778	1318	270	434	1054	395	492	580	967	1159	7959	3467
Silltrut	4	26	9	49	57	28	0	3	0	0	0	176	106
Skråntärna	11	12	12	6	0	4	0	0	0	0	0	45	11
Småtärna	44	61	3	1	1	0	0	0	0	0	0	110	66
Fisktärna	535	2079	363	499	92	13	1	0	0	0	0	13714	2654
Silvertärna	28	106	21	30	6	1	1	0	0	0	0	732	332
Fisk/silvertärna	566	7154	2183	553	200	15	0	0	0	0	0	Omr.	35
Svarttärna	5	17	9	1	3	0	0	0	0	0	0	35	55
Storlabb	0	0	0	0	2	2	0	0	0	0	0	4	2
Bredstjärtad labb	0	0	0	0	0	0	2	1	4	1	2	10	8
Kustlabb	1	5	2	5	45	6	0	0	0	0	0	64	44
Fjällabb	0	1	1	93	28	4	0	0	0	0	0	127	9
Silgrissla	0	0	0	0	5	1	2	1	8	0	0	18	221
Tormule	0	0	0	0	1	2	1	5	8	1	0	18	49
Silgr/tordm	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	Omr.	1
Tobisgrissla	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	

FORTS.

TABELL 5 – FORTS.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Skogsduva	0	0	95	131	1884	2033	13290	2885	2105	181	19	22623	8482
Ringduva	0	0	0	0	70	400	433630	148720	380650	33800	2650	999920	296966
Gök	0	0	3	1	0	0	0	0	0	0	0	4	1
Jorduggla	0	0	0	0	0	0	1	1	2	0	0	4	2
Tornseglare	0	17270	5082	39	6	4	0	1	1	0	0	22402	6882
Blek tornseglare	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0
Tornfalk	25	56	339	103	104	228	82	25	19	0	1	982	684
Aftonfalk	0	0	8	3	0	1	0	0	0	0	0	12	2
Stenfalk	0	0	5	40	57	62	39	35	14	0	1	253	236
Lärkfalk	1	0	6	19	6	2	1	0	0	0	0	35	56
Pilgrimsfalk	0	0	5	21	36	30	15	4	7	0	3	121	44
Varrägel	0	0	0	0	1	1	6	6	12	1	1	28	20
Kaja	0	0	0	0	0	10	12207	18140	51120	6500	1430	89407	39224
Råka	0	0	0	0	0	14	1995	694	1725	381	160	4969	6344
Kråka	0	0	0	0	0	0	37	63	220	46	6	372	2998
Blåmes	0	0	0	0	0	0	40	20	20	0	0	80	29526
Pungmes	0	0	0	0	0	0	2	2	0	0	0	4	5
Skägges	0	0	0	0	0	0	0	0	58	3	0	61	40
Trädläarka	0	0	0	0	3	282	1022	1686	213	108	6	3320	1292
Sångläarka	0	0	0	0	0	172	905	1621	920	52	5	3675	1832
Bergläarka	0	0	0	0	0	0	0	1	2	2	0	5	9
Backsvala	0	2697	2408	252	180	97	5	1	1	0	0	5641	3316
Ladusvala	0	1293	9967	2805	12730	7888	734	587	48	5	0	36057	25338
Hussvala	0	433	975	68	42	21	4	0	1	1	0	1545	4761
Stjärtnes	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	2	28
Stare	1280	1520	6610	740	2930	8490	9070	54920	45520	2070	3260	136410	112756
Kolltrast	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	1
Björktrast	0	0	0	0	0	0	0	10	2000	0	0	2010	9545
Rödvingetrast	0	0	0	0	0	0	0	1285	30	0	0	1315	4298
Taltrast	0	0	0	0	0	40	30	5	0	0	0	75	967
Dubbeltrast	0	0	0	0	0	0	438	195	1900	20	0	2553	605
Pilfink	0	0	0	0	0	0	0	350	90	40	0	480	316
Jämsparv	0	0	0	0	0	62	34	128	27	3	1	274	154
Gulärla	20	13155	18000	15160	3175	199	14	5	0	0	0	49728	39551
Forsärla	0	1	9	34	67	121	65	66	35	4	1	403	207
Sädesärla	0	21	166	131	313	336	97	23	6	2	1	1096	1238
Större piplärka	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	2	2
Fältpiplärka	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	2	25

FORTS.

TABELL 5 – FORTS.

	Aug 1	Aug 2	Aug 3	Sep 1	Sep 2	Sep 3	Okt 1	Okt 2	Okt 3	Nov 1	Nov 2	Totalt Total	Medel Mean
Ångsplårka	0	0	0	0	3171	14800	3460	10700	751	101	45	33028	10166
Trädpiplårka	0	9340	16300	6392	409	255	20	3	0	0	0	32719	24880
Rödstr piplårka	0	0	0	1	1	2	0	0	0	0	0	4	53
Skärpiplårka	0	0	0	2	16	23	8	1	1	1	0	52	36
Bo/bergfink	0	0	0	0	48495	501040	516300	578500	210840	6610	11600	1873385	822257
Stenknäck	0	0	0	0	0	0	1	9	5	2	0	18	16
Domherre	0	0	0	0	0	0	0	0	1	33	11	45	990
Rosenfink	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	5
Grönfink	1	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vinterhämpling	0	0	0	0	0	40	125	2305	3070	335	310	6185	35814
Hämpling	0	0	0	0	0	0	0	12	995	2400	580	3987	1935
Gråsiska	0	0	0	0	2160	27755	7880	51900	6250	540	180	96665	24802
Större korsnåbb	0	0	0	0	0	0	30	45	233	56	4	368	3795
Steglits	0	0	0	0	0	0	1	1	107	76	97	282	798
Gulhämpling	0	0	0	0	35	420	380	9311	8215	2560	940	21861	4285
Grönsiska	0	2	1	0	1	0	6	17	1	2	0	30	8
Korsparv	0	0	0	0	140	4045	8820	15550	6020	8520	5860	48955	42570
Gulspurv	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Ortolansparv	0	0	0	0	0	0	1	164	313	314	131	923	2741
Dvärgspurv	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	33
Sävsparv	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Lappsparv	0	0	0	17	138	921	460	1208	214	105	20	3083	1594
Snöspurv	0	0	0	1	0	1	1	0	1	0	2	6	14
	0	0	0	0	0	0	0	0	2	75	53	130	138
SUMMA	13404	67525	77648	44961	136205	634727	1349875	1023357	829270	80124	33183	4290279	1835611

**SVENSK
INSAMLINGS
KONTROLL**

Insamlingen till stöd för Falsterbo Fågelstation fortsätter.

Fågelstationen har tilldelats 90-konto:

Pg 900301-3; Bg 900-3013

Obs! Betalningsmottagare: Skånes Ornitologiska Förening

Ringmärkningen vid Falsterbo Fågelstation 2019

Ringing at Falsterbo Bird Observatory 2019

Meddelande nr. 329 från Falsterbo Fågelstation

Sophie Ehnбом, Lennart Karlsson & Marc Illa

Ringmärkningen vid Falsterbo Fågelstation 2019 bedrevs med fortsatt huvudinriktning på långsiktig populationsövervakning enligt standardiserade metoder, nu för 40:e året i rad. Totalt ringmärktes 14 149 fåglar av 80 arter (inkl. en hybrid) inom den standardiserade verksamheten (medeltal 1980–2009: 22 491 fåglar av 81 arter). Vårsäsongen vid Fyren var präglad av låga antal även av de normalt talrika arterna och antalet märkta fåglar (4 072) blev 7 % högre än medeltalet. Höstens resultat (7 602) var däremot 47 % lägre än medeltalet. Säsongssumman vid Flommen under hösten (2 475) var låg, motsvarande 58 % av medeltalet.

Utöver standardprogrammet genomfördes en del insatser för att ringmärka speciella artgrupper eller arter (sumphöns, tärnor, ugglor, piplärkor m.fl.). Häri ingår också märkning av boungar.

Den totala årssumman blev 14 710 fåglar av 100 arter (inkl. en hybrid). Utöver hybriden har ingen ny märkart tillkommit. Det betyder att det totala antalet fåglar, som märkts vid stationen 1947–2018, är uppe i 1 217 549 ex av 229 arter (+fem sorters hybrider).

I denna rapport ges som vanligt en sammanfattning av det gångna verksamhetsåret, en redovisning av långsiktiga beståndsförändringar samt en översiktlig kommentar till inkomna återfynd.

METODIK

Standardiserad ringmärkning genomfördes 2019 för 40:e året i rad. Verksamheten är fördelad på tre säsonger: en vårsäsong (21 mars–10 juni) och en höstsäsong (21 juli–10 november) med ringmärkning i trädgården som omger Falsterbo fyr (Fyren) samt en höstsäsong (21 juli–30 september) med ringmärkning i Flommen, dvs. vassbältet en knapp kilometer norr om Fyren. Ringmärkning bedrivs dagligen men vid väderlägen eller andra faror, som kan äventyra fåglarnas välbefinnande, anpassas eller inställs verksamheten. Den dagliga verksamhetstiden räknas alltid från gryningen och är minst fyra timmar under våren och minst sex timmar under hösten. Samtliga fåglar inom det standardiserade programmet fångas med hjälp av slöjnet, max 20 på respektive fångstplats. Inga artificiella lockmetoder, som t.ex. uppspelning av ljud, får användas.

Siffrorna från den standardiserade ringmärkningen är direkt jämförbara med publicerade värden i tidigare årsrapporter. Endast data fr.o.m. 1980 behandlas således, om inte annat anges. I jämförelser mellan ringmärkningssiffror från olika år avser uttrycken ”referensvärde”, ”medeltal”, ”normalt” etc. 30-årsmedeltalet 1980–2009, vilket används som generellt riktvärde och som grund (index=100) vid trendberäkning. Klockslag anges alltid i svensk normaltid (UTC+1 timme). Väderuppgifter har hämtats från SMHI:s, numera internetutgivna, tidskrift ”Väder och Vatten” samt direkt från väderstationen vid Falsterbo fyr. Som jämförelsetal för väderdata (utom soldid) används de officiella medelvärdena 1961–90.

För statistiska test av trender har Spearmans rangkorrelationstest använts. Detta test visar kontinuiteten hos en trend men tar ingen hänsyn till den kvantitativa förändringen. Hög signifikans betyder alltså inte nödvändigtvis att arten ökat eller minskat mycket kraftigt, utan att det skett mycket kontinuerligt.

VÄDER 2019

Mars månad var mildare än normalt för stora delar av landet. För Falsterbos del var det den varmaste marsmånaden sedan 2007 och den fjärde varmaste totalt. April blev en varm och torr månad. Den 2–7 april bjöd i allmänhet på för årstiden lite varmare väder än normalt. Detta ersattes dock av kyligt väder och frost under främst 9–13 april. Därefter blev det allt varmare och den 17–29 april bjöd på för årstiden mycket varmt väder och generellt måttliga vindar. Sammantaget gjorde detta att månaden som helhet blev varm i hela Sverige. Temperaturöverskotten blev rätt allmänt 2–4 grader från vad som är normalt utifrån nuvarande referensperiod 1961–1990. Efter en varm april vände det i maj och det blev kyligare och ostadigt, men tack vare en varm period 15–23 maj blev månaden som helhet normal eller nära normal i temperaturer. De första tio dagarna i juni var vädret omväxlande med svaga till friska vindar, lite nederbörd och behagliga temperaturer.

Vädret i slutet av juli månad var varmt och torrt. Augusti månad präglades av ganska ostadigt väder fram till den 24:e med passerande nederbördsområden och skurar. Den avslutande veckan tog dock ett högttryck sig in över landet och gav soligt och mycket varmt väder, i Falsterbo upp emot 25°C. Det följdes av ett rejält åskoväder över södra Sverige. I Falsterbo (startår 1880) blev månaden tillsammans med 1938–1939 den totalt sett sjätte varmaste.

September blev för landet som helhet en lite varmare månad än normalt och var i allmänhet nederbördsrikare än normalt i främst den västra delen av landet. Tidvis blåste det frisk till hård vind men och en längre period med hårda vindar uppmättes 13–18 september och i samband med att kalla nordvästvindar fördes ner över landet tillsammans med ett rejält åskväder uppmättes en medelvind på 20 m/s och 29,4 m/s i byvinden i Falsterbo 17 september.

Föregående uppslag t.v.: Ringmärkt lövsångare. Falsterbo 19 augusti 2019. Foto: P-G Bentz.

Föregående uppslag t.h.: Stephen Menzie och Marc Illa ringmärker i oktober 2019. Foto: Björn Malmhagen.

Oktober inleddes kyligt med nordostliga vindar och temperaturer under det normala i så gott som hela landet. Den 6–7 oktober var temperaturen mycket under det normala i Götaland och flera platser fick den kallaste inledningen på oktober på mer än 20 år. I landets norra halva höll kylan i sig större delen av månaden. Detta bidrog till att den meteorologiska sommaren gjorde sitt tidigaste tillbakadragande på 40 år. För Götaland och Svealand gav kylan med sig och efter 1½ vecka vände det och blev mildare. Mitten av månaden var väldigt mild i Falsterbo. Andra veckan i oktober blev präglad av starka vindar men sen följde betydligt mindre blåst, utom några dagar i slutet av månaden. Under de första tio dagarna i november dominerades himlen av moln, det var disigt och dimmigt. Vindarna var dock måttliga.

Alla årets månader hade en medeltemperatur över det normala. Nederbörds mängderna och antalet soltimmar var också över medelvärdet men mer skiftande under året utan några extre-

mer åt vardera håll utom november som bara gav 24 soltimmar på hela månaden.

Vindarna under vårsäsongen var inte lika ensidigt ostliga som förra året. Under sista dekaderna i mars blåste det västliga vindar medan under nästan hela april var vinden ostlig. Från slutet av april till och med 10 juni blåste det huvudsakligen västliga vindar utom perioden 14–22 maj då vindarna kom från ostsektorn. Vindstyrkor på högst 4 m/s noterades under två dagar i mars, 13 i april, fyra i maj och tre i den första junidekaden. Blåsiga dagar med minst 10 m/s förekom vid tre tillfällen i mars, fyra i april, sju dagar i maj och ingen dag i första junidekaden.

Under höstsäsongen var inslaget av vindar från västsektorn (SW–NW) hela tiden starkt: augusti (19 dagar), september (19 dagar), oktober (15 dagar). Sammanhängande ostvindsperioder noterades endast under nio dagar i slutet av juli, fyra dagar i slutet av augusti, fem dagar under sista dekaderna i september och fyra dagar i början av oktober.

Fyrträdgården en septembereftermiddag. Foto: Justin Bauer.

Höststormarna lyste åter med sin frånvaro även 2019. Den högsta vindstyrkan (17 m/s) uppmättes både 17 och 30 september. I övrigt förekom en dag i sista julidekaden, två dagar i augusti, tio i september, nio i oktober och ingen dag i perioden 1–10 november, då det blåste minst 10 m/s.

Vindstyrkor på högst 4 m/s förekom under fyra dagar i sista julidekaden, åtta i augusti, sex i september, åtta i oktober och fem i perioden 1–10 november. Se Appendix 2 för mer detaljerade sifferuppgifter.

VÅRSÅSONGEN

Resultat: Fyren 21 mars–10 juni (för sifferuppgifter, se Tabell 1 A–D, Figur 1 samt Appendix 1)

Vårens slutsumma blev 4 072 fåglar av 56 arter, vilket är högre än medelvärdet (3809) och når nästan topp 10 i den 40-åriga serien. De talrikaste arterna var rödhake (1515), lövsångare (594) och gransångare (318) (Tabell 1A). För

rödhaken är antalet 40 % över referensvärdet, för lövsångaren endast hälften och för gransångaren nästan fem gånger högre än medelvärdet! Ytterligare fem arter (gärdsmyg, järnspurv, rödstjärt, ärtsångare och kungsfågel) uppnådde tresiffriga summor.

Det var flera arter som ringmärktes i antal över medel: gärdsmyg, järnspurv, rödhake, taltrast, ärtsångare, svarthätta, gransångare och grå flugsnappare. Alla utom två, ärtsångare och grå flugsnappare, är arter som övervintrar norr om Sahara (Tabell 1B).

Arter som hamnade nära medel var trädpip-lärka, rödstjärt, koltrast, kärresångare, härmsångare, trädgårdssångare och kungsfågel.

Några av arterna som märktes i antal under medelvärdet är näktergal, rörsångare, lövsångare, svartvit flugsnappare och törnskata, där samtliga är tropikflyttare, dvs. långflyttande arter, men även bofink och grönfink var färre än normalt (Tabell 1C).

Det blev tretton dagar med tresiffrigt antal

Ringtrast, hane, ringmärkt 7 april 2019. Foto: Ida Fahlstedt.

ringmärkta fåglar och de bästa fångstdagarna inföll ganska naturligt den sista aprildekaden, efter den kyliga perioden. Både 20 och 26 april ringmärktes över 400 fåglar (Tabell 1D).

Det milda vädret i mars och vårens tidiga antågande skulle kunna påverka antalen av de tidiga arterna, t.ex. koltrast, kungsfågel och bofink, där det är möjligt att en del passerar innan säsongen startar. Även brandkronad kungsfågel hör till denna grupp men fenologin är ännu osäker.

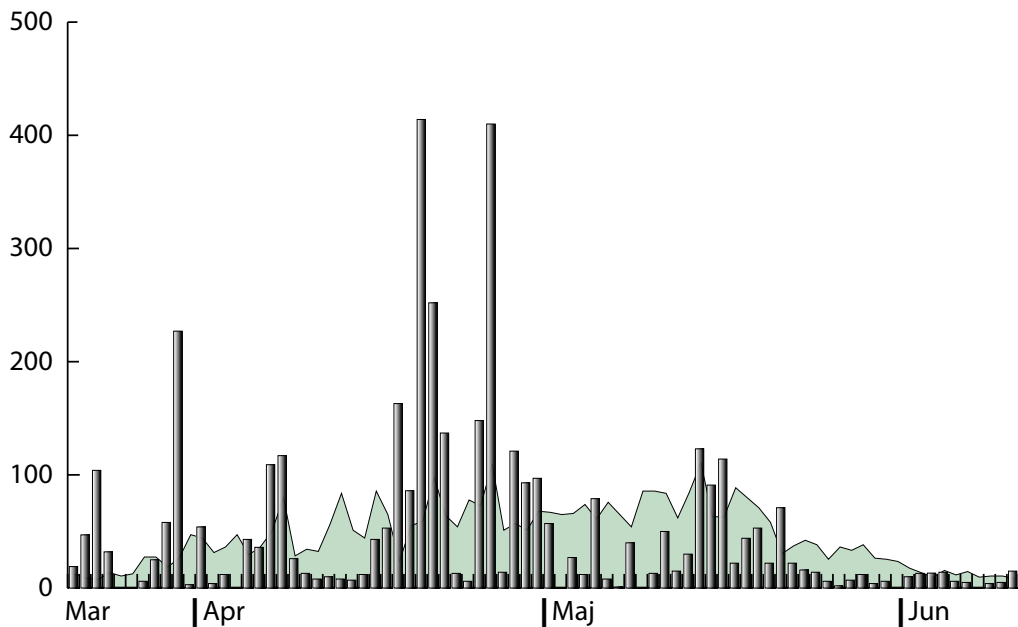
Fördelningen av fångsten över säsongen blev något ojämn (Figur 1). Köldperioderna i mitten av april och början av maj påverkade en del. I april stoppades sträcket troligen upp till viss del och när värmen sen kom blev dagssummorna ganska höga. Under perioden 18–28 april fångades mer än 43 % av hela säsongssumman. Detta är ju normalt topp-perioden men i år blev det ännu mer uttalat. Även de första tio dagarna i maj brukar vara bra men i år dämpades det av kyla. Däremot blev det några ganska bra dagar under den andra majdekaden när värmen kom.

Några av vårens rariteter eller mer udda arter: två nattskräror, två göktytor, en blåhake och en ringtrast.

Vårfenologi

Vårens två kyliga perioder har påverkat årets mediandatum. Det blev ganska stora skillnader jämfört med förra året. En stor del av årets fåglar ringmärktes under sista aprildekaden och detta innebär att för flera av de europaflyttande har mediandatum försenats med 4–5 dagar jämfört med genomsnittet för 2010-talet. För tropikflyttarna innebär kylan i början av maj att mediandatum för rödstjärt, trädgårdssångare och lövsångare försenades. Däremot påverkades inte ärt- och törnsångare, då en större andel hinner anlända redan i april.

Tioårsmedelvärdena för ankomsttider i Tabell 2 är uppdelad i två grupper, långflyttare resp. arter som övervintrar i Europa. Det generella mönstret är att arterna anländer allt tidigare numera jämfört med 1980-talet. De

Figur 1. Dagssummor (staplar) vid Fyren under våren 2019 (21 mars–10 juni) i förhållande till medeldagssummor 1980–2009. *Daily totals (columns) at the Lighthouse garden during spring 2019 (21 March–10 June) compared to average daily totals 1980–2009.*

TABELL 1

Antal ringmärkta fåglar under våren 2019 (Fyren 21 mars–10 juni, standardiserat).

Ringed birds during spring 2019 (Lighthouse garden 21 March–10 June, standardised).

1 A: De tio talrikaste (N) arterna jämte referensvärden MV (medeltal 1980–2009) och procent av dessa N/MV (INDEX).

The ten most numerous (N) species, reference number MV (average 1980-2009) and percentage of these N/MV (INDEX).

ART	N	MV	INDEX
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1515	1073	141
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	594	1204	49
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	318	64	497
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	280	157	178
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	206	192	107
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	143	107	134
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	123	75	164
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	100	100	100
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	94	105	89
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	81	49	165

1 B: Urval av arter som var ovanligt talrika relativt sina referensvärden (≥ 30 %).

A selection of species with numbers significantly above their reference numbers.

ART	N	MV	INDEX
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	123	75	164
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	280	157	178
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1515	1073	141
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	81	49	165
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	143	107	134
Svarthätta <i>Sylvia atricapilla</i>	72	55	131
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	318	64	497
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapilla</i>	10	3	333
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	36	19	189
Hämpling <i>Linaria cannabina</i>	35	16	219
Gräsiska <i>Acanthis flammea</i>	11	4	275

1 C: Urval av arter som var ovanligt fåtaliga relativt sina referensvärden (≤ 30 %).

A selection of species with numbers significantly below their reference numbers.

ART	N	MV	INDEX
Sädesärla <i>Motacilla alba</i>	6	11	54
Svart rödstjärt <i>Phoenicurus ochruros</i>	4	8	50
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	3	25	12
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	594	1204	49
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	1	2	50
Svartvit flugsnappare <i>F. hypoleuca</i>	23	37	62
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	8	18	44

TABELL 1 FORTS.

Antal ringmärkta fåglar under våren 2019 (Fyren 21 mars–10 juni, standardiserat).

Ringed birds during spring 2019 (Lighthouse garden 21 March–10 June, standardised).

1 D: De tio högsta dagssummorna, datum samt talrikaste arter.

The ten highest daily totals during, date and most numerous species.

DATUM	SUMMA	VARAV MEST	ANTAL
2019-04-20	414	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	282
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	40
		Lövsångare <i>Ph. trochilus</i>	28
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	24
2019-04-26	410	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	268
		Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	25
		Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	23
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	23
		Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	17
2019-04-21	252	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	128
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	33
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	25
		Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	17
2019-03-30	227	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	176
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	15
2019-04-18	163	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	95
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	27
2020-04-25	148	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	87
		Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	11
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	11
2020-04-22	137	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	87
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	13
2019-05-14	123	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	71
		Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	18
		Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	14
2019-04-28	121	Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	42
		Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	29
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	10
2019-04-08	117	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	71
		Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	14
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	13

fem långflyttande arterna har i genomsnitt lite större skillnad än de som övervintrar i Europa, gransångaren undantagen. I gransångarens fall är sannolikt den snabba och stora beståndsökningen en faktor. Det finns också en tendens att skillnaderna i ankomsttid växer mest efter sekelskiftet.

HÖSTSÄSONGEN

Resultat: Fyren 21 juli–10 november (för sifferuppgifter, se Tabell 3 A–D, Figur 2 samt Appendix 1)

Säsongssumman blev 7 602 av 58 arter (inkl. hybrider), drygt 50 % av medelvärdet (14 424). Det är den fjärde sämsta summan sedan 1980.

TABELL 2

Ankomsttid per decennium. *Arrival dates per decade.*

Ankomsttid (mediandatum, MD) per decennium och 2019 (MD 19) för fem arter av europaflyttare och fem arter tropikflyttare.

Arrival dates (median date, MD) per decade and in 2019 (MD 19) in five short/medium-distance migrants and five species of long-distance migrants.

ART	MD 80-89	MD 90-99	MD 00-09	MD 10-19	DIF	MD 19
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	18 apr	18 apr	15 apr	11 apr	-7	21 apr
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	17 apr	23 apr	17 apr	16 apr	-1	20 apr
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	20 apr	22 apr	19 apr	16 apr	-4	21 apr
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	01 maj	28 apr	22 apr	19 apr	-12	20 apr
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	08 apr	09 apr	04 apr	04 apr	-4	09 apr
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	16 maj	15 maj	12 maj	08 maj	-8	14 maj
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	12 maj	14 maj	10 maj	07 maj	-5	10 maj
Törnsångare <i>S. communis</i>	22 maj	21 maj	19 maj	19 maj	-3	17 maj
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	28 maj	24 maj	25 maj	22 maj	-6	19 maj
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	12 maj	11 maj	08 maj	07 maj	-5	8 maj

Generellt mönster var ett de normalt talrikaste arterna ringmärktes i antal i nivå med eller under genomsnittet. Dessutom var avsaknaden av s.k. invasionsarter närmast total. Talrikaste arter blev i år rödhake (2250), kungsfågel (1417), gransångare (742), gärdsmyg (682) och lövsångare (473) (Tabell 3A).

Arter som fångades i antal över medel var koltrast, ärtsångare, törnsångare, gransångare och steglits (Tabell 3B). Många av de normalt talrika arterna finns bland de som fångades i antal nära medel: gärdsmyg, järnsparv, rödhake och härmsångare. Fåtalig, men nära medel var också näktergal.

Törnsångare, 2K+ & 1K, ringmärkta 8 september 2019. Arten var ovanligt talrik relativt sitt referensvärde.

Foto: Björn Malmhagen.

TABELL 3

Antal ringmärkta fåglar under hösten 2019 (Fyren 21 juli–10 november, standardiserat).

Ringed birds during autumn 2019 (Lighthouse garden 21 July–10 November, standardised).

3 A: De tio talrikaste (N) arterna jämte referensvärden MV (medeltal 1980–2009) och procent av dessa N/MV (INDEX).

The ten most numerous (N) species, reference number MV (average 1980-2009) and percentage of these N/MV (INDEX).

ART	N	MV	INDEX
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	2250	2435	92
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	1417	2418	59
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	742	154	482
Gårdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	682	663	103
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	473	1111	43
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	211	251	84
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	203	237	86
Pilfink <i>Passer montanus</i>	188	71	265
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	135	201	67
Grönsiska <i>Spinus spinus</i>	131	590	22

3 B: Urval av arter som var ovanligt talrika relativt sina referensvärden (>30 %).

A selection of species with numbers significantly above their reference numbers.

ART	N	MV	INDEX
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	69	30	230
Koltrast <i>Turdus merula</i>	90	47	191
Årtsångare <i>Sylvia curruca</i>	100	75	133
Törnsångare <i>S. communis</i>	57	40	142
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	742	154	482
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapilla</i>	20	2	1000
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	12	2	600
Hämpling <i>Linaria cannabina</i>	24	6	400

Ett sådant här år blir det många arter med låga säsongssummor. Bland tropikflyttarna är de som ligger under medel: trädpiplärka, rödstjärt, trädgårdssångare, lövsångare, grå flugsnappare, svartvit flugsnappare och törnskata (Tabell 3C). Lövsångarens antal motsvarar 43 % av medelvärdet men det är ännu lägre för flera av arterna. Bland de mer kortflyttande arterna med antal under medel återfinns taltrast, kungsfågel, blåmes, talgoxe, trädkrypare, bofink, grönfink och grönsiska.

Inledningen av säsongen, under juli och augusti då merparten av de tropikflyttande arterna passerar, gav låga dagssummor under nästan hela perioden. Det är ju främst de låga antalen

av lövsångare som slår igenom. Inte en enda dag med mer än 50 ringmärkta lövsångare är anmärkningsvärt och en säsongssumma på 473 fåglar är den 7:e sämsta på 40 år. Inte förrän en vecka in i september ökade antalet fåglar när sträcket av rödhake och andra lite senare arter kom igång. I slutet av september förväntas blåmesarnas höststräck komma igång, men denna säsong uteblev de nästan helt. Höstsummorna på 112 blåmesar och 20 talgoxar (medel 3987 resp. 571) är de i särklass sämsta sedan 1980. Även andra mesar och finkar ringmärktes i låga antal och förklaringen bör ju vara den enorma fruktsättningen på bok, ek och flera andra av skogens arter. Ingen av de klassiska "invasions-

TABELL 3 FORTS.

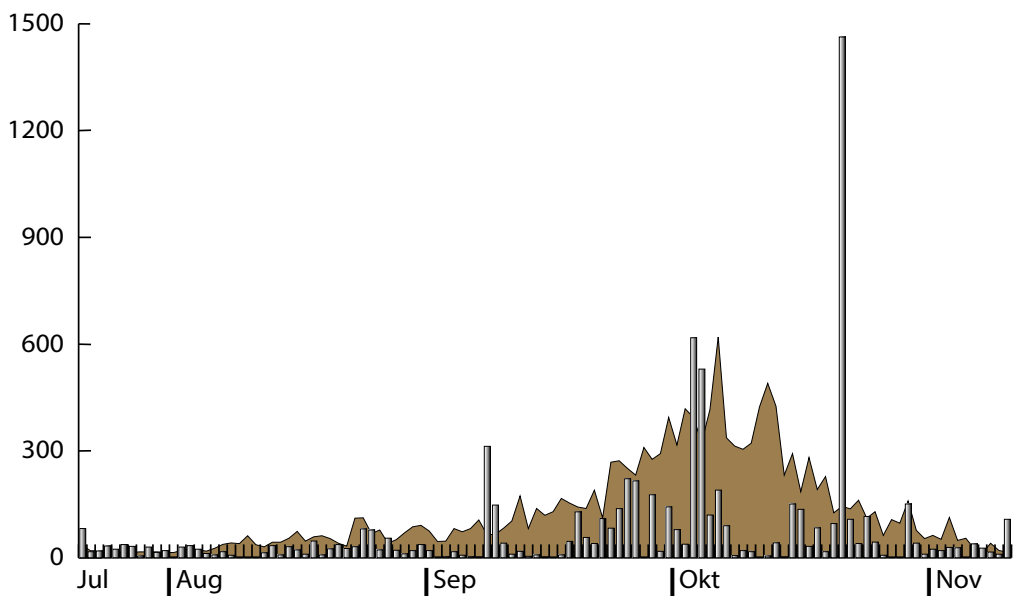
Antal ringmärkta fåglar under hösten 2019 (Fyren 21 juli–10 november, standardiserat).

Ringed birds during autumn 2019 (Lighthouse garden 21 July–10 November, standardised).

3 C: Urval av arter som var ovanligt fåtaliga relativt sina referensvärden (<30 %).

A selection of species with numbers significantly below their reference numbers.

ART	N	MV	INDEX
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	32	125	26
Sädesärka <i>Motacilla alba</i>	15	22	68
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	124	182	68
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	2	9	22
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	1	9	11
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	68	173	39
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	473	1111	43
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	1417	2418	59
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	37	62	60
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	7	6	117
Svartvit flugsnappare <i>F. hypoleuca</i>	33	112	29
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	2	33	6
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	112	3987	3
Talgoxe <i>Parus major</i>	20	571	4
Trädkrypare <i>Certhia familiaris</i>	7	26	27
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	6	17	35
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	135	201	67
Bergfink <i>F. montifringilla</i>	18	50	36
Grönfink <i>Chloris chloris</i>	29	91	32
Grönsiska <i>Spinus spinus</i>	131	590	22
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	6	42	14
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	6	24	25

Figur 2. Dagssummor (staplar) vid Fyren under hösten 2019 (21 juli–10 nov) i förhållande till medeldagssummor 1980–2009. Daily totals (columns) at the Lighthouse garden during autumn 2019 (21 July–10 Nov) compared to average daily totals 1980–2009.

TABELL 3 FORTS.

Antal ringmärkta fåglar under hösten 2019 (Fyren 21 juli–10 november, standardiserat).

Ringed birds during autumn 2019 (Lighthouse garden 21 July–10 November, standardised).

3 D: De tio högsta dagssummorna, datum samt talrikaste arter.

The ten highest daily totals, date and most numerous species.

DATUM	SUMMA	VARAV MEST	ANTAL
2019-10-21	1463	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	713
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	428
		Gårdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	183
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	87
2019-10-03	618	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	260
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	117
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	112
2019-10-04	530	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	201
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	135
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	74
2019-09-08	313	Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	195
		Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	45
		Rödstart <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	19
2019-09-25	222	Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	94
		Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	63
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	24
		Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	15
2019-09-26	216	Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	98
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	38
		Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	36
		Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	14
2019-10-06	190	Gårdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	54
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	34
		Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	28
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	26
2019-09-28	177	Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	98
		Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	44
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	15
2019-10-15	151	Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	34
		Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	28
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	20
		Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	17
		Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	10
2019-10-29	151	Gårdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	30
		Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	19
		Koltrast <i>Turdus merula</i>	19
		Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	16
		Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	11

arterna” fångades i några större antal, troligen p.g.a. av detta.

Kungsfågeln är också en av de normalt ”stora” arterna, men att förklara säsongens låga summa är svårt. Överlag kan man säga att fångstförhållandena under hösten har varit medelgod till

god. Inget extremväder under sommar eller höst och inga fastlåsta väderlägen som blockerar utan omväxlande förhållanden som brukar ge bra fångstmöjligheter. Dessutom skulle kylans intåg i oktober kunna ha påverkat och ”satt igång” sträcket. Då återstår teorier om en hård

vinter, mindre bra häckningssäsong eller att ett flertal väljer att inte flytta (förbi Falsterbo?).

I september ringmärktes tresiffriga dagssummor nio dagar, under tio dagar i oktober och en dag i november. Den 21 oktober uppnåddes fyrsiffrigt (Figur 2 och Tabell 3D).

Säsongens rariteter var få: en stenskvätta, en ringtrast, en hybrid mellan trädkrypare och trädgårdsträdskrypare, en varfågel och två vinterhämlingar ringmärktes.

Resultat: Flommen 21 juli–30 september
(för sifferuppgifter, se Tabell 4 A–D, Figur 3 samt Appendix 1)

Höstens säsong i vassarna i Flommen, 21 juli till 30 september, är också den fyrtionde säsongen sedan den standardiserade ringmärkningen startade 1980. Totalt ringmärktes 2 475 fåglar av 44 arter (inklusive eventuella hybrider). Denna summa är markant lägre än medelvärdet 1980–2009 (4258).

Vädermässiga faktorer begränsade årets säsong en del. Framför allt var det tidvis blåsig, ofta från väster, vilket klart påverkar möjligheterna för fångst i vassen. Totalt blev 24 utav säsongens 72 dagar helt inställda, framför allt

under första halvan av september (Figur 3). Detta kombinerat med en lite senare passage än normalt av de flesta tropikflyttarna har troligen bidragit till de lägre fångstsiffrorna.

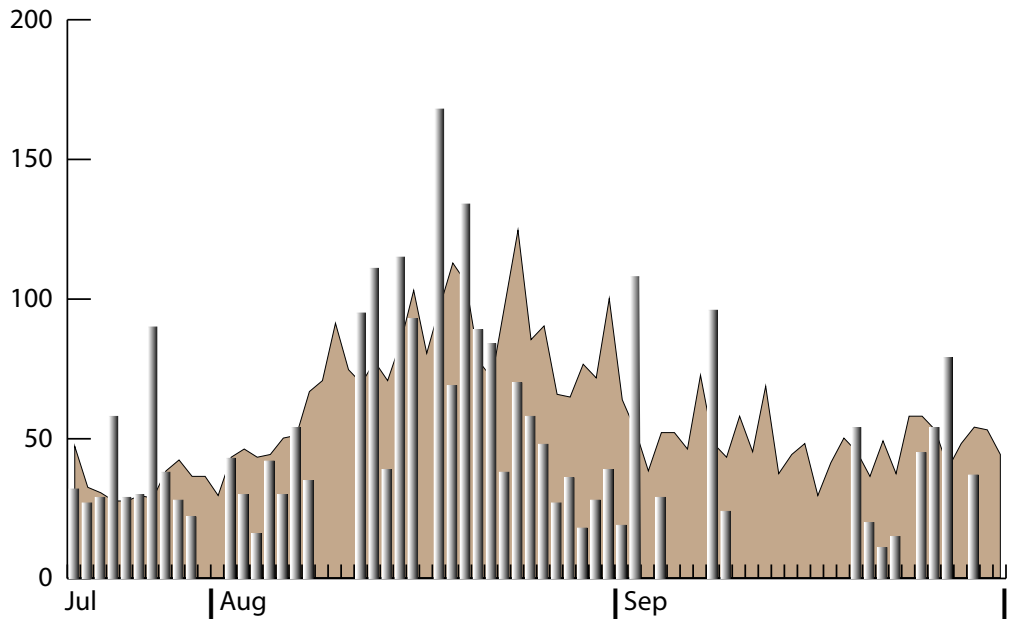
Det är också viktigt att påtala vassens kondition. Flera år utan eftersyn har resulterat i en ansamling av biomassa. Dessutom ger den dåliga genomströmningen stillastående vatten och till det kommer tillrinning av dagvatten. Under 2019 var höjden på vassen bara 1,4 m över det mesta av fångstområdet, betydligt lägre än hur det varit tidigare, och mycket glesare på många ställen. Samtidigt har en rad nya växtarter tillkommit vilket bidrar till förändringar i vassmiljön.

Den minskade miljökvaliteten har säkert påverkat fångsteffektiviteten och antalet fåglar som väljer att använda vassen som rastplats, både negativt för vissa vassarter och positivt för några arter som drar fördel av den mer diversifierade vegetationen. Som exempel blev det nytt säsongsrekord för törnsångaren (81, medel 34).

Kärrsångaren verkar ha ökat som häckande fågel i området. Minst 4–5 honor med ruvfläck ringmärktes, vilket indikerar lokal häckning. Det var den tredje högsta säsongssumman för

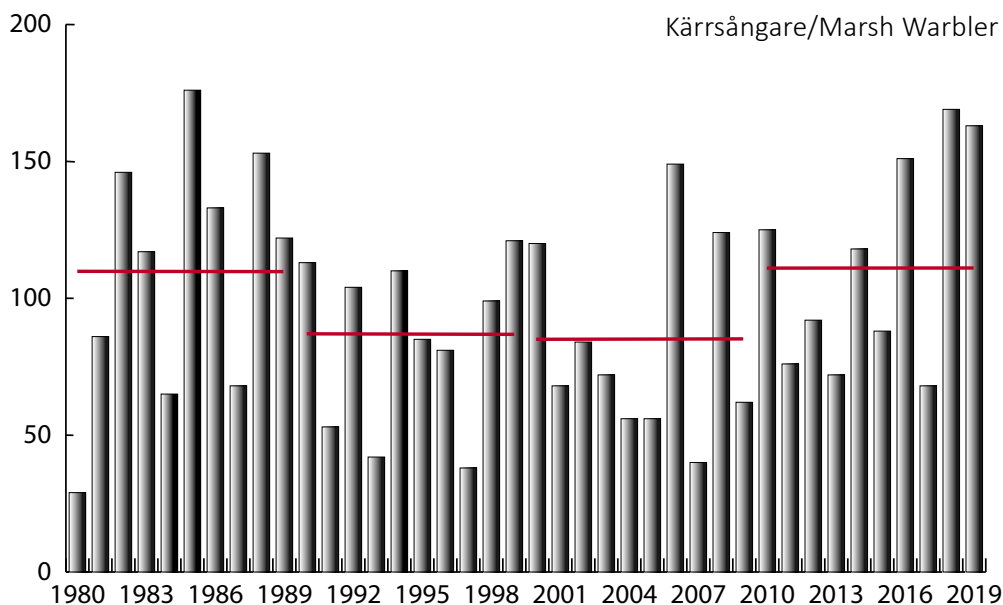
Flommens vassar med Falsterbo fyr i söder. Foto: Marc Illa.

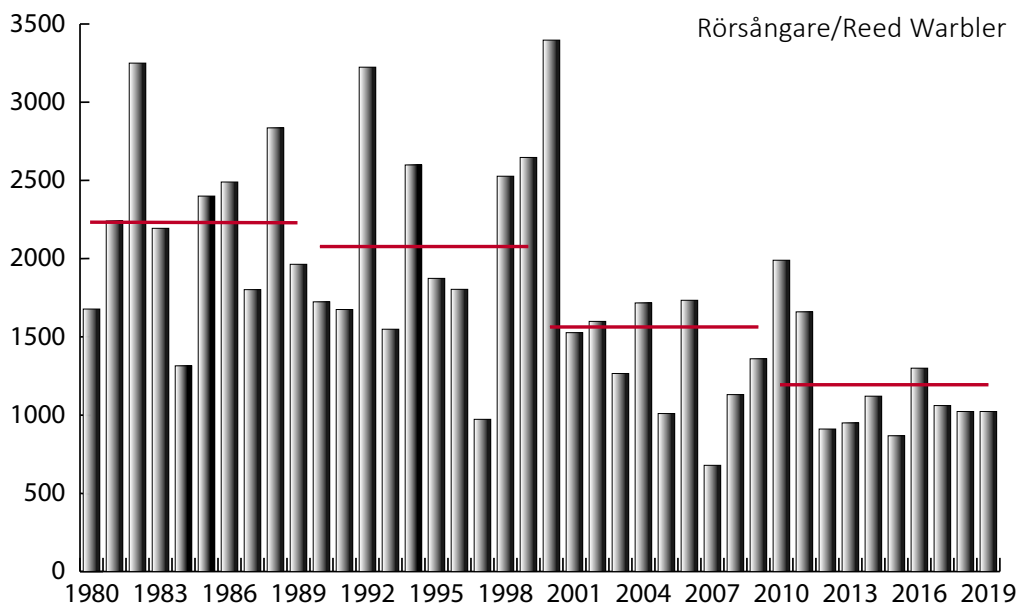
Figur 3. Dagssummor (staplar) vid Flommen under hösten 2019 (21 juli–30 sept) i förhållande till medeldagssummor 1980–2009. *Daily totals (columns) at Flommen during autumn 2019 (21 July–30 Sept) compared to average daily totals 1980–2009.*

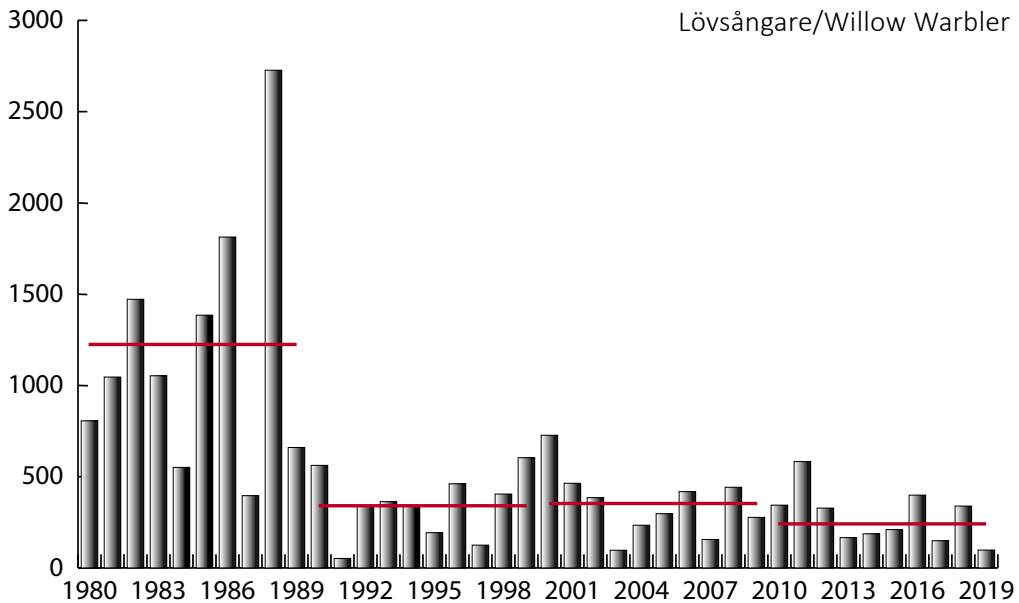
Ruvfläcken hos en av de kärrsångare som ringmärktes i Flommens vassar hösten 2019. *Foto: Marc Illa.*

Figur 4. Säsongssummor (staplar) samt tioårsmedelvärden (röda linjer) för kärrsångare ringmärkta i Flommen 1980–2019. *Seasonal totals (columns) and ten year averages for Marsh Warblers ringed at Flommen 1980–2019.*

Figur 5. Säsongssummor (staplar) samt tioårsmedelvärden (röda linjer) för rörsångare ringmärkta i Flommen 1980–2019. *Seasonal totals (columns) and ten year averages for Reed Warblers ringed at Flommen 1980–2019.*

Figur 6. Säsongssummor (staplar) samt tioårsmedelvärden (röda linjer) för lövsångare ringmärkta i Flommen 1980–2019. Seasonal totals (columns) and ten year averages for Willow Warblers ringed at Flommen 1980–2019.

kärrsångare, endast överträffat av åren 1985 och 2018, men det är bara en svag ökning i långtidstrenden (Figur 4). I motsats till rörsångarens trend som är minskande även om de senaste årens antal inte har förändrats signifikant (Figur 5).

Efter att ha misstänkt häckning av sävsångare i Flommen under 2018 års säsong så bekräftades detta under 2019 då en nyligen flygg unge ringmärktes. Å andra sidan så verkar skäggmesen inte häcka denna säsong.

De talrikaste ringmärkta arterna i Flommen 2019 var rörsångare (totalt 1023, medel 1940), sävsångare (468, medel 588), kärrsångare (163, medel 92), backsvala (117, medel 43) och ladusvala (101, medel 140, Tabell 4A-D).

Den största skillnaden mellan årets summa och medelvärdet visar lövsångaren med endast 99 ringmärkta (medel 628, Figur 6). Här spelar nog den dåliga säsongen för bladlöss i

vassarna in, men antalen har varit lägre sedan tidigt 1990-tal om man jämför med 1980-talets siffror. Detta stämmer också överens med ringmärkningen av arten vid fyren.

”Senhöst”-arter, de man fångar under september, visade generellt antal under medel, främst beroende på den blåst som till viss del dominerade månaden. Sävspurv (148, medel 212), rödhake, järnsparv, gärdsmyg (10, medel 40) var alla under medel. Av dessa är sävsparven mest relevant för Flommen eftersom det är en ”vass-art”. Även om årets summa är låg så visar den ändå en ganska stabil trend.

Rariteter och udda inslag: fyra skogssnäppor, grönbena, drillsnäppa, kungsfiskare, två göktytor, näktergal, svarthakad buskskvätta, två trastsångare och sju pungmesar (varav fyra kontroller ringmärkta på annat håll i Sverige).

De ovanligaste var två ungfåglar av vassångare, båda ringmärkta 19 augusti.

Den ene av de två unga vassångare som ringmärktes i Flommen 19 augusti. Foto: Björn Malmheden.

TABELL 4

Antal ringmärkta fåglar under hösten 2019 (Flommen 21 juli–30 september, standardiserat).

Ringed birds during autumn 2019 (Flommen 21 July–30 September, standardised).

** = flyttningstiden ej täckt av säsongen / migration period not covered by the ringing season.*

4 A: De tio talrikaste (N) arterna jämte referensvärden MV (medeltal 1980–2009) och procent av dessa N/MV (INDEX).

The ten most numerous (N) species, reference number MV (average 1980–2009) and percentage of these N/MV (INDEX).

ART	N	MV	INDEX
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	1023	1940	53
Sävsångare <i>A. schoenobaenus</i>	468	588	80
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	163	92	177
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i> *	148	212	70
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	117	43	272
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	101	140	72
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	99	628	16
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	81	34	238
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> *	70	14	500
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	41	51	80

4 B: Urval av arter som var ovanligt talrika relativt sina referensvärden (ca 30 %).

A selection of species with numbers significantly above their reference numbers.

ART	N	MV	INDEX
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	3	1	300
Skogssnäppa <i>Tringa ochropus</i>	4	1	400
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	117	43	272
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	163	92	177
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	81	34	238
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i> *	70	14	500

TABELL 4 FORTS.

Antal ringmärkta fåglar under hösten 2019 (Flommen 21 juli–30 september, standardiserat).

Ringed birds during autumn 2019 (Flommen 21 July–30 September, standardised).

* = flyttningstiden ej täckt av säsongen / migration period not covered by the ringing season.

4 C: Urval av arter som var ovanligt fåtaliga relativt sina referensvärden (<30 %).

A selection of species with numbers significantly below their reference numbers.

ART	N	MV	INDEX
Gulärta <i>Motacilla flava</i>	17	48	35
Gårdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i> *	10	40	25
Järnsparv <i>Prunella modularis</i> *	8	54	15
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i> *	29	75	39
Gräshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	1	4	25
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	1023	1940	53
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	1	5	20
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	99	628	16
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	5	8	63
Sävsparv <i>Emberiza schoeniclus</i> *	148	212	70

4 D: De åtta högsta dagssummorna, datum samt talrikaste arter.

The eight highest daily totals, date and most numerous species.

DATUM	SUMMA	VARAV MEST	ANTAL
2019-08-18	168	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	83
		Sävsångare <i>A. schoenobaenus</i>	42
		Kärrsångare <i>A. palustris</i>	13
2019-08-20	134	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	80
		Sävsångare <i>A. schoenobaenus</i>	27
		Kärrsångare <i>A. palustris</i>	9
2019-08-15	115	Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	72
		Sävsångare <i>A. schoenobaenus</i>	13
		Kärrsångare <i>A. palustris</i>	11
		Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	10

Höstfenologi

Precis som för vårsäsongen presenteras en fenologitabell för hösten, där samma arter tropikflyttare och europaflyttare som under våren ingår. Dessutom har vi lagt till de tre *Acrocephalus*-arterna från Flommen (Tabell 5).

Tre av de åtta arterna tropikflyttare (rödstjärt, sävsångare och trädgårdssångare) flyttar bort omkring en vecka tidigare nu än under 1980-talet och de andra arterna visar liknande tendenser. Minst skillnad finner vi hos törn- och lövsångare.

De fem arterna europaflyttare visar ett helt annat mönster och tre arter (gårdsmyg, rödhake och kungsfågel) flyttar bort omkring en vecka senare nu jämfört med 1980-talet. Taltrast och

gransångare visar däremot ingen större skillnad. Precis som under våren är tenderar de förändringar som finns att vara tydligare efter sekelskiftet.

Mediandatum styrs av flera faktorer. Den globala uppvärmningen är ofta nämnd men det finns fler faktorer, som kanske indirekt kan knytas till klimatförändringarna, såsom biotopförändringar, födotillgång och därav orsakade beståndsförändringar vilka kan gälla större eller mindre område av den totala förekomsten av en viss art. Om t.ex. rödstjärt, som finns i hela Skandinavien, ökar eller minskar i norra delen av utbredningsområdet i förhållande till de som häckar i södra delen, blir andelen ringmärkta i

TABELL 5

Avresetid per decennium. Departure dates per decade.

Avresetid (mediandatum, MD) per decennium och 2019 (MD 19) för åtta arter av tropikflyttare och fem arter europaflyttare.

Departure dates (median date, MD) per decade and in 2019 (MD 19) in five long-distance migrants and five species of short/medium-distance migrants.

ART	MD 80-89	MD 90-99	MD 00-09	MD 10-18	DIF	MD 19
Rödstjärt <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	11 sep	11 sep	07 sep	01 sep	-10	24 aug
Kärrsångare <i>Acrocephalus palustris</i>	15 aug	14 aug	14 aug	12 aug	-3	15 aug
Sävsångare <i>A. schoenobaenus</i>	24 aug	30 aug	19 aug	15 aug	-9	16 aug
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	23 aug	22 aug	21 aug	19 aug	-4	20 aug
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	18 aug	19 aug	16 aug	14 aug	-4	21 aug
Törnsångare <i>S. communis</i>	16 aug	16-aug	15 aug	15 aug	-1	21 aug
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	29 aug	30 aug	26 aug	24 aug	-5	25 aug
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	21 aug	24 aug	19 aug	21 aug	0	23 aug
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	03 okt	07 okt	06 okt	11 okt	+8	20 okt
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	23 sep	23 sep	27 sep	29 sep	+6	04 okt
Taltrast <i>Turdus philomelos</i>	04 okt	04 okt	04 okt	03 okt	-1	03 okt
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	05 okt	06 okt	03 okt	03 okt	-2	03 okt
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	14 okt	10 okt	13 okt	17 okt	+3	06 okt

slutet av säsongen vid Falsterbo fler eller färre. Detta förskjuter mediandatum åt ena eller andra hållet. Rent lokalt kan långa perioder med ogynnsamt sträckväder förskjuta medianda-

tum under enskilda år. Årets mediandatum för gärdsmyg blev starkt förskjutet p.g.a. att 27 % av höstsumman ringmärktes 21 oktober. För att jämna ut detta använder vi tioårsmedelvärdena.

Marc Illa med en av de tre bivårarna som ringmärktes hösten 2019. Foto: Bernat Garcia Espuga.

ÖVRIG RINGMÄRKNING

I denna kategori ingår "allt övrigt" men återkommande aktiviteter är t.ex. nattfångst av framför allt ugglor, ringmärkning i specialprojekt och ringmärkning av boungar. Ett jordgettingbo upptäcktes i en trädgård hos bekanta. Ett bra ställe och ypperligt tillfälle att sätta upp ett nät för att försöka ringmärka bivråk. Det lyckades och tre fåglar blev märkta. De första sedan tidigt 1960-tal! Några insatser att fånga vadare och tärnor gjordes och gav bl.a. två smalnäbbade simsnäppor. Summan av höstens ugglefångst blev 40 hornugglor och två jordugglor fördelat på elva fångstillfällen. Det verkade inte vara några rörelser av pärlugglor däremot upptäcktes en tornuggla nära näten vid ett tillfälle.

I Flommen görs specialinsatser för att fånga sumphöns och piplärkor. Vattenrall (både adulta och juvenila) och småfläckig sumphöna ringmärktes. Skärpiplärka är en ovanlig art i fångsten så årets nitton fåglar är imponerande och totalt har 44 fåglar ringmärkts sedan 2011.

Nyligen ringmärkt unge av kentsk tärna.
Landgrens holme 17 juni 2019.

Foto: Mikael Kristersson.

Fågelstationens sjätte kaja (tredje sedan 1980) ringmärktes efter ett något sotigt eftersök i en botten på en villaskorsten. Boungemärkning, eller pullmärkning, görs framför allt av de arter som häckar i holkar, så kattuggla, tornseglare, hussvala, talgoxe och stare är representerade. Några tärnunger (kentsk tärna och småtärna) blev också märkta vid ett kontrollbesök på Landgrens holme (Appendix 1).

LÅNGSIKTIGA ANTALSFÖRÄNDRINGAR

Att följa variationer i fåglarnas antal är en av fågelstationens huvuduppgifter. Serien med standardiserad ringmärkning omfattar nu 40 år och stora mängder intressant information finns att hämta ur dessa data. Man kan utläsa trender både genom att testa kontinuiteten av en förändring och genom att undersöka de kvantitativa skillnaderna. Som förstaval används siffror från höstsäsongen (både vid Fyren och vid Flommen), eftersom stickproven då är störst och arterna flest.

I denna rapport ges endast en mycket enkel översikt av läget. Totalt ingår ett 40-tal arter och samtliga utom en är tättingar. Arter med signifikanta trender visas i Tabell 6 A. Arter som inte ingår i tabellen har ingen signifikant trend. En signifikant trend betyder att arterna kontinuerligt ökar eller minskar på ett sätt som inte beror på slumpen.

I ett så långt tidsperspektiv som 40 år blir förändringarna i trenderna ofta små gentemot året innan. Den som har läst tidigare årsrapporter, känner väl igen arterna i Tabell 6 A. Ingen art har tillkommit bland de ökande och där är inga skillnader i signifikansnivå jämfört med i fjol. Bland de sju ökande arterna finns endast en art, törnsångare, som helt och hållet övervintrar söder om Sahara. Två av arterna, gransångare och brandkronad kungsfågel, har ökat genom invandring från den europeiska kontinenten. I ett längre perspektiv med allt varmare klimat lär det komma fler arter söderifrån.

Listan på minskande arter innehåller liksom i fjol tio arter tropikflyttare. Detta beror huvud-

TABELL 6

Långsiktig populationsutveckling. *Long-term population trends.*

6 A: Korrelation (Spearman's Rangkorrelation) mellan säsongssumma och år för höstarna 1980–2019 jämförd med 1980–2018. Signifikansnivåer: *= $p<0.001$, **= $p<0.01$, *= $p<0.05$. Totalt ingår 48 arter i undersökningen – här visas alltså endast de signifikanta. För samtliga korrelationer hänvisas till www.falsterbofagelstation.se. FLO=data från Flommen, övriga från Fyren.**

*Correlation (Spearman's Rank Correlation) between ringing totals and years during autumns 1980–2019 compared to 1980–2018. Significance levels: ***= $p<0.001$, **= $p<0.01$, *= $p<0.05$. Only species with significant trends are shown (out of 48 species included). All correlations are available at www.falsterbofagelstation.se. FLO=data from Flommen, all the others from the Lighthouse garden.*

Ökande / Increasing:	2019	2018
7 arter / species (2018:7)		
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	+0,490 **	+0,492 **
Koltrast <i>Turdus merula</i>	+0,750 ***	+0,753 ***
Taltrast <i>T. philomelos</i>	+0,368 *	+0,365 *
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	+0,392 *	+0,391 *
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	+0,541 ***	+0,538 ***
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	+0,856 ***	+0,856 ***
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapillus</i>	+0,649 ***	+0,646 ***
Minskande / Decreasing:		
14 arter / species (2018:15)		
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	-0,361 *	-0,364 *
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FLO	-0,310 n.s.	-0,327 *
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	-0,340 *	-0,342 *
Ängsplärka <i>A. pratensis</i>	-0,653 ***	-0,652 ***
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	-0,419 **	-0,416 **
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	-0,708 ***	-0,708 ***
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FLO	-0,655 ***	-0,639 ***
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	-0,450 **	-0,451 **
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	-0,564 ***	-0,570 ***
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	-0,593 ***	-0,594 ***
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	-0,472 **	-0,476 **
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	-0,634 ***	-0,634 ***
Pilfink <i>P. montanus</i>	-0,347 *	-0,347 *
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	-0,675 ***	-0,679 ***
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	-0,884 ***	-0,886 ***

sakligen fortfarande på de kraftiga minskningarna hos dessa arter i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet. Ett undantag är rörsångare, som har minskat ungefär från sekelskiftet och framöver. Några av arterna har dessutom anknytning till jordbrukslandskapet, t.ex. ladusvala och stenskvätta. Fåglarna i jordbrukslandskapet är generellt på tillbakagång i både Sverige (Green m.fl. 2018) och Danmark (Moshøj m.fl. 2017 och Heldbjerg et al. 2017) liksom

i många andra europeiska länder. Någon, t.ex. gråsparv, visar sannolikt förändringar i det lokala beståndet utan att fördenskull behöva vara olik tendensen i ett vidare perspektiv. Årets enda förändring är att ladusvala inte längre är signifikant minskande.

Den europeiska fågelfaunan beräknas ha minskat med 421 miljoner individer under perioden 1980–2009 (Inger m.fl. 2014). Generellt var minskningen störst under de första 15 åren,

TABELL 6 FORTS.

Långsiktig populationsutveckling. Long-term population trends.

6 B: Kvantitativa skillnader (medelvärden) per decennium för arter med signifikanta trender 1980–2019 samt några arter med icke-signifikanta trender.

Differences in averages per decennium for species with significant trends in 1980-2019 and some species with non-significant trends added.

Ökande / Increasing:	1980-89	1990-99	2000-09	2010-19
7 arter / species (2018:7)				
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	284	778	927	744
Koltrast <i>Turdus merula</i>	35	41	66	95
Taltrast <i>T. philomelos</i>	238	209	308	282
Törnsångare <i>Sylvia communis</i>	43	37	41	67
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	82	108	141	151
Gransångare <i>Phylloscopus collybita</i>	100	135	227	567
Brandkronad kungsfågel <i>Regulus ignicapillus</i>	1	2	3	14
Minskande / Decreasing:				
15 arter / species (2018:15)				
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	5	1	2	1
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i> FLO	246	79	94	114
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	214	60	101	80
Ängspiplärka <i>A. pratensis</i>	12	10	2	2
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	9	3	4	4
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	20	4	3	3
Rörsångare <i>Acrocephalus scirpaceus</i> FLO	2 217	2 060	1 542	1 191
Trädgårdssångare <i>Sylvia borin</i>	282	123	113	121
Lövsångare <i>Phylloscopus trochilus</i>	1 932	739	662	683
Svartvit flugsnappare <i>Ficedula hypoleuca</i>	184	70	80	57
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	30	9	11	11
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	23	3	1	1
Pilfink <i>P. montanus</i>	137	55	20	56
Grönfink <i>Chloris chloris</i>	100	92	80	65
Gulspurv <i>Emberiza citrinella</i>	77	34	15	12
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	48	16	8	6
Utan signifikant trend / No significant trend:				
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	1 622	2 515	3 117	2 984
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	23	21	54	162
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	2 578	4 470	4 914	4 522
Talgoxe <i>Parus major</i>	669	486	557	832
Trädskrypare <i>Certhia familiaris</i>	22	19	38	47
Grönsiska <i>Spinus spinus</i>	463	909	399	757

medan en mera stabil (men låg) nivå noteras under den andra hälften. Minskningen var störst bland de vanligaste arterna (83 % av den totala minskningen), särskilt bland småfåglar, medan den var mindre bland de sällsyntare och/eller större. Vår undersökningsperiod innefattar den ovanstående och vi har samma mönster för många av de arter (särskilt tropikflyttare) som ingår i vårt program. Man kan dock se att sig-

nifikansen för många minskande arter blir svagare för varje år och om serien hade startat för 20 år sedan hade antalet signifikant minskande arter varit betydligt färre. I det speciella övervakningsprojektet för 24 arter av tropikflyttare, som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen Skåne, finns t.ex. bara en signifikant minskande art (rörsångare) och en signifikant ökande (backsvala) under de senaste 20 åren (2000–2019) av

Trädgårdssångaren har en långsiktigt nedåtgående trend. Foto: P-G Bentz.

40-årsperioden (Karlsson 2020). Annorlunda uttryckt ligger de flesta arter på en trendlös men antalsmässigt lägre nivå än under den första 20-årsperioden (1980–1999). Det är alltså inte detsamma som att bestånden återhämtat sig till 1980-talsnivå (eller dessförinnan?).

De signifikanta trenderna talar om att arter minskar eller ökar med en viss grad av kontinuitet, som inte beror på slumpen. Däremot framgår det inte hur stora de antalsmässiga skillnaderna är. Ett mycket enkelt sätt att visa detta är att ange medelvärdet per decennium såsom i Tabell 6 B. Det framgår då att många arter har ökat eller minskat kraftigt sedan 1980-talet, i några fall har siffrorna fördubblats eller, i än högre grad, halverats. I de flesta fall är då också trenderna signifikanta (Tabell 6 A). Undantag finns dock: Bland de icke-signifikanta arterna finns flera med antalsmässiga förändringar, som är betydande, och några av dem har lagts till i slutet av Tabell 6 B. Det är noterbart att alla är flertaligare nu än på 1980-talet. Det är också

arter med mer eller mindre invasionsartat uppträdande vid Falsterbo, dvs. låga och höga säsongssummor växlar ständigt mellan åren. Det finns då ingen kontinuerlig ökning/minskning och därmed inte heller någon signifikant trend enligt Pearsons rangkorrelation.

ÅTERFYND OCH KONTROLLER

Årets återfynd, dvs. fynd av fåglar ringmärkta i Falsterbo, uppgår till 91 fördelade på 33 arter. Femtionio av dessa är funna i utlandet. De mest avlägsna är två taltrastar (skjutna) och en lövsångare (kontrollerad) i Spanien. De talrikaste arterna är rörsångare (16), blåmes (15) och kungsfågel (6). När det gäller fyndomständigheter så är 65 kontrollerade av ringmärkare eller avlästa i fält. De resterande (26) är de som är funna döda. För småfåglar finns det många olika risker i livet men att fönster och andra glasytor skulle stå för nästan 40 % av dödsfallen var lite överraskande. Här kommer några exempel på livsöden och/eller prestationer:

En rödstjärt ringmärkt i maj 2018 kontrollerades i Ungern i september 2019. Foto: Sophie Ehnborn.

Under åren 2000 till 2010 gjordes en rikad insats för att ringmärka kentska tärnor vid Nabben. Under de tre första åren fångades 486 individer sedan ringmärktes 199 till under resten av perioden. Genom åren har många avläsningar gjorts och i år kom två till. En fågel märkt som gammal fågel år 2000 kontrollerades efter nästan 19 år, på häckningsplats i Sölvesborgsviken, Blekinge, som minst 21-åring. Den andra individen ringmärktes 2001 och avlästes i Porto do Son på Spaniens västkust i december 2018, då som drygt 17 år gammal.

Fyra hornugglor ringmärkta hösten 2018 har mött olika öden. Två kontrollerades av ringmärkare på Utklippan, Blekinge och på Jomfruland, Norge och två är funna döda i Tyskland och Holland.

En rödstjärt märkt i Falsterbo i maj 2018 kontrollerades av ringmärkare i Tömörd, Ungern i september 2019. Detta relativt östliga fynd hamnar lite utanför mönstret. Återfynd av rödstjärtar märkta i Falsterbo visar generellt

en tydlig sträckriktning med återfynd från Finland och norra Sverige sedan mot sydväst ner till Tunisien och Gibraltar.

Kärrsångare ringmärkt i Flommen 2016 som fjolåring kontrollerades av ringmärkare på Orkney-öarna i Skottland juni 2019. Den andra kontrollerades under vårsträcket längs Svarta Havskusten i Rumänien. Dessa två är de mest avlägsna fynden av kärrsångare från Falsterbo (1034 resp. 1688 km).

Rörsångaren ringmärks ganska talrikt och kontrolleras frekvent av ringmärkare. Under året har 16 återfynd rapporterats fördelade över Sverige (3), Tyskland (1), Luxemburg (1), Belgien (8) och Frankrike (3). En av dem avverkade 71 mila-resan till Belgien på fem dagar!

Det stora mesåret 2018 märktes bl.a. många stjärtmesar. En av dem klarade sig över till andra sidan Östersjön och kontrollerades vid Greifswalder Oie, längs tyska nordkusten, efter tolv dagar. När det gäller talgoxar finns det en misstanke att många sena höstfåglar förmod-

ligen har ett östligare ursprung. En talgoxe märkt i Falsterbo 6 november 2016 kontrollerades i oktober 2018 i Polen, dvs. använder den mer naturliga flyttvägen söder om Östersjön för de östligare populationerna.

Under året har 47 rapporter om kontroller av främmande ringar, fördelat på 15 arter, kommit in. De flesta (30) är kontroller av svenska ringar. För t.ex. rörsångaren visar de fint hur upptagningsområdet ser ut för rörsångare som ringmärks i Falsterbo. De elva svenska kontrollerna är märkta i Hälsingland, Sörmland, Närke, Östergötland, Västra Götaland och Skåne.

En rödhake märkt vid Gedser i södra Danmark 29 april återfångades 21 timmar och 106 km senare i Falsterbo. Och då har den kanske rastat en del av tiden!

Årets skörd av kontroller av fåglar tidigare ringmärkta i Falsterbo blev 97 fördelat på 18 arter. Talrikast var ärtsångare, blåmes, stare (11) och hussvala, rörsångare, talgoxe, sävsparv (10). Majoriteten av dessa är fåglar som förmodligen häckar lokalt och dessutom återkommer flera år i följd. En som sticker ut lite är en kentsk tärna ringmärkt på Nabben augusti 2008 som återfångades på samma ställe drygt elva år senare, då minst 14 år gammal.

FRÄMMANDE KONTROLLER

Under 2018 gjordes 59 kontroller fördelade på 15 arter av fåglar ringmärkta på andra platser. Talrikaste arter var blåmes (28) samt järnsparv, sävsångare, rörsångare, kungsfågel, pungmes och talgoxe med vardera tre. Fyrtiofyra var märkta i Sverige och 15 utomlands.

De två mest avlägsna inom Sverige var två sävsångare från Närke, Kvismaren och Rynningen. Bland de utländska var två kungsfåglar märkta i Espoo och Hanko i södra Finland. Båda flög dessutom till Falsterbo på 18 dagar (888 resp. 776 km). Den äldsta fågeln var en stare märkt som bounge 2011 på Omö i Danmark och kontrollerad som 3K+ hane i april 2018, sju år gammal.

EGNA KONTROLLER

Totalt kontrollerades 98 egna märkningar (minst 3 månader efter märkning). Talrikaste arter var blåmes (18), talgoxe (15), hussvala och stare (9), rörsångare (7) samt sädesärla och lövsångare med vardera (6), dvs. stationära och/eller lokalt häckande arter.

Äldst bland årets egenkontroller var en rörsångare i augusti 2014 som 2K hona och nu återfångad fem år gammal, kanske häckande i Flommen. Vi kontrollerade också tre fyraåringar: en rörsångare, en stare och en grönfink, alla födda 2012. Ytterligare åtta fåglar (sädesärla 1, blåmes 2, talgoxe 4 och stare 1) kontrollerades mer än 1 000 dagar efter märkning.

Nya art i återfångstlistan blev en tre år gammal hane av svarthakad buskskvätta (märkt som 2K hane i juli 2016). Fågeln fångades i Flommen och det bör vara den revirhållande hanen i området.

TACK

I årets ringmärkningsarbete deltog Karolina Adolphson, Lovisa Adolphson, Nina Yasmin Ali, Per Andell, P-G Bentz, Janne Dahlén, Sophie Ehnborn, Bernat Garcia Espluga, Ida Fahlstedt, Clàudia Fernández, Oscar Frías, Jakob Isager Friis, Marc Illa, Lennart Karlsson, Milla Karlsson, Måns Karlsson, Mikael Kristersson, Johan Lorentzon, Emil Lundahl, Iain Macmillan, Björn Malmhagen, Robert Manzano, Stephen Menzie, Timmy Micallef, Josefina Pehrson, Karin Persson, Josep Ramoneda, Harald Ris, Marina Sentís, Ola Svensson och Göran Walinder. Vi vill också tacka alla som har hjälpt till tillfälligt när det helt enkelt behövs mer folk!

Ringmärkningsverksamheten finansierades bl.a. via följande källor:

- Anslag från Länsstyrelsen Skåne och Lunds Djurskyddsfond.
- Egna inkomster från guidning och försäljning.
- Alla som har bidragit till fågelstationens verksamhet genom vår insamlingskampanj. Det stärker vår strävan att göra ännu bättre jobb framöver.

Till alla riktas ett stort och varmt tack!

En stor del av årets personal, dock ej alla. Från höger: Björn Malmhagen, P-G Bentz, Nina Yasmin Ali, Stephen Menzie, Jakob Isager Friis, Harald Ris, Josefine Pehrson, Lennart Karlsson, Karolina Adolphson, Lovisa Adolphson, Karin Persson, Göran Walinder, Milla Karlsson, Mikael Kristersson och Tim Micallef.

Foto: Björn Malmhagen.

REFERENSER

- Green, M., Lindström, Å. & Haas, F. 2018. *Övervakning av fåglarnas populationsutveckling*. Årsrapport för 2017. – Rapport, Lunds Universitet. 95 sidor.
- Heldbjerg, H., Sunde, P., Fox, A.T. 2017. *Continuous population declines for specialist farmland birds 1987-2014 in Denmark indicates no halts in biodiversity loss in agricultural habitats*. Bird Conservation International, 1-15. DOI: <https://doi.org/10.1017/S0959270916000654>.
- Inger, R., Gregory, R., Duffy, J.P., Stott, I., Vorisek, P. and Gaston, K.J. 2014. Common European birds are declining rapidly while less abundant species' numbers are rising. *Ecology Letters* (2014) doi: 10.1111/ele.12387.
- Karlsson, L. 2020. *Övervakning av beståndsväxlingar hos tropikflyttande småfåglar 1980–2019 (inkl. årsrapporter för 2018–19)*. Rapport till Länsstyrelsen Skåne. 49 sidor + Appendix.
- Moshøj, C.M., D.P. Eskildsen, T. Nyegaard, M.F. Jørgensen, T. Vikstrøm. 2017. *Overvågning af de almindelige fuglearter i Danmark 1975-2016*. Årsrapport for Punkttællingsprogrammet. Dansk Ornitologisk Forening.
- SMHI. Väder och Vatten. <http://www.smhi.se/klimatdata/manadens-vader-och-vatten/sverige>.

SUMMARY

– Ringing at Falsterbo Bird Observatory 2019

Daily trapping and ringing of migrants (mainly passerines) was carried out at Falsterbo (55.23 N, 12.50 E), southern Sweden, during spring and autumn in 2019. This was the 40th consecutive year with standardised ringing at this site. Within this program 14,149 birds of 80 species were ringed (average 1980-2009: 22,491 birds of 81 species).

Additional ringing efforts were made in connection with special projects (crakes, rails, terns, owls, pipits etc.). The grand total for 2019 was 14,410 birds of 100 species (incl. one hybrid). No new species were ringed. This means that the all-time-total (1947-2019) of birds ringed at Falsterbo is now 1,217,549 of 229 species (+ five hybrids).

Annual and seasonal totals of all species are shown in Appendix 1 along with 30-year averages 1980-2009 for the standardised ringing seasons. All numbers are also available at the Bird Observatory web site (www.falsterbofagelstation.se).

Weather in 2019

Spring arrived early and mild temperatures dominated March. April started with warm weather, but a cold spell set in during 9-13 April and gave five days of temperatures below zero, which is rare in April. After that temperatures increased considerably, and moderate winds dominated. When May started the weather turned again and the first half of the month was cold and windy in contrast to the late half of May which offered stable weather with warm temperatures and very little winds. The first ten days in June gave shifting conditions with weak to moderate winds and nice temperatures.

The last decade of July was warm and dry. August showed variation with more shifting weather but during the last week a high pressure gave high temperatures, in Falsterbo close to 25°C, and was ended with a big thunderstorm.

In Falsterbo it was the sixth warmest month ever (since 1880).

September was a little warmer than normal and also with a bit more precipitation than normal. Some periods were very windy (13-18 Sept) and with the cold, north-westerly winds the highest wind gust was measured to 29,4 m/s in Falsterbo (17 Sept).

With October came the cold. North-easterly winds made the coldest start of the month in 20 years for the whole country. In northern Sweden, the cold stayed but in the southern half milder temperatures returned. The second week of October and a few days at the end of the month strong winds prevailed. During the first ten days of November it was mostly cloudy, humid and misty with weak winds.

The monthly average temperatures were higher than normal during all months this year. Precipitation and number of sunny hours were above average but more variable between months.

Winds during the end of March were mainly westerly, but during April easterlies dominated almost until end of the month. From end of April until 10 June it was mainly westerly winds except for 14-22 May when winds blew from the eastern sector. There were two calm days (4 m/s or less) in March, 13 days in April, four in May and three during the first decade in June. Windy conditions (10 m/s or more) occurred on three days in March, four in April, seven in May and none in early June.

In autumn westerly winds were dominant in August (19 days), September (19 days) and October (15 days). Periods of easterly winds were nine days in the end of July, four days in the end of August, five in late September and four days early October. There were no autumn storms this year and the strongest winds (17 m/s) were recorded 17 and 30 November. Windy conditions (10m/s or more) occurred on one day in July, two days in August, ten in September, nine in October and no one during 1-10 November. There were four calm days (4 m/s or less) in late July, eight in August, six

in September, eight in October and five 1-10 November.

For more details, see Appendix 2.

Spring season

Lighthouse Garden March 21st-June 10th
(For numbers etc. see Table 1 A-D, Fig. 1 and Appendix 1)

The total number of birds ringed during spring season was 4072 of 56 species, which is higher than average (3809) and almost reaches top ten in the 40 years of standardised ringing. The most numerous species (Table 1A) were European Robin (hereafter called Robin, 1515), Willow Warbler (594) and Common Chiffchaff (hereafter Chiffchaff, 318). The number of Robins is 40% over the average, for Willow Warbler it is 50% below average and for Chiffchaff it is almost five times higher than average. Another five species reached three-digit numbers: Winter Wren (hereafter Wren), Dunnock, Common Redstart (hereafter Redstart), Lesser Whitethroat and Goldcrest. Several species were ringed in numbers well above average: Wren, Dunnock, Robin, Song Thrush, Lesser Whitethroat, Blackcap, Chiffchaff and Spotted Flycatcher. All but two, Lesser Whitethroat and Spotted Flycatcher, are short-distance migrants (Table 1B).

Species in numbers close to average were: Tree Pipit, Redstart, Common Blackbird (hereafter Blackbird), Marsh Warbler, Icterine Warbler, Garden Warbler and Goldcrest.

A group of long-distance migrant species, Thrush Nightingale, Eurasian Reed Warbler, Willow Warbler, Pied Flycatcher and Red-backed Shrike, where, together with two short-distance migrants Chaffinch and Greenfinch, ringed in numbers below or well below average (Table 1C).

There were 13 days with three-digit totals and the best days occurred during the last decade of April, after the cold spell. During 20 and 26 April more than 400 birds were ringed (Table 1D).

The warm weather in March and the early arrival of spring may affect the numbers of the early arriving species such as Blackbird, Goldcrest and Chaffinch, and there is a possibility that spring migration may start before the ringing season starts. Also Firecrest may belong to this group.

The cold spells in mid-April and early May affected periodically the amount of bird arriving. During 18-28 April 43 % of the seasonal total were ringed (Figure 1). This is usually the peak of the season but this year it was even more pronounced. The next cold spell stopped the early May birds but then there was a smaller peak when warm weather returned.

A few rarer species were ringed: two European Nightjars, two Wrynecks, a Bluethroat and a Ring Ouzel.

Spring phenology

The two cold periods during the spring have affected the median dates. The differences compared to last year are significant. A substantial part of the spring total were ringed during the last decade of April, which results in a 4-5 days delay for the short-distance migrant group compared to the ten-year average 2010-2019. In the long-distance migrant group, median dates for Redstart, Garden Warbler and Willow Warbler were delayed. Lesser and Common Whitethroat were not affected in the same way since a greater part of them arrives already in April.

Arrival dates per decade (Table 2) is split into two groups, long-distance migrants and short/medium-distance migrants. The overall pattern is that migratory birds arrive earlier nowadays compared to the 1980s. The difference is a bit bigger for long-distance migrants than the short/medium distance migrants. The Chiffchaff is an exception where the large population increase in southern Sweden might influence the pattern. There is also a tendency of a more rapid change in the last two decades.

Autumn season

Lighthouse Garden July 21st–November 10th (For numbers etc. see Table 3 A-D, Fig. 2 and Appendix 1)

During the autumn season at the Lighthouse Garden 7,602 birds of 58 species (including a hybrid) were ringed which is just over 50 % of the average (14,424). It is the fourth lowest sum since 1980. In principal it was the normally numerous species that were ringed in numbers near or below average. In addition, all the so-called irruptive species were almost totally absent. Most numerous species were Robin (2,250), Goldcrest (1,417), Chiffchaff (742), Wren (682) and Willow Warbler (473) (Table 3A).

Only few species were ringed in numbers well above average: Blackbird, Lesser and Common Whitethroat, Chiffchaff and European Goldfinch (Table 3B). Many of the normally numerous species were near to average: Wren, Dunnock, Robin and Icterine Warbler. Not numerous but close to average was Thrush Nightingale.

In a year like this many species end up with totals well below average. Among the long-distance migrants were Tree Pipit, Redstart, Garden Warbler, Willow Warbler, Spotted Flycatcher, Pied Flycatcher and Red-backed Shrike (Table 3C). The number for Willow Warbler is only 43% of average but it is even lower for a number of species. Among the short-distance migrants Song Thrush, Goldcrest, Blue Tit, Great Tit, European Treecreeper, Chaffinch, Greenfinch and European Siskin showed numbers below average.

During the first part of the season, July and August, when the majority of the long-distance migrants passes the daily totals were constantly low. It is mainly the impact of the low numbers of Willow Warblers. There was not a single day with more than 50 Willow Warblers and the seasonal total of 473 is the 7th lowest during 40 years. The daily numbers did not increase until the second week of September when the migration of Robins and other later migrants

started. During the end of September, the migration of tits is expected to start but this season there were almost none! The autumn totals of 112 Blue Tits and 20 Great Tits are all time lows since 1980. Other tits and finches were also scarce, and one explanation would be the enormous amounts of fruits on Beech, Oak and other species of forest trees. All of the “irruptive species” were missing or ringed in very low numbers.

The Goldcrest is usually one of the numerous species, and to explain this year's low numbers is difficult. Overall, ringing conditions have been good or very good for most part of the period. There was no extreme weather during summer or autumn and no constant weather systems blocking the migration. In addition, the cold temperatures in October would usually initiate migration. Hard winter, bad breeding season, choosing not to migrate or choose different migration route?

Three-digit daily totals were reached during nine days in September, ten days in October and one in November. The highest daily total was 1463 birds on 21 Oct (Figure 2 and Table 3D). Rare birds were also few this season but one Wheatear, one Ring Ouzel, a hybrid between European and Short-toed Treecreeper, one Great Grey Shrike and two Twites were ringed.

Flommen reed beds July 21st–September 30th (For numbers etc. see Table 4 A-D, Fig. 3 and Appendix 1)

The 2019 autumn season at Flommen, running 21 July–30 September, represents the 40th season there since the start of the systematic ringing in 1980. Over the season, 2,475 birds of 44 species (including presumed hybrids) were ringed. This total is considerably below the 1980–2009 season average (4,258 birds per year).

Over the season, meteorological conditions curtailed ringing and were one factor in the reduced catch rate. It was particularly windy, predominantly from the west, which

has a considerable impact on ringing in the reedbed. In fact, 24 out of the total 72 days were cancelled, mostly during early September (Figure 3). That, together with a slightly later passage of most long-distance migrants, has most likely influenced the total number of captures considerably this season.

It is also important to highlight the state in which the reedbed was in. Several years of no management seem to have resulted in a huge amount of reed litter. Furthermore, inefficiency in water circulation is causing stagnation and trapping run-off pollutants. In 2019, the height of the reeds was just 1.4 m across most of the site, significantly lower than it has historically been, and at very low density in most areas. At the same time, other plant species seem to have increased locally, resulting in habitat changes within the reedbed.

The reduction of habitat quality has surely impacted on the capture rate and the number of birds which choose to use the site for stopover, both negatively for some reedbed species and positively for some species taking advantage of the more diverse vegetation. For example, a new season record was set for Common Whitethroat *Sylvia communis*, with 81 ringed individuals compared to a 1980–2009 average of 34 per season.

Marsh Warbler *Acrocephalus palustris* also seems to have increased as a breeding species at the site, with at least 4–5 females caught with brood-patches indicative of local breeding. Indeed, it was the third-highest season for Marsh Warbler overall since ringing began, lower only than 1985 and 2018, although there is only a small overall increase in the long-term trend (Figure 4). In contrast, the long-term trend for Reed Warbler *Acrocephalus scirpaceus* is downwards, although numbers have not changed significantly over the past few years (Figure 5).

Finally, after suspected breeding in 2018, 2019 saw the first confirmed breeding of Sedge Warbler *Acrocephalus schoenobaenus* at the site

– a recently fledged juvenile. On the other hand, Bearded Reedling *Panurus biarmicus* seems to have disappeared from the site with no observations of the species during the entire 2019 season.

The most numerous ringed species at Flommen in 2019 were: Reed Warbler (total 1,023; average 1,940); Sedge Warbler (468; average 588); Marsh Warbler (163; average 92); Sand Martin *Riparia riparia* (117; average 43); and Barn Swallow *Hirundo rustica* (101; average 140, Table 4A-D).

The most obvious contrast between the 2019 season totals and the 40-year average is shown by Willow Warbler *Phylloscopus trochilus* with just 99 ringed against an average of 624 (Figure 6). The lack of aphids in the reedbed probably influenced this to some degree, though numbers have been significantly reduced since the early 1990s compared to numbers ringed through the 1980s and, indeed, there is a similar trend show from autumn ringing in the lighthouse garden.

‘Late season’ species, traditionally caught during September, generally showed totals below the average, largely due to the windy conditions that have dominated over the month. Reed Bunting *Emberiza schoeniclus* (total 148; average 212), Robin *Erithacus rubecula* (29; average 75), Dunnock *Prunella modularis* (8; average 54) and Eurasian Wren *Troglodytes troglodytes* (10; average 40) were all below average. Of these, Reed Bunting is the most important ‘late’ species for Flommen, as the lighthouse garden gives a better indication of trends for the latter three. Overall, despite the number of Reed Buntings at Flommen in 2019 being significantly lower than the average, the long-term trend is rather stable for this species.

Scarcities and oddities included: 4 Green Sandpipers *Tringa ochropus*; 1 Wood Sandpiper *Tringa glareola*; 1 Common Sandpiper *Actitis hypoleucos*; 1 Common Kingfisher *Alcedo atthis*; 2 Wryneck *Jynx torquilla*; 1 Thrush

Nightingale *Luscinia luscinia*; 1 European Stonechat *Saxicola rubicola*; 2 Great Reed Warblers *Acrocephalus arundinaceus*; and 7 Penduline Tits *Remiz pendulinus* (which four of them were already ringed elsewhere in Sweden).

The rarest birds caught were two first-year Savi's Warblers *Locustella luscinioides* both trapped during on 19th August.

Autumn phenology

The same species as in spring are included in the autumn phenology table and the three *Acrocephalus* species have been added (Table 5).

Three out of eight species of long-distance migrants (Redstart, Sedge Warbler and Garden Warbler) leave about a week earlier nowadays than in the 1980s and the other species show similar tendencies. The least differences are seen in Whitethroat and Willow Warbler.

The five species of short/medium-distance migrants show different patterns. Three species (Wren, Robin and Goldcrest) leave about a week later nowadays than in the 1980s, while Song Thrush and Chiffchaff show very little difference. As in spring, differences tend to be larger after the turn of the century.

Median dates are affected in many ways. Global warming is often said to be one of the factors and there is not much doubt about it. It seems to be generating other factors that may affect phenology at a given spot like Falsterbo.

Redstart, for example, is breeding in large parts of Fennoscandia all the way up to the far north. If the northern population declines/inclines and the southern does not it will result in an earlier/later median dates at Falsterbo, since the late migrants (from the north) are less/more numerous.

Also, as said before, local factors like weather push median dates one way or the other in single years. This year's median date for Wren was markedly delayed because 27 % of the seasonal total was ringed 21 October. That's why we use the ten-year averages.

Additional ringing beside the standard programme

This category includes ringing in special projects (House Martins), irruptive species (owls), species (mainly non-passerines) normally not covered by standardized ringing and nestlings.

Three European Honey-buzzards were ringed when a wasp's nest was found. This species has not been ringed in Falsterbo since the early sixties!

A few night-time attempts were made at Nabben (terns, waders) during late summer and at the Lighthouse during late September-early October (owls). Two Red-necked Phalaropes, 40 Long-eared Owls (10 on Oct 7), two Short-eared Owls were ringed.

At Flommen, efforts were made to ring rails and pipits, resulting in 11 Water Rails (including four pulli), one Spotted Crake and 19 Rock Pipits.

In total, 388 fledged birds of 51 species were ringed beside the standardised programme.

The ringing of nestlings was mainly aimed at species breeding in nesting boxes like Tawny Owl, Common Swift, House Martin, Great Tit and Common Starling.

In total, 173 non-fledged birds of eight species were ringed (Appendix 1).

Long-term changes

The standardized ringing scheme is set to monitor long-term changes in the numbers of ringed birds in order to mirror population changes. In this report, we will just give an overview of the situation after 39 consecutive years. There are about 40 species that can be monitored and all but one are passerines.

Species showing significant trends, increasing or decreasing, are listed in Table 6A. Readers of previous reports will recognize most of the species in the list and with 40 years of data the changes from one year to the next will be rather few. The species showing significantly increasing trends are the same as last year and among these Common Whitethroat is the only "true" long-distance migrant. Chiffchaff and Firecrest are

immigrants from the European continent and in a long-term perspective of global warming, probably other new species will come this way.

Among the significantly decreasing species there are ten species of long-distance migrants still suffering from the large declines during the late 1980s and early 1990s. Then there is Reed Warbler, which is decreasing from around 2000 onwards. Some species like Barn Swallow and Northern Wheatear are also farmland birds, which are on the decline in many European countries. Furthermore, some species in the list, like House Sparrow, may mainly reflect local changes, that don't necessarily make them unusable in a wider context. The only change this year is the Barn Swallow which is no longer significant.

The European bird fauna is calculated to have lost an estimated number of 421 million birds since 1980 (Inger et al. 2014). Most of the declines took place during the first 15 years. Then it has been more stable but at a much lower level than before. The declines were largest among common species, especially among passerines. Bigger and rarer species were not affected very much or not at all. The declines in passerines seem to fit quite well with the pattern of decreasing species within our ringing program.

Significant trends with Spearman's Rank Correlation are showing that the continuity of a change is not random but it tells nothing about the change of numbers. A simple way to show this is (again) to use ten-year averages like in Table 6B. Large changes in numbers have taken place since the 1980s and there are both ups and downs. In most cases there are also significant trends (Table 6A).

However, there are some exceptions. Among species with non-significant trends there are some with large differences in numbers and some of them have been added to the bottom of Table 6B. It's remarkable that they are all increasing in numbers. They are also, more or less, species with irruptive migration patterns.

High and low seasonal totals are mixed through the years in a non-continuous way and thus there is no significant trend according to Pearson's Rank Correlation.

Recoveries

In 2019, 91 recoveries of 33 species of birds ringed at Falsterbo were reported. Among these, 65 birds were controlled by ringers or were read in the field and 26 were killed or found dead. The most common species were Reed Warbler (16) Blue Tit (15) and Goldcrest (6). Thirtytwo birds were recovered within Sweden while 59 were found abroad, all within Europe. The most remote reports are two Song Thrushes (shot) and a Willow Warbler (controlled by ringer) in Spain.

During 2000-2010 a special effort was made to ring Sandwich Terns at Falsterbo. During the years many reports have been made. This year one bird ringed as an adult in 2000 was controlled by a ringer at the Swedish breeding site, at least 21 years old. Another was a 17-year old reported from the northwest coast of Spain.

Four Long-eared Owls ringed in 2018 were reported, two were controlled in Norway and Sweden and two were found dead in Germany and The Netherlands. Two reports of Marsh Warblers represent the two most remote recoveries of this species, one on the Orkney Islands and one in Romania (1034 and 1688 km respectively).

Controls of birds ringed elsewhere

In 2018, 47 birds of 15 species ringed elsewhere were controlled at Falsterbo. Most common species were Reed Warbler (16), Sedge Warbler (5), Robin and Willow Warbler (both 4). Thirty birds were ringed in Sweden and 17 abroad. A Robin ringed at Gedser, southern Denmark April 21st was controlled in Falsterbo 21 hours later after flying 106 km!

Controls of birds ringed at Falsterbo

There were 97 controls of birds ringed at Falsterbo (at least 3 months after ringing).

Most numerous were Lesser Whitethroat, Blue Tit, Starling (11) and House Martin Reed Warbler, Great Tit, Reed Bunting (10), all being stationary and/or local breeders.

The most remarkable is, again, a Sandwich Tern ringed in Falsterbo in august 2008 and recaptured at the same place more than eleven years later, then at least 14 years old.

SOPHIE EHNBOOM, LENNART KARLSSON & MARC ILLA
Falsterbo Fågelstation
Fyrvägen 35
SE-239 40 Falsterbo
falsterbo@skof.se

APPENDIX 1 – RINGMÄRKNINGEN 2019

Antal ringmärkta fåglar vid Falsterbo 2019 fördelade på kategorier (standard- resp. övrig märkning) och lokaler. Mv = medelvärde 1980–2009.

Numbers of ringed birds at Falsterbo 2019 divided into categories (standardised ringing and others) and sites. Mv = average 1980-2009.

	Standardiserad ringmärkning						Övrigt		Totalt
	Standardized ringing						Miscellaneous		
	Fyren		Fyren		Flommen		Flygg	Pull	
	Lighthouse		Lighthouse		Reed bed		Fledged	Nestlings	
	2019	Mv	2019	Mv	2019	Mv	2019	2019	
Gräsand <i>Anas platyrhynchos</i>	1	0	0	0	0	0	8	0	9
Bivråk <i>Pernis apivorus</i>	0	0	0	0	0	0	3	0	3
Sparvhök <i>Accipiter nisus</i>	0	1	69	30	0	1	31	0	100
Tornfalk <i>Falco tinnunculus</i>	0	0	1	1	0	0	0	0	1
Vattenrall <i>Rallus aquaticus</i>	0	0	0	0	3	1	7	4	14
Småfläckig sumphöna <i>Porzana porzana</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Sothöna <i>Fulica atra</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Skärfläcka <i>Recurvirostra avosetta</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Större strandpipare <i>Charadrius hiaticula</i>	0	0	0	0	0	0	4	0	4
Kustsnäppa <i>Calidris canutus</i>	0	0	0	0	0	0	7	0	7
Kärnsnäppa <i>C. alpina</i>	0	0	0	0	0	0	21	0	21
Enkelbeckasin <i>Gallinago gallinago</i>	0	0	0	0	2	2	1	0	3
Rödbena <i>Tringa totanus</i>	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Skogssnäppa <i>T. ochropus</i>	0	0	0	0	4	1	1	0	5
Grönben <i>T. glareola</i>	0	0	0	0	1	5	8	0	9
Drillsnäppa <i>Actitis hypoleucos</i>	0	0	0	0	2	3	2	0	4
Smalnäbbad simsnäppa <i>Phalaropus lobatus</i>	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Kentsk tärna <i>Thalasseus sandvicensis</i>	0	0	0	0	0	0	0	18	18
Fisktärna <i>Sterna hirundo</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Småtärna <i>Sternula albilfrons</i>	0	0	0	0	0	0	0	4	4
Ringduva <i>Columba palumbus</i>	4	0	0	1	0	0	0	0	4
Kattuggla <i>Strix aluco</i>	0	0	0	0	0	0	0	4	4
Hornuggla <i>Asio otus</i>	0	0	0	0	0	0	40	0	40
Jorduggla <i>A. flammeus</i>	0	0	0	0	0	0	2	0	2
Nattskär <i>Caprimulgus europaeus</i>	2	0	0	0	0	0	1	0	3
Tornseglare <i>Apus apus</i>	0	0	0	0	0	0	9	3	12
Kungsfiskare <i>Alcedo atthis</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Göktyta <i>Jynx torquilla</i>	2	2	1	2	2	1	0	0	5
Större hackspett <i>Dendrocopos major</i>	3	1	0	9	0	0	0	0	3
Trädlärka <i>Lullula arborea</i>	0	0	0	0	0	0	3	0	3
Backsvala <i>Riparia riparia</i>	0	0	0	2	117	43	2	0	119
Ladusvala <i>Hirundo rustica</i>	1	2	2	4	101	140	4	0	108
Hussvala <i>Delichon urbicum</i>	11	1	13	4	0	10	4	39	67
Trädpiplärka <i>Anthus trivialis</i>	8	9	32	125	23	25	21	0	84
ängspiplärka <i>A. pratensis</i>	0	1	0	8	2	2	22	0	24
Skärpiplärka <i>A. petrosus</i>	0	0	0	0	0	0	19	0	19
Gulärta <i>Motacilla flava</i>	0	1	0	4	17	48	5	0	22
Sädesärta <i>M. alba</i>	6	11	15	22	15	12	3	0	39
Gärdsmyg <i>Troglodytes troglodytes</i>	123	75	682	663	10	40	16	0	831
Järnsparv <i>Prunella modularis</i>	280	157	203	237	8	54	2	0	493
Rödhake <i>Erithacus rubecula</i>	1515	1073	2250	2435	29	75	32	0	3826

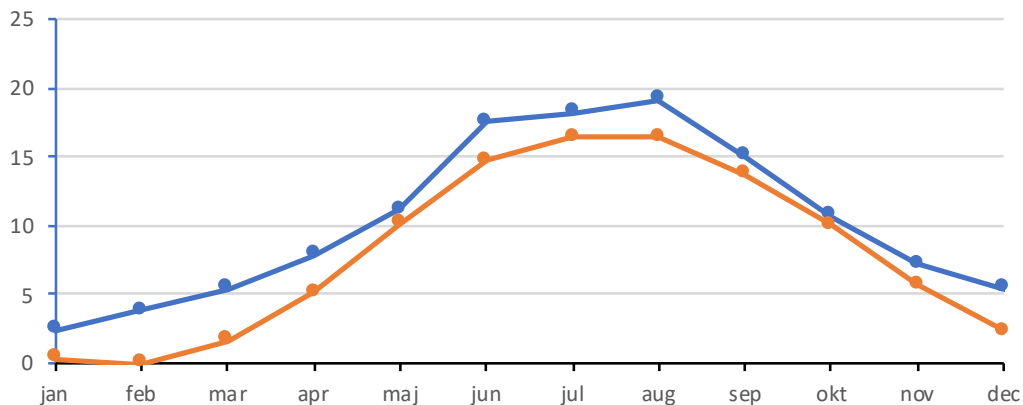
APPENDIX 1 – RINGMÄRKNINGEN 2019 FORTS.

	Standardiserad ringmärkning						Övrigt		Totalt
	Standardized ringing						Miscellaneous		
	Fyren		Fyren		Flommen		Flygg	Pull	
	Lighthouse		Lighthouse		Reed bed		Fledged	Nestlings	
	21.3-10.6		21.7-10.11		21.7-30.9				
	2019	Mv	2019	Mv	2019	Mv	2019	2019	
Näktergal <i>Luscinia luscinia</i>	11	14	5	5	1	1	0	0	17
Blåhake <i>L. svecica</i>	1	3	0	0	0	1	0	0	1
Svart rödstjärt <i>Phoenicurus ochruros</i>	4	8	3	5	0	0	0	0	7
Rödstjärt <i>Ph. phoenicurus</i>	100	100	124	182	6	6	1	0	231
Buskskvätta <i>Saxicola rubetra</i>	0	5	2	9	41	51	0	0	43
Svarthakad buskskvätta <i>Saxicola rubicola</i>	0	0	0	0	1	0	0	0	1
Stenskvätta <i>Oenanthe oenanthe</i>	0	3	1	9	6	5	0	0	7
Ringtrast <i>Turdus torquatus</i>	1	0	1	0	0	0	0	0	2
Koltrast <i>T. merula</i>	56	58	90	47	0	0	0	0	146
Björktrast <i>T. pilaris</i>	1	4	2	4	0	0	0	0	3
Taltrast <i>T. philomelos</i>	81	49	211	251	1	2	4	0	297
Rödvingetrast <i>T. iliacus</i>	6	7	22	25	0	0	0	0	28
Gråshoppsångare <i>Locustella naevia</i>	0	1	1	2	1	4	0	0	2
Vassångare <i>L. luscinioides</i>	0	0	0	0	2	0	0	0	2
Sävsångare <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	0	1	1	1	468	588	0	0	469
Kärrsångare <i>A. palustris</i>	11	12	5	3	163	92	0	0	179
Rörsångare <i>A. scirpaceus</i>	3	25	21	19	1023	1940	5	0	1052
Trastsångare <i>A. arundinaceus</i>	0	0	0	0	2	2	0	0	2
Härmsångare <i>Hippolais icterina</i>	29	32	43	40	2	2	4	0	78
Ärtsångare <i>Sylvia curruca</i>	143	107	100	75	1	5	1	0	245
Törnsångare <i>S. communis</i>	53	64	57	40	81	34	0	0	191
Trädgårdssångare <i>S. borin</i>	51	55	68	173	2	4	4	0	125
Svarthätta <i>S. atricapilla</i>	72	55	99	110	1	3	2	0	174
Grönsångare <i>Phylloscopus sibilatrix</i>	3	3	17	21	0	1	0	0	20
Gransångare <i>Ph. collybita</i>	318	64	742	154	70	14	16	0	1146
Lövsångare <i>Ph. trochilus</i>	594	1204	473	1111	99	628	1	0	1166
Kungsfågel <i>Regulus regulus</i>	206	192	1417	2418	3	6	30	0	1656
Brandkronad kungsfågel <i>R. ignicapilla</i>	10	3	20	2	0	0	1	0	31
Grå flugsnappare <i>Muscicapa striata</i>	36	19	37	62	1	2	0	0	74
Mindre flugsnappare <i>Ficedula parva</i>	1	2	7	6	0	0	0	0	8
Svartvit flugsnappare <i>F. hypoleuca</i>	23	37	33	112	0	3	0	0	56
Stjärtmes <i>Aegithalos caudatus</i>	1	1	2	33	0	0	0	0	3
Svartmes <i>Periparus ater</i>	16	1	0	70	0	0	0	0	16
Blåmes <i>Cyanistes caeruleus</i>	25	16	112	3987	2	80	1	0	140
Talgoxe <i>Parus major</i>	28	35	20	571	0	2	6	2	56
Trädskrypare <i>Certhia familiaris</i>	1	2	7	26	0	0	0	0	8
Trädgårdsträdskrypare x trädskrypare <i>Certhia brachydactyla</i> x <i>C. familiaris</i>	0	0	1	0	0	0	0	0	1
Pungmes <i>Remiz pendulinus</i>	0	0	0	0	3	18	0	0	3
Törnskata <i>Lanius collurio</i>	8	18	6	17	5	8	0	0	19
Varfågel <i>L. excubitor</i>	0	0	1	1	0	0	0	0	1
Skata <i>Pica pica</i>	0	0	1	2	0	0	0	0	1
Kaja <i>Corvus monedula</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Kråka <i>C. corone</i>	0	0	0	0	0	0	1	0	1
Stare <i>Sturnus vulgaris</i>	21	17	1	13	0	4	1	99	122
Gråsparv <i>Passer domesticus</i>	0	0	4	9	0	0	0	0	4
Pilfink <i>P. montanus</i>	1	1	188	71	1	1	0	0	190
Bofink <i>Fringilla coelebs</i>	94	105	135	201	0	1	0	0	229
Bergfink <i>F. montifringilla</i>	5	5	18	50	0	1	0	0	23
Grönfink <i>Chloris chloris</i>	18	31	29	91	3	2	0	0	50
Steglits <i>Carduelis carduelis</i>	2	2	12	2	0	0	0	0	14
Grönsiska <i>Spinus spinus</i>	20	67	131	590	0	57	0	0	151
Hämpling <i>Linaria cannabina</i>	35	16	24	6	1	0	1	0	61
Vinterhämling <i>L. flavirostris</i>	0	0	2	3	0	0	0	0	2
Gråsiska <i>Acanthis flammea</i>	11	4	26	36	0	1	0	0	37
Rosenfink <i>Carpodacus erythrinus</i>	2	2	0	1	0	1	0	0	2
Domherre <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	4	5	0	60	0	0	0	0	4
Stenknäck <i>Coccothraustes coccothraustes</i>	2	1	0	0	0	0	0	0	2
Gulsparrv <i>Emberiza citrinella</i>	2	3	6	42	0	0	0	0	8
Sävsparv <i>E. schoeniclus</i>	6	10	6	24	148	212	22	0	182
SUMMA	4072	3809	7602	14424	2475	4258	388	173	14710
Arter	56		58		45		51	8	101

APPENDIX 2 – VÄDER VID FALSTERBO 2019 / WEATHER AT FALSTERBO 2019

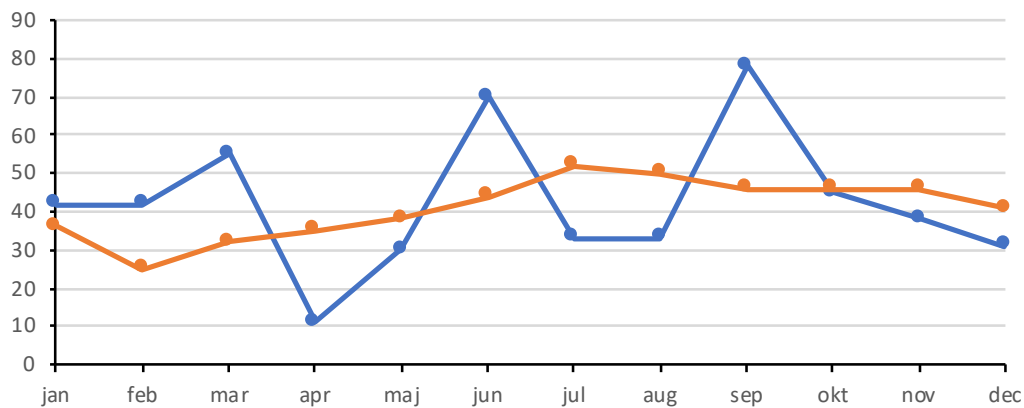
Medeltemperatur per månad. Blå=2019. Orange=mv. 1961–90.

Monthly average temperature. Blue=2019. Orange= average 1961-90.

Nederbörd per månad (mm) Blå=2019. Orange=mv. 1961–90.

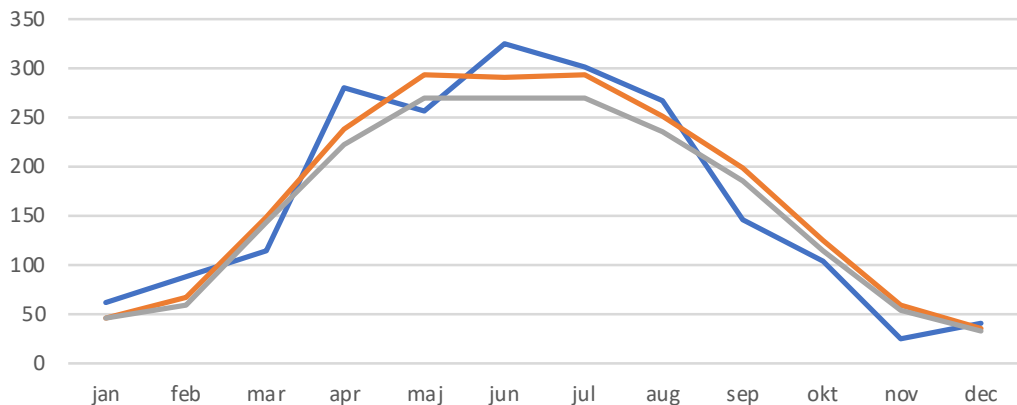
Monthly precipitation (mm). Blue=2019. Orange= average 1961-90.

APPENDIX 2 – VÄDER VID FALSTERBO 2019 / WEATHER AT FALSTERBO 2019 FORTS.

Soltid (tim) Blå=2019. Grå=2018 för jämförelse. Orange=mv. 2003–18.

Sunshine (hours). Blue=2018. Grey=2018 for comparison. Orange= average 2003-18.

Väder 2019

Weather 2019

1. Nederbördsdagar. 2. Frostdagar (temperatur delvis under $\pm 0^{\circ}$ C). 3. Isdagar (temperatur under $\pm 0^{\circ}$ C hela dygnet). 4. Högsommardagar (maxtemperatur högre än $+25^{\circ}$ C).

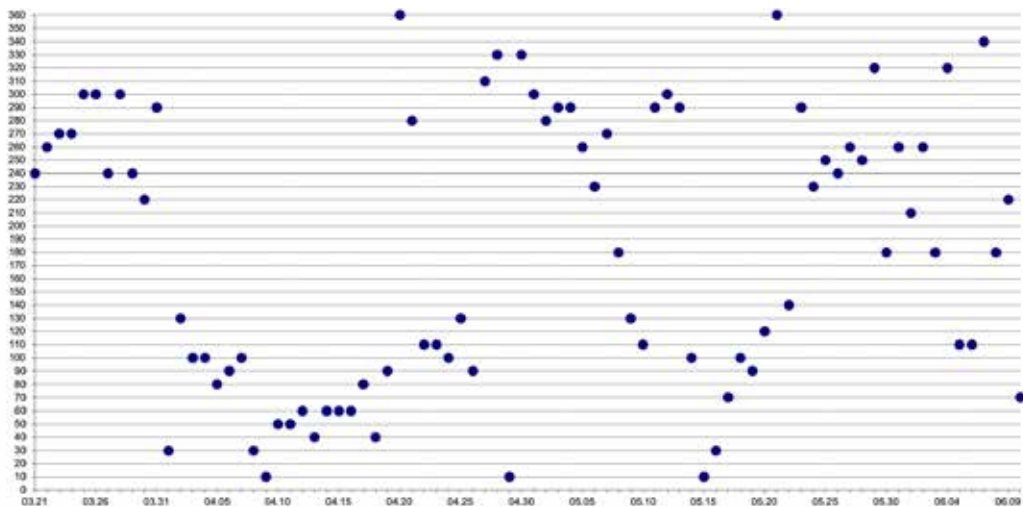
1. Days with precipitation. 2. Days with temperature partly below $\pm 0^{\circ}$ C. 3. Days with temperature constantly below $\pm 0^{\circ}$ C. 4. Hot summer days, max. temperature above $+25^{\circ}$ C.

Månad	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec	År/Year
1. Nederbördsdagar	14	11	20	6	14	11	11	15	20	20	17	17	176
2. Frostdagar	12	1	0	5	0	0	0	0	0	0	0	2	20
3. Isdagar	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
4. Högsommardagar	0	0	0	0	0	2	6	1	0	0	0	0	9

APPENDIX 2 – VÄDER VID FALSTERBO 2019 / WEATHER AT FALSTERBO 2019 FORTS.

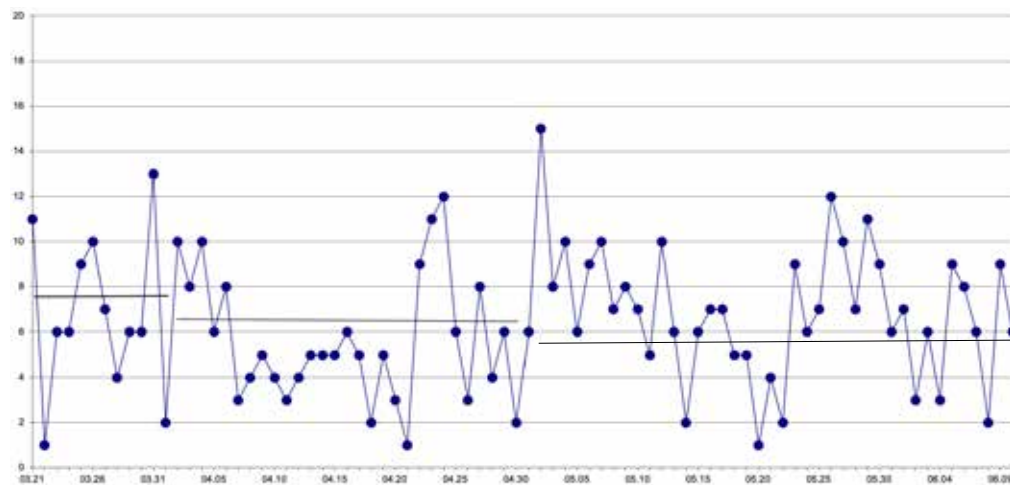
Fördelning av vindriktningar (kl. 07:00 CET) i tiogradervalsintervall våren 2019. Huvudstreck: norr 360, ost 90, syd 180 väst 270 grader.

Distribution of wind directions in 10-degree intervals during spring 2019. Cardinal points: north 360, east 90, south 180, west 270 degrees.

Fördelning av vindstyrkor (m/s kl. 07:00 CET) våren 2019. De vågräta linjerna anger medelvind 1961–90 under månaden.

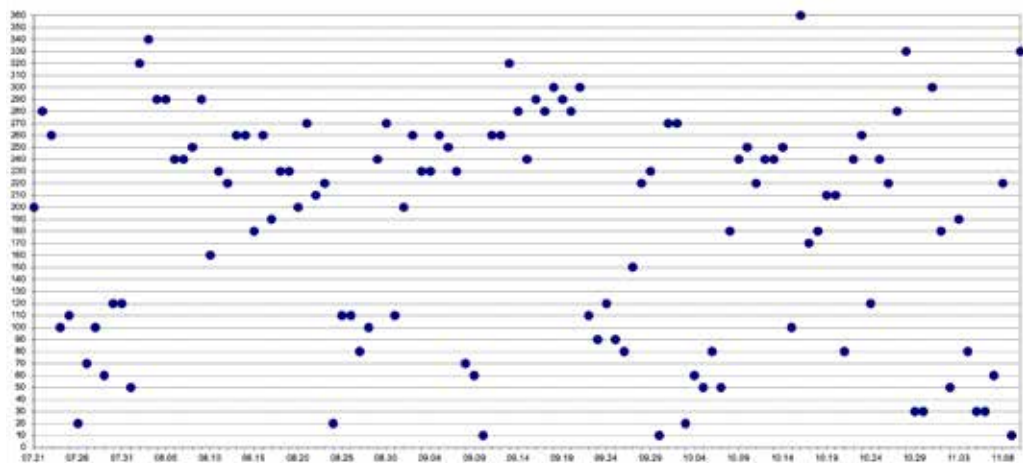
Distribution of wind speeds (m/s at 07:00 a.m. CET) during spring 2019. Horizontal lines show average wind speed per month 1961-90.

APPENDIX 2 – VÄDER VID FALSTERBO 2019 / WEATHER AT FALSTERBO 2019 FORTS.

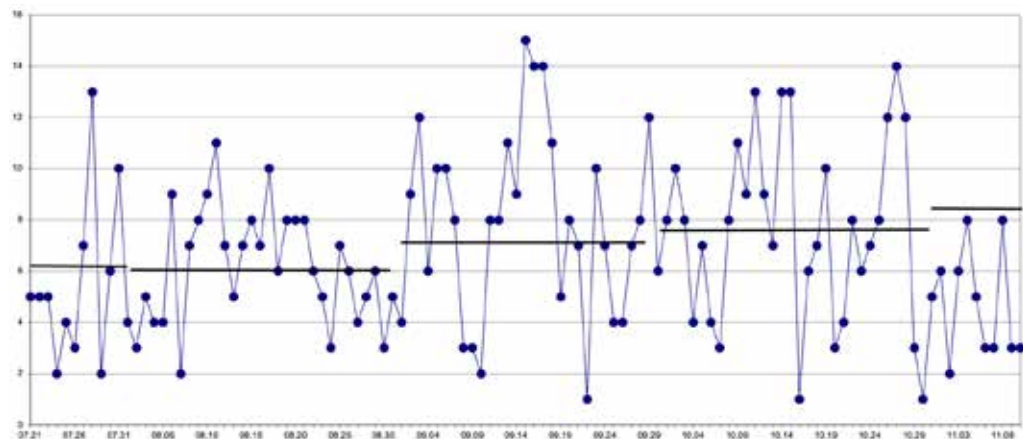
Fördelning av vindriktningar (kl. 07:00 CET) i tiogradersintervall hösten 2019. Huvudstreck: norr 360, ost 90, syd 180 väst 270 grader.

Distribution of wind directions in 10-degree intervals during autumn 2019. Cardinal points: north 360, east 90, south 180, west 270 degrees.

Fördelning av vindstyrkor (m/s kl. 07:00 CET) hösten 2019. De vågräta linjerna anger medelvind 1961–90 under månaden.

Distribution of wind speeds (m/s at 07:00 a.m. CET) during autumn 2019. Horizontal lines show average wind speed per month 1961–90.

Kärnsnäppa i ro. Foto: Anders Åkesson.

Fågelskydd Spillepeng 2019

Kenneth Bengtsson

Fågelskydd Spillepeng drivs som ett samarbetsprojekt mellan SkOF och SYSAV (Sydskånes Avfallsaktiebolag) och vi genomförde under 2019 vår 23:e säsong. Arbetet följde i stort mönstret från föregående säsonger, med bevakningen av närområdets fågelliv och rehabilitering av skadade fåglar som våra främsta uppgifter. Det område som vi bevakar och som vi benämner Spillepeng är strandängarna, rekreationsområdet och SYSAV:s verksamhetsområde.

Fågelåret i området

Januari inleddes trögt och fågelfattigt. Den första gravanden sågs t.ex. först den 30:e. I övrigt kan nämnas upp till 24 storspovar och minst 21 enkelbeckasiner. Februari var osedvanligt mild men ändå dröjde inflödet av de tidiga vårfåglarna. Men när propparna väl släppte blev det som mest 123 gravänder och 59 strandskator under månaden. En rödbena som övervintrande sågs in i mars. En ovanligt vitbröstad ung storskarv som sågs frekvent i Segeå under februari och mars visade sig vara född och ringmärkt i Estland. Bland vadarna kan nämnas elva ganska tidiga myrspovar den siste mars.

April bjöd på flera höga antal och för skärfläckornas del var 151 individer den 5:e högsta dagsnoteringen någonsin för lokalen. Andra goda antal under månaden var 420 silvertärnor den 22:e, 47 dvärgmåsar den 26:e och 27 gluttonäppor den 29:e. Bland ovanligare arter kan nämnas en rödhalsad gås den 25:e.

För maj och månaderna därefter har vi slarvat med anteckningarna men vi kan nämna några ovanliga obsar för lokalen. Kungsörn ses mycket sällan men ett ex sågs i juli och ytterligare ett (samma?) i oktober. Gröngöling tillhör inte heller vanligheterna men ett ex noterades 19 juli. Vi noterade även en hyfsat stor kärrsnäppeflock om 115 individer 21 juli.

Höstens inflöde av diverse havsfåglar märktes inte så mycket hos oss men flera storlabbar lyckades vi bokföra under september. Skedänderna toppade med 137 individer 27 september och stjärtänderna satte lokalrekord med 72 ex den 22:e. För oktober finns noteringar om bland annat 950 tofsvipor den 23:e, vilket var toppnoteringen för året. Skedänderna lämnade lokalen tidigt i år och i november sågs blott några enstaka. Månaden blev odramatisk och det var ont om ovanligare arter. Mest minnesvärd var nog den bländvita skrattmåsen som gästade oss under några veckor. Om vi bortser från storspovarna var månaden mycket fattig på vadare.

Ung storskarv i Segeå, ringmärkt i Estland.
Foto: Kenneth Bengtsson.

Tofsviporna drog under andra halvan och bland övriga märktes mest en ensam rödbena. December inleddes med milt väder och bland vadarna utmärkte sig hela 39 storspovar. Samma antal noterades för övrigt även i januari och februari 2020. Lyckad övervintring för samtliga kan alltså anas. I övrigt nöjer vi oss med att nämna 7000 vitkindade gäss och en av vardera grålira och kustsnäppa under december.

Häckfågelinventering

Totalt noterades 47 häckande arter på strandängarna, rekreatiomsområdet och deponin. Det är två fler än 2018. En nygammel och efterlängtat art var småtärna som häckade med sex par på reveln. Sothöna och gök återkom efter fjorårets missar och steglits bekräftades i år. Arter som häckade ifjor men som uteblev i år var vitkindad gås och rörhöna.

Föregående sida: Småskrake: 27 ungar kan vara värt en applåd! *Foto: Kenneth Bengtsson.*

Det riktigt lyste om den vita skrattnåsen. Foto: Kenneth Bengtsson.

Strandängsvadarna håller ganska stabila stammar (2017 och 2018 inom parentes): Tofsvipa ökade till 30 par (30, 25), strandskata ökade till 6 par (3, 4) och större strandpipare håller sig stadigt på två par. Rödbenorna var för andra året i rad svårinventerade men antalet vuxna individer på lokalen tyder på att stammen håller sig på stabil nivå med cirka 16 par. Grågässen fluktuerar väldigt. I år sågs bara fem ungfuglar (6, 19). Trolig förklaring återkommer vi till.

Skärfläckorna ökade till 29 par (12, 18), men häckningsplatsen för nästan alla (27 par) blev reveln. Trots högt vattenstånd 2 maj lyckades flertalet par kläcka sina ungar. De som förlorade äggen vid högvattnet lade nämligen om. Flertalen av paren vandrade med sina ungar till stranden strax efter kläckning och som mest sågs 32 hyfsat stora ungar. Hur många som verkligen blev flygga är okänt med vi gör bedömningen att antalet ligger mellan 15–30. Bland skärfläckorna slog sig även sex par småtärnor ner och tre av dem lyckades producera nio flygga ungar.

Varför fluktuerar grågässen och varför lade skärfläckorna sig på reveln? Vi tror att det beror på räven. Det gjordes förvisso inga observationer av rävar under häckningstiden, men i mitten av augusti sågs tre vuxna ungrävar längs stranden. Förmodligen har lyan legat på eller nära ängarna och lika troligt är att rävarna födosökt på strandängarna.

Förra året ropade vi hej angående ejdern. Då sågs som mest 174 ungar och det var betydligt fler än under föregående år. Men 2019 var vi tillbaka i träsket igen. Kullarna var sena, den första ungen sågs så sent som 25 maj och den sam tillsammans med 16 ådor. Det var signifikativt för säsongen. Som mest sågs 24 ungar i juni. Det är den sämsta siffran sedan vi startade räkningarna 1992.

Knölsvanarna hade också ett dåligt år. Sju par påbörjade häckning i området men minst tre havererade i samband med högvatten. Tre kullar kläcktes men ungarna försvann i späd ålder. Resultatet blev alltså noll ungar. Detsamma tycks

Två av årets flygga småtärneungar. Foto: Kenneth Bengtsson.

ha gällt för närområdets svanpar. Under hösten sågs nämligen ytterst få ungsvanar i bukten. Gräsänderna hade också få kullar medan gravänder och småskrake lyckades väl. Den senare sågs med en mycket tidig ungvall redan 22 juni. Dessa ungar klarade sig troligen inte. Förmodligen gick det bättre för de 27 ungarna som sågs i en kull en månad senare. En hel del av dem måste ha kidnappats.

Sånglärkorna håller en stabil population på omkring 17 par. Övriga strandängstättningar verkar dock tillhöra historien. Gulärta häckade senast 2012, sävsparv senast 2016 och ängspip-lärka senast 2017.

Backsvalorna minskade ytterligare i år och vi fick nöja oss med 204 par (364-319). Häckningsframgången blev emellertid god och vi har upplevt svackor förr. Häckfågelfaunan på rekreatiomsområdet och inne på deponin verkar ha stabiliserat sig och vi noterade inga stora förändringar. En art, rödstjärten, slog dock nytt rekord med tio häckande par. Det var också glädjande

att tre par (1-2) stenskvättor häckade inne på deponiområdet.

Ringmärkning på Spillepeng 2019

Ringmärkningen 2019 fokuserade nästan helt på pullmärkning i holkar och på rehabiliterade och frisläppta fåglar. Totalt blev det 523 ringmärkta och talgoxe dominerade med 154 individer varav 151 pull samt pilfink med 84 individer (71 pull). Nätfångsten inskränkte sig till 107 fåglar varav 80 var backsvalor.

Bland egna återfynd finns några russin och vi plockar några av dessa. Vi plockar också några sura bär ur samma skörd. Två fynd gäller gråtrutar som ringmärkts av oss själva på Spillepeng. Den första märktes som 2K i juni 2003 och den hittades svag och våt vid Sibbarp i januari 2019. Vi fick alltså vår egenmärkta trut som nu alltså var en 18K-fågel. En annan gråtrut, märkt som 2K på Spillepeng i juni 2008, avlästes levande i Holland i januari 2019. Två uppfödda fiskmåsar ska också nämnas. En unge

Ejder: En unge och 16 ådor – signifikativt för säsongen 2019. Foto: Kenneth Bengtsson.

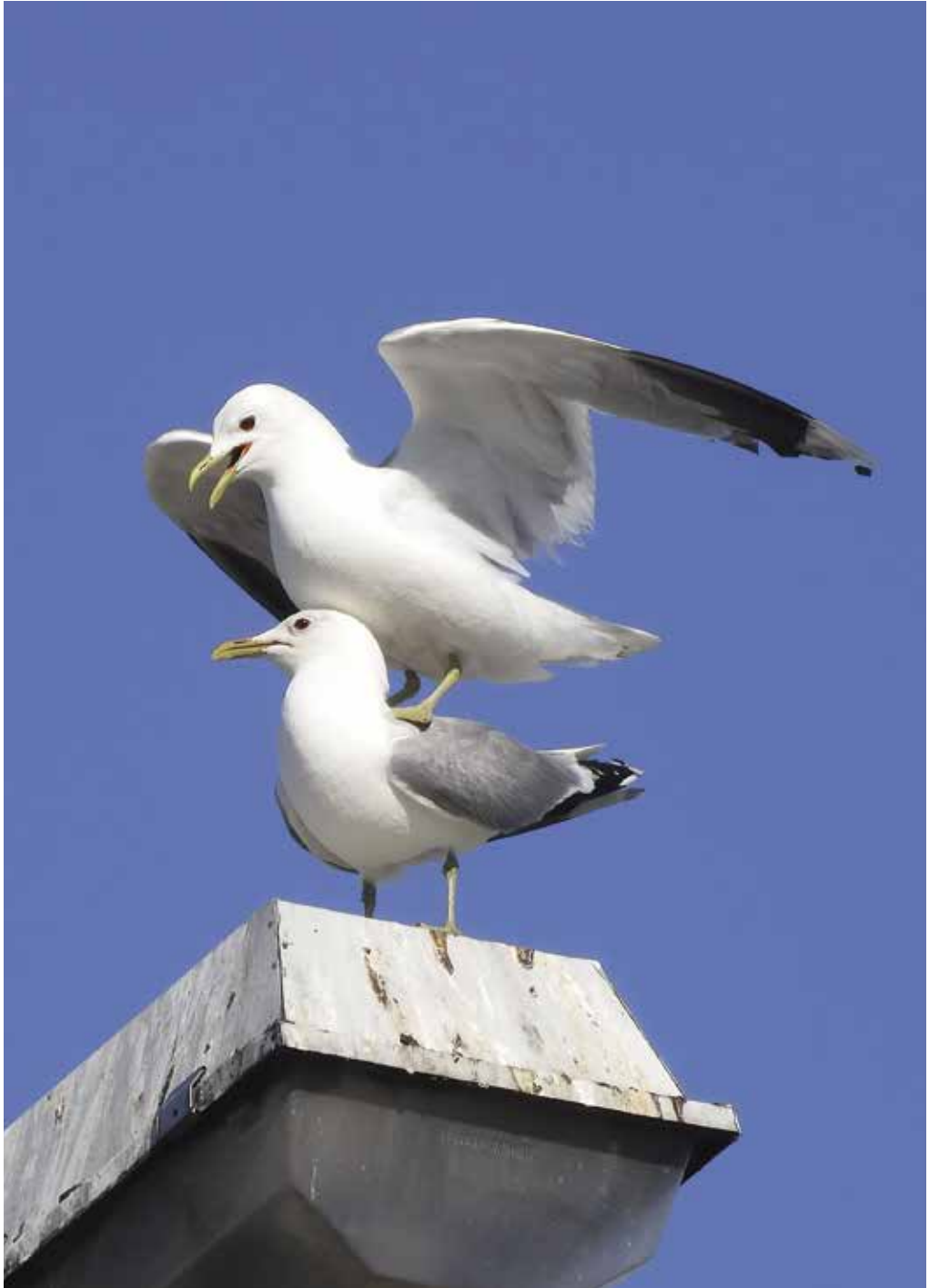
från 2006 tågdödades i Arlöv i april 2019 och en från 2016 avlöstes av oss själva i ett häckande par på Spillepeng i april 2019. Årets absolut trevligaste återfynd stod vi för själv. Det handlar om en tornfalk som kom in i en lagerlokal i Fosie industriby och som kunde fångas först på det sjätte dygnet. Den togs därför in för rehabilitering och visade sig då vara ringmärkt – av oss själva! Ringen avslöjade att det var samma tornfalk som vi hämtade som en nedfallen, men oväntat välvuxen unge för datumet, i Lund i juni i år. Falkungen satt hos oss i en vecka och släpptes därefter fri. Släppet skedde alltså tidigt, kanske för tidigt när vi tänkte efter. Men återfyndet bevisade alltså att falken klarat av sitt liv på egen hand. Den släpptes fri igen efter fem dagars uppmatning. Därefter återvände den till Fosie och kom in i samma byggnad igen! Denna gång passerade fem dygn innan den kunde fångas. Efter ny återhämtning hos oss släpptes falken vid Gärsnäs på Österlen. Vi hoppas att den inte hittar tillbaka!

De sura bären handlar om tre gräsänder från Pildammsparken i Malmö som vårdades för algsjuka sommaren 2018. Ett år senare dog de av samma sjuka i samma park! Ännu surare upplevde vi fallet med den påstått aggressiva svanhanen som sköts i Malmö kanal i april. Den hade vi flyttat från en terrass i Västra hamnen i Malmö våren 2016 och det var då den fick sin ring.

Bland främmande ringar nämner vi givetvis den råka som hämtades på Lunds Djursjukhus i december. Råkan visade sig nämligen vara

TABELL 1.
De sju vanligaste märkarterna under 2019.

Art	Antal
Talgoxe	154
Pilfink	84
Backsvala	80
Fiskmås	42
Gräsand	30
Ringduva	19
Stare	15

Fiskmåsar: Återväxten säkras. Foto: Kenneth Bengtsson.

ringmärkt som adult fågel på Torreberga utanför Staffanstorp 1996 och därmed minst 25 och fem månader gammal vid omhändertagandet. Det var ett europeiskt ålderrekord inte bara för råka utan för alla kråkfåglar. Råkan avled under andra natten hos oss. Ett annat intressant främmande fynd var en död storlabb som hittades på reveln i september. Den var tio år gammal och ringmärkt som bounge på S:t Kilda utanför Skottland.

Rehabilitering

Vi hanterade 612 fall omfattande 665 individer under året. Av dessa kunde 250 (38 %) släppas fria för fortsatt vilt liv medan resterade 415 dog eller avlivades. Utöver de 612 insatserna hämtade vi fåglar som redan dött vid 38 tillfällen samt körde förgäves vid 198 tillfällen. Året blev därmed något lugnare än rekordåret 2018 då vi hanterade 685 fall. Slutligen kan nämnas att vi bokförde 2652 telefonsamtal under 2019.

Året karakteriserades av långa perioder med enahanda vardagsärenden och det var stundtals långt emellan de mer spektakulära insatserna. Perioden juni till augusti dominerades t.ex. av skadade fiskmåsar – främst vingskador efter trafikolyckor, men även otaliga ungar som råkat ut för diverse missöden. Totalt under året blev det 174 fall med fiskmåsar inblandade varav 48 (28 %) slutade lyckligt. När flödet av skadade fiskmåsar ebbade ut tog ringduvorna över och det skulle visa sig bli en mycket jobbig duvhöst. Bokträden hade nämligen satt mängder med olon och det brukar innebära en lång häcknings-säsong för duvorna. Så blev det också och till det kom ett aldrig förr skådat utbrott av sjukdomen gulknopp. Vi hanterade 123 ringduvor under året och de allra flesta under hösten. Gulknopp konstaterades hos 34 individer och det är långt över normalt antal.

Den 24 juli sågs en färgmärkt silltrut på reveln och den visade sig vara mycket speciell för oss. Det var nämligen samma individ som vi hade vårdat för s.k. mässjuka i juni 2013. Sex år senare fick vi alltså bekräftat att vårdinsatsen

hade lyckats. Silltruten är född och ringmärkt i Hirsholm i norra Jylland 2009 och har även observerats i Frankrike, Spanien och Tyskland.

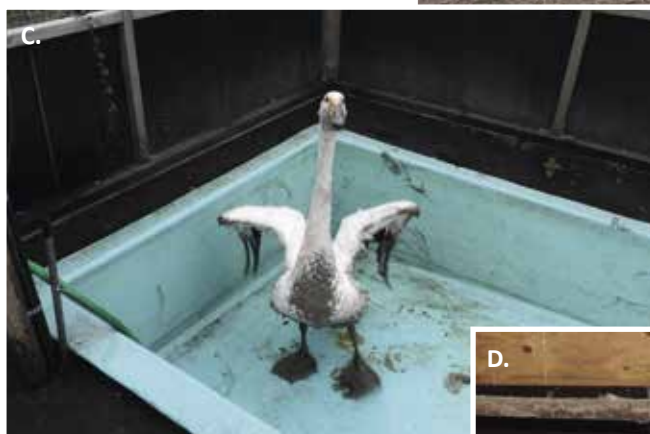
Efter en mycket lång period med enahanda vardagsärenden gick vi slutligen in i december månad och plötsligt började det hända saker. Det började med en sångsvan på en åker utanför Dalby dag 5. Svanen rapporterades som lerig och oförmögen att flyga. Väl framme noterades att den låg i kanten av ett grönt fält. Det såg inte så svårt ut. Men väl framme visade det sig att den låg någon meter ut i ren skånsk dynga. Att gödsel var inblandad märktes senare – trots dåligt luktsinne! Svanen med dynga var tung och stövlarna blev tunga av skånsk lera. Efter renspolning på anläggningen och en natts vila släpptes sångsvanen fri i Lommabukten.

Dag 8 i månaden bjöd på råkan som nämns i kapitlet ovan och dag 12 på tornfalken i samma kapitel. Dag 16 hämtade vi en röd glada i Furulund. Den hade en tillsynes svår vingskada och bara låg där den låg. Vänstervingen var intrasslad i sig själv på ett mycket märkligt sätt. Den gick inte att fälla ut och det verkade allvarligt. Men så plötsligt lossnade den ”gordiska knuten” och då såg allt normalt ut. Vi har sett skadan förr på både fiskmåsar och stadsduva och det handlar om att vingen vrids 180 grader vid handleden för att sedan dras över huvudet och hamnar bakom själva armen. Att detta kan ske utan allvarliga skelettskador är märkligt. Gladan flög nämligen alldeles utmärkt efter några dagars återhämtning hos oss.

TABELL 2.

De tio vanligaste vårdarterna under 2019.

Art	Antal	Släppta
Fiskmåsar	174	48
Ringduva	123	20
Stadsduva	53	25
Gräsand	51	37
Gråtrut	38	5
Knölsvan	20	14
Kaja	19	9
Skata	18	11
Skrattmåsar	17	6
Tornseglare	17	6

Sångsvan på lerig åker (A), infångad och paketerad (B), under behandling (C) och redo för frisläppande (D).
Foton: Kenneth Bengtsson.

Lillejulafton var det dags för nästa märkliga ärende. Det började utanför Svalöv under tidig morgon. Mannen som larmade var på väg till jobbet i Lund när han körde på en kattuggla. Eftersom han tillhörde den ansvarsfulla delen av mänskligheten stannade han för att leta efter ugglan. Det enda han såg var en räv som försvann in i skogen. Mannen fortsatte till jobbet i Lund och där inspekterades bilen. Han fann då att grillen var trasig och att ugglan satt därinne mellan grill och kylare – levande! Hur fort körde du frågade vi? – Ja, 80 km var det väl! Det var nog tur att ugglan träffades av en tämligen bräcklig plastgrill. Förmodligen var det den ”mjukaste” träffytan på bilen. Man förundras ofta över fåglars förmåga – kattugglan var inte bara levande utan dessutom så gott som oskadad. Den kunde släppas fri på fyndplatsen på självaste julafton.

Holkstudie

Vår holtpark besattes av rödstjärt (1 par), talgoxe (19 par), blåmes (1 par), stare (6 par) samt pilfink (16 par). Flertalet ungar ringmärktes och noterbart är talgoxarnas stora kullar – en jättekull med 19 ägg och 18 kläckta ungar, samt två 11-kullar och flera 10-kullar. Som regel hittas några döda ungar vid efterkontrollerna

Fågelskydd Spillepeng
– ett samarbetsprojekt
mellan SkOF och SYSAV.

Vi nås på telefon 0702 66 14 66
och vi har en hemsida med tips och råd
– www.fagelskyddspillepeng.se

Vi har också en öppen Facebooksida
som uppdateras regelbundet.

och 18-kullen hade då decimerats med hälften. Några andrakullar blev det inte för mesarna och det upplever vi som normalt när förstakullarna är stora och lyckosamma. Pilfinkarna hade ett tämligen normalt år med tre 5-kullar som bästa resultat. En ruvande fågel visade sig vara minst sex år gammal. Den ringmärktes som ruvande i en annan holk hos oss 2014.

Statens vilt

Under året hanterades 20 individer och fem ägg enligt följande: Havsörn 3 kroppar + 2 rötägg, kungsörn 2 rötägg samt skalrester från ett tredje ägg, röd glada 4, bivråk 2, pilgrimsfalk 1, stenfalk 1 och tornfalk 10. Av dessa kunde 2 glador och 5 tornfalkar släppas fria. Resten levererades till Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm (stenfalken dock till Zool. mus. i Lund). NRM fick dessutom en i Skottland ringmärkt storlabb samt den rekordgamla ringmärka råkan.

Backsvala

Branten skrapades i början av april och i år valde vi att låta den centrala delen förbli orörd. Resultatet blev att svalorna ratade denna del! Inledningen blev seg. De två första backsvalorna sågs förvisso redan 18 april men sen gick sakta och segt. Först den 9 maj överskred antalet 50 ex och först då grävdes och lät det som vanligt. Nästa kontingent dök upp omkring 15 maj och började då gräva i den östra delen av branten. 19/5 räknades 127 bohål och sluträkningen i början av juni gav 282 hål vilket indikerar 204 par. Häckningarna förlöpte väl och i princip helt utan ras. Under ringmärkning kontrollerades en minst 7-årig fågel som var ringmärkt på samma plats som adult 2013. Vi fick också ett återfynd från kolonin vid Maglarp (Trelleborg) och det gällde en därstädes häckande fågel som ringmärktes av oss som unge 2013.

Aktiva under året var Kenneth Bengtsson, Mikael Averland, Brita Berbig, Patric Mårtensson, Arne Ohlsson och Anders Åkesson.

FÅGELSKYDD SPILLEPENG

Storken i Skåne 2019

Petter Albinson

2019 blev ännu ett bra år för Storkprojektet. Antalet flygga ungar blev 191, varav 95 i hägnen och 96 i det fria. Ytterligare elva vuxna storkar återkom efter att ha flyttat sin första höst och tillbringat en tid utomlands.

Storkprojektet drivs gemensamt av SkOF och Naturskyddsföreningen i Skåne. Från SkOF:s sida ingår Anders Linus Larsson, Per-Erik Larsson, Ola Olsson och Staffan Åkeby i ledningsgruppen. Petter Albinson är anställd som projektledare. Ett sextiotal frivilliga medarbetare har under året varit engagerade i projektet.

Häckning

Under 2019 häckade 74 fria storkpar i Skåne. Det är en ökning med sex par från året innan och en ny toppnotering. Förmodligen måste man gå ända tillbaka till 1800-talet för att hitta ett år med så många häckande par. Den tidigaste någorlunda säkra siffran är från 1917, då 34 par häckade.

Av de 74 paren fick 54 sammanlagt 96 flygga ungar. Även om det är det högsta antalet flygga ungar i Sverige i modern tid så är det en lägre siffra än vad som kan förväntas från så många par. Precis som de två föregående åren så finns en del av förklaringen i vädret. Även om nederbördsmängden inte var onormal i sig, så regnade det vid flera tillfällen kraftigt och mycket ihållande. Just denna typ av regn är storkungarna mycket känsliga för eftersom de då blir nedkylda och inte får möjlighet till återhämtning i tid. Detta ledde till döden för ett okänt antal storkungar. En annan bidragande orsak till den måttliga framgången kan vara att vi på vissa platser, framför allt Flyinge, ser häckningskolonier som växt sig lite för stora för att landskapet runt omkring ska kunna föda dem under ungperioden. Det är en av orsakerna till att infångandet av några av de ickeflyttande individerna kommer fortsätta.

Återvändare

I år återkom ytterligare elva ”vilda” storkar, dvs. storkar som har flyttat från Skåne som årsungar, tillbringat en tid utomlands och sedan återvänt. Nio av dessa storkar bildade nya par och häckade.

De. Därutöver häckade fyra omärkta storkar, en fördubbling sedan året innan, vilket alltså innebär att minst två nya omärkta storkar letat sig hit. De omärkta är med största sannolikhet inte svenska eftersom vi tror att vi känner till samtliga häckningar och ringmärker alla ungar.

Utsläppta storkar

Uppfödningen av storkar i hägn ligger stadigt på en hög nivå med cirka hundratalet flygga ungar per år. Under året häckade 52 par och 95 ungar blev flygga. Majoriteten av dem, 86 stycken, släpptes i det publika storksläppet 27 juli och nio sent kläckta ungar släpptes 28 augusti.

Under våren släpptes även 8 vuxna par ut från de lokala utsläppshägnen i Onslunda, Rugerup, Sniberup och Vollsjö, 2 par från vardera hägn.

Flyttning

Flyttningen var återigen en stor framgång. Så vitt vi vet stannade endast en av ungarna kvar i Sverige över vintern. De problem som fram till för ett decennium sedan fanns med att få ungstorkarna att flytta kan anses vara lösta. Bland de vuxna häckande storkarna är fortfarande en majoritet stannstorkar, men vi ser hur andelen flyttande storkar stadigt ökar och hur en successiv generationsväxling sker.

Nya ringar

2019 var året då Storkprojektet frångick sitt gamla ringmärkningssystem med en tilläggsmärkning bestående av 3–4 färgringar utan inskription som tillsammans bildar en unik färgkod. Orsaken är att systemet orsakar för många felavläsningar där rapportörer ser fel på närliggande färger, exempelvis vit/ljusgrön/ljusblå och röd/rosa/orange. Dessa felavläsningar orsakar mycket merarbete för både oss och Ringmärkningscentralen. På Ringmärkningscentralens initiativ gick vi därför över till ett system med en officiell siffrering i rostfritt stål och en bred

Föregående uppslag t.v.: Snart redo för första flygturen. Karups Nygård 28 juni 2019. Foto: P-G Bentz.

Föregående uppslag t.h.: Ringmärkning på Scholärlängan i Flyinge 15 juni 2019. Foto: Per-Erik Larsson.

De nya storkringarna. Foto: Petter Albinson.

Staffan Åkeby talar på Fadderdagen i Fulltofta 19 maj 2019. Foto: Per-Erik Larsson.

Stora storksläppet 27 juli 2019. Barnen ritar storkar. Foto: Per-Erik Larsson.

I väntan på storksläppet. Foto: Per-Erik Larsson.

Ungstorkarna ute i det fria för första gången. Foto: Per-Erik Larsson.

orange plastring med svart text. Inskriptionen börjar alltid med bokstaven M och följs sedan av en individuell tresiffrig kod som kan bestå av siffror, bokstäver eller både och.

Utåtriktad information

Storkprojektet har sedan några år en självgående och väl inarbetad grupp av volontärer som tar huvudansvaret för den publika verksamheten. Under 2019 genomförde de ett tjugotal guidningar och publika event, där fadderdagen och det stora storksläppet var självklara höjdpunkter.

Som vanligt fick Storkprojektet mycket uppmärksamhet i olika massmedier, särskilt lokalt men även i flera riksmidier.

Även i sociala medier var uppmärksamheten kring projektet stor. I slutet av året hade projektet över 2 400 följare på Facebook, ca 250 fler än vid årets början.

Tack

Ekonomiskt stöd till projektet kom från kommunerna Helsingborg, Hörby, Höör, Klippan, Kristianstad, Kävlinge, Lomma, Lund, Sjöbo, Svedala, Tomelilla och Ystad. Våra sponsorer var Byggman i Skåne, CityGross, Flyinge Kungsgård, Färs & Frosta Sparbank, Kraftringen, Länsstyrelsen i Skåne, Nordens ark, Preem i Höör, ScanCord, Skånes Djurpark, Stiftelsen Skånska Landskap samt ett stort antal privatpersoner.

Våra faddrar och medlemmarna i föreningen Storkens Vänner gav även detta år ett ovärderligt stöd.

Sist, ett innerligt tack till alla frivilliga volontärer som hjälper till i vått och torrt!

STORKPROJEKTET
info@storkprojektet.se

Fågelrapport 2019

Jörgen Bernsmo, Janne Dahlén, Ola Elleström, Greger Flyckt, Johan Lorentzon, Ola Marklund, Petter Olsson, Roine Strandberg, Tomas Svensson, August Thomasson och Mattias Ullman

Ännu ett spännande skådarår har summerats och även om många spännande arter noterades kanske de mest fascinerande inslagen rör fåglar som uppträdde i ovanligt stora mängder. En tallbitsinvasion utan motsvarighet i modern tid gjorde att skånska fågelskådare för första gången på länge kunde avnjuta charmtrollet som förr kallats Sveriges papegoja. Ett makalöst bokollonår gjorde också att miljoner bergfinkar övervintrade i Skåne, och kanske är de uppskattningsvis 4–8 miljoner fåglar som sågs i Båstad det största antal fåglar som någonsin setts i Sverige. Som om detta inte vore nog besöktes Skåne dessutom av rekordmånga rödhalsade gäss, aftonfalkar, stäpphökar, ägretthägrar och lappugglor. Bland glädjande häckningsframgångar kan nämnas de för kentsk tärna, vitstjärnig blåhake och höksångare. Vad gäller rariteter blev det ingen jätteskräll. En rehabiliterad och sändarförsedd grågam passerade visserligen obemärkt över Skåne, men räknas inte som spontan. Skånes artlista står på 435 arter (inklusive gulnäbbad lira/scopolilira och madeira-/atlantpetrell), inte 436 som det skrevs i texten för eksångare i *Fåglar i Skåne 2018*.

Fågelrapporten 2019 är den 45:e i ordningen och bygger i huvudsak på rapporter inkomna till Artportalen (www.artportalen.se). Fågelobservationer som har granskats och godkänts av BirdLife Sveriges raritetskommitté är markerade med *, medan observationer som granskats och godkänts av Rrk Skåne är markerade med °. För sällsyntare arter redovisas i rubriken två siffror inom parentes. Dessa anger antalet observerade exemplar t.o.m. 2018 respektive antalet under 2019. Systematiken och nomenklaturen följer BirdLifes VP-lista (version 5, april 2019; birdlife.se/tk/vastpalearktiskan-ver-5/), vilket inneburit rejäla omkastningar i ordningsföljden om man jämför med äldre *Fåglar i Skåne (FiSk)*. Kunskapen om fåglars släktskap är i nuvarande föremål för mycket forskning och sannolikt kommer nuvarande artföljd att ändras efter hand. Från och med hösten 2010 granskar och godkänner Rrk Skåne observationer som dokumenterats med fotografi, där arttillhörigheten framgår med önskvärd tydlighet, även utan raritetsblankett. Detta för att förenkla bedömningsprocessen i de fall där all övrig nödvändig information finns att tillgå i Artportalen. Vi vill uppmuntra till att fotografera, filma och ljud-dokumentera såväl sällsynta som tidsmässigt

avvikande fåglar då foton och läten i de flesta fall säger mer än tusen ord! I förekommande fall godtas inte fynd överhuvudtaget utan foto-/ljuddokumentation, t.ex. för de flesta fenologiska observationer där framför allt nya rekord är extra uppseendeväckande eller för mycket svårbestämda arter som är i stort sett omöjliga att bedöma utifrån enbart en textbeskrivning. Andra arter är utgångna från Skåne eller delar av Skåne och kräver därför dokumentation, t.ex. järpe (hela Skåne) och orre (Linderödsåsen). Tänk på att bilder och ljudinspelningar kan försvinna från en hemsida med tiden och att en hemsidereferens därför inte garanterar att dokumentationen kvarstår. Bilder/inspelningar skall alltid bifogas raritetsblanketten! Deadline för årsrapporteringen är 31 januari påföljande år, därefter underkänns samtliga observationer som kräver beskrivning och inte rapporterats på blankett. För vårfenologi gäller detsamma 31 juli. Tänk på att ju förr man beskriver sitt fynd desto mer rättvisande och utförlig blir beskrivningen. Var noga med att beskriva utseende på den aktuella fågeln och, det tål att upprepas: glöm inte att bifoga eventuell dokumentation till blanketten – en referens till att det finns bilder i Artportalen duger inte! Förbluffande ofta

SKÅNES REGIONALA RAPPORTKOMMITTÉ 2019

Ledamot

Jörgen Bernsmo
Janne Dahlén

Ola Elleström
Greger Flyckt
Johan Lorentzon
Ola Marklund
Petter Olsson
Roine Strandberg

Tomas Svensson
August Thomasson
Mattias Ullman

Ansvarsområde

Blankettadministrering
Rapportmall

Mötessekreterare, arkiv
Fynddatabas, externa kontakter

Fenologi

Redaktör

Texter i fågelrapporten

Flugsnappare
Tjockfot-fjällpipare, vadarsvalor, flyghöns-duvor, trastar-järnsparvar, gulhämpling
Svanar-gäss, tärnor, lärkor-svalor, ärlor-piplärkor, tallbit
Vipor, vadare utom vanliga "arktiska vadare"
"Arktiska vadare", gökar-hackspettar
Måsar-trutar
Sångare, sparvfinkar
Hönsfåglar, rördrom, rovfåglar (utom *Milvus* och sällsynta örnar), trappar-tranor, rödspov, falkar-skäggsmes, stjärtnes, gräsfåglar (*Locustella*-sångare), kungsfåglar, nötväckor
-starar, fältsparvar-sporrsparvar, fenologi
Nilgås-rostand, änder, labbar (ej storlabb), finkar (ej tallbit)
Havsfåglar, alkor
Lommar, doppingar-pelikaner, skarvar, sällsynta örnar, *Milvus*-glador, sydlig kärnsnäppa

Föregående uppslag t.v.: Tallbit, hane. Gladsax hallar 29 oktober 2019. Foto: Bengt Bengtsson.

Föregående uppslag t.h.: Stäppörn, 2K. Bisbjerg 19 oktober 2019. Foto: Henrik Nordholm.

Dubbelbeckasin. Vombs ängar 5 maj 2019. Bilden är tagen mitt på dagen (kl 13:14). Att ha spelande dubbelbeckasin vid den tidpunkten hör sannerligen inte till vanligheterna. Foto: Madeleine Danielsson.

inkommer innehållslösa eller alltför kortfattade blanketter som inte fungerar som underlag för publicering av fynd.

För att hålla en hög kvalitet i fågelrapporten förbehåller sig Rrk Skåne rätten att sälla fritt bland rapporter som avser arter som normalt inte kräver blankett. Detta är oundvikligt om redogörelsen för fåglarnas uppträdande i Skåne ska bli rättvisande och hålla hög kvalitet. Anledningen till detta är att rapporteringen till Artportalen nu är mycket omfattande, och att både många uppenbara fel smyger sig in och att det är omöjligt att hinna validera alla avvikande fynd. För uppgifter kring mer regelbundet förekommande arter hänvisas till Artportalen.

För att få mer initierade redogörelser för utvalda häckfåglar har som vanligt flera ornitolo-

ger skrivit om sina skånska specialiteter. Merparten har hämtats från den initierade årliga redogörelsen i *Anser* (se utförlig årsrapport i *Anser* 2019:4). Utöver detta material har Olof Persson bidragit med text för pungmes, och Thomas Lindblad har författat texten för berggub.

Hans-Åke Gustavsson och Nils Kjellén har korrekturläst manus i vanlig ordning.

Ett stort tack till alla inblandade för att de gjort årets utgåva av fågelrapporten möjlig.

Efter avslutat arbete med *Fåglar i Skåne 2018* lämnade Emil Lundahl sitt uppdrag i kommittén p.g.a. studier på annan ort. Ett stort och varmt tack för ett synnerligen gott arbete i kommittén! Som ny ledamot valdes Petter Olsson in i kommittén inför arbetet med *Fåglar i Skåne 2019*.

Prutgås *Branta bernicla*

Det enda januarifyndet avser 1 ex Skillinge 4–7.1 (Nils Nilsson m.fl.) och i februari sågs 1 ex Yngsjö kapell 3–10.2 (Ulf Gärdenfors m.fl.). Det är lite märkligt att arten inte ökar vintertid såsom flera andra arter med liknande övervintningsområden gör.

Vårsträcket blev ovanligt individrikt, men det beror på endast en fantastisk sträckdag då 31 620 ex passerade Sandhammaren 23.5 (Jon Jörpeland). Dagen efter räknades 7 430 ex vid Hagstad (Staffan Sundin, Thomas Nilsson). Det förstnämnda antalet är den näst högsta vårsiffran från sydkusten någonsin, endast slaget av 43 760 ex Kåseberga 24.5 2005. Det skånska vårrekordet härrör däremot från 21.5 1999 då 50 000 sträckte NO över Lund under 3,5 timmar på kvällen.

Höststräcket kom igång på allvar med 5 220 ex Smygehuk 18.9 (Staffan Rodebrand) och kulminerade med 13 475 ex Sandhammaren 26.9 (Gert Ljungkvist, Thomas Nilsson). Även på Nabben blev det en riktigt bra höst med 36 452 ex under säsongen, som mest 9 020 ex

samma dag som toppdagen vid Sandhammaren 26.9 (Nils Kjellén, Mattias Ullman).

I december gjordes två fynd avseende 1 ex Skillinge 1–2.12 (Jörgen Bernsmo, Sven Johansson) och 1 ex Stora Hult, Vejbystrand 20–21.12 (Nick Gräntz m.fl.).

Svartbukig prutgås

Branta bernicla nigricans° (67, 5)

Årets första fågel rastade vid Näsbyholmssjön 14.5 (Richard Bergendahl, Mattias Ullman). Ett oväntat fynd både avseende lokal och datum, då det är lite innan prutgässens vårsträck kommer igång på allvar. Fågeln visade sig bära ringar på båda benen och bedöms med stor sannolikhet vara förrymd. Underarten hålls till exempel, enligt säkra källor, i fångenskap utanför Räng.

Övriga fynd gjordes i samband med prutgåssträck under hösten i form av 1 ex Simrishamn 23.9 (Mårten Müller), 1 ad Nabben 11.10 (Mattias Ullman), 1 ex Nabben 12.10 (Mattias Ullman, Nils Kjellén, Hans-Åke Gustavsson), 1 ad Nabben 25.10 (Mattias Ullman, Hans-Åke

Rödhalsad gås. Gislövs hammar 6 december 2019. Rekordmånga rödhalsade gäss sågs i landskapet under året. Totalt bokfördes 23 individer, vilket är nästan dubbelt så många som föregående rekordår.

Foto: Sven Johansson.

Gustavsson) samt 1 ad Nabben 3.11 (Mattias Ullman, Nils Kjellén, Bengt Grandin).

Totalt fem individer är en god årssumma.

Ljusbukig puttgås *Branta bernicla hrota*

Under våren sågs sex fåglar i samband med bra puttgåssträck längs sydkusten 23.5–1.6. Höstens uppträdande blev i princip en spegelbild med sex exemplar mellan Sandhammaren och Falsterbo 25.9–13.10, samtliga sträckande. Dessutom sågs 2 ad rasta vid Äspet 11.10 (Hans Cronert, Greger Flyckt, Jenny Eliasson). Sammanlagt 14 ex är en ganska normal årssumma men ändå oväntat låg med tanke på det fina puttgåssträcket under såväl hösten som våren.

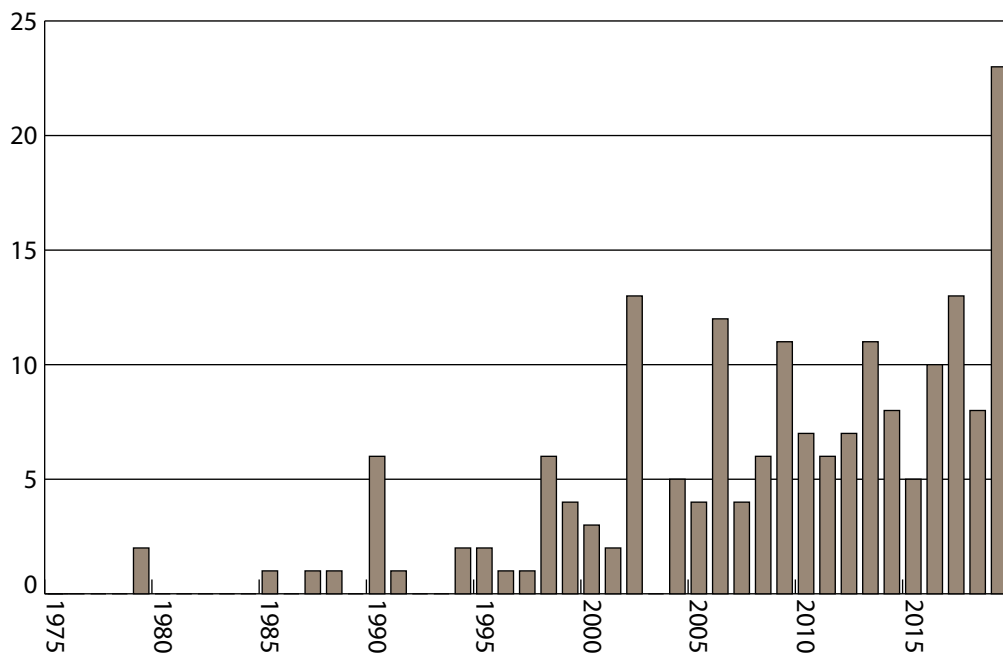
Rödalsad gås *Branta ruficollis*

Under året sågs hela 23 individer vilket är en rejäl putsning av tidigare årsrekord som låg på 13 ex såväl 2013 som 2017. Det är kanske inte helt oväntat med tanke på att de ofta håller ihop med vitkindade gäss, en art som också hade ett år utöver det vanliga. Årets fynd fördelar sig på

mars (2), april (1), maj (4), oktober (10) samt november–december (6). Dessa båda månader redovisas ihop eftersom flera av fåglarna upptäcktes i november men fanns kvar i december. Tio av årets fåglar noterades på sträck (fem på våren, och fem på hösten).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Under årets inledning fanns massor med vitkindade gäss kvar i landskapet. Som mest räknades 20 000 ex vid Vombs ängar 27.2 (Uno Unger, Tommy Järås, Nils Abrahamsson m.fl.). Högsta antal, under ett i omfattning normalt vårsträck, utgjordes av 88 400 ex Nabben 21.5 (Nils Kjellén). Sträcket går under våren på bred front över Skåne så det är lite slumpmässigt hur många som ses och rapporteras. Höststräcket blev däremot massivt. På Nabben slogs såväl års- som dagsrekord med 488 135 ex resp. 216 300 ex 4.10 (Nils Kjellén, Mattias Ullman). Arten är nu ohotad trea på listan över de vanligaste sträckfåglarna i Falsterbo efter bofink och ringduva. Samma dag som toppdagen på Nabben räknades 78 000 ex

Figur 1. Antalet fynd av rödhalsad gås i Skåne 1975–2019.

vid Juleboda (Greger Flyckt, Christopher Martinsen). Senare i oktober noterades 50 000 str S Äspet 15.10 (Carina Mattsson).

Förutom stora mängder sträckande fåglar sågs flera riktigt stora ansamlingar av rastande fåglar, som mest 36 500 ex Näsbyholmssjön 9.10 (Rainer Grimm) och 20 500 ex Alnarpsparken 19.11 (Lars-Göran Lillvik).

Strippgås *Anser indicus*

Arten häckar fritt i Europa och är nu förd till kategori C. Årets skörd hamnar på 14 ex, även om några dubbelräkningar säkert kan förekomma. Fyndbilden är klart utspridd både i tid och rum. Av den andra sparsamma men regelbundna gåsrymplingen, snögås *Anser caerulescens*, gjordes faktiskt inga fynd alls under 2019.

[Svangås *Anser cygnoides*]

Vid Rönnen och närliggande Stureholm uppehöll sig 1 ex 16–19.8 (Nick Gräntz m.fl.). Arten är en globalt hotad art med förekomst i östra Sibirien, men fynd i Europa betraktas i allmänhet som rymlingar.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Arten har ökat i landskapet och Skåne är numera en del av dess normala övervintringsområde även om den fortfarande är betydligt vanligare på exempelvis Jylland. Med dess ökning kommer också att de ofta ses i artrena flockar eller att de står samlade i flockar av andra gäss. Under året sågs som mest 66 ex Everöd 16.1 (Ulf Gärdenfors, Thomas Lindblad) och utanför nordost som mest 27 ex Ingelstråde våtmark i nordväst 7.3 (Leif Klinteroth m.fl.).

Sena vårfynd görs nästan varje år, i år var den senaste 1 ex Löddesnäs 21.5 (Kristian Ståhl, Lars Nilsson). Hösten inleddes med 1 ex Krankesjön 29.9 (Elias Melchert Thelaus) och 6 ex Stureholm samma dag (Liselotte Andersson). Även i slutet av året sågs de största ansamlingarna i nordost, som mest 77 ex Tosteberga 14.12 (Greger Flyckt). Utanför nordost sågs inga flockar över 20 ex.

Fjällgås *Anser erythropus*^o

Årets fynd gjordes samtliga i januari, avseende 1 2K Åhus kärr 4.1 (Roland Pape) och eventuellt samma fågel vid Everöd 16.1 (Ulf Gärdenfors,

Spetsbergsgäss. Örtofta 31 mars 2019. Foto: Göran Lenz.

Thomas Lindblad) samt 1 ex Bjärbolund herrgård, Tånga 10–22.1 (Sara Skidell, Tobias Lilja Nordin, Bryan Smith m.fl.).

Under perioden 2011–2019 har det gjorts sammanlagt 14 fynd av 22 individer. Inget av dessa år har fler än tre (2014) fynd gjorts.

[Svart svan *Cygnus atratus*]

I årets början sågs 4 ex tillsammans vid Allarp, Svalöv 20.2 (Andreas Ljungberg, Anita Ljungberg) och samma fåglar vid närliggande Jons-
torp 31.3 (Karin Arnesson). I övrigt uppehöll sig en fågel i området Foteviken – Klagshamn 21.5–20.10 (Nils Kjellén m.fl.) och troligen var det samma fågel som sågs vid Bunkeflostrand 4.6 (Lars Silow).

Knölsvan *Cygnus olor*

Största vinteransamling i början av året var 1 800 ex utanför Landskrona hamn 26.1 (Finn Jørgensen). Motsvarande i slutet av året var 780 ex Gessie ängar 25.12 (Roy Blad). Inga påtagligt intressanta sträcknoteringar gjordes under året, sannolikt på grund av avsaknad av kraftiga väderomslag under årets huvudsakliga sträckperiod. Samma sak gäller även de båda sångsvanarterna.

Mindre sångsvan *Cygnus colombianus*

Vinterfynden av mindre sångsvan ökar successivt. I år sågs 24 ex i januari, väl utspridda i landskapet. I februari fylldes det på med nyanlända fåglar, som mest 12 ex Bunkeflostrand 17.2 (Mikael Bauer) och 13 str mot O Malmö 18.2 (Krister Olsson). Vårsträcket var odramatiskt, men kulminerade i mitten av mars med som mest 70 ex Sankt Olof 15.3 (Sven Johansson) och 85 ex Trulstorp, Norra Rörum 16.3 (Richard Ottvall). Höststräcket var väldigt mager, med som mest 43 ex Nabben 1.11 (Nils Kjellén, Mattias Ullman).

Sångsvan *Cygnus cygnus*

En stor ansamling fanns vid Blommeröd, Öved under början av året. Som mest räknades det

562 ex 6.1 (Arne Hegemann), vilket var årets största flock. I slutet av året sågs som mest 400 ex Tånga 6.12 (Paul Eric Jönsson).

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

Från våren föreligger en handfull rapporter som troligen rör en och samma fågel. Första rapporten kom från Rönnen 22.3 (Kaj Möller, Liselotte Andersson, Dan Persson m.fl.) och följdes av rapporter från Hasslarps dammar 23–26.3 (Stefan Siwersson, Mats Nymberg m.fl.) samt Rosendals våtmark 24.3 (Thomas Svanberg). Då Naturvårdsverket, i enlighet med EU-förordning 1143/2014, tagit beslut om skydds jakt på arten (Naturvårdsverket 2019) avlivades fågeln 26.3 av personal från projektet Invasiva Arter, Svenska Jägarförbundet. Efter dessa rapporter från nordvästskåne dröjde det några dagar innan en fågel sågs vid Örtofta sockerbruksdammar 29–31.3 (Jonas Nilsson, Tomas Flyman m.fl.). Denna fågel sköts inte vid detta tillfälle. På hösten upptäcktes en fågel vid Vemmerlövs mosse 28.11 (John Kvarnbäck). Fågeln uppehöll sig strax därefter vid Skillinge 30.11–5.12 (Bengt Andersson, Malin Löwengren m.fl.). Fågeln avlivades 5.12. Totalt avlivades sex nilgäss i Sverige under 2019. Förutom de två skånska handlar det om följande fall: Vingåker, Srm (23.3),

Nilgås. Skillinge 30 november 2017. Arten är efter beslut av Naturvårdsverket nu föremål för riktad skydds jakt i Sverige. Sex nilgäss avlivades i Sverige under 2019, och fågeln på bilden avlivades 5 december av personal från Invasiva Arter. I Tysklands skjuts nu över 20 000 individer per år. Foto: Richard Ek.

Hjälstaviken, Upl (24.3), Lysekil, Boh (3.4) samt Getterön, Hl (24.6).

Sammantaget bjöd alltså året på endast tre fynd av två eller tre individer. Detta är den lägsta årssumman sedan 2002, och fjärran antalen från rekordåren. Totalt sköts sex individer i Sverige inom ramen för projektet Invasiva Arter (Per-Arne Åhlén, muntligen). Läget i övriga Europa är lite oklart, men några rapporter om minskning har vi inte lyckats hitta och det är inte lätt att hitta aktuella populationsuppskattningar. I EU-material framtaget av IUCN (International Union for Conservation of Nature) menar man i stället att arten fortsätter att öka i Europa, trots omfattande jakt (Strubbe 2017). För tiotalet år sedan uppskattades populationen i nordvästeuropa till över 26 000 par (Gyimesi & Lensink 2012), men beståndet lär vara klart större nu. I Tyskland har antalet skjutna fåglar ökat stadigt och överskrider nu 20 000 fåglar per år (Deutscher Jagdverband 2020). De tyska jägarna menar sig göra en insats för att hålla denna invasiva art tillbaka, medan det tyska naturskyddsförbundet menar att jakten inte påverkar populationen nämnvärt, att den långa jaktsäsongen har baksidor, och att nilgäsen i sig inte utgör något större problem för andra arter (NABU 2020). Det råder alltså delade meningar om huruvida nilgäsen utgör ett problem eller ej. EU, å sin sida, verkar hur som helst ha som mål att förhindra att nya populationer byggs upp (Strubbe 2017). Det är mot den bakgrunden som det svenska beslutet om skyddsjakt ska ses. Det är också värt att notera att det nu är förbjudet att byta, odla, föda upp, transportera, använda och hålla levande exemplar av dessa arter. Vad gäller de redan etablerade populationerna i Nederländerna, Tyskland, Belgien, Storbritannien och Danmark verkar EU åtminstone ha för avsikt att se till att hålla populationerna på rimliga nivåer, och menar att det finns indikationer på att jakt är en del av detta arbete. I Danmark häckar åtskilliga tiotals par nilgäss, och ansamlingar på över 100 ex kan ses (högsta siffran i DOF-basen för 2019 rör 138 ex 1.10 (Gerda Blad)). Några ansatser till utrotning görs dock inte ännu. I Sverige

– om man förlitar sig på Artportalen – har arten lyckats med häckning blott tre gånger. Alla dessa häckningar skedde i Skåne och ägde rum som följer: Hasslarp 2004, Bessinge 2006 samt sannolikt inte alltför långt från Krankesjön 2008. Troligen är kalla vintrar en av orsakerna till att nilgåsens expansion norrut inte tagit fart, men med de allt mildare vintrarna kan detta förändras. En sådan trend rapporteras redan från Storbritannien (Brown 2015).

Rostand *Tadorna ferruginea*

Några vår- och sommarfynd, och i vanlig ordning svårt att reda ut hur många fåglar som varit inblandade. Först ut var 1 str NO Stavstensudden 4.5 (Hans-Åke Gustavsson), och rimligen samma fågel rapporteras därefter på kvällen samma dag från Hörte hamn (Jan-Olov Svedberg). Därtill rapporterades 1 hane Lunkeskog, Norra Strö i nordostskåne samma dag (Mikael Svensson, Carina Mattsson), vilket alltså svårigen kan röra samma individ som den på sydkusten. Denna fågel rörde sig sedan till Adinal herrgård, Färlöv där den sågs 5–10.5 (Stig Sturresson, Jan Linder, Anders Linus Larsson m.fl.). Utöver dessa fåglar sågs under försommaren 1 hona Stångby våtmark 27.5 (Nils Kjellén, Eva Fredriksson), 1 ex Skarhults ängar 1–4.6 (Peter Larsson, Anders Kjellberg m.fl.) samt 1 ex Lomma norra 29.6 (Per Olof Lippe). Under sensommaren sågs 1 str Karpalundsdammarna 2.7 (Hans Cronert), 4 str S Äspet, Åhus 9.7 (Greger Flyckt m.fl.) samt 2 ex Örtofta sockerbruksdammar 28.7–5.8 (Björn Abelson m.fl.).

Sju fynd av någonstans mellan fyra och tio individer. En relativt normal årsskörd, vilken med största sannolikhet har sitt ursprung i de relativt stora förvildade centraleuropeiska populationerna.

[Brudand *Aix sponsa*]^o

Den hona som fanns vid Pinnån i Örkeljunga under fjolåret fanns kvar i området åtminstone en bit in på 2019. Sista rapporten är från 11.3 (Seth Nilsson m.fl.).

Mandarinand *Aix galericulata*

I Ängelholm sågs tre hanar och en hona under året (Nick Gräntz, Louise Håkansson m.fl.). I övrigt föreligger endast en rapport från landskapet, nämligen en hane i Hörbyån, Hörby 3.1 (Petter Nordvander). Rimligen just denna hane har observerats i Hörby sedan 2016. Arten är likt stripgås nu förd till kategori C.

Årta *Anas querquedula*

Årets första årtor sågs vid Sandön, Utvälinge 23.3 (Henrik Johansson) och följdes av knappt tio andra marsfynd. Inga rapporter om säkra häckningar finns i Artportalen, men häckningsindicier rapporteras från ett tjugotal lokaler i landskapet. De sex ungfåglar som sågs vid Klingavälsån 15.8 (Jens Morin) rör rimligen en lokal häckning.

Årtan ses sällan i nämnvärda antal på sträck. De fem som sträckte förbi Gislövshammar 18.8 (Jesper Segergren, Jörgen Bernsmo) utgör en fin siffra. Höstrekordet på 7 ex Brantevik 18.8 1994 står sig dock (vårrekordet rör magnifika 24 ex Kåseberga 19.4 2002).

Skedand *Anas clypeata*

Ett nytt dagsrekord för våren noterades i Kåseberga 22.4 då hela 321 ex passerade mot ost (Sven Splittorff, Nils Kjellén, Fredrik Andersson m.fl.). Rekordet kom efter att vinden legat från ostsektorn i princip hela inledningen av april, för att sedan vrida ner till svag västlig 20–21.4 och sedan dra upp i 9 m/s rak ostlig dagen för rekordet. Förra rekordet utgjordes av 275 ex Kåseberga 18.4 2004, och detta i 9 m/s från sydost.

Snatterand *Anas strepera*

Återigen höga sträcksummor från sydost-skåne, både vår och höst, men för första gången sedan 2013 blev det ingen typ av rekord. Vårttotalen är dock den fjärde högsta någonsin, och hösttotalen den femte högsta. I Falsterbo räknades endast 13 ex under hösten, vilket är bättre än

fjölårets bottenapp om 4 ex men under medel. Lyckade häckningar rapporteras från sex lokaler (Ängsnäset, Nöbbelövs mosse, Krageholms nya våtmark, Äspet, Skillinge och Baskemölla) och häckningsindicier rapporteras från ytterligare ett knappt femtiotal lokaler.

Amerikansk bläsand *Anas americana*° (18, 1)

En ad hane sågs i Rosendals våtmark 20.9 (Mats Rellmar). Rimligen samma fågel återupptäcktes i samma trakt i januari 2020 och betittades därefter av hundratals skådare. Detta är Skånes nittonde fynd totalt och det första godkända fyndet av en ren amerikansk bläsand sedan 2015.

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*° (28, 2)

Två fynd i Skåne under året, och båda vid något udda tid. En hane sågs vid Strandbaden, Nyhamnsläge 11–16.3 (Mats Rellmar, Johan Stenlund m.fl.) och förefaller vara det tidigaste svenska fyndet någonsin. Sedan tidigare finns endast två skånska marsfynd och den tidigaste av dessa var en fågel vid Ranarpsstrand 30.3 2002. Artportalen gör gällande att det i övrigt tidigaste fyndet rör en hane som upptäcktes vid Hornborgasjön 12.3 2017. Årets andra fynd gjordes vid Äspet 5.6 (Mats Johansson m.fl.) och är landskapets blott andra junifynd. Inklusive årets fynd fördelar sig Skånes 30 fynd på följande vis: mars (3), april (23), maj (2) och juni (2).

Amerikansk kricka, hane. Nyhamnsläge 12 mars 2019.
Foto: Johan Stenlund.

Simandshybrider

Hane snatterand x gräsand *Anas strepera* x *A. platyrhynchos* rapporterades från tre lokaler: Lunds reningsverk 5.1–22.3 (Max Lundberg, Sven Jönsson m.fl.) samt 24.11–20.12 (Max Lundberg, Nils Kjellén), Klingavälsåns utlopp 28.5–6.6 (Sven Jönsson, Per-Olof Andersson, Erik Sjögren m.fl.) samt Öved 25.10 (Erik Sjögren). En rimlig kompromiss är kanske att betrakta det som två individer. Mer exklusivt är vad som förefaller vara en hane bläsand x stjärtand *Anas penelope* x *A. acuta*, hittad på Klagshamns udde 27.12 (Stefan Cherrug). Det är det enda fyndet av hybridformen som finns i Artportalen. Vidare sågs den hane amerikansk bläsand x bläsand *Anas americana* x *A. penelope* som setts i Höganästrakten ett par år under perioden 3.1–14.3 (Nils Kjellén, Karl G Nilsson m.fl.). Till sist är vi då framme vid hanen stjärtand x gräsand *Anas acuta* x *A. platyrhynchos* som sedan 2009 funnits i Falsterbotrakten under vintern. Fågeln rapporterades både under årets inledning och avslutning (Mattis Wallberg, Musse Björklund m.fl.).

Sannolikt något så ovanligt som en hybrid mellan bläsand och stjärtand, Klagshamns udde 27 december 2019. Foto: Stefan Cherrug.

Rödhuvad dykand *Netta rufina*° (66, 3)

Året bjöd på tre fynd: 1 hane Finjasjön 13.4 (Bengt Hansson, Tove Thomasson), 1 hona i Kristianstad – först vid Karpalundsdamarna

Rödhuvad dykand, hona, jagad av sothöna. Karpalundsdamarna 2 maj 2019. Foto: Hans Cronert/Skånska Bilder.

1.5–10.6 (Håkan Winqvist m.fl.) och därefter vid Tivoliparken 11–29.6 (Emil Andersson Fristedt, Carina Mattsson m.fl.) – samt 1 ad hane Paddreservatet, Malmö hamn 8–27.9 (Stefan Cherrug m.fl.). Möjligen anas en ökning för uppträdandet av rödhuvad dykand i Skåne. Inklusivt årets tre fynd har tio fynd (tolv fåglar) gjorts under perioden 2016–2019. Skånes statistik för arten uppgår därmed till totalt 56 fynd av totalt 69 fåglar.

Brunand *Aythya ferina*

Ansamlingar på över 200 individer rapporteras från sju lokaler i år: Finjasjön, Hammarsjön, Krankesjön, Näsbyholmssjön, Råbelövssjön, Ringsjön och Vombsjön. Högsta siffran utgörs av 600 ex Krankesjön 5.1 (Musse Björklund, Per Lif, Lars Thornberg).

Vitögd dykand *Aythya nyroca*° (21, 1)

Skåne fick i år sitt första sträckfynd när en hane sträckte mot väster med sjöorrar förbi Falsterbo 10.8 (Bengt Grandin, Nils Kjellén, Emil Lun-

dahl m.fl.). Detta var, något beroende på vilka arter man nu ska inkludera, art nummer 268 i Falsterbos sträckprotokoll. Enligt Rk:s raritetskatalog finns bara fyra sträckfynd i landet sedan tidigare, alla rörande hanar (Segerstads fyr–Utklippan 4–5.9 1998, Gubbanäsan 1.5 2006, Gubbanäsan–Glommen–Morups Tänge–Tyludden 6.5 2007 samt Händelöphuvud, Västervik 21.10 2017).

Ringand *Aythya collaris*° (7, 1)

För snart 30 år sedan, 1992 närmare bestämt, påträffade Mats Rellmar Skånes fjärde ringand i Rössjön på Hallandsåsen. Samtidigt övernatade miljoner bergfinkar vid Rössjöns grannsjö Västersjön. Denna vinter var det dags igen: Miljoner bergfinkar har åter valt sin övernattningsplats på Hallandsåsen – denna gång vid Rössjön – och Mats Rellmar hittar Skånes åttonde ringand, en tjugisig hane som bänkat sig vid Rosendals våtmark strax utanför Helsingborg. Fågeln upptäcktes 16.12 och sågs i trakten fram till 15.4 2020.

Ringand. Rosendals våtmark 19 december 2019. Foto: Ronny Svensson.

Bergand *Aythya marila*

Inte mindre än 750 ex räknades i Båstad 13.12 (Nils Kjellén). Ansamlingar med fler än 500 ses inte särskilt ofta.

Alförrädare *Polysticta stelleri*^o

Efter att ha uteblivit under tre år fick Skåne under 2019 ett par efterlängtnade fynd. Först ut var en hane som passerade Kåseberga 18.4 (Sven Splittorff). Fågeln passerade Kåseberga 05:45 och sågs därefter på Utlängan 08:31. Fågelvägen är avståndet mellan lokalerna ca 130 km vilket innebär att fågeln som lägst har hållit en medelfart på 47 km/h till. Troligen har fågeln flugit en längre väg och alltså hållit en klart högre hastighet. Utöver detta vårfynd blev det också ett höstfynd i och med en hane som kunde avnjutas vid Sandhammaren 22.10 (Staffan Sundin, Thomas Nilsson, Lars Leonardson). Rimligen var detta samma individ som sågs i Småland och Blekinge dagen dessförinnan. Fågeln tog då tydligen god tid på sig från Revsudden till Olsäng i Blekinge

varifrån Fredrik Lennartsson rapporterar att alförrädaren kom 15:56 i samband med en stöt med sjöfåglar som följde efter ett sträckuppehåll som orsakats av en regnskur. Under 2000-talet har nu 35 alförrädare bokförts i Skåne.

Att fynden av alförrädare minskar i Sverige är högst sannolikt en följd av klimatförändringar. Studier visar att artens övervintringsområde förskjutits: förr övervintrade en majoritet i norska vatten medan de flesta nu återfinns i ryska vatten (Aarvak et al. 2013). Oroande är också att ismältningen gör Arktis mer tillgängligt för mänsklig aktivitet, och att alförrädaren kan drabbas hårt av t.ex. ökande oljeutsläpp (Heggøy, 2019).

Praktejder *Somateria spectabilis*^o

Nio eller möjligen tio vårfynd (tio eller elva fåglar) och två höstfynd gör detta till det bästa prakt-ejderåret sedan 2014. Först ut var en 2K hane Domsten 23.2 (Johan Stenlund). Därefter följde under våren 1 ad hane str Kåseberga. 18.3 (Sven

Praktejder, adult hane. Barsebäckshamn 24 mars 2019. Foto: Kenny Nordström.

Splittorff). 1 ad hane str Domsten 23.3 (Klas Rosenkvist, Mårten Müller), 1 ad hane str Bar-sebäckshamn 24.3 kl. 06:20 (Kenny Nordström, Karl-Anders Högborg), 2 hanar (troligen 3K samt ad) förbifl Smygedungen 24.3 kl 09:04 (Stefan Malm, Christer Sjögren, Peter Malm m.fl.), 1 ad hane förbifl Helikopterplattan, Malmö 24.3 kl 10:10 (Johan Fagefors). 1 ad hane str Kåseberga 29.3 (Gert Ljungqvist, Sven Splittorff, Lars Leonardson m.fl.), 1 ad hane str Kåseberga 30.3 kl. 07:30 (Thomas Nilsson, Josef Chaib, Nils Söderbom m.fl.), 1 ad hane str Domsten 30.3 kl. 09:50 (Mårten Müller, Bengt Andersson, Thomas Svanberg m.fl.), 1 ad hane str Domsten 3.4 (Bengt Andersson) samt 1 ad hane str Smygehuk–Kåseberga–Hagestads naturreservat 6.4 (Roy Blad, Niklas Westermarck, Jacob Rudhe m.fl.).

Hösten bjöd på två sträckfynd i och med 1 ad hane Simrishamn 15.10 (Tomas Svensson, Jörgen Bernsmo) och 1 hane Sandhammaren 25.10 (Sven Splittorff, Staffan Sundin, Gert Ljungqvist).

Ejder *Somateria mollissima*

Sträckssiffrorna är i linje med de närmast föregående åren. För fjärde året i rad landade summan för vårsträcket i sydostskåne under 300 000. Totalt bokfördes 275 980 ex, med 32 451 str Kåseberga. 30.3 (Sven Splittorff, Thomas Nilsson, Nils Söderbom) som dagsbästa. I Öresund räknades totalt 30 516 ex med relativt fina 5 368 str Domsten 23.3 (Klas Rosenkvist, Mårten Müller, Bengt Andersson) som högsta dagssumma. Hösten bjöd på totalt 191 185 str i sydost med 38 745 str Sandhammaren 5.10 (Gert Ljungqvist, Lars Leonardson, Johnny Jönsson m.fl.) som toppdag.

Vitnackad svärta *Melanitta perspicillata*° (14, 1)

Den tjusiga vitnackehanen som Mats Rellmar hittade vid Eskilstorpsstrand 5.12 kunde vid några tillfällen ses från skånsk mark (Eskilstorpsstrand ligger visserligen i Båstads kommun och Skåne län, men tillhör likväl Halland). Följande skånska rapporter föreligger: Malen, Båstad

19.12 (Gert Ljungqvist, Lars Leonardson, Tony Norman) och 22.12 (Dan Hammarlund) samt Appelryd 28.12 (Joakim Djerf, Ulrik Lötberg). Fyndet är det femtonde för Skåne.

Svärta *Melanitta fusca*

Likt närmast föregående år blev det återigen fina sträckssiffror under hösten. Totalsumman på 3 739 ex är den tredje bästa efter 4 370 ex 1984 och 4 427 ex 2014. Höga 853 ex räknades in i Simrishamn 15.10 (Tomas Svensson, Magnus Ullman, Jörgen Bernsmo m.fl.) och är faktiskt näst högsta siffran för sydostskåne. Siffran är dock fjärran från rekordet 1 900 ex Brantevik 10.11 1984. Sträckräkningen i sydostskåne är långt ifrån standardiserad, men att svärtan ses i allt större mängder i Skåne under hösten ses även i statistiken från Falsterbo: årets skörd på 937 ex är den fjärde högsta sedan räkningarnas start 1973, överträffad endast av siffrorna från 2014, 2017 och 2018.

Sjöorre *Melanitta nigra*

Vårsträcket gav ett blandat intryck. Sydostskåne kom upp i nytt säsongsrekord i och med att totalt 23 623 ex räknades in, med goda 2 364 ex Kåseberga 20.4 (August Thomasson, Bengt Hansson) som dagsbästa (detta en nästan vindstilla dag efter en lång period med vind från ostsektorn). Öresund däremot, som på våren brukar bjuda på långt fler sjöorrar än sydkusten landade denna vår på endast 9 711 ex. Högsta dagsnoteringen blev låga 1 370 ex Domsten 7.4 (Klas Rosenkvist, Bengt Andersson m.fl.).

På senare års höstar har det formligen sprutat sjöorrar förbi Skåne och 2019 utgör inget trendbrott. Säsongssumman i Falsterbo blev 45 235 ex, vilket är långt över det föregående rekordet på 34 210 ex från 2017 och rejält mycket mer än medelvärdet 1973–2019 som ligger på 6 570 ex. Rekorddagen bjöd på hela 16 540 ex 18.9 (Nils Kjellén, Matias Ullman) och utgör nytt skånskt sträckrekord! Föregående sträckrekord var från 2017 och rörde 15 043 ex Sandhammaren 6.9. I Sydostskåne blev det under hösten inte

Sjöorrar på sträck. Simrishamn 31 juli 2019. Sjöorrsträcket ökar i Skåne, något oklart varför. Foto: Hans Larsson.

mindre än fyra dagar med siffror över 7 000 ex: 7 928 ex Sandhammaren 26.7 (Sven Splittorff, Thomas Nilsson), 7 192 ex Sandhammaren 9.9 (Gert Ljungqvist, Sven Splittorff, Lars Leonardson m.fl.), 7 270 ex Sandhammaren 10.9 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist, Thomas Nilsson m.fl.) samt 9 320 ex Smygehuk 18.9 (Staffan Rodebrand). Totalt räknades 123 156 ex i Sydostskåne under hösten, även det ett rekord.

Den utveckling som manifesteras i höststräcket är intressant och väcker frågor kring vad som händer. Ökar sjöorren eller lägger arten om sina vanor. Då antalet övervintrande fåglar i Östersjön förefaller minska (vilket gäller flertalet arter kopplade till bentisk föda, se t.ex. Nilsson & Haas 2016 och 2019 samt Skov et al 2011) ligger det nära till hands att tro att övervintringen förskjuts till västligare vatten (Västerhavet och Nordsjön). Totalt sett visar de årliga vinterinventeringarna att sjöorren ökar i svenska vattnen (tack vare fåglar inräknade på västkusten). Kanske kan utvecklingen bero på att Östersjöns botten inte mår bra?

Amerikansk sjöorre

*Melanitta americana** (8, 1)

Skånes första amerikanska sjöorre sträckte förbi Simrishamn 2.10 2004. Sedan dess har ytterligare sju fåglar setts, fyra i april och tre i maj. I år var det återigen dags för ett höstfynd: en ad hane sträckte förbi Simrishamn 25.8 (Bengt Andersson, Malin Löwengren). Totalt sågs ungefär tio (!) amerikanska sjöorrar i Sverige under året. Skådarkollektivet har fått upp ögonen för arten, och inklusive årets skörd så kan Sverige ståta med cirka 35 fynd. Intressant nog har Storbritannien endast 14 fynd enligt BBRC:s databas t.o.m. 2018. Det är inte alla länder i vilka man kan avnjuta och skärskåda sjöorresträck

Salskrake *Mergellus albellus*

Inga stora ansamlingar rapporterades, men flockar på hundra eller fler rapporteras från tre lokaler. Högsta siffrorna är som följer: 126 ex Krageholmssjön 4.1 (Richard Bergendahl), 200 ex Tosteberga 26.1 (Fredrik Rydhagen m.fl.) samt 100 ex Krankesjön 13.2 (Stig Carlsson, John Thulin).

Amerikansk sjööorre, Simrishamn 25 augusti 2019. Många vanliga sjööorrar har också mycket gult på näbben, och upplevelsen av detta gula varierar kraftigt med ljusförhållanden och vinkel. Mycket gult är såldes ingen säker grund för artbestämning. Ett viktigt komplement är "jizz": *americana* uppvisar typiskt en grövre hals än sin europeiska släkting. Bilden här visar en fågel med grov hals och rejält mycket gult, av rätt form, och blev således godkänd för publicering av Rk.

Foto: Bengt Andersson.

Storskrake *Mergus merganser*

Fyrsiffriga antal rapporterade från två lokaler, dels 1 400 ex Vombsjön 1.2 (Gert Ljungqvist), dels 1 040 ex Oppmannasjön 23.2 (Roine Strandberg). Flockar av dessa storlekar ses inte ofta, och enligt Artportalen är detta de första rapporterna på över 1 000 ex sedan 2011.

Dykandshybrider

Den hona brunand x vitögd dykand *Aythya*

ferina x *A. nyroca* som setts ett par år vid Lunds reningsverk rapporterades 18.1 (Edwin Sahlin) samt 15.2 (Viktor Nilsson). Hanen vitögd dykand x vigg *Aythya nyroca* x *A. fuligula* som upptäcktes på samma lokal 2013 håller ställningarna (om vi tillåter oss att anta att det fortfarande är samma individ) och sågs perioden 1.1–10.4 (Sven Jönsson, Louise Håkansson m.fl.) samt 17.10–20.12 (Edwin Sahlin, Nils Kjellén m.fl.).

Vitögd dykand x vigg. Lunds reningsverksdammar 17 februari 2019. Foto: Louise Håkansson.

TABELL 1

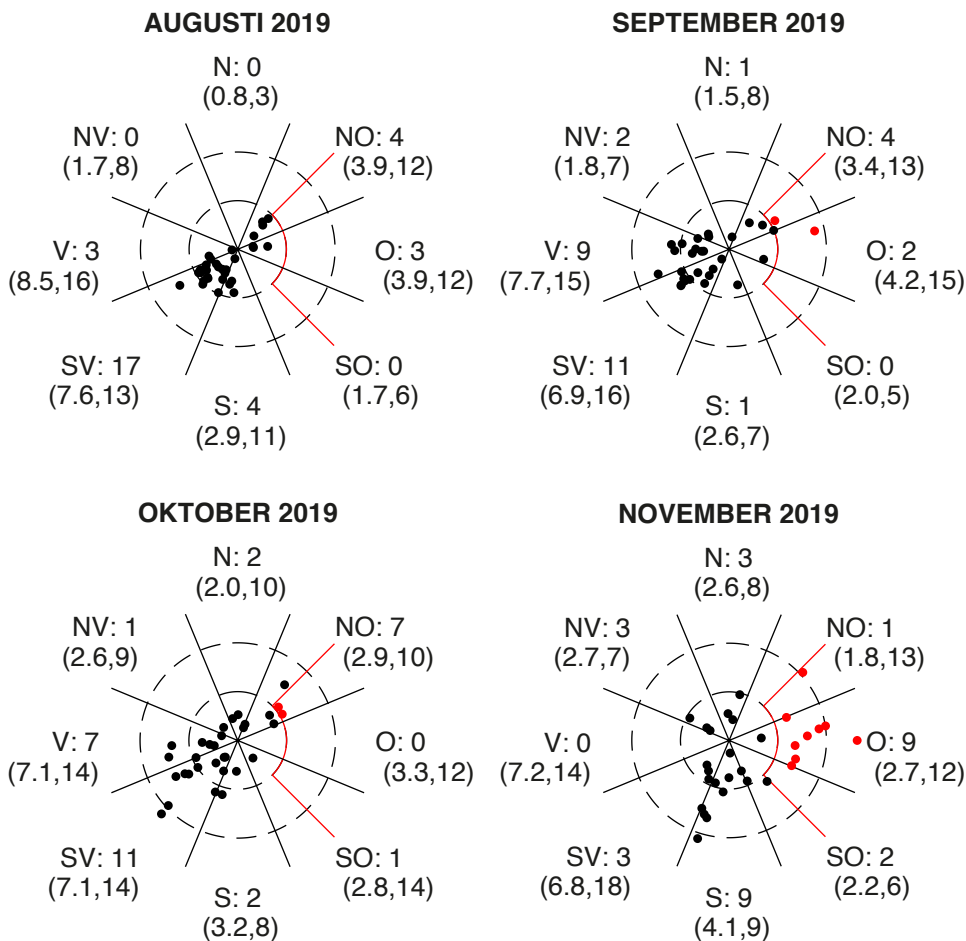
Andfågelsträck i sydöstra Skåne under våren 2019 samt historiska säsong- och dagsrekord. Sträckande fåglar från sträckan Smygehuk–Friseboda tas i beaktande, men när det gäller vårsträcket dominerar siffrorna av rapporter från sydkusten (framför allt Kåseberga som idogt bevakas av Sven Splittorff). För vårsträck av sjöorre och ejder i Öresund hänvisas till respektive arttext. Vindangivelser är baserade på SMHI:s öppna data från Falsterbo. Nya rekord är markerade i rött.

Säsongssumma				Högsta dagsnotering 2019			Högsta dagsnotering före 2019		
Art	2019	Högsta före 2019	Antal	Plats & Datum	Vind	Antal	Plats & Datum	Vind	
Nilgås	0	2 (2007)				1	Flera dagar		
Gravand	1 053	1 962 (2007)	53	Kåseberga 6.3	S 6	567	Kåseberga 4.3 (2007)	SV 2	
Rostand	0	1 (2013)				1	Kåseberga 22.5 (2013)	S 6	
Årla	18	54 (2002)	4	Kåseb. 7.4 & 29.4		24	Kåseberga 19.4 (2002)	SO 2	
Skedand	750	920 (2016)	321	Kåseberga 22.4	O 9	275	Kåseberga 18.4 (2004)	SO 9	
Snatterand	179	262 (2018)	18	Kåseberga 21.4	SV 2	41	Kåseberga 5.6 (2017)	SV 5	
Bläsand	744	7098 (2018)	143	Kåseberga 3.4	O 8	5167	Kåseberga 4.4 (2018)	SV 3	
Gräsand	914	2672 (2018)	119	Kåseberga 6.4	O 7	983	Kåseberga 4.4 (2018)	SV 3	
Stjartand	164	691 (2002)	32	Kåseberga 20.4	V 1	210	Kåseberga 27.3 (2016)	S 5	
Kricka	1 882	4 095 (2002)	318	Kåseberga 22.4	O 9	1 700	Kåseberga 19.4 (2002)	SO 2	
Brunand	11	97 (2013)	3	Kåseberga 22.4	O 9	43	Kåseberga 29.4 (2013)	SV 7	
Vigg	756	1 860 (2004)	192	Kåseberga 8.5	SO 7	638	Kåseberga 26.4 (2008)	SV 3	
Bergand	890	1581 (2018)	513	Kåseberga 24.4	O 10	1 235	Kåseberga 23.4 (2018)	V 5	
Alförrädare	1	2 (1999, 2002)	1	Kåseberga 18.4	O 3	1	Flera dagar		
Praktejder	6	12 (1995, 2001, 2005)	2	Smygehuk 24.3	V 6	4	Kåseberga 25.3 (1998)	S 6	
Ejder	275 980	686 473 (1996)	32 451	Kåseberga 30.3	SV 5	287 150	Kåseberga 8.4 (1996)	O 4	
Svårta	1 071	1 514 (2017)	92	Kåseberga 20.4	V 1	159	Kåseberga 27.4 (2008)	SO 4	
Sjöorre	23 623	18 329 (2008)	2 364	Kåseberga 20.4	V 1	6 880	Kåseberga 6.4 (2008)	SV 3	
Alfågel	1 769	10 871 (2005)	254	Kåseberga 16.4	O 7	1 986	Kåseberga 23.4 (1996)	O 5	
Knipa	1 364	2324 (2018)	66	Kåseberga 20.4	V 1	366	Kåseberga 27.3 (2018)	SO 3	
Salskrake	6	181 (2018)	4	Kåseberga 8.4	O 3	95	Kåseberga 27.3 (2018)	SO 3	
Storskrake	696	819 (2018)	62	Kåseberga 23.3	V 5	119	Kåseberga 13.4 (2013)	V 2	
Småskrake	8 300	7 302 (2008)	417	Kåseberga 16.4	O 7	869	Kåseberga 15.4 (2013)	SO 5	

TABELL 2

Andfågelsträck i sydöstra Skåne under hösten 2019 samt historiska säsong- och dagsrekord. Sträckande fåglar från sträckan Smygehuk–Friseboda tas i beaktande. För höststräck vid Nabben, Falsterbo hänvisas till separat avsnitt i FiSken. Vindangivelser är baserade på SMHI:s öppna data från Sandhammaren och Skillinge. Se även grafik över vindarna hösten 2019 i Figur 2. Nya rekord är markerade i rött.

Art	Säsongssumma			Högsta dagsnotering 2019				Högsta dagsnotering före 2019			
	2019	Högsta före 2019	Antal	Plats & Datum	Vind	Antal	Plats & Datum	Vind	Antal	Plats & Datum	Vind
Nilgås	0	5 (2003)							5	Sandhammaren 25.10 (2003)	V 4
Gravand	777	1 742 (2007)	47	Kåseberga 25.6 & 5.7		333	Sandhammaren 9.7 (2001)		333	Sandhammaren 9.7 (2001)	V 3
Rostand	0	26 (2014)				26	Simrishamn 28.6 (2014)		26	Simrishamn 28.6 (2014)	S 4
Årta	18	16 (1992)	5	Gislövshammar 18.8	SV 2	7	Brantevik 18.8 (1994)		7	Brantevik 18.8 (1994)	SV 2
Skedand	1 778	1936 (2018)	227	Sandhammaren 28.8	O 2	556	Sandhammaren 29.8 (2018)		556	Sandhammaren 29.8 (2018)	SO 2
Snatterand	293	640 (2016)	34	Kåseberga 30.6	SV 3	275	Simrishamn 5.11 (2016)		275	Simrishamn 5.11 (2016)	O 6
Blåsand	36 846	53 645 (2014)	2 945	Sandhammaren 15.10	NO 4	19 840	Sandhammaren 24.9 (2001)		19 840	Sandhammaren 24.9 (2001)	NO 14
Gräsand	3 192	8 647 (2014)	638	Sandhammaren 24.11	O 10	3 010	Mälarhusen 24.10 (2014)		3 010	Mälarhusen 24.10 (2014)	S 9
Stjärtand	3 271	4 624 (2001)	245	Sandhammaren 14.9	V 3	2 917	Sandhammaren 24.9 (2001)		2 917	Sandhammaren 24.9 (2001)	NO 14
Kricka	11 038	12 382 (2016)	694	Simrishamn 10.8	SV 5	2 242	Sandhammaren 24.8 (2004)		2 242	Sandhammaren 24.8 (2004)	O 8
Brunand	73	299 (2001)	59	Simrishamn 15.10	NO 4	270	Simrishamn 21.10 (2001)		270	Simrishamn 21.10 (2001)	O 9
Vigg	2 484	5 960 (2013)	346	Sandhammaren 16.11	O 7	1 845	Sandhammaren 13.10 (2013)		1 845	Sandhammaren 13.10 (2013)	O 5
Bergand	437	8 065 (1989)	150	Juleboda 16.11	O 7	3 745	Sandhammaren 21.9 (1996)		3 745	Sandhammaren 21.9 (1996)	O 9
Alförrädare	1	6 (2004)	1	Sandhammaren 22.10	SV 6	6	Brantevik 12.10 (2004)		6	Brantevik 12.10 (2004)	SO 6
Praktejder	2	21 (2001)	1	15.10 & 25.10		8	Sammanräkn. 21.10 (2001)		8	Sammanräkn. 21.10 (2001)	O 9
Ejder	191 185	533 601 (1992)	38 745	Sandhammaren 5.10	NO 8	174 600	Brantevik 12.10 (1988)		174 600	Brantevik 12.10 (1988)	O 10
Svårta	3 739	4 427 (2014)	853	Simrishamn 15.10	NO 4	1 900	Brantevik 10.11 (1984)		1 900	Brantevik 10.11 (1984)	O 13
Sjöorre	123 156	103 091 (2017)	9 329	Smygehuk 18.9	V 3	15 043	Sandhammaren 6.9 (2017)		15 043	Sandhammaren 6.9 (2017)	O 3
Alfågel	2 683	26 850 (1984)	322	Sandhammaren 15.11	O 13	18 600	Simrishamn 20.11 (1999)		18 600	Simrishamn 20.11 (1999)	NO 12
Knipa	2 015	5 245 (2014)	273	Sandhammaren 16.11	O 7	1 053	Brantevik 28.10 (1989)		1 053	Brantevik 28.10 (1989)	S 8
Salskrake	54	107 (2016)	21	Simrishamn 16.11	O 7	52	Simrishamn 5.11 (2016)		52	Simrishamn 5.11 (2016)	O 6
Storskrake	326	706 (2014)	29	Kåseberga 5.11 & 6.11	N 3–5	293	Brantevik 28.11 (1993)		293	Brantevik 28.11 (1993)	N 5
Småskrake	11 483	17 246 (2014)	2685	Sandhammaren 15.10	NO 4	4 752	Sandhammaren 28.10 (2000)		4 752	Sandhammaren 28.10 (2000)	SV 5

Figur 2. Vindar höstmånaderna augusti till november 2019 presenterad via en variant av vindrosgraf som synliggör enskilda dagar. Varje punkt motsvarar medelvinden för en viss dag (medelvärdesbildad över dagens ljusa timmar). Vindriktning anges via punktens position relativt vindrosens centrum (rakt östlig vind ligger rakt höger om centrum o.s.v.), och vindstyrkan anges via avståndet till centrum. Den inre streckade cirkeln visar 5 m/s, den yttre 10 m/s. Antalet dagar med vind från olika vindsektorer anges med siffror. Värdet för 2018 anges intill sektornamnet, och siffrorna inom parentes anger medelantal respektive maxantal för åren 1973–2017. Presentationen är baserad på SMHI:s öppna data från Sandhammaren (1973–1995) och Skillinge (1995–2019). Den röda sektorn markerar vindförhållanden som anses vara goda för sträckskådning i Sydostskåne (minst 5 m/s vind i sektorn SO–NO). Notera dock att detta varken är ett nödvändigt eller tillräckligt villkor, och att många goda sträckdagar infaller även i t.ex. SV-vind. Likt förra året en höst med ont om ostvind under augusti–september för att sedan ge några dagar med ostan i november. Någon fantastisk sjöfågelsäsong blev det heller inte i Sydostskåne, även om ett par dagar sticker ut. Den 9 m/s friska ostvinden bjöd 23.9 på dvärgmåssrekord och fem fjällabbar, och 15.11 gav östlig kuling om 13 m/s bl.a. höga smålomssiffror.

Tjäder *Tetrao urogallus*

Endast noteringar av hönor i Osbytrakten och vid Åsljunga samt ett anmärkningsvärt fynd av en höna vid Hallaskog, Dagstorpssjön 13.4 (Richard Ottvall). I övrigt noterades spillning på ett par lokaler vid landskapsgränsen, Örkel-ljunga kommun (Patric Carlsson).

Naturligtvis ett bottenapp jämfört med fjol-årets 31 ex på 16 lokaler. Under 2019 inven-terades dock inte skogshönsen och således ger resultatet knappast en reell bild av förekomsten i Skåne. Märkbart var dock avsaknad av tup-par under spelperioden vilket är i linje med de senaste årens minskade frekvens (endast fyra tuppar under den riktade inventeringen 2018). Fyndet vid Höör är det sydligaste sedan 2010 då en höna noterades vid ett par tillfällen nära Fjällmossen på Linderödsåsen.

Orre *Lyrurus tetrix*

Årets 15 spelande tuppar är mindre än 10 % av resultatet från fjolårets riktade inventering (Ott-wall 2018). Spontanrapporteringen säger med andra ord inte så mycket om populationen. Ett par kullar stöttes även öster om Emmaljunga i juli (Lars Olsson).

[Rödhöna *Alectoris rufa*]

Som flest 12 ex Karsholms gods 30.4–6.10 (Hans Cronert, Greger Flyckt). Den illegala ut-planteringen tycks fortgå vid godsen i Skåne.

Vaktel *Coturnix coturnix*

Totalt minst 60 spelande vaktlar under perio-den 12.5–11.8 är tio fler än föregående år. Dess-utom stöttes tre individer under hösten av vilka 1 ex Vombs ängar 12.10 (Staffan Bensch) var den senaste.

[Kungsfasan *Syrnaticus reevesii*]

1 hona Österslövshus 27.8 (Hans Cronert), 1 hane Karsholms gods 25.9 (Greger Flyckt), no-terad Karsholms gods 29.10 (Christer Neide-man), 1 hane Trolle-Ljungby 3–28.12 (Christer Neideman, Magnus Ny), 5 hanar Skättilljunga,

Tollarp 9–15.12 (Jan-Åke Nilsson, Viktor Ås-brink), 1 hane Sjödala, Oppmannasjön 14.12 (Hans Cronert), 1 hane Balstorp, Balsby 14.12 (Hans Cronert) och 2 hanar Årups slott, Bro-mölla 25.12 (Magnus Ny).

Att den illegala utsättningen ökar i Kristian-stads kommun är oroväckande och att etable-rade jaktgods ligger bakom är en ren skandal! Minst en handfull gods verkar vara inblandade i härvan i nordost och ytterligare en handfull i södra Skåne. Dags för SkOF att ta krafttag.

Smålom *Gavia stellata*

Årets högsta siffra var mycket höga 1 215 str Sandhammaren 15.11 (Sven Splittorff, Thomas Nilsson, Gert Ljungqvist). Samma dag räknas, också imponerande, 924 str Simrishamn (Magnus Ullman m.fl.). Nämnas bör också 431 str Simrishamn 13.12 (John Kvarnbäck, Tor Kv arnbäck). Summan från Sandhammaren är den näst högsta rapporterade på Österlen någonsin, endast slagen av 1 314 str Simrishamn 20.11 1999. Från Nordvästskåne, i samband med väst-stormar under vintern, finns dock ännu högre siffror rörande fåglar övervintrande i Kattegatt. De två högsta siffrorna är 2 000 ex vid Hovs hal-lar 24.1 1994 (FiSk 1994) och 2 201 ex Kattviks hamn 13.1 2012 (Phil Benstead). Riktigt höga siffror har dock helt uteblivit i Nordvästskåne sedan 2012.

Storlom *Gavia arctica*

Adulta fåglar i lämplig miljö rapporterades i år från elva olika lokaler i norra Skåne, vilket är lite fler än normalt. Lokalen med flest noterade var Vårsjön med 13 ad (Seth Nilsson). Ungar kunde konstateras på två lokaler på sensomma-ren; Enön, Ivösjön (Linda Niklasson) och Store sjö, Healt (Ola Svensson).

Svarnäbbad islom *Gavia immer*^o

Fynd enligt följande: 1 ad str O Löderups strandbad 21.4 (Gunnar Jakobsson), 1 ad str NV Nabben 28.4 (Ulrik Wallberg m.fl.), 1 ad Stenshuvud 7–10.6 (Max Lundberg m.fl.), 1

Svarnäbbad islom. Ravlunda 15 juli 2019. Foto: Sven Johansson.

ad Ravlunda 13–18.7 (Daniel Melchert m.fl.), 1 str SV Kullen 14.10 (Mårten Müller m.fl.) och slutligen 1 ad str SV Nabben 17.11 (Nils Kjellén). De två aprilfynden bedöms som olika fåglar, medan sommarfynden vid Stenshuvud och Ravlunda bedöms vara samma (gissningsvis även samma som förra året). Detta innebär ganska beskedliga 5 ex under året. Det är framför allt antalet höstfynd som varierar mellan åren och endast 2 ex ligger klart under medel för de 20 senaste åren. Säkerligen är det så att djupa lågtryck med hårda vindar från västsektorn över norra Atlanten i slutet av oktober – november ger ökade antal i Skåne. Den bästa hösten, 2013, sågs hela 17 ex.

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*^o

Det gjordes hela fyra vårfynd i år; 1 ad str V Kåseberga 2.3 (Sven Splittorff), 1 ad str O Kåseberga 28.4 (Sven Splittorff, Thomas Nilsson), 1 ad str V Hovs hallar 2.5 (Mats Rellmar) och 1

2K str V Rålehamn 7.5 (Nils Kjellén). I oktober gjordes ytterligare två fynd, med 1 str SV Kullen 14.10 (Mårten Müller) och 1 1K rast Sandön 27.10 (Johan Stenlund). Sex fynd under året är en hög siffra.

Obestämd islom *Gavia immer*/*G. adamsii*

Endast två obestämda islommar under året: 1 ad str S Brantevik 15.10 (Richard Bergendahl) och 1 förbifl Höganäs 19.10 (Thomas Fransson).

Stormsvala

Hydrobates pelagicus^o (42, 1)

Året bjöd på ett fynd från nordväst, 1 str V Båstads hamn 16.9 (Bertil Svensson m.fl.). Vad som bedöms vara samma individ sågs förbiflygande vid Yttre Kattvik dagen efter (Nils Kjellén m.fl.). Precis som många andra havsfåglar snurrar stormsvalor ofta i bukter och kan också dröja sig kvar. I september 2006 höll till exempel en stormsvala till i Skälderviken undre tre

dagar, 5–7.9, varav de två sista dagarna i relativt svag vind (ner till 4 m/s västlig vid Hallands Väderö 6.9).

Klykstjärtad stormswala

Oceanodroma leucorhoa

Under året observerades 8 ex: 1 förbifl Lomma 1.1 (Lars Nilsson, Kristian Ståhl), 1 förbifl Båstads hamn 13.9 (Mats Rellmar, Johan Fagefors m.fl.), 1 str Hovs hallar 15.9 (Tomas Flyman), 3 str Båstad 16.9 (Stefan Hage, Erik Johansson m.fl.), 1 str Svanshall 16.9 (Nick Gräntz, Anders Lindén m.fl.) samt 1 str NV Domsten 17.9 (Bengt Andersson). Fyndet från Lomma i januari sticker ut som enda fyndet utanför Nordvästskåne

En summa på åtta individer stämmer väl överens med fyndbilden från de senare åren, framför allt för en höst med få västliga stormar. Uppträdandet i Skåne beror nämligen mycket på just antalet västliga stormar och tidpunkten på året för dessa. Medelvärdet sedan FiSk startade 1975 ligger på 30 ex per år.

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

En uppskattning av totalsumman landar på 88 ex med följande månadsfördelning: januari (9), mars (2), maj (11), juli (3), september (52), oktober (6) och december (5). Högsta dagsnoteringen 23 str Yttre Kattvik 16.9 (André Julinder, Kaj Svahn, Björn Malmhagen). Två obsar sticker ut geografiskt, båda från Nabben, Falsterbo: 1 str S 18.9 samt 1 str SV 26.10 (Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.). Det var tio år sedan stormfågel senast sågs på Falsterbonäset.

Sammanlagt 88 ex är den tredje lägsta totalsumman under 2000-talet, vilket beror på bristen på ordentliga västvindar under hösten och vintern.

Grålira *Ardenna grisea*

Årets första observation kom redan 1.1 med 1 str Domsten (Oskar Lindberg, Bengt Andersson) men sedan dröjde det till september med 2 str Yttre Kattvik 16.9 (Per-Magnus Åhrén,

Grålira. Sandhammaren 13 december 2019.

Arten ses endast mycket sällsynt i Östersjön och dokumenteras än mer sällan.

Foto: Thomas Nilsson.

Leif Dahlgren m.fl.) samt 1 str Gröthögarna 17.9 (Leif Östman, Kersti Östman). Efter detta dröjde det till 7.12 då följande observationer rapporterades: 1 str Kullaberg–Norra Häljaröd (Klas Rosenkvist, Mårten Müller m.fl.), 2 str Nyhamnsläge–Domsten (Bengt Andersson, Alf Petersson) samt 1 str Spillepeng–Ribersborg–Lomma–Ön–Scaniaparken (Lars Nilsson, Kristian Ståhl m.fl.). Det är rimligt att anta att observationerna 7.12 endast handlar om två individer.

Årets sista observation är också den mest udda då 1 ex sträckte SV förbi Simrishamn–Sandhammaren 13.12 (Tor Kvarnbäck, Thomas Nilsson m.fl.). Detta är första Östersjö-observationen i Skåne sedan 2014, då tre ex sågs i Sydostskåne (ett fynd vardera i januari, september samt oktober).

Årssumman landar således på 7 ex, vilket är en av de lägsta sedan 1980-talet.

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Under sommaren gjordes följande fynd: 3 str Kullaberg 1.7 (Mårten Müller), 2 str V Tjällran–Kullaberg 2.7 (Nils Kjellén, Jonas Nilsson m.fl.), 1 str Kullaberg 3.7 (Rickard Holmskog) samt 1 str SV Kullaberg 4.7 (Per Lif). Efter detta noterades ett ex vardera i september och oktober, nämligen 1 str NV Hovs hallar 16.9 (Per-Magnus Åhrén) samt 1 str V Kullaberg 13.10 (Mona Hansson). En årssumma på 9 ex är, till skillnad från andra havsfåglars uppträdande, ett likvärdigt antal med de senaste åren. Detta beror troligen på att det förekom fler hårda västliga vindar i juli än i september jämfört med andra år.

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus** (14, 1)

1 str SV Kullaberg 12.10 (Mårten Müller)

Arten ses alltmer sällan i Sverige, och årets fågel är Skånes femtonde och den första sedan 2015. Totalt finns 38 godkända fynd i landet. Den räknas som akut hotad och har minskat drastiskt under många år. De stora orsakerna till nedgången, som kan sluta med utrotning under detta sekel, är bifångstproblem vid småskaligt fiske samt att prederande däggdjur nått många häckplatser. Framför allt har tamkatter lett till ökad dödlighet även för vuxna fåglar (BirdLife International 2020). (*Foto – Se Appendix*).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Totalt 109 par på 92 lokaler noterades under lämplig tid. Ungar sågs på 16 lokaler. Högsta vinteransamling under året var 20 ex Lunds reningsverk 3.1 (Jan-Olof Svedberg m.fl.) och högsta höstansamling var 30 ex i Näsbyholmsjön i augusti–september (Magnus Levin m.fl.).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Cirka 210 par noterades i lämplig häckbiotop på strax över 100 olika lokaler. Nyligen kläckta ungar noterades på 15 av dessa. Under vårsträcket räknades höga 250 ex förbi Kåseberga (Sven Splittorff m.fl.). Överlägset bästa dagsiffra var 71 sträckande 7.4 (Rasmus Elleby, Nik-

las Westermark m.fl.). Under hösten passerade ca 210 ex Österlen på väg mot syd och sydväst (Gert Ljungqvist m.fl.).

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

2 ex sågs i lämplig häckningsbiotop Lunkeskog, Norra Strö 10.5 (Håkan Winqvist). Det är samma lokal som höll ett par under 2017 och 2018, men tyvärr rapporterades fåglarna endast vid ett tillfälle i år.

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis*

Årets första var 1 par Örtofta sockerbruksdammar 30.3, vilket är ovanligt tidigt. I april sågs sedan ca 20 ex fördelade på åtta olika lokaler. Bästa lokaler var Sövdesjön (Gert Ljungqvist) och Krageholmssjön (Mona Hansson m.fl.) med vardera 4 ex i slutet av månaden. I maj rapporterades 10 ex, varav flera kan ha varit de samma som i april, på fem olika lokaler. Åtminstone vid Örtofta sockerbruksdammar, Furuhus mosse, Krageholmssjön, Gäddängen vid Fulltofta och kanske även i Näsbyholmsjön sågs långstannande fåglar som troligen gjorde häckningsförsök. Flygga ungar sågs med vardera 1 1K vid Gäddängen (juli) och vid Örtofta (juli–augusti). Under hösten sågs också en långstannande ungfågel på Nabben, Falsterbo 16.8–13.9 (Emil Lundahl m.fl.) samt 1 1K vid Båstad hamn 16–17.9 (Roger Karlsson m.fl.).

Svart stork *Ciconia niger*

Årets första var extremtidig; 1 ad str NV Ilstorps våtmark 31.3° (Gert Ljungqvist). Åtminstone enligt Artportalen är detta första marsfyndet någonsin i Skåne (men marsfynd finns i t.ex. Halland och Västergötland sedan tidigare). Några dagar senare sågs ytterligare 1 ex, insträckande från Danmark, över Domsten 3.4 (Thomas Terne). I juni rapporterades 1 ex över Vombs östra Vattenverksdammar 16.6 (Kosje Lamers) och 2 ex över Sinarpsdalen, Bjärehalvön 28.6 (Bengt Hertzman, Leif Olsson) och sommaren avslutas med 1 ad förbifl vid Södra Vram, Billesholm

Svart stork, 1K. Skåne Tranås 20 augusti 2019. Foto: Göran Lenz.

16.7 (Jan Wirén). I mitten på augusti följde någon form av liten mini-invasion av svarta storkar under en 10-dagars-period. Obsarna var 1 1K Örnahusen, 14.8 (Lars Rigbäck), 1 ex Ängavallen, Vellinge 14.8 (Sara Eklind), 1 ex Änglaberga, Svalöv 16.8 (Björn Fredriksson), 1 1K Onslunda, Skåne Tranås 18–24.8 (Ann-Louise Silow m.fl.), 1 1K Torupa Flo 18.8 (Sven Johansson), 1 ad str VSV Klintarp, Klippan 18.8 (Renee Pettersson), 1 1K str SV Falsterbo 20.8 (Peter Salmon, Nils Kjellén m.fl., utsträckande i SSV 9 m/s), 1 ad str SV Falsterbo 21.8 (Thomas Svensson, Nils Kjellén m.fl.), 1 1K Mossby, Abbekås (gnm Gustav Tallroth, i villaträdgård!) 21.8 och slutligen 1 1K str SV Räng–Falsterbo 24.8 (Henrik Hansen, Joakim Hagström m.fl.). Som vanligt är det svårbedömt hur många ex som setts under året, men Rrk bedömer det som totalt 12 ex, varav två under våren, tre nya under sommaren och sju nya under hösten. Det är t.ex. mycket troligt att den långstannande och välbetittade ungfågeln vid Onslunda var identisk med den som sträckte ut i Falsterbo 24.8.

12 ex är en mycket hög årssumma och tangering av årsbästa. Notabelt under hösten var att endast ett enda fynd i landet gjordes utanför Skåne och det var i Närke 31.8 (d.v.s. efter den lilla invasionen i Skåne).

Skedstork *Platalea leucorodia*° (47, 3)

1 yngre subad Lilla viken, Norra Häljaröd 11.5 (Dan Persson m.fl.), 1 yngre subad Skanörs revlar – Bakdjupet 27.5 (Mattias Ullman m.fl.) och 1 ex Fyren, Hallands Väderö 2.6 (Jakob Lindman, Jonas Holgersson m.fl.) En hög andel av alla fynd görs i maj eller början av juni. Bilder visar att fågeln vid Skälderviken och fågeln vid Skanörs revlar är olika individer och Rrk bedömer att även juni-fågeln var en ny individ. Detta var faktiskt de tre första fynden i Skåne sedan 2016, då fem fynd gjordes i landskapet.

Rördrom *Botaurus stellaris*

Sju till åtta spelande drommar hördes enligt följande: östra resp. västra Krankesjön 26.2–24.7, Råbelövssjöns utlopp 12–29.3, Åmossarna, Väs-

tra Vemmerlöv 18.3–2.6, Herculesdammarna 18.3–1.7, Åsums ängar, Hammarsjön 30.3–9.4, Finjasjön 9.5–2.6 och Gröne damm, Vombs fure 25.5. Ett tiotal noterades övervintra under föråret, men endast två individer bokfördes under det milda efteråret (de är förmodligen mer utspridda och svårobserverade i december).

Se *Fåglar i Skåne 2018* för kommentarer till kräftgången i landskapet.

Ägretthäger *Ardea alba*

Även 2019 sågs arten samtliga månader (och i princip även samtliga dagar) i landskapet. Månader med minst antal rapporterade ex var februari och mars då ca 60–70 ex sågs vardera månad. I januari rapporterades ca 80 ex och i december ca 75. September var den månad med överlägset högst antal, ca 580 ex, följt av oktober med ca 180 ex. I april rapporterades ca 180 ex och i maj ca 105 ex. De största flockarna var: 37 ex Klosterviken 5.10 (Stefan Malm m.fl.), 36 ex sträckande (i flock!) Nabben 25.9 (Nils

Kjellén m.fl.), 35 ex Bysjön, Vomb 8.12 (Anders Hansson m.fl.), 26 ex Vombs ängar 4.1 (Peter Anderson m.fl.), 24 ex Krankesjön 28.9 (Robert Rydbeck m.fl.) och 16 ex Häljasjön, Vomb 3.3 (Lars G R Nilsson). Det är naturligtvis mycket svårt att reda ut antalet individer som det rör sig om. De ovan nämnda siffrorna är baserade på att räkna fåglar på nya lokaler som nya individer. Möjligen sågs över 1 000 individer under året. Hela 183 ex sträckte ut i Falsterbo, och antalet som befunnits sig i Skåne är hur som helst rimligen långt högre än så.

Säkerligen är det delvis samma fåglar som passerar på våren (på väg till häckplatser i Baltikum-Ryssland) och på hösten, men vårsiffrorna är tydligt lägre (möjligen beroende på att fåglarna har mer bråttom då).

Silkeshäger *Egretta garzetta*° (61, 4)

Årets observationer var 1 ex Finjasjön 30.4 (Björn Ekberg m.fl.), 1 ex Vegeåns mynning 31.5 (Björn Aldén), 1 ex Fylan, Fyledalen 6.6 (Bo Eklund),

Några av den flock med 36 ägretthäger som passerade Nabben, Falsterbo 25 september. Dagsrekord slogs denna dag i och med att totalt 49 ex bokfördes. Det blev även nytt årsrekord för de standardiserade räkningarna: inte mindre än 183 ex noterades. Foto: Bengt Grandin.

Silkeshäger. Strandbaden, Nyhamnsläge 23 juni 2019. Foto: Dan Persson.

1 ex Nabben 11.6 (Joakim Hagström m.fl.) och 1 ex Strandbaden, Nyhamnsläge 23.6 (Dan Persson m.fl.). Rrk bedömer att fågeln vid Nabben var den samma som sågs i Fyledalen fem dagar tidigare, vilket innebär fyra individer totalt under året. 4 ex är ett bra år, men arten tycks ändå inte vara lika regelbunden som i mitten på 00-talet då 7, 7, 6 respektive 6 ex sågs i landskapet åren 2004–2007. År 2012 gjordes faktiskt inget fynd i Skåne och år 2013 endast ett. Fågeln vid Finjasjön utgör det tredje aprilfyndet någonsin i Skåne. Övriga observationer är från maj och juni, vilket är under optimal tid för arten.

Havssula *Morus bassanus*

Året började med en relativt hög sträcksiffra, framför allt för att vara i Öresund: 150 ad str SV Ön, Limhamn 1.1 (Per-Magnus Åhrén). Till skillnad från de två senaste åren, då ett fyrsiffrigt antal sträckande fåglar noterades, var 2019 inte ett riktigt lika bra år för arten. Ett par höga noteringar var: 580 str Hovs hallar 16.9 (Hans-

Åke Gustavsson), 400 str Kullaberg 14.10 (Ragnar Lagerkvist, Stefan Kyrklund), 364 str Hovs hallar 13.9 (Bo Söderström) samt 350 str Kullaberg 27.10 (Dan Persson).

Söder om Öresundsbron gjordes uppskattningsvis 62 fynd av 89 ex, ett antal som överträffas av endast förra årets 69 fynd av 159 ex. De två högsta noteringarna bland fynden från den här regionen var följande: 5 ad födosökande Nabben, Falsterbo 8.11 (Mattias Ullman, Nils Kjellén) samt 5 ad Knösen, Falsterbonäset 10.11 (Martin Gierow). Då havssulan ses i allt större antal i Sverige, och fynden söder om bron ökat kraftigt på senare år, så är brons inverkan på havssulor omöjlig att reda ut.

Årets mest anmärkningsvärda fynd gjordes 17 mars, då 1 ad rastade i Krankesjön, för att sedan ses flyga förbi Ilstorp (Sören Svensson, Lars-Olof Nilsson m.fl.). Detta är första inlandsfyndet av arten sedan 1995 då en utmattad fågel sågs i Örkelljunga 28.10. Tidigare inlandsfynd handlar i princip uteslutandet om utmat-

tade fåglar, så att årets fågel sågs flyga är ett bra tecken. Hoppas den hittade till kusten igen!

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

Högsta siffra i början på året var 35 ex, varav 5 2K, vid Torekov 23.1 (Anders Jönsson, Björn Löfman) och som vanligt minskade antalet individer i februari. På Hallands Väderö fanns minst 16 ex i april (Petter Olsson) då häckningssäsongen var i full gång. I maj sågs minst 4 ad ruvande på Orskären, Hallands Väderö och ytterligare 6 ex, eventuellt på häckningsklippa, Vinga skär 13.5. I juli sågs 20 ex på Orskären, men det är tyvärr osäkert hur häckningen utföll (Karl G Nilsson m.fl.) Under hösten fyllde som vanligt antalet på från september och framåt och årets högsta siffra blev 84 ex Svarteskär, Torekov 2.12 (Ola Henriksson). Toppskarv har tidigare varit relativt sällsynt på Kullaberg och i inre delen av Skälderviken, men i år gjordes minst nio fynd, avseende ca 15 fåglar i området.

[Grågäm *Aegypius monachus*]*

En 4K hona sträckte in över Helsingborg 14.5 och fortsatte österut vidare mot Osbytrakten och Småland (GREFA 2019, genom Skånes rapportkommitté).

Fyndet rör en fågel rehabiliterad i fångenskap som sändarförsedd återfick friheten i Sierra de la Demanda mellan Madrid och Bilbao i norra Spanien i oktober 2018. Fågeln, som går under namnet Brínzola, sågs dock aldrig av någon i

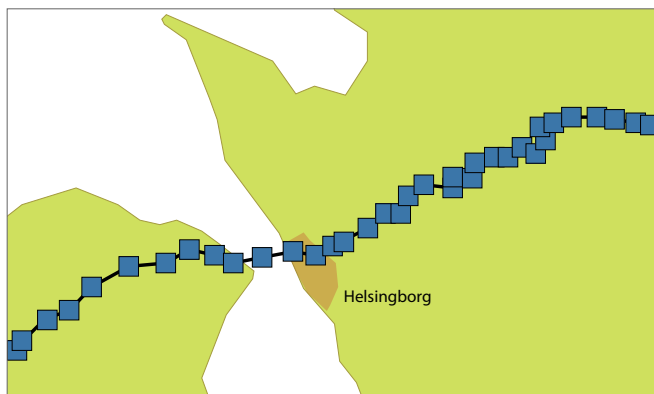
Sverige. Informationen kommer helt och hållet från GPS-positioner släppta av GREFA:s grågämsprojekt (GREFA 2019, <https://proyectomonachus.grefa.org/>). Brínzola fortsatte upp genom Sverige och hamnade till sist i Norge. Där lyckades hon mot alla odds att övervintra, bara för att vid en kollision vid en vindkraftsanläggning bryta vingen. Tyvärr lyckades man inte rädda vingen utan fick amputera (GREFA 2020).

Ormörn *Circaetus gallicus*^o (51, 1)

1 2K+ upptäcktes över Södra Håslöv, Vellinge 21.9 (Janne Dahlén). Därefter sågs samma fågel på sträckförsök 22.9 och 3.10 över Falsterbohalvön, men den vände in i Skåne båda dagarna. Ormörn brukar vara den mest målmedvetna av örnarna och de flesta individer brukar bara ses en dag över Falsterbo. Denna individ sågs därefter inte igen och kanske har den i stället flugit över till Danmark närmare Helsingborg. Normalt ses 0–2 ex per år i Skåne och vi har nu 15 fynd under 2000-talet. De flesta fåglar ses i augusti–september och vi får gå tillbaka ända till 1990 för att hitta ett vårfynd i landskapet.

Mindre skrikörn *Clanga pomarina*^o

Endast 1 fynd under året, men ett väldigt udda fynd! Ett ex insträckande från havet på morgonen vid Kåseberga 18.6 (Sven Splittorff). Juni-fynd är ovanliga.

Grågämen Brínzolas färd över Skåne. Hona gled sakta in över Helsingborg 14 maj kl. 14:36 på 107 meters höjd (GREFA 2019).

Ormörn. Falsterbo 22 september 2019.
Foto: Helen von Holten.

Större skrikörn *Clanga clanga**

Kvar från föregående år var 1 3K kring Stureholms våtmark 4.1–11.2 (Oskar Lindberg m.fl.). Under hösten följde 1 2K+ Käglinge hästbacke 31.8 (Josef Chaib), 1 4K- Havgårdssjön 5.9 (Magnus Liljefors, Anders Eriksson, Tommy Eriksson), 1 3K sträckförsök Falsterbokanalen 19.9 (Ola Henriksson, Karl-Fredrik Sjölund m.fl.), 1 3K+ Havgårdssjön 20.9 (Ronnie Lindqvist m.fl.), 1 4K+ sträckförsök Falsterbokanalen 22.9 (Emil Lundahl m.fl.) och slutligen samma 4K+ sträckförsök igen Nabben 3.10 (Mattias Ullman m.fl.). Bilder visar att fågeln från Käglinge i slutet av augusti är identisk med individen vid Havgårdssjön 20.9 och Rrk bedömer att det var samma fågel som också sågs

Större skrikörn, möjligen med gener från mindre skrikörn, Falsterbo 22 september 2019. Fågeln är ringmärkt i Estland, men mer än bokstaven U har inte gått att utläsa. Bland fåglar med "U-ring" finns följande att välja på: en ren 5K större skrikörn (sedd i Sverige 2017) samt ett handfull 5K och 4K hybridörnar (Üli Väli, via Andreas Gullberg).

Foto: Emil Lundahl.

i området i början av september. Detta innebär totalt 3 fynd under året (1 vinterfynd och 2 höstfynd).

Stäppörn *Aquila nipalensis** (36, 1)

1 2K upptäcktes över Räng 7.10 (Joakim Hagström m.fl.) och gjorde sedan sträckförsök på Nabben. Samma fågel sågs sedan till och från i området Börringe–Näsbyholm–Sillesjö 15.10 – 31.12 (Fritz Schibli m.fl.) och under den perioden hann den med ytterligare ett sträckförsök på Nabben 30.10 (Mattias Ullman m.fl.). Senast en stäppörn (med säkerhet) sågs utsträckande i Skåne var i Falsterbo i oktober 2013. Därefter har åtta stäppörnar setts i Falsterbo/Skåne och minst sex av dem har också valt att övervintra i det viltrika Skåne. En extremt hög andel av alla stäppörnar som ses i Sverige är 2K eller 3K.

Kejsarörn *Aquila heliaca** (11, 1)

Fågeln från föregående år (nu 3K) var kvar kring Sillesjö – Näsbyholm 3.1–6.4 (Tommy Johansson m.fl.). Den gjorde också ett endagsbesök vid Fyledalen där den sågs och fotades 23.2 (Patrik Randeblad), men några dagar senare var den tillbaka vid Näsbyholmssjön igen. Senast

Övervintrande kejsarörn, 3K. Sillesjö 26 mars 2019.
Foto: Helen von Holten.

arten sågs i Skåne var 2014 då 1 subad sågs nära Järrestad i maj och innan dess 1 3K kring Böringe i juli–augusti 2012. Vi har nu totalt fem vinterfynd i Skåne (inklusive novemberfynd och marsfynd) och en av dessa fåglar valde att spendera tre vintrar i rad i Skåne/Halland.

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Åtta revir med häckningsförsök där endast en lyckad häckning gav två flygga ungar (Bengtsson 2019). Antalet revir ligger relativt konstant, med reproduktionen går i nuläget dåligt.

Stäpphök *Circus macrourus*

Under våren (7.4–28.5) sågs sex 2K-fåglar och tre adulta hanar. Ett junifynd gjordes, rörande 1 ad hona Ilstorp 9.6° (Gert Ljungqvist). Under höstsäsongen (25.8–1.11) observerades 115–120 individer med månadsfördelningen: aug (6), sept (>90), okt (20) och nov (1). Av höstens fåglar noterades 58 str förbi Falsterbonäset, varav 40 under standardiserade former (Nils Kjellén, Mattias Ullman, Tomas Svensson). Bästa dag blev minst 13 str 17.9 varav tio noterades vid Nabben och detta är naturligtvis ett enastående nytt rekord för halvön! Sist ut var 1 1K str Nabben, Falsterbo kl. 07:54 1.11 (Hans-Åke Gustavsson, Nils Kjellén, Mattias

Fem stäpphöksungar direkt efter ringmärkning på häckplats i Sotkamo, mellersta Finland 3 juli 2019. Fågeln längst till vänster (CAY) hittades otroligt nog i fält i Skåne av ringmärkaren i egen hög person (se foto t.h.).

Foto: Petteri Lehto.

Ullman m.fl.), vilken möjligen var samma individ som sågs vid Möllebacken, Kristianstad kl. 15:00 31.10 (Roine Strandberg).

Totalt minst 125 ex är ett nytt årsrekord (se *Sträckfågelräkningar vid Falsterbo hösten 2019*).

Stäpphök x blå kärrhök

Circus macrourus x *C. cyaneus** (12, 2)

I kölvattnet av stäpphökens framryckning mot väster ses allt fler kärrhökshybrider. Två individer sedda under 2019 är i skrivande stund godkända som hybrider av Rk, dels 1 1K str V Falsterbokanalen 2.10 (Lars Leonardson, Gert Ljungqvist) och dels 1 1K Höghult, Mjöhult 19.10 (Dan Persson).

Ängshök *Circus pygargus*

Den 25–29.4 märktes ett tydligt inflöde över Skåne med totalt tolv observationer av vad som bedöms röra minst tre honor och tre hanar. I maj fortsatte inflödet med fyra ex 5.5 (en hane och

tre honor) och sedan ytterligare sex observationer rörande åtminstone två olika honor observerade i nordväst och sydost. Även i år uteblev observationer som tyder på häckning och under de två sommarmånaderna juni–juli gjordes endast sex fynd av en hona och 2–4 hanar. Hösten bjöd på 22 individer 1.8–14.9 med 7 str Falsterbonäset av vilka sex registrerades i den standardiserade räkningen (Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.).

Mellan 35 och 40 individer är något bättre än fjolåret men ett lågt antal i ett längre perspektiv. Det finns således inga likheter med stäpphökens formidabla uppträdande.

Röd glada *Milvus milvus*

Under hösten lämnade 2 740 ex landet via Falsterbo (Nils Kjellén, Mattias Ullman). Summan är påfallande låg för 2010-talet. Kanske sträckte en högre andel än vanligt ut på andra ställen i Skåne och kanske var det fler än vanligt som valde att övervintra.

Stäpphök, 1K hona. Håslöv 2 september 2019. Denna ungfågel ringmärktes på häckplats i Finland av Petteri Lehtikoinen (se foto t.v.), och upptäcktes i Skåne av ringmärkaren själv. Foto: Henrik Hansen.

Brun glada, 2K. Skårby 20 januari 2019. Foto: Christer Rådne.

Brun glada *Milvus migrans*

Det tycks bli mer regelbundet med vinterfynd och minst fem olika individer fanns i landskapet i början av året. En långstannande 2K-fågel fanns vid Yngsjö 8.1–6.3 (Carina Mattsson m.fl.), 1 ad och 1 2K höll till nära Skårby, Krageholmssjön 27.1 (Stig Carlsson m.fl.) och ska även ha setts i området ytterligare datum, 1 ex fanns vid Ugglarps broar 16.2–1.3 (Henrik Johansson m.fl.) och slutligen 1 2K i området Adinal herrgård–Trolle Ljungby mosse 23–28.2

(Håkan Winqvist, Hans Cronert). Under senhöst – vinter sågs 1 äldre vid Yngsjö kapell 16.11–30.12 (Greger Flyckt m.fl.) (troligen samma som föregående vinter) och 1 1K Ugglarps broar 19.11–30.12 (Thomas Wallin m.fl.). Under hösten sträckte 59 ex, varav 10 1K, ut från Falsterbo (Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.). Det är den näst högsta årssumman någonsin där, endast slagen av 82 ex hösten 2017. Inga rapporter om troliga eller möjliga häckningar inkom under året.

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Med drygt 40 påbörjade häckningar där 30 resulterade i 54 ungar går det fortsatt bra för havsörnen i Skåne (Bengtsson 2019).

Kornknarr *Crex crex*

1 spel Barsebäcks mosse – Skaftan 16–21.5 (Jenny Eliasson), 2 spel Tågarp 21–23.5 (Anders Ahlberg, Per Karsten m.fl.), 1 spel Knutstorp, Svalöv 23.5 (Johan Gustafsson), 2 spel Källtorp, Svalöv 23.5 (Stig Larsson), 1 spel Bingsmarken 6.6 (Bo Petersson m.fl.), 1 spel Västra Näsbyholm 9.6 (Lars Sundlöf m.fl.), 1 spel Vellinge 14–19.6 (Henrik Johansson m.fl.), 1 spel Fjellie 20–21.6 (Mikael Grantén m.fl.) och 1 spel Nosaby golfbana, Kristianstad 22–27.6 (Hans Cronert).

Således elva spelande på nio lokaler under perioden 16.5–27.6 varav endast en i östra Skåne.

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Totalt 19–22 spelande fåglar hördes 18.4–12.7 och under höstsäsongen noterades minst åtta individer 7.8–10.9 varav en ringmärktes i Flommen (Falsterbo Fågelstation).

En fördubbling från förra året som i sin tur var ett hyggligt år för senare tid.

Trana *Grus grus*

Inga januarifynd har rapporterats men i december gjordes åtta fynd av tio individer.

Nytt värrekord noterades med ca 10 500 ex Pulken, Egeside 26–28.3 (Ulrika Tollgren, Evert Valfridsson, Torsten Wredmark). Höga sträck-siffror på hösten var 2 999 str Nabben, Falsterbo 3.10 (Nils Kjellén, Mattias Ullman), 5 000 str S Håslövs ängar 3.10 (Jan Linder), 2 790 str Nabben, Falsterbo 4.10 (Nils Kjellén, Mattias Ullman), 4 700 str Juleboda 4.10 (Greger Flyckt, Christopher Martinsen), 2 700 str Nabben, Falsterbo 5.10 (Nils Kjellén, Mattias Ullman) och 1 650 str Knösen, Falsterbonäset så sent som 28.10 (Björn Malmhagen). Totalsiffran för de standardiserade räkningarna i Falsterbo stannade på 11 519 sträckande.

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Efter en kommunvis bedömning av antalet par som gick till häckning hamnade siffran på 405 par i Skåne. Drygt tre fjärdedelar av dessa fanns i Vellinge, där likt tidigare en noggrann inventering gjordes (Ullman 2019). Från flera lokaler var dock rapporterna bristfälliga varför osäkerheten om hur många par som egentligen fanns i Skåne är stor. Bland annat förmodas många häckningar som misslyckats på ett tidigt stadium ha missats. Häckningarna fördelades mellan kommunerna enligt följande: Burlöv 35 par (6 inland), Helsingborg 1 par (inland), Höganäs 15 par, Kristianstad 33 par (3 inland), Lomma 5 par (4 inland), Lund 6 par (alla inland), Malmö 1 par, Svedala 1 par (inland), Vellinge 305 par och Ängelholm 3 par (alla inland). Antalet inlandshäckningar förefaller öka. Häckningsutfallet för de inlandshäckande fåglarna är också jämförelsevis bra då många av de kushäckande fåglarna misslyckas på grund av bland annat översvämmade bon.

Kustpipare *Pluvialis squatarola*

Trots mildväder gjordes inga fynd i varken i januari eller februari.

Våren bjöd på en fin kustpipardag 23 maj. De största siffrorna från dagen är 70 rast Näsholmarna (Mattias Ullman) och 40 str Sandhammaren (Jon Jörpeland). Höstens största ansamlingar blev i sammanhanget beskedliga: 60 ex Skanörs revlar 17.8 (Klas Rosenkvist), 45 ad Nabben, Falsterbo 20.8 (Hans-Åke Gustavsson) och 52 str Nabben, Falsterbo 1.10 (Nils Kjellén, Mattias Ullman).

Årets enda decemberfynd blev 2 ex Måkläppen 21–25.12 (Linda Svahn, Leif Bergendal, Karl-Gustav Sjölund) och 1 ex där 28–30.12 (Dan Hammarlund, Robert Rydbeck, Musse Björklund m.fl.).

Fjällpipare *Charadrius morinellus*

Under våren gjordes ett fynd: 2 ex Västraby 13.5 (Oskar Lindberg). Under hösten gjordes sex fynd av 7 ex: 2 ad Tursköp, Västraby 17–20.8

(Mårten Müller m.fl.), 1 ad str Nabben 17.8 (Nils Kjellén, Emil Lundahl), 1 ex Huntley, Hjärnarp 17.8 (Henrik Johansson), 1 1K str Nabben 20.8 (Nils Kjellén m.fl.), 1 ex Skegrie 4.9 (Henrik Hansen) och 1 ex Bragestenarna, Gislöv 8.9 (Bengt Andersson, Malin Löwen-gren, Jörgen Bernsmo).

Både vårsumman och höstsumman är lägre än normalt, men inte extremt låga. Populationsutvecklingen i Sverige är osäker på såväl tio som 20 års sikt (Wirdheim och Green 2020).

Myrspov *Limosa lapponica*

Det enda januarifyndet blev 4 ex Skanörs rev-lar 13.1 (Emil Lundahl). Under våren sågs som vanligt den absoluta majoriteten av myrspov-arna kring Lommabukten, med Lomma södra och Spillepeng som de bästa lokalerna. Största flocken var 118 ex Lomma södra 16.5 (Lars Nilsson). 61 str Kåseberga 29.4 (Sven Splittorff) blev bästa vårsiffran utanför det området.

Tre dagar i slutet av juli bjöd på höstens bästa summor: 113 str Äspet 21.7 (Greger Flyckt), 120 str Sandhammaren 22.7 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist, Staffan Sundin) och 133 str Sandhammaren 23.7 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist, Thomas Nilsson).

Den enda decemberobservationen var 1 ex Rönnen 1.12 (Mikael Jönsson).

Rödspov *Limosa limosa*

Årets första rödspov sågs på Håslövs ängar 16.3 (Hans Cronert). Den riktade inventeringen startade 15.4 med besök vid Håslövs ängar, Viby äng, Isternäset och Hovby ängar. Endast tio individer (7 hanar och 3 honor) noterades och det var uppenbart att alla rödspovar ännu inte anlänt. Inte förrän 13–14.5 noterades högre antal med ett par vid Adinals våtmark, fyra par på Isternäset (varav tre par var stationära) och elva till tolv individer (3–4 honor + 8 hanar) på Håslövs ängar. Vid Adinal sågs paret till och från 23.4–16.5 och som mest fyra individer 16.5. På Håslövs ängar antas minst tre honor ha ruvat och där fanns även ett rörligt par som

antas vara samma par som sågs sporadiskt vid Isternäset. Populationen uppskattades innefatta minst 19–21 individer varav 8–9 honor och 11–12 hanar. Två av paren var rörliga under säsongen och kanske var det de fåglarna som sågs i Vombsänkan med tanke på långa perioder utan observationer i det området – dessa gjorde förmodligen inga långtgående häckningsförsök under året. Minst tre, möjligen fyra, häckningar inleddes på Håslövs ängar och observationer 24.5 gör gällande att tre kullar kläckts. Den 4.6 vakade fortfarande två hanar och en hona på de centrala delarna men vid återbesök 30.6 fanns inga rödspovar kvar. Möjligen misslyckades häckningarna helt på Håslövs ängar. Dock tyder en observation rörande 6 ad 17.6 på att det fortfarande kan ha funnits ungar på lokalen och om så var fallet var de troligen nära flygga eller flygga. På Isternäset noterades tre par para sig så sent som 14.5 medan ytterligare ett par vistades mer flyktigt på ängarna 14–19.5. Vi antar att de tre stationära paren inledde ruvning på lokalen. Minst ett av paren kläckte i juni och varnade ivrigt 30.6 och 6.7 vid återbesök. Endast en pulli sågs 30.6 men fler fanns troligen i det höga gräset. Huruvida dessa blev flygga är oklart men det förefaller troligt med tanke på det sena datumet (6.7). Övriga observationer i Vattenriket gjordes vid Näsby fält, Hovby ängar, Horna/Rinkaby ängar, Viby äng och Pulken. Samtliga rödde tillfälliga besök av troligtvis födosökande fåglar. Varken spel eller andra häckningsindicer noterades på dessa lokaler och sannolikt rör det sig endast om tillfälliga födosöksutflykter från de två huvudlokalerna Håslövs ängar och Isternäset (Roine Strandberg, Mirja Ström-Eriksson).

Isländsk rödspov *Limosa limosa islandica*

Höstens, och årets, första fynd blev 1K Rönnen 16.9 (Nick Gräntz). Därefter följde 9 1K kring Sandön 23–26.9 (Nick Gräntz, Anders Lindén m.fl.). Höstens sista individ, en ungfågel, sågs vid Lomma Södra 18–27.10 (Kristian Ståhl m.fl.). Årets enda inlandsfynd, och dessutom det enda fyndet utanför skånska västkusten, var

Rödspov. Lomma 11 augusti 2019. Foto: Göran Lenz.

9 1K som fotograferades vid Ängadammen, Revinge 27.9 (Sören Svensson). Rimligen är detta samma nio fåglar som sågs vid Sandön fram till 26.9. Rrk bedömer att åtminstone 20 ex sågs under året, där de flesta eller alla var 1K. Att fynd endast görs i september–oktober är numera ganska ovanligt. Utöver dessa 18 fåglar finns ytterligare några rapporter på ”obestämd rödspov” under hösten och det är rimligt att de flesta, eller alla, av dessa också var av den isländska underarten.

Roskarl *Arenaria interpres*

Inga vinterfynd finns rapporterade, och inte heller några fynd som skulle kunna indikera häckning.

Under året gjordes fyra inlandsfynd, varav ett vårfynd och tre under sydsträcket: 2 ex Isterannäset 16.5 (Carina Mattsson), 1 1K Södra Sockerbruksdamarna, Örtöfta 10–11.8 (Anders Jönsson, Johan Andersson m.fl.), 1 str Hass-

larps dammar 24.8 (Peder Winding, Klas Rosenkvist, Henrik Johansson m.fl.) och 1 ex Björkaåns utlopp, Vombsjön 4.9 (Gert Ljungqvist).

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Årets enda januarifynd blev 2 ex Måkläppen 18.1 (Mikael Wigforss). Under våren gjordes ett ovanligt fynd både vad gäller lokal och tidpunkt: 1 ex Nöbbelövs mosse 10.3 (Michael Tobler). Vårsträckets största flock blev 10 ex Näsholmarna 23.5 (Mattias Ullman) – de riktigt stora flockarna passerade alltså oupptäckta den här våren.

De största ansamlingarna under höststräcket var 144 1K Farhultsviken 20.8 (Nick Gräntz), 106 str Smygedungen 23.7 (Roy Blad) och 100 ex Nabben, Falsterbo 19.9 (Pekka Westin).

I december hängde några kustsnäppor kvar: 1 ex Torekovs rev 1–2.12 (Nick Gräntz, Ola Henriksson), 1 ex Spillepeng 4.12 (Kenneth Bengtsson) och 1 ex Gråläge 22.12 (Johan Åhlén).

Brushane *Calidris pugnax*

Inga fynd i lämplig häckningsbiotop gjordes. Sista veckan i april rastade flockar på över 100 ex på flera lokaler. Största ansamlingen var 320 ex Klingavälsåns mynning 28.4 (Nils Kjellén, Hans-Åke Gustavsson).

Myrsnäppa *Calidris falcinellus*

Årets första var 3 ex Sandön, Utvälinge 18.5 (Ingemar Johansson, Liselotte Andersson) och 2 ex Nabben, Falsterbo samma dag (Hans-Åke Gustavsson, Johan Lorentzon), vilket är lite senare än normalt. Minimum 65 fåglar påträffades under vårsträcket 19.5–6.6, på ett knappt 10-tal lokaler. Det är återigen ett högt antal, men helt i linje med den senaste 10-årsperioden. Majoriteten av fynden gjordes i vanlig ordning i sydväst och största ansamlingen var 18 ex Näsholmarna, Foteviken 20.5 (Nils Kjellén).

Under sydsträcket 28.6–19.9 påträffades

uppskattningsvis minst 60 ex vilket är en ganska normal höstsiffra. Största ansamlingarna var blygsamma 5 ex Näsholmarna, Foteviken 16.7 (Emil Lundahl) och 5 ex Äspet 23.8 (Thomas Lindblad).

Fyra inlandsfynd gjordes. 1 ex Isternäset 30–31.5 (Jenny Eliasson, Evert Valfridsson, Kalle Källebrink m.fl.), 2 ad Klingavälsåns utlopp 28–30.6 (Jens Morin m.fl.), 1 ad Klingavälsåns utlopp 23.7 (Jens Morin, Björn Abelson) och 2 ex Gäddängen, Fulltofta 10.8 (Lars Lundquist).

Spovsnäppa *Calidris ferruginea*

Vårsträcket gav totalt 5 ex i maj, där 2 ex Nabben, Falsterbo 11.5 (Hans-Åke Gustavsson) var först ut. Höstens största sträck- och rastsiffror blev 38 str Nabben, Falsterbo 8.7 (Johan Lorentzon, Björn Malmhagen), 30 ex Äspet 20.7 (Jan Wernerman) och 30 ex Äspet 30.8 (Greger Flyckt). Inga riktigt stora ansamlingar sågs alltså.

Kärr-, kust- och spovsnäppa. Landön 17 augusti 2019. Foto: Hans Cronert/Skånska bilder.

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Årets sammanräkning ger 127 ex på ett 30-tal lokaler under vårsträcket med de största flockarna som följer: 10 ex Äspet 13.5 (Lasse Sunnerstig), 16 ex Borgeby våtmark 15.5 (Lars Nilsson), 9 ex Ängadammen, Revingefältet 18.5 (Nils Kjellén) och 9 ex Nöbbelövs mosse 18.5 (Michael Tobler).

En lägre siffra än tidigare år, men man ska hålla i bakhuvudet att arten gärna sipprar igenom en lokal under en längre period, och individer kan då obemärkt ersättas av nya. Den verkliga siffran kan alltså vara högre än den redovisade, då flera av lokalerna har haft rastande mosnäppor under mer än en vecka, ibland längre än så, under sträcktid i maj. Antalet har bedömts på samma sätt som föregående år, så det ser likväl ut som ett ganska dåligt år för arten.

Den största flocken under höststräcket blev 6 ad Äspet 17.7 (Roine Strandberg).

Sandlöpare *Calidris alba*

I januari sågs upp till 3 ex Måkläppen 5–31.1 (Måns Grundsten, Musse Björklund, Per Lif m.fl.).

Vårsträcket bjöd på totalt 57 ex i landskapet. 1 ex Nabben, Falsterbo 1.4 (Christer Landgren) var en månad före resten av vårsträckarna. Största flocken blev 45 ex Måkläppen 19.5 (Nils Kjellén). Återigen hjälper en stor flock från Falsterbonäset upp vårsiffran. De största siffrorna från hösten blev 14 1K Sandön 7.9 (Nick Gräntz), 9 1K Sibirien 8.9 (Leif Klinteroth) och 8 str Gis-lövshammar 17.8 (Jesper Segergren).

Två inlandsfynd gjordes: 2 ex Skarhults ängar 29.7 (Johannes Löfqvist, Christer Löfqvist) och upp till 7 ex Vombsjöns badplats 12–15.9 (Gert Ljungqvist, Lars Leonardson, Lars Emmelin m.fl.). I december sågs 1 ex Måkläppen 25–30.12 (Karl-Gustav Sjölund, Dan Hammarlund, Elisabet Hammarlund m.fl.).

Sydlig kärrsnäppa *Calidris alpina schinzii*

I kärnområdet Foteviken–Tygelsjö ängar sågs under året totalt 20 ad (Mattias Ullman, Janne Dahlén). Det är det lägsta antalet någonsin och generellt minskar rasen med ca 10 % varje år. De

Sydlig kärrsnäppa, hane. Foteviken 3 maj 2019.
Foto: Mattias Ullman.

par som gjorde häckningsförsök på Eskilstorps ängar blev samtliga troligen prederade av kråkfåglar. På Vellinge ängar, där samma hona hann med två olika häckningar under vår/sommar, kläcktes två kullar och minst två ungfåglar blev flygga (Mattias Ullman). Med nuvarande utveckling kommer den sydliga kärrsnäppan vara borta från Skåne som häckfågel om ungefär tio år. Utöver dessa sågs 1 ex tillfälligt vid Ängsnäset 28.4 (Joakim Hagström).

Skärdsnäppa *Calidris maritima*

Under januari–februari gjordes tre fynd på Sydkusten. Resterande observationer gjordes i nordväst, där det fanns fåglar under januari–maj. Endast tre fynd under mars sticker ut som ganska lite. Antalsmässigt är det tvåsiffriga antal vid flera tillfällen under januari till början av februari, sedan ensiffriga antal ända tills början av april då vårens högsta ansamling noterades; 51 ex Torekovs rev, 5.4 (Mats Rellmar). Hela april till början av maj fanns sedan ganska många skärdsnäppor kvar i nordväst. 19 ex Torekovs rev, 18.5 (Nick Gräntz) är ett ganska högt antal så sent på säsongen. Sista observationen blev 1 ex Torekov 26.5 (Nick Gräntz).

Vid Rålehamn, Tjällran sågs 1 str V 2.7 (Nils Kjellén)^o. Detta var Skånes andra julifynd. Höstens första observation var 1 str SV Norrebrohamn 15.9 (Richard Ek, Patrik Söderberg) och 1–2 str V Yttre Kattvik 16.9 (André Julinder, Kaj Svahn, Mikael Ohlson m.fl.). Fynden är rejält tidiga och det har bara gjorts en knapp handfull septemberfynd på datum tidigare än dessa. Därefter följde två fynd av sträckande fåglar från Simrishamn i slutet av september. Från andra veckan i oktober sågs skärnsnäppor regelbundet med tyngdpunkten i nordväst på Bjärehalvön runt Torekov. Anmärkningsvärt få fynd under hösten av större flockar och endast två fynd med 20 ex eller fler: 20 ex Torekovs rev 14.11 (Sofia Lund) och 45 ex Torekovs rev 4.12 (Ulf Löfås).

Under september–december gjordes 14 fynd av 17 ex på kuststräckan Åhus–Malmö, vilket är lite mer än normalt.

Småsnäppa *Calidris minuta*

Under våren sågs 18 småsnäppor, en ovanligt låg siffra. De tre största flockarna, två vid Äspet och en vid Stavstensudden, bestod av 3 ex vardera. Hösten blev liksom förra året en blek tillställning, där den största flocken bestod av medel 10 ex Äspet 22.7 (Jan Linder). Årets sista obs blev 1 ex Äspet 11.10 (Greger Flyckt).

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*^o (92, 6)

1 ex Klingavälsåns utlopp 4–5.5 (Jens Morin, Hans Larsson, Björn Abelson m.fl.), 1 ex Slusan, Falsterbonäset 18.5 (Björn Malmhagen, Hans-Åke Gustavsson, Johan Lorentzon m.fl.), 1 ad Näsholmarna, Foteviken 16.7 (Emil Lundahl), 1 ad Torupa flo, Ravlunda 23.7 (Aron Edman), 1 ad Gäddängen, Fulltofta 15–24.8 (Lars Lundquist, Tomas Flyman, Magnus Helldén m.fl.) och 1 ex. str Nabben, Falsterbo 16.8 (Nils Kjellén, Emil Lundahl, David Armini m.fl.).

Efter fem år med lägre årssummor var detta det bästa året i Skåne sedan 2012 då det sågs 8 ex. Två majfynd och fyra fynd under sydsträcket i juli–aug passar väl in i den tidigare fyndbilden.

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Under våren noterades 13 spelande fåglar på sju olika lokaler: 2 ex Håslövs ängar, Hammarsjön 3–13.5 (Hans Cronert, Jan Linder, Ulf Gärdenfors m.fl.), 2 ex Vombs ängar 5–9.5 (John Mo, Johan Andersson, Kristoffer Olsson Stenman m.fl.), 1 ex Sjötorps ängar, Kranke-sjön 7.5 (Björn Abelson, Erik Sjögren, Mikael Wigforss), 1 ex Ornakärr 9.5 (Leif Klin-teroth), 4 ex Starby 9.5 (Henrik Johansson), 1 ex Isternäset 9.5 (Sven Englund) samt 2 ex Vombs ängar 23.5 (Patrik Sandgren, Ilgot Liljedahl). Där utöver sågs 1 rast Hålan, Fotevi-ken 17.5^o (Hans-Åke Gustavsson), och 2 rast Norra Flommen, Falsterbonäset 19.5^o (Chris-tian Ljunggren, Matts Lindblad m.fl.). Likt 2018 ett år med många fynd; ungefär dubbelt så många som under 2016–2017. Fyndet av de två spelande fåglarna på Vombs ängar 23.5 är dessutom det senaste fyndet av spelande fåglar i Skåne någonsin.

Under sydsträcket gjordes endast ett fynd, 1 ex Stureholm, Mjöhult 2.9 (Göran Gustavsson, Rolf Persson)^o, vilket faller väl in i fyndbilden de senaste åren.

Smalnäbbad simsnäppa

Phalaropus lobatus

För andra året i rad gjordes endast ett enda vårfynd, 1 hona Nabben, Falsterbo 25.5 (Tomas Svensson, Karl-Gustav Sjölund). Under syd-sträcket påträffades uppskattningsvis 19 ex under perioden 18.7–31.8. Samtliga fynd utom ett utgjordes av kustfynd. Enda inlandsfyndet var 1 1K Stureholms våtmark 7–8.8 (Dan Persson, Kaj Möller m.fl.).

Höstsumman på 19 ex är fortsatt ett lågt antal i ett lite längre perspektiv. Med ett undantag (2014: 37 ex) har inte höstsummorna överskridit 20 ex de senaste åtta åren, (medel 17,4 ex/höst). Det är stor skillnad jämfört med 2000–2009 då det sågs färre än 20 ex endast två av åren, 2001 och 2003, (medel 28,2 ex/höst).

Dubbelbeckasiner. Skanör 19 maj 2019. Foto: Christian Ljunggren.

Brednäbbad simsnäppa

Phalaropus fulicarius

1 ex Norra Häljaröd 1–4.1 (Thomas Svanberg, Björn Aldén, Henrik Johansson m.fl.), 1 1K str O Kåseberga. 8.11 (Sven Splittorff) och 1 str S Simrishamn 16.11 (Bengt Andersson, Malin Löwengren, Robert Rydbeck m.fl.).

Ett udda uppträdande med ett vinterfynd i nordväst och två höstfynd i sydost. Normalt

görs de flesta fynden i nordväst i samband med blåsdagar under hösten.

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Upp till sex individer noterades under januari–februari: 2 ex Övedskloster, Öved 1.1 (Olof Ramel, Uno Unger, Magnus Unger), sedan åtminstone 1 ex på samma lokal fram 18.2 (Musse Björklund, Gert Ljungqvist, Sven

Jönsson m.fl.), 1–2 ex Vombs vattenverksdammar 19.1–26.2 (Björn Abelson, Musse Björklund, Bengt Larsson m.fl.) samt 2 ex Fyledalen 16–23.2 (Christopher Gullander, Mattias Öberg, Leif Karlsson m.fl.). I december sågs 1 ex Vombs västra vattenverksdammar 2.12 (Erik Sjögren), 2 ex Skrivaremöllan, Torna Hällestad kyrka 10.12 (Erik Sjögren) och 1 ex Betongplattan, Fyledalen 14.12 (Monica Pedersen, Birgitta Bengtsson, Brita Westrup m.fl.).

Årets uppträdande liknar det för 2018. Vinterfynden har ökat markant på senare år.

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*^o

1 1K Nabben, Falsterbo 31.7 (Emil Lundahl, Bengt Grandin m.fl.) och 1 1K str SV Nabben, Falsterbo 4.8 (Nils Kjellén, Hans-Åke Gustavsson).

Ett, eller möjligen två, exemplar under sydsträcket faller väl in i fyndbilden med fåtaliga fynd i perioden maj–augusti.

Grönben *Tringa glareola*

Varnande fåglar rapporteras från Skånesidan av Svenskemyr, Healt under perioden 30.5–9.6 (Björn Herrlund, Patric Carlsson, Kurt Arne Johansson). Det är fjärde året i rad som denna lokal, på gränsen till Småland, producerar fynd under häckningstid. Observationerna indikerar

att det fortfarande finns enstaka par som vissa år gör häckningsförsök i landskapet.

Tretåig mås *Rissa tridactyla*

I samband med västvindar i början av året sågs som mest 100 str Mistluren, Kullaberg 1.1 (Klas Rosenkvist, Mårten Müller, David Erterius). Under våren sågs bl.a. 1 ex Kåseberga 30.3 (Josef Chaib), 1 ad Vikingareservatet, Lilla Hammars näs, Foteviken 31.3 (Emil Lundahl), 1 2K str N Nabben, Falsterbo 4.4 (Hans-Åke Gustavsson), 16 ad str Rålehamn, Tjällran 26.5 (Nils Kjellén) och 2 ad Hallands Väderö 1.6 (Mikael Haraldsson).

Hösten bjöd inte på några höga siffror utan toppades av 195 str Mistluren, Kullaberg 7.12 (Mårten Müller, Klas Rosenkvist). I sydost noterades 1 2K str Kiviks hamn 10.8 (Elias Melchert Thelaus, Daniel Melchert), 1 str Knäbäckens mynning, Ravlunda skjutfält 12.8 (Henrik Johansson) samt ytterligare knappt 20 individer sträckande senare under hösten.

Skrattmås *Chroicocephalus ridibundus*

Imponerande 10 945 ex sträckte sydväst förbi Nabben, Falsterbo 8.7 (Johan Lorentzon, Björn Malmhagen). Det skånska rekordet är även det från Nabben och ligger på imponerande 25 207 ex 14.7 1993 (FiSk 1993).

Tretåig mås, 1K. Simrishamn 15 november 2019. En mindre mängd tretåiga måsar sträcker genom Östersjön.

Foto: Bengt Bengtsson.

Några av de 1 902 dvärgmåsar som räknades i Simrishamn 23 september 2019. Foto: Mårten Müller.

Dvärgmåås *Hydrocoloeus minutus*

Vårens högsta sträcksiffra blev 28 str NO Sibirien, Skälderviken 25.4 (Mats Rellmar) och den största ansamlingen av rastande fåglar var 250 ex Västra Ringsjöns fågeltorn 10.5 (Lars Helgesson). Inga adulta fåglar rapporterades under häckningstid från möjliga häckplatser.

En ny toppnotering för höststräck gjordes i och med hela 1 902 str Simrishamn hamn 23.9 (Jesper Segergren, Bengt Bengtsson, Mårten Müller m.fl.). Vid Sandhammaren noterades denna dag 1 762 str (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist, Lars Leonardson m.fl.). Högsta sträcksiffran i sydväst blev 233 str Nabben, Falssterbo 29.9 (Nils Kjellén, Mattias Ullman).

Svarthuvad måås

Ichthyæetus melanocephalus°

Under våren och försommaren rapporterades ca 37 ad/3K och de flesta av dessa observationer avsåg fåglar i par. På lokaler med tidigare häckningsindiciär noterades äldre fåglar i par även i år: ett par Torsjön 16.3 (Staffan Rodebrand) och ett par Börringe mad 14.4 (Stefan Wahlstedt)

medan observationer av arten uteblev i Arriesjön där landskapets hittills enda säkra häckning genomfördes under 2016.

Enstaka 2K-fåglar sågs under våren och sommaren: Campingbyn, Domsten 30.3 (Mårten Müller, Bengt Andersson m.fl.), Lomma Södra 12.4 (Kristian Ståhl), Revet, Simrishamn 7.5 (Bengt Bengtsson), Revet, Simrishamn 21.5 (Hans Larsson, Malin Löwengren) samt Rosendals våtmark 19.7 (Mats Rellmar).

Antalet 1K-fåglar under sensommar/höst uppgick endast till 8 ex, vilket är den lägsta summan sedan 2013 och kan jämföras med 17 ex 2018 och 28 ex 2017.

Vittrut *Larus hyperboreus*°

Redan årets första dag noterades en 2K-fågel i Simrishamn (Jörgen Bernsmo m.fl.) och ytterligare 1 2K rastade vid Rösan, Utvälinge 19.1 (Ulf Persson, Johan Stenlund m.fl.). Möjligen var det samma individ som dagen efter sågs i Finjasjön 20.1 (Tobias Lilja Nordin, Sara Skidell m.fl.). En 2K noterades på Revet, Simrishamn 9.2 (Matthis Kaby m.fl.) och sannolikt samma individ sågs

sedan i Simrishamn 13–14.2 (Jörgen Bernsmo m.fl.). Två vårfynd gjordes: 1 2K Bruces skog, Helsingborg 6.3 (Mats Rellmar) och 1 2K Flyinge kungsgård 8.4 (Daniel Melchert m.fl.). Under slutet av året sågs 1 1K Abbekås hamn 31.12 (Erik Törnvall m.fl.). Totalsumman om minst fem individer innebär ett relativt bra vittrutsår.

Medelhavstrut *Larus michahellis*

Under årets början dokumenterades endast två medelhavstrutar i landskapet: 1 ad Trelleborgs soptipp 18.1 (Ola Marklund) och 1 ad Trelleborgs soptipp 8.2 (Ola Marklund). Även våren och försommaren var återhållsam med 1 3K Farhult 11.5 (Mårten Müller, Thomas Svanberg m.fl.), 1 2K Revet, Simrishamn 16.6 (Bengt Bengtsson m.fl.), 1 2K Revet, Simrishamn 24–25.6 (David Erterius, Jörgen Bernsmo m.fl.) samt 1 ad Revet, Simrishamn 21.6 (Karl-Erik Rydler, Tore Holsendahl m.fl.).

Sommarens första ungfågel noterades vid Revet, Simrishamn 5–6.8 (Sven Johansson m.fl.) och följdes av 1 1K Revet, Simrishamn 21.8 (Jörgen Bernsmo, Bengt Bengtsson), 1 1K Trelleborgs soptipp 23.8 (Ola Marklund) och 3 1K Revet, Simrishamn 26.8 (Jörgen Bernsmo). Under hösten observerades 1 2K vid Bunkern, Barsebäckshamn 1–7.9 (Elias Melchert Thelaus, Kenny Nordström m.fl.), 1 2K Revet, Simrishamn 1–6.9 (Jörgen Bernsmo, Bengt Bengtsson), 1 ad Lomma Södra 8.9 (Axel Thorenfeldt, Jesper Andersson), 1 3K Simrishamn hamn 9.9 (Hans Larsson), 1 4K+ Revet, Simrishamn 11.9 (Jörgen Bernsmo), 1 4K+ Revet, Simrishamn 30.9 (Jörgen Bernsmo), 1 1K Revet, Simrishamn 11.10 (Joakim Karlsson, Mikael Karlsson), 1 1K Råå Hamn, Råå 17.10 (Mårten Müller, Bengt Andersson m.fl.) samt 1 1K Svedberga, Mjöhult 19.10 (Mårten Müller).

Medelhavstrut, 1K. Revet, Simrishamn 4 augusti 2019. Foto: Bengt Bengtsson.

Årets totalsumma på 16 ex och fjolårets på 19 ex kan jämföras med det tidigare snittvärdet kring 85 ex per år för den senaste 10-årsperioden.

Silltrut *Larus fuscus*

Vinterfynd är mycket ovanligt och en fotograferad äldre fågel sågs och fotograferades i Vankiva, Hässleholm 28.2° (Tobias Lilja Nordin) utgör årets enda dokumenterade fynd.

Östersjösilltrutarna i nordost noterades i mycket låga antal under häckningstid och inga säkerställda häckningar rapporterades. Inom häckningsområdet i nordost rapporterades endast 2 par i lämplig häckningsbiotop i Landöskärgården 30.4–4.5 (Nils Waldemarsson, Linda Niklasson).

Nordsjösilltrutarna i nordväst fortsätter sannolikt att häcka, men inga säkerställda häckningar är rapporterade. Som flest rapporterades 46 ad i lämplig häckningsbiotop Hallands Väderö 18.5 (Nick Gräntz). Dessutom häckade 2 par på Eskilstorps holmar i Foteviken (Nils Kjellén).

Årets högsta sträcksiffra stannade på blygsamma 105 ad str S Misluren, Kullaberg 19.8 (Karl G Nilsson).

Skräntärna *Hydroprogne caspia*

Skräntärnan vinglar på gränsen att fortfarande vara en skånsk häckfågel. Årets enda rapporterade par fanns på Näsholmarna där ett par med två ungfåglar noterades (Nils Kjellén, Emil Lundahl). Årets största ansamling sågs vid Klingavälsåns utlopp där hela 25 ex fanns 15.8 (Jens Morin). En sådan ansamling är anmärkningsvärd oavsett, men extrem för att vara i inlandet. Vid kusten sågs som mest 24 ex Salviken 26.7 (Kenny Nordström).

Kentsk tärna *Thalasseus sandvicensis*

Under 2018 häckade arten för första gången på länge på Falsterbohalvön då tolv par fanns i det inhägnade området på Landgrens holme vid Skanör. I år hade detta ökat till hela 104 par, vilket ger hopp om att arten kommer att finnas kvar där länge (Falsterbo Fågelstation).

Från andra delar av landskapet finns ett antal rapporter på Artportalen om ”parning/parningsceremonier” och ”föda åt ungar” men eftersom ungfåglar ofta sträcker med de gamla får dessa tas med en nypa salt. Många av dessa rapporter är från platser där arten absolut inte har häckat.

Småtärna *Sternula albifrons*

I Vellinge kommun häckade 43 par varav 22 vid Landgrens holme och 15 på Näsholmarna (Mattias Ullman). Antalen är normala. För den senare lokalen utgör detta en kraftig minskning jämfört med de senaste åren, vilket kan höra samman med ökad rävpredation i samband med långvarigt lågvatten. I övrigt är det svårt att utläsa häckningar ur rapportmaterialet men spontanobservationer indikerar att populationen är stabil.

En tidig och mycket hög sträcksiffra från höststräcket, även om det är mitt i sommaren, utgörs av 86 str Risteören 8.7 (Jesper Segergren). Småtärnan flyttar tidigt. På Nabben räknades sammanlagt 110 ex under den standardiserade sträckräkningen (Nils Kjellén, Mattias Ullman).

Fisktärna *Sterna hirundo*

Höga antal bestämda fisktärnor från höststräcket utgörs av 737 ex Sandhammaren 13.8 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist, Thomas Nilsson), 1 061 ex Kåseberga 15.8 (Sven Splittorff), 1 150 ex Sandhammaren 20.8 (Sven Splittorff, Thomas Nilsson) och 795 ex Sandhammaren 23.8 (Gert Ljungqvist).

Silvertärna *Sterna paradisaea*

I samband med kraftig ostvind, vilket brukar bädda för bra sträcksiffror av silvertärna under våren, sågs 856 str SO Lödösnäs 22.4 (Lars Nilsson). Nästan lika höga antal noterades på fler ställen längre norrut i Öresund samma dag, men avser troligen i princip samma fåglar. Senare sågs 350 str NO Sibirien, Ängelholm 25.4 (Mats Rellmar). Höststräcket blev tämligen mediokert, med som mest 291 ex Sandhammaren 23.7 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist, Thomas Nilsson).

Fisk-/silvertärna

Sterna hirundo/S. paradisaea

Av sträcksiffrorna på Nabben att döma har artparet, som där till allra största del utgörs av fisktärnor, ökat på sträck under senare år. Årets totalsumma av obestämda tärnor stannade på 10 671 ex. Därtill 3 582 bestämda fisktärnor och 193 bestämda silvertärnor (Nils Kjellén, Mattias Ullman).

Höga dagsantal av obestämda fisk/silver utgörs av 1 818 ex Sandhammaren 23.7 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist, Thomas Nilsson), 1 223 ex Smyge 23.7 (Roy Blad), 1 533 ex Nabben 15.8 (Nils Kjellén, Emil Lundahl), 2 352 ex Gislövshammar 18.8 (Jesper Segergren, Jörgen Bernsmo), 1 631 ex Nabben 20.8 (Nils Kjellén, Tomas Svensson) och 1 698 ex Nabben 22.8 (Nils Kjellén, Tomas Svensson).

Skäggtärna *Chlidonias hybrida** (10, 1)

Ett av årets mest oväntade fågelfynd i Skåne var en 2K+ skäggtärna som uppehöll sig i Yddingesjön 23–26.11 (Peter Malm m.fl.). Tärnor

överlag är ovanliga i november och de få fynd som görs brukar röra antingen silvertärnor eller kentska tärnor i början av månaden. Detta Skånes sjunde fynd av skäggtärna drog storpublik i novembermörkret (föregående fynd avser sammanlagt 10 individer då två fynd avser 4 ex resp. 2 ex).

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*°

Som vanligt numera gjordes ett antal vårfynd, med upp till 4 ex Krankesjön 17–18.5 (Ola Ejdrén, Henrik Pihlemark m.fl.), upp till 18 ex Vombsjön 12–21.5 (Harald Perby, Peter Anderson, Magnus Nilsson m.fl.), 8 ex Hjälmjön 18.5 (Hans Fowelin), 6 ex. str O Sövdesjön 20.5 (Gert Ljungqvist), samt 1 ex Krankesjön 22.5 (Ragnar Gustafsson). Antalen på lokalerna fluktuerar lite, och det går inte att utesluta att de i något fall rört sig mellan olika sjöar och att samma fåglar setts på olika lokaler. Totalt har det rimligen rört sig om åtminstone 25 individer. För ovanlighetens skull gjordes inga sommar- eller höstfynd.

Skäggtärna, 2K+. Yddingesjön 24 november 2019. Foto: Henrik Nordholm.

Storlabb. Kullen 15 september 2019. Foto: Mårten Müller.

Svarttärna *Chlidonias niger*

En hög sträcksiffra från våren utgörs av 55 str SO Hittarps rev 19.5 (Thomas Svanberg, Bengt Andersson, Mårten Müller m.fl.). Höststräcket var väldigt magert, med sammanlagt endast 35 ex på Nabben (Nils Kjellén, Mattias Ullman) och dagssummor värda att nämna finns varken därifrån eller från andra platser.

Häckningsutfallet under året innefattar 10 par som fick ut två flygga ungar vid Håslövs ängar, 13 par som fick ut åtta flygga ungar i Klosterviken samt 6 par som fick ut fem flygga ungar i Krankesjön. Samtliga par i Klosterviken och Krankesjön häckade på plattformar. Således en totalsumma på 29 par (Patrik Olofsson, se Bengtsson 2019).

Storlabb *Stercorarius skua*

Under första halvan av året gjordes fem fynd: 1 str Kullaberg 16.3 (Jonas Nilsson, Mårten

Müller m.fl.), 1 ex Domsten 6.4 (Klas Rosenkvist, Mårten Müller m.fl.), 1 rast Hallands Väderö 20.4 (Petter Olsson), 1 ex Rålehamn, Tjällran 7.5 (Nils Kjellén) samt 1 str Hallands Väderö 29.5 (Mikael Haraldsson). Efter detta gjordes ett par observationer i början av juli i nordväst.

Precis som de två senaste åren dök det sedan upp fler och fler storlabbar längst västkusten. Antalet individer kulminerade i mitten av september med två höga sträcksiffror: 101 str Kullaberg 15.9 (Thomas Svanberg, Mårten Müller m.fl.) samt 136 str Yttre Kattvik 16.9 (André Julinder, Kaj Svahn m.fl.). Dessa noteringar är andra resp. tredje högsta sträcksiffran för arten i landskapet. Av fynden från resten av västkusten att döma, som mest 92 ex vid Hönö 15.9 (David Armini m.fl.), handlar de skånska fynden mycket troligt om samma fåglar båda dagarna som snurrat runt i Kattegatt.

Under september månad noterades också de enda fynden söder om Öresundsbron: 2 str SV Nabben, Falsterbo 17.9 (Nils Kjellén, Mattias Ullman), 1 str N Nabben, Falsterbo 18.9 (Ola Henriksson, Hans-Åke Gustavsson), 2 str SV Nabben, Falsterbo 23.9 (Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.) samt 1 str V Skåre hamn 23.9 (Staffan Rodebrand). Årets sista obs blev 1 rast Vejbystrand 3.11 (Magnus Hallgren, Musse Björklund, Edvin Klein).

En mycket grov uppskattning av årssumman landar på 315 ex med följande månadsfördelning: mars (1), april (2), maj (2), juli (6), aug (7), sep (260), okt (35), nov (2). Detta är nästa högsta årssumman någonsin, även om den ligger en bra bit under förra årets toppnotering på 460 ex.

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Exceptionellt ont om fynd under vårsträcket då endast två individer noterades: 1 ad str Hagestads naturreservat 23.5 (Gert Ljungqvist) samt 1 str SO Kåseberga 1.7 (Sven Splittorff). Den senare observationen sticker ut eftersom få fåglar brukar ses i under juli och augusti, och man såklart fundera på om denna individ rörde sig mot tundran eller bara drog omkring (cf. Dierschke & Daniels 2002). Hösten blev annars individrik, och totalt bedöms ca 75 individer ha setts i Skåne. Fördelningen över månader blev följande: maj (1), juli (1), september (5), oktober (29), november (33) och december (6). I sydost räknades 42 ungfåglar in under perioden 4.10–18.11 (medan endast en äldre fågel sågs), med 7 1K Simrishamn 15.10 (Tomas Svensson, Jörgen Bernsmo) och 16 1K Sandhammaren 15.11 (Sven Splittorff, Thomas Nilsson, Gert Ljungqvist som de två högsta dagssiffrorna. I Falsterbo räknades 10 1K inom ramen för de standardiserade räkningarna. Från Nordvästskåne rapporteras dock bara en dryg handfull individer, något som säkert hör samman med avsaknad av lämpliga västvindar. Sammanfattningsvis ett gott år, och till skillnad från fjolåret kan god häckningsframgång skönjas.

Kustlabb *Stercorarius parasiticus*

Året bjöd på ett synnerligen extremt fenologirekord i och med den kustlabb som passerade förbi Lomma 3.3 (Lars Nilsson). Det tidigare skånska extremdatumet är från 16.3 2001. Årets fynd är ett av de absolut tidigaste fynden i landet någonsin (det finns ett fynd från Bohuslän 1.3 2017 i Artportalen). Under våren gjordes ett inlandsfynd i och med att en gammal fågel sågs vid Bulls måse 11.5 (Mattias Olsson, David Olausson). Höststräcket i Sydostskåne blev mediokert och totalsumman landade inte på mer än 198 ex. Högsta dagssiffra blev låga 29 ex Simrishamn 23.9 (Jesper Segergren, Bengt Bengtsson, Mårten Müller m.fl.). Sist ut i sydost var 1 3K+ str Simrishamn 15.11 (Magnus Ullman, Sven Johansson, Bengt Bengtsson m.fl.), ett fynd som får betraktas som mycket sent. I kontrast till Sydostskåne landade sträcket i Falsterbo en bra bit över medel i och med att totalt 64 ex bokfördes. Den bästa dagen blev 11.9 och bjöd på 19 ex, vilket är den femte bästa i räkningarnas historia.

Fjälllabb *Stercorarius longicaudus*

Medan våren i vanlig ordning inte gav några fynd så blev hösten desto mer ovanlig. Efter ett udda sommarfynd rörande 1 2K str SV Kulaberg 1.7 (Mårten Müller) så inleddes hösten med 1 1K str Nabben, Falsterbo 15.8 (Nils Kjellén, Emil Lundahl m.fl.). Totalt bokfördes sedan hela 127 ex i Falsterbo, vilket är nästan dubbelt så många som de 68 ex som räknades in under det tidigare rekordåret 2007, ett år då ca 250 ex bedömdes ha setts i Skåne och 51 1K räknades in vid Hovs hallar 3.9 (rådande dagsrekord). Den högsta dagsnoteringen för 2019 rör höga 46 1K 6.9 (Nils Kjellén, Mattias Ullman), en dag då vinden låg på SV 11 m/s. Siffran är även denna nästan dubbelt så många som den föregående högstanoteringen i Falsterbo vilken rör 24 ex 12.9 1997. Därtill bokfördes fler än 10 ex vid tre tillfällen: 19 ex 4.9, 17 ex 7.9 samt 14 ex 11.9. Av de nio dagar i räkningarnas historia där tio eller fler fjällabbar setts är alltså fyra

En sen kustlabbb, 4K eller möjligen avancerad 3K, Simrishamn 15 november 2019. Foto: Magnus Ullman.

från 2019. I Skåne i övrigt sågs ca 25 ex. I sydost räknades totalt måttliga 11 ex 24.8–24.9, med 5 ex Sandhammaren 23.9 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist m.fl.) som dagsbästa. Den 23.9 blåste det 9 m/s ostligt, men det var också den enda dagen med rejäl ostlig vind i Sydostskåne under perioden augusti–september (se Figur 2). I Nordvästskåne sågs knappt tiotalet fåglar och i Lommabukten en handfull.

Räknar vi ihop alla rapporterade fjällabbar rakt av landar årssumman i Skåne på ca 150 ex, en summa som alltså ovanligt nog domineras helt av fynden från just Falsterbo. I landet i övrigt sågs relativt få fjällabbar, trots tidvis hyfsade västvindar i mitten på september. Det har från flera håll inkommit frågor till Rrk Skåne kring hur vi ställer oss till denna avvikande fyndbild. Enligt inkommen beskrivning passerade många av de bokförda labbarna på långt håll och bestämdes framför allt på flyktsätt. Kanske kan man hävda att några av fåglarna borde lämnats obestämda, vilket somliga observatörer valde att

göra, men sträckräknarna i Falsterbo känner sig trygga i sina bestämningar. I sammanhanget ska också betänkas att Falsterbo är en bra lokal för arten. Det kan vara intressant att notera att det rapporterades två större grupper (14 respektive 32 ex, information från DOF-basen) fjällabb vid Feddet i Faxe bugt 8.9 (i övrigt sågs bara enstaka fjällabbar i Danmark).

Vad gäller häckningsframgång under året finns det rapporter om god gnagartillgång från flera håll (se t.ex. www.arcticbirds.net). Från vissa delar av svenska fjällen talas det om en tidig gnagar-krasch, men i Vindelfjällen var gnagartillgången god, till och med ökande, under sommaren och häckningarna lyckades relativt bra (Martin Green, Svensk Fågeltaxering, brev. 2020). De svenska fjällabbarna, åtminstone de adulta, sträcker dock huvudsakligen västerut direkt till Atlanten (van Bemmelen et al 2017), så de fjällabbar som berör Skåne har sannolikt ryskt ursprung. Att häckningen gått bra på tundran stöds av relativt många unga bredstjärtade labbar.

Alkekung. Båstad 3 november 2019. Foto: Göran Lenz.

Alkekung *Alle alle*

Under året rapporterades uppskattningsvis 25 alkekungar med en månadsfördelning på januari (1), oktober, (11), november (9) samt december (4). Inga större antal noterades, men under perioden 27.10–17.11 sågs som mest fem individer födosökande i Båstads hamn (Jonas Nilsson, Robert Rydbeck m.fl.). Utanför nordväst sågs endast två fåglar: 1 str Barsebäckshamn–Lomma 27.10 (Elias Melchert Thelaus, Kristian Ståhl) samt 1 rast Scaniaparken 6.11 (Oscar Junestedt, Göran Hausenkamp m.fl.). Årets totalsumma ligger nära medianen under 2000-talet som är 40 individer/år, men långt ifrån medelvärde på runt 230 individer/år, vilket visar på artens insvasiva uppträdande.

Sillgrissla *Uria aalge*

Inte heller i år rapporterades några säkra häckningar, men det beror mycket på att Skånes enda kända häcklokal, Hallands Väderö, inte inventerades. Däremot finns en rad rapporter

från lokalen, bland annat 80 ex. Vinga Skär 18.5 (Thomas Wallin, Bengt Paulsson), som tyder på att populationen består på lokalen. Tidigare inventeringar har gett en populationsuppskattning på runt 50 par (*Fåglar i Skåne 2017*).

Under våren noterades förvånansvärt få individer på sträck. Endast i januari, i samband med västliga vindar, rapporterades antal över 30 individer: 50 str V Yttre Kattvik 1.1 (Karl-Erik Sundström, Marie Lindholm). Under hösten, däremot, sågs det som vanligt fler individer på sträck vilket kulminerade 27.10 med 150 str Ribersborg, Malmö (Krister Olsson) och 65 str Kullaberg (Dan Persson). Samma dag rapporterades tresiffriga antal från flera lokaler på västkusten.

Se även under ob. sillgrissla/tordmule.

Tordmule *Alca torda*

Från Skånes enda kända häcklokal, Hallands Väderö, finns flera fynd som tyder på att populationen består. Som flest noterades 75 ex

Vinga skär 18.7 (Thomas Wallin, Karl G Nilsson, Bengt Paulsson). Ingen riktad inventering gjordes i år, men tidigare inventeringar har gett runt 60 par (FiSk 2017). Därtill finns två observationer med häckningsindicer i Skälderviken: 1 pulli Stenkrossen, Norra Häljaröd 31.7 (Mats Peterz) samt 1 pulli Nabben, Arild 2.8 (Mats Peterz). Så pass sent på säsongen är det dock mycket möjligt att det handlar om rörelser från Hallands Väderö. Från Landöskärgården, där adulta fåglar har setts av och till under häcktid under 2000-talet, inkom inga rapporter i år.

Under årets bästa dag för alksträck på västkusten, 27 oktober, noterades som mest 250 str Kullaberg (Mårten Müller, Henrik Johansson). Se även ob. sillgrissla/tordmule. I sydost blev högsta antalet 103 str Simrishamn 13.12 (John F. Kvarnbäck, Tor Kvarnbäck).

Obestämd sillgrissla/tordmule

Uria aalge/Alca torda

Tresiffriga antal av obestämda alkor rapporteras ett antal dagar. Toppar gör 27.10 med 450

str Kullaberg (Mårten Müller, Henrik Johansson) varav 250 tordmular och 50 sillgrisslor. Samma dag sågs även många i Öresund, med som mest 300 ex Helikopterplattan, Malmö (Henrik Hansen). Utöver den här dagen noterades höga siffror även 6.12 med 158 str Gröthögarna (Anders Lindén, Jan Skidell) samt 7.12 med 188 str Yttre Kattvik (Nils Kjellén). Dessa siffror är i linje med vad man förväntar sig av ett år som saknat rätt förutsättningar för havsfåglar.

Tobisgrissla *Cephus grylle*

Vårsträcket i sydost gav 59 str O Smygehuk–Kåseberga 4.1–15.5 (Sven Splittorff m.fl.) vilket är en relativt hög siffra, men betydligt lägre än siffran från våren 2018 då hela 104 noterades under sträcket.

Den högsta dagsiffran från Skånes enda säkra häcklokal, Hallands Väderö, var 300 ex. 6.4 (Petter Olsson). Vid tidigare inventeringar av området har runt 300 par noterats, men eftersom ingen inriktad inventering har genomförts i år antas populationen bestå. Precis som tidigare

Tobisgrissla. Lagunens småbåtshamn, Malmö 22 september 2019. Foto: Stefan Cherrug.

år finns rapporter med häckningsindicier från Skälderviken. Bland annat har upp till 2 par noterats vid bland annat Kullaberg, Arild och Rönnen (Mats Peterz, Klas Rosenkvist m.fl.) under häcktid.

Höststräcket i sydost gav 48 sträckande Simrishamn–Sandhammaren 14.7–20.12 (Sven Splittorff, Magnus Ullman m.fl.), bland dessa noterades årets högsta sträcksiffra på 11 str Simrishamn 15.11 (Magnus Ullman, Sven Johansson, Bengt Bengtsson m.fl.).

Lunnefågel *Fratercula arctica*°

Under året observerades endast en individ: 1 str Kullaberg 27.10 (Mårten Müller, Henrik Johansson). Detta är tillsammans med år 2000 och 2013 den lägsta noteringen under 2000-talet.

De senaste årens låga noteringar beror nog framför allt på en minskning av den europeiska populationen, men sannolikt även på ”sämre” vindar under den bästa sträckperioden. I Norge uppskattar man att populationen har minskat med ungefär 33% sedan 1980-talet och värst drabbad är ön Röst där populationen har gått från 1.5 miljoner par 1979 till 289 000 par 2015. På Fair Isle, Brittiska öarna, såg man en 50% minskning mellan 1986 och 2012 och man fann att minskningen framför allt inte beror på hot mot adulta fåglar utan snarare minskad häckningsframgång och att den tillgängliga fisken har minskat i storlek (BirdLife International 2020).

Turturduva *Streptopelia turtur*°

1 ex Lanthandeln, Mälarhusen 11.5 (Bengt Andersson), 1 ex Borgeby reningsverk 16.5 (Olof Persson), 1 ex Löddesnäs 19.7 (Lars Nilsson) och 1 ex Falsterbonäset 6.10 (Wouter de Boer, Fredrik Litsgård m.fl.).

Fyra fynd under året är bättre än ett fynd 2018 och två fynd 2017 och nära medel för de senaste tio åren. Dessförinnan var inte arten en lika ovanlig gäst. Mellan 2000 och 2009 rapporterades till exempel i medeltal 14 turturduvor per år i landskapet.

Fyndbilden representerar artens katastrofala status i Europa där den totala populationen anses minskat med 30–50 % under 2000-talet. Den tidigare omfattande populationen inom de europeiska delarna av Ryssland har under samma period kraschat med 90 %. De främsta anledningarna till nedgången anses vara biotopförändringar på såväl häckningsområdena som övervintringsområdena i Sahelbältet samt en lokalt omfattande jakt (Fisher et al. 2018).

Tornuggla *Tyto alba*°

1 ex Limhamn 29.10 (Ulf Karlsell) och 1 ex Falsterbo fyr 6.11 (Petter Olsson, Janne Dahlén).

Två fynd av denna numera ytterst exklusiva art gjordes inom loppet av några höstdagar i sydvästra Skåne. Fågeln i Limhamn upptäcktes när den satt på dagkvist utanför observatörens köksfönster och kunde fotodokumenteras. Den var tydligt ljusare på undersidan än de fåglar som häckat i landet och bör kunna föras till den väst-europeiska underarten *Tyto alba alba*. Den andra fågeln hittades i ficklampssken i samband med nattlig ringmärkning av hornugglor vid Falsterbo fyr. Den flög österut mot byn efter en kort stunds obsande och kunde tyvärr inte hittas igen.

Tornuggla. Limhamn 29 oktober 2019. Fågeln upptäcktes när ett fönster skulle stängas för att dämpa störande skrän från en samling högljudda skator.
Foto: Ulf Karlsell.

Lappuggla. Snogeholm 18 mars 2019. Foto: Helen von Holten.

Berguv *Bubo bubo*

Tolv säkra berguvshäckningar konstaterades i Skåne 2019. Fördelningen i landskapet blev fyra i nordväst, två i nordost, fem i sydväst och ett i sydost. Tillsammans fick tio av paren minst 17 ungar (Thomas Lindblad, se Bengtsson 2019).

Det publika paret i Hardeberga stenbrott fick i år två ungar. Ett par i nordväst misslyckades helt med häckningen p.g.a. störning (reparationsarbete i täkt). Vid en andra häckplats i nordväst elldödades den ena häckande uven 23.7. Dessbättre var ungarna då stora och flygga. Den farliga elinstallationen är nu avsäkrad med "Huvén Uven". För en tredje häckning i nordväst förblev häckningsresultatet okänt. Endast en unge ringmärktes (i nordväst). Därutöver fanns tre lokaler med revirhållande berguvar, varav en är den ensamma uven i Limhamns kalkbrott och övriga två är fasta revir i nordost. Från fyra tidigare lokaler har negativa rapporter inkommit. Sammantaget ger detta 15 besatta revir (med en/två uvar under längre tid).

Berguv Skånes avelspar fick tillsammans nio ungar under 2019. Från Nordens Ark tog projektet emot ytterligare två ungar. Tio av dessa årsungar ringmärktes och släpptes fria på förhösten, medan den elfte tills vidare bibehålls i hägn på grund av bristfällig flygförmåga.

Tio ströobservationer av berguvar har inrapporterats under året, däribland fem i anslutning till kända/potentiella häcklokaler. Därutöver rapporterades 1 ex Ravlundatrakten i januari (Jesper Segergren m.fl.), 1 ex Vombs fure 18.8 (Daniel Melchert), 1 ex Vankiva, Hässleholm 5.9, 1 ex Backåkra 19.9 (Leif Karlsson) samt 1 ex Gäddängen, Fulltofta 30.10.

Lappuggla *Strix nebulosa*° (24, 8)

Ett fantastiskt år för arten i Skåne inleddes med en mycket välbesökt fågel vid Snogeholms herrgård 17–29.3 (Carl Christian Tofte, Gert Ljungqvist, John Mo m.fl.) och troligen var det samma ex som sågs senare på dagen 29.3 vid närbelägna Tockarpsbadet, Sövdesjön (Mats

Björkman, Eva-Lotta Härstedt, Stefan Hage).

På en lokal i sydöstra Skåne har två fåglar setts tillsammans under såväl våren som hösten, och från ytterligare en lokal i södra halvan av landskapet kommer uppgifter som kan peka på att lappugglor håller revir.

Under hösten sågs 1 ex Bjärlöv, Torsebro 16.8 (Peter Karlsson gnm Olof Strand), 1 ex Järavallen 28.9 (Elias Melchert Thelaus, Jonas Nilsson m.fl.), 1 ex väster om Snogeholmssjön 6.11 (Johan Bogaert) och 1 ex Stora Kampholma, Store damm 26.11 (gnm Mattias Persson).

En försiktig summering ger åtta olika lappugglor fördelade på sex lokaler under året, vilket givetvis är en rekordsiffra. Utvecklingen för arten är makalös i hela södra Sverige och vi bör kunna se fram emot lappugglan som regelbunden skånsk häckfågel om det fortsätter så här.

Hökuggla *Surnia ulula*

Under första halvåret gjordes ett fynd: 1 ex Kristineberg, Malmö 15.1 (Pelle Odebrant).

Hösten blev bättre med 1 ex Boijsens dammar, Måryd 27.10 (Staffan Bensch), 1 ex Lya ljunghed 17.11 (Fredrik Willert), 1 ex Kullaberg 27.11–28.12 (Erik Fridolf, Ronny Svensson, Kaj Möller m.fl.), 1 ex Mjönäs, Immeln 1–31.12 (Hans Cronert, Staffan Rodebrand, Jan Linder m.fl.), 1 ex Jännaholm, Sönder Össjö 1.12 (Kurt Arne Johansson), 1 ex Store damm, Perstorp 15–16.12 (Lotta Ekedahl, Jan Ekedahl, Louise Håkansson) och till slut ett välbeskådat exemplat vid Dalaled, Skurup 28–31.12 (Jan-Olov Svedberg, Richard Bergendahl, Gustav Tallroth m.fl.).

Åtta fynd innebär att 2019 var ett bra, men inte exceptionellt, år. Under den senaste tioårsperioden finns fyra år med tvåsiffriga antal i landskapet.

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Under våren rapporterades höga 19 ex, väl spridda över landskapet från nyår fram till sommaren. Av dessa gällde fyra rapporter spelande fåglar från de klassiska markerna i norra och

Hökuggla. Store damm, Perstorp 16 december 2019. Foto: Louise Håkansson.

nordöstra delen av Skåne, annars verkar det ha rört sig om en bred rörelse söderut. Inga observationer rapporterades under senhösten, då sparvugglorna vissa år rör på sig.

Pärluggla *Aegolius funereus*

Årets enda blev en spelande fågel Stora Sandvik, Immeln 27.11 (Nils Kjellén). Det kan tyckas historiskt uselt, men den skånska pärlugglepopulationen verkar vissa år gå totalt i botten, vilket den även gjorde t.ex. 2006, 2011 (dock med en fin höstinvasion av nordligare fåglar) och 2014.

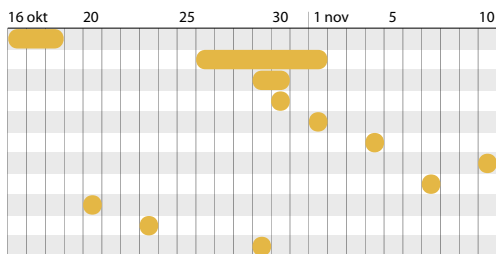
Nattskärja *Caprimulgus europaeus*

Under året noterades nattskärrespel på 48 lokaler. Totalt uppskattas cirka 90 hanar ha rapporterats – en ökning med 20 hanar sedan arten senast sammanställdes till *Fåglar i Skåne 2016*. De största koncentrationerna under häcktid var 12 hanar och 3 honor Höge väg vindpark, V om Ö Sönnarslöv 14.6 (Roine Strandberg), 5 ex Fårabäck 13.6 (Anders Jönsson, Björn Löfman) och 4 ex Traneröds mosse 17.6 (Johan Gustafsson).

Höststräcket gav 21 nattskärar utanför normala häcklokaler. Sist ut blev 1 ex Ö Skumparp strax söder om Malmö 13.10 (Krister Olsson), bara två dagar från fenologirekordet.

Blek tornseglare *Apus pallidus** (11, 3)

1 str Nabben, Falsterbo 20.10 (Tomas Svensson, Nils Kjellén), 1 1K Simrishamn 23.10 (Hans Larsson, Bengt Bengtsson, Jörgen Bernsmo

Figur 3. Senhöstfynd av blek tornseglare i Skåne 2012–2019. Förutom tre fynd i juni–augusti är arten noterad endast under perioden 16 oktober–10 november. Totalt finns elva sådana senhöstfynd. Figuren visar datum, eller datumintervall, i det fall seglaren setts under flera dagar, för fynden (ett fynd per rad).

Blek tornseglare, 1K. Simrishamn 23 oktober 2019. Senhöstfynden av arten ökar i antal, sannolikt på grund av att kunskapsläget kring fältbestämning förbättrats. Foto: Hans Larsson.

m.fl.) och 1 1K Nabben, Falsterbo 29.10 (Nils Kjellén, Mattias Ullman, Ola Elleström m.fl.).

En fin höst med tre fynd väl samlade i tid. Efter ett knappt decennium med regelbundna senhöstobsar börjar en tydlig fyndbild ta form – det lönar sig att spana efter seglare i slutet av oktober och början av november. Se **Figur 3** för senhöstfyndens fördelning i tid.

Tillägg 2018: 1 ex Havgårdssjön 7.11 (Carl Christian Tofte, Dan Persson, Bengt Larsson m.fl.). Fyndet föll bort från förra årets *Fåglar i Skåne* på grund av en miss från skribentens sida.

Tornseglare/Blek tornseglare

Apus apus/A. pallidus

Under ett par dagar i slutet av oktober gjordes tre sena fynd av obestämda seglare: 1 ex Stenkrossen 26.10 (Nick Gräntz), 1 ex Svanshall 27.10 (Thomas Svanberg) och 1 ex Kattvik 27.10 (Peter G Bengtsson, Julius Wengelin Grantén, Anders Olovsson).

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Sju säkra häckningar har rapporterats: två varadera i Kristianstads och Eslövs kommun och en

Härfågel. Falsterbo fyr 30 april 2019. Foto: Björn Malmhagen.

vardera i Ängelholms, Malmö och Hässleholms kommun. Dessutom har fåglar med lägre häckningskriterier rapporterats från ungefär 85 lokaler, en tydlig ökning från tidigare år.

Kungsfiskaren fortsätter att ha en behaglig tillvaro i de milda vintrarnas Skåne, vilket rapporter från drygt 100 lokaler spridda över hela landskapet i januari och februari vittnar om. Endast i den östra delen av Göinge saknas vinterrapporter från föråret helt.

Biätare *Merops apiaster*^o

1 ex Hytagård hage, Uppåkra 31.5 (Johan Bogaert) samt 1 ex Sandby backar naturreservat 19.6 (Bengt Andersson) sedan sedd igen på samma lokal 28.6 (Bengt Andersson) och 29.6 (Bengt Andersson, Malin Löwengren).

Observationerna vid Sandby backar, som ligger vid Mälarhusen i sydöstra Skåne, betraktas som gällande samma individ. Tre obsar på kort tid väcker såklart tankar på var den inblanda-

de biätaren hör hemma – kanske fanns det en häckning eller ett försök till sådan någonstans i närområdet?

Två ex är en låg årssumma i ett kortare perspektiv, men då saknar Rrk raritetsblankett från ytterligare ett par obsar, som alltså inte får vara med i sammanställningen.

Härfågel *Upupa epops*

1 ex Södra Hultseröd, Billinge 6.4 (Olle Högmo), 1 ex Sannarna, Åhus 19.4 (Håkan Wittzell, Greger Flyckt m.fl.), 1 ex Gråmanstorp, Klippan 20.4 (Håkan Karlsson), 1 ex Nosaby, Kristianstad 22.4 (Sven Englund), 1 ex Snogeholmssjön 24.4 (Arne Mörnerud), 1 ex Gärds Köpinge 25.4 (Lucas Mander m.fl.), 1 ex Stora Kärsetorpet, Simontorp, Osby 25.4 (Bengt Olsson), 1 ex Löderups strandbad 26–27.4 (Leif Karlsson, Thomas Jansson, Thomas Nilsson m.fl.), 1 ex Skanör 26.4 (Jan Lannér) och 1 ex Falsterbo fyr 30.4 (Björn Malmhagen, Christer Landgren).

Aftonfalk, 1K. Höghult 14 september 2019. Foto: Mårten Müller.

Tio ex under våren är en hög, men inte ovanligt hög, årssumma. Inga observationer som pekar på häckning gjordes.

Göktyta *Jynx torquilla*

Under året konstaterades sex häckningar, varav tre fanns i området kring Store Damm i Pers-torp. I övrigt rapporterades arten med lägre häckningskriterier från ungefär 65 lokaler, vilket är en tydlig ökning jämfört med tidigare år. Det kan inte uteslutas att det beror på att de skånska skådarna blivit flitigare med att rapportera göktytor, men vi hoppas såklart att arten faktiskt har gått fram något.

Aftonfalk *Falco vespertinus*^o

Årets första var en insträckande hane Simrishamn 23.4 (Bengt Andersson d.y.). Därefter noterades ytterligare minst tio individer i april och fyra ex i maj där den sista för vårsäsongen blev en långstannande 2K hona vid Herculesdammarna

13–21.5 (Barbro Lindh m.fl.). Alltså fler individer än under 2018 redan under våren. Höstens uppträdande blev en av årets stora händelser i skådarmarkerna med inte mindre än 140 (!) aftonfalkar noterade 27.8–3.10 där endast fem individer var 2K eller äldre. Högst sannolikt var det betydligt fler fåglar inblandade i invasionen då utbyte av individer på lokaler med långstannande mindre ansamlingar var uppenbart i rapporteringen. De högsta antalen sågs i nordväst med 8 1K Farhultsviken 31.8 (Leif Klinteroth), 6 1K Höghults mosse 1.9 (Johan Stenlund m.fl.) och 6 1K Ängelholms flygplats – Gånarp 4.9 (Mikael Jönsson). Via Falsterbonäset sträckte 21 1K och en hona, med som mest 8 1K str 31.8 (Janne Dahlén, Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.).

Det utan motsvarighet högsta antalet som rapporterats genom tiderna! Hösten 1975 noterades endast nio ungfåglar trots bland annat 150 ex vid Skagen i Danmark 31.8! Även våruppträdandet var hyggligt och förhoppningsvis

är det de lyckade holkutsättningarna i Östeuropa som nu bär frukt och medför en ökning av denna karismatiska falk även hos oss.

Jaktfalk *Falco rusticolus*°

Andra året i rad utan godkända fynd från Skåne vilket nog kan tillskrivas de senaste årens milda vintrar. Jaktfalken har visat en uppåtgående trend i antalet fynd under 2000-talet men är trots detta synnerligen oregelbunden i uppträdandet.

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Fyra lyckade häckningar gav tio flygga ungar och dessutom fanns det ytterligare två troliga par i landskapet (Alf Petersson, se Bengtsson 2019).

Sommargylling *Oriolus oriolus*

Årets fynd gjordes under perioden 5.5–17.8 och innefattade ca 80 sjungande hanar varav ett tiotal utanför kärnområdena Kristianstad–Simrishamn och Vombsänkan.

Svartkråka *Corvus corone corone*

Ett 30-tal individer under året, fördelade på upptäcktsmånad: jan (3), feb (1), mars (1), april (8), maj (9), juni (1), juli (3), aug (1), sept (1) och nov (2). Den absoluta majoriteten av fynden är från sydkusten.

Pungmes *Remiz pendulinus*

För 44:e säsongen har pungmesen specialstuderats av Olof Persson och Peter Öhrström. Från och med i år är även Mats Johannesson knuten till projektet. Följande redogörelse bygger till större delen på resultatet från denna undersökning.

I sydvästra Skåne observerades minst elva hanar och åtta honor. Häckningar konstaterades vid Barsebäcksmosse, Borgeby (3), Sjölanda, Segemölla och Bernstorps mosse (2). Fem häckningar lyckades vilka resulterade i 25 flygga ungar medan övriga tre misslyckades då den adulta fågeln försvann, sannolikt på grund

Pungmes. Borgeby reningsverk 8 april 2019. Foto: Kristian Ståhl.

av predation. Det är mycket troligt att fler häckningsförsök gjordes i området. Ensamma bobyggande hanar observerades vid Bara tegelbruk, Vesums mosse och Silvåkrakärret. Antalet observerade fåglar är glädjande nog fördubblat jämfört med fjolåret men populationen håller fortfarande en låg nivå.

Runt Kristianstad, från Karpalundsdammarna till Herculesområdet, sågs minst tio hanar och fyra honor. Fem häckningsförsök konstaterades men två misslyckades på grund av predation från större hackspett. En lyckad häckning med fem flygga ungar konstaterades vid Lillö och två häckningar i Härlövsområdet bör också ha lyckats. Ungarna återvände dock inte till sina bon för övernattning och kunde därmed inte räknas och ringmärkas. Noterbart är att ingen häckning konstaterades i Karpalundsområdet. Populationen ligger på samma nivå som under fjolåret.

Under sommaren börjar ungfågarna ströva omkring för att genomföra ruggning på lämplig lokal. Sex individer sträckte redan västerut vid Kullaberg 18.7 (Mats Rellmar) men sannolikt stannade flertalet av årets ungfåglar kvar längre. Vid Löddesnäs gjordes nästan dagliga observationer av ensaka individer och småflockar från mitten av juli och genom augusti till september (Lars Nilsson m.fl.). Här fanns både färgmärkta ungar från de sydvästskånska kullarna och flera omärkta ungfåglar från okända häckningar. Det reguljära sträcket inleddes i september och anmärkningsvärt var en flock med 14 ex som flög västerut vid Löddesnäs 9.9 (Lars Nilsson, Peter Öhrström). Flera individer fanns dock kvar på lokalen ytterligare en tid och 22.9 sågs minst åtta ex (Olof Persson). Det är inte omöjligt att ett 30-tal individer tidvis uppehöll sig i området. I Falsterbo var däremot uppträdandet mycket fåtaligt. Endast fyra individer noterades på sträck och tre ringmärktes i Flommen (Falsterbo Fågelstation). Året sista var en utsträckande vid Nabben, Falsterbo 20.10 (Nils Kjellén m.fl.). Ytterligare en sen höstobs var 1–2 ex Gröthögarna 18–19.10 (Mårten Müller, Ulf Löfås).

Tofslärka. Sandhammaren 20 juli 2019.

Foto: Thomas Nilsson.

Tofslärka *Galerida cristata*^o

Vid Sandhammaren sträckte 1 ex västerut efter kort rast 20.7 (Sven Splittorff, Thomas Nilsson). Ett jack i täckarna visar att det rör sig om samma fågel som sågs vid Ottenby, Öland 10–18.7. Arten är numera långt ifrån årlig i Skåne med de senaste fynden innan detta från 2018 och 2015.

Berglärka *Eremophila alpestris*

Under inledningen av året sågs sammanlagt 28 ex. Flest sågs i Malmö hamn som på senare år framstått som en pålitlig lokal för arten. Där fanns upp till 9 ex från nyår fram till 17.3 (Christian Ljunggren, Göran Hausenkamp, Krister Olsson m.fl.).

Höststräcket inleddes med 1 ex vid såväl Nabben (Nils Kjellén, Mattias Ullman) som Strandbaden, Nyhamnsläge 13.10 (Alf Petersson, Olof Strand). Sammanlagt bjöd hösten på 25 ex med som mest upp till 10 ex Stora Hult, Vejbystrand 8–13.11 (Phil Benstead, Petter Jonsson, Anders Lindén m.fl.). Inga fynd alls

Berglärka. Vejbystrand 4 februari 2019. Foto: Göran Lenz.

gjordes märkligt nog efter 16.11. Enda fyndet utanför Skånes västkust under året var 2 ex Äspet 17.10–11.11 (Nils Waldemarsson, Jan Linder, Magnus Ny m.fl.).

Hussvala *Delichon urbicum*

En extremt tidig hussvala uppehöll sig vid Lunds reningsverk 2.3 (Kristian Svensson, Edwin Sahlin, Sven Jönsson m.fl.). Det skulle vara intressant att veta var den svalan spenderat vintern. Även på hösten noterades en ovanligt sen individ vid Nabben 10.11 (Nils Kjellén, Mattias Ullman).

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Tolv individer noterades under januari, medan februari månad bjöd på sammanlagt sju individer. Den mycket milda senhösten medförde att många gransångare stannade kvar och hela 39 ex observerades under december.

Sibirisk gransångare

Phylloscopus collybita tristis°

Tre fåglar ringmärktes under hösten, alla inom den förväntade fyndbildens. Fynden är som följer:

1 1K Hasslarps dammar 6.10 (Klas Rosenkvist, Peder Winding), 1 1K Hasslarps dammar 20.10 (Klas Rosenkvist, Peder Winding) samt 1 2K+ Bingsmarken 20.10 (*Bo Petersson, Erik Törnvall).

Ytterligare rapporterade individer finns i artportalen, men då ingen dokumentation inkommit till Rrk har validering inte varit möjlig.

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*°

Oktober bjöd på två fynd: 1 ex Klagshamns udde 13.10 (Oskar Löfgren, Johan Fagefors m.fl.) och 1 ex Lomma Södra 28.10 (Kristian Ståhl).

Detta innebär en relativt låg årstotal, men arten är inte årlig i landskapet. Till exempel gjordes inga fynd under 2018.

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus*

Under året rapporterades 89 ex under perioden 19.9–16.11. Detta innebär att fyndbilden är tillbaka på samma nivå som 2017 efter fjolårets något lägre antal på 65 individer. Vid Bingsmarken, där riktad fångst med playback sker, ringmärktes totalt 28 ex under hösten med som mest sex individer 13.10 (Bo Petersson m.fl.). De mest anmärkningsvärda fynden för året utgörs av tre novemberfynd: 1 ex Torna Hällestad kyrka 2.11 (Viktor Nilsson, Fredrik Svensson m.fl.), 1 ex Kåseberga 3.11 (Sven Splittorff) och 1 ex Heden, Stenshuvud 16.11 (Petter Olsson). Det sistnämnda är Skånes senaste fyndet.

Justering 2018: Publiceringen av tajgasångare 18.11 2018 justeras nu till obestämd tajga-/berg-tajgasångare. Observatören gjorde inga noteringar som gör att bergtajgasångare kan uteslutas.

Bergtajgasångare *Phylloscopus humei** (21, 1)
1 ex Vite broar, Simrishamn 22–27.11 (Henrik Forsvall, Jörgen Bernsmo m.fl.).

Efter att fynd helt saknats under perioden 2013–2016, har nu arten observerats tre år i rad. Novemberfynd får anses som normalt för denna tuffa art. Även fyndplatsen är typisk: detta var nämligen den fjärde individen som observerats längs kuststräckan mellan Simrishamn och Tobisvik.

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides*°

1 sj Hallands Väderö 30.5–4.6 (Mikael Haraldsson m.fl.), 1 sj Stenshuvud 5.6 (Micke Johansson), 1 sj Hammar 7.6 (Joakim Hagström, Nils Söderbom, Sven Splittorff), 1 sj Svenstorps mölla 15.6 (Nils Söderbom, Staffan Rodebrand m.fl.) och 2 sj Skärälid 23.6–19.7 (Martin Olesen, Jonas Nilsson m.fl.).

Efter ett mycket bra år för arten 2018 med totalt elva fynd, var årets antal tillbaka på mer normala sex fynd. Samtliga individer sågs i juni, vilket stämmer bra med artens normala uppträdande. Mest anmärkningsvärt var de två långstannande individerna vid Skärälid. De noterades till och med 29.6, därefter noterades endast en fågel på lokalen.

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus*

Totalt 14 ex under året varav nio sjungande vårfåglar. En långstannande individ hävdade revir vid Hagestads mosse 15.5–12.6. Under hösten ringmärktes tre ex medan ytterligare två fåglar observerades i fält.

Busksångare

Acrocephalus dumetorum° (30, 2)

1 sj Lunds reningsverksdammar 4–6.6 (Cennet Jönsson, Sven Jönsson m.fl.) och 1 2K+ ringm Bingsmarken 3.9 (Bo Petersson, Richard Ber-

Bergtajgasångare.
Simrishamn 23 november 2019.
Inte mindre än fyra av Skånes totalt 22 *Phylloscopus humei* har nu setts i Simrishamn.
Foto: Per-Anders Bertilsson.

Busksångare, 2K+. Bingsmarken 3 september 2019.
Foto: Bo Petersson.

gendahl m.fl.). Den sjungande fågeln vid Lunds reningsverksdammar utgör första fyndet för Lunds kommun (fågeln kunde även höras från Staffanstorps kommun). Den ringmärkta individen vid Bingsmarken utgör det första septemberfyndet för Skåne.

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Sjungande fåglar noterades enligt följande: 1 sj Järrestad 20.5 därefter 2 sj samma lokal 31.5–6.6 (Hans Larsson m.fl.), 1 sj Åvarpsområdet 24–25.5 och 11.7 (Martin Persson m.fl.), 1 sj Tolebäcken, Egeside 27.5–22.6 tillfälligt 2 sj 2–6.6 (Thomas Lindblad m.fl.), 1 sj Ingelstråde våtmark 31.5–25.6 (Karl G Nilsson m.fl.), 1 sj Vegeådal, Jordberga 2.6 (Bengt Hertzman m.fl.), 1 sj Tjörnarpsjön 5.6 (Magnus Wedelin m.fl.), 1 sj Frualid, Öved 7–9.6 (Gert Ljungqvist m.fl.), 1 sj Cirkeldammen, Ystad 27.6–

2.7 (Thomas Nilsson m.fl.), 1 sj Billinge 8–13.7 (Jesper Hansson m.fl.) och 1 sj Bingsmarken 24.8 (Ronny Malm).

Tio lokaler med tolv sjungande flodsångare är exakt samma antal som förra året och i linje med det numera sparsamma uppträdandet.

Vassångare *Locustella luscinioides*

Årets fynd var 1 sj Almentornet, Krankesjön 3.5 (Daniel Melchert), 1 sj Yngsjösjön 18.5–13.6 (Greger Flyckt m.fl.), 1 sj Alberta mosse, Esarp 5–10.6 (Karl-Erik Splittorff m.fl.), 1 sj Fredriksdalsviken, Araslövssjön 6.6–29.7 (Emil Andersson Fristedt, Anders Malmström), 1 sj Nöbbelövs mosse 7.6–9.7 (Jesper Wadstein m.fl.), 1 sj Gullåkra mosse, Staffanstorp 13–17.6 (Petter Olsson m.fl.), 1 sj Löddesnäs 23.6–16.7 (Lars Nilsson m.fl.), 1 sj Barsebäcks mosse 29.6–1.8 (Jonas Nilsson m.fl.), 1 sj Herculesviken 23.7 (Hans Cronert) och 2 1K ringm Flommen, Falsterbonäset 19.8 (Falsterbo Fågelstation).

Nio sjungande individer är ett rejält lyft från de senaste årens låga antal.

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Under årets två inledande månader sågs sammanlagt fyra ex medan det under den milda decembermånaden sågs hela elva ex. Flera av framför allt decemberfågeln noterades för ovanlighetens skull inte på fågelmatningar, utan i stället i täta buskage och gamla fruktodlingar.

Höksångare *Sylvia nisoria*

Efter flera år utan skånska häckningsfynd, konstaterades glädjande nog en lyckad häckning med minst två utflugna ungar på Bjärehalvön. Vid ett par tillfällen sågs dessutom ytterligare en hona på samma plats. Höksångarna kunde ses på platsen under perioden 2.6–2.8 (Mårten Müller m.fl.). (Foto – Se Appendix).

Årets andra halva gav ytterligare tre fynd: 1 1K Bragestenarna, Gislöv 8.9 (Bengt Andersson, Malin Löwengren), 1 1K Östra Vemmerlöv 25–26.11 (John F. Kvarnäck m.fl.) samt 1 1K Smygehuk 28.12 (Peter Malm, Stefan Malm).

Senhöstfynd hör inte till vanligheterna i landskapet och novemberfyndet utgör endast det andra fyndet för månaden i Skåne. Från december fanns sedan tidigare två fynd i landskapet.

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*

Vinterfynd: I januari–februari noterades åtta individer på sex lokaler och i december noterades tio individer på nio lokaler.

Trädgårdsträdskrypare

Certhia brachydactyla° (64, ≥20)

Den lilla permanenta populationen i Helsingborg fick ytterligare fotfäste under året med en ökning från förra årets tre till minst fyra par 2019. Samtliga bekräftade par fick ut ungar fördelade på tre kullar i Pålsjö skog och en kull i Slottshagen. Minst 15 ungar lämnade bona men vidare öden är okända. Vid Sofiero slott fanns endast en sjungande under större delen av säsongen men två ex noterades i september. Vid

Trädgårdsträdskrypare. Alnarpsparken 9 januari 2019.
Foto: Kristian Ståhl.

Rosendal strax öster om Helsingborg fanns likt tidigare år två individer men ingen häckning har rapporterats. Utöver de permanenta reviren har det rapporterats ytterligare fem till sex individer på en handfull lämpliga lokaler i staden. Utanför Helsingborgs kommun går det betydligt trögare med endast ett ströfynd från januari i Alnarpsparken, Lomma.

Antalet inblandade fåglar i Helsingborgsområdet är svårt att uppskatta, och det är dessutom omöjligt att veta ifall det är samma individer på lokalerna mellan åren. Fyndstatistiken ska därför tas med en stor nypa salt.

Trädskrypare x Trädgårdsträdskrypare

Certhia familiaris x *C. brachydactyla*

1 1K ringm Falsterbo fyr 5.10 (Falsterbo Fågelstation).

Rosenstare *Pastor roseus*° (68, 4)

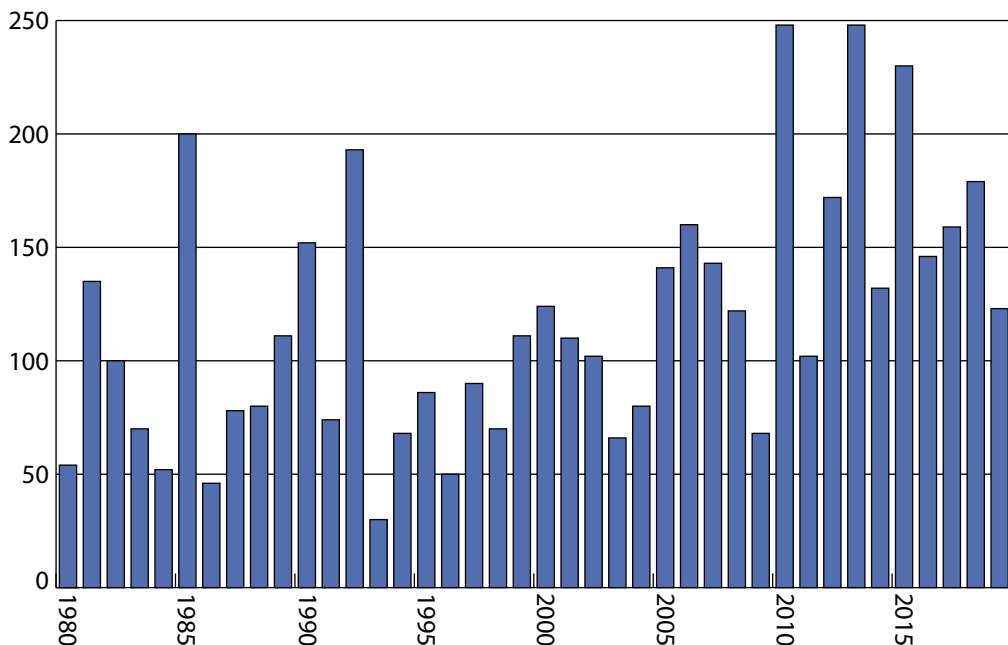
1 honf Nabben, Falsterbo 7–11.6 (Emil Lundahl, Mattis Wallberg m.fl.), 1 ad Fredriksdal, Helsingborg 12.6 (Gustaf Persson), 1 1K Äspet, Åhus 15.9 (Mikael Ohlson, Olga Nadeina m.fl.) och 1 1K Vejbystrand 3–10.11 (Johan Stenlund m.fl.).

Fyra fynd är ett bra resultat för senare år och faktiskt det högsta antalet sedan 2008 då samma antal noterades.

Ringtrast *Turdus torquatus*

Under våren gjordes 87 fynd av 123 ex under perioden 7.4–8.5. Under hösten gjordes nio fynd av 9 ex under perioden 1.10–23.10.

Årets uppträdande faller väl in i rådande fyndbild Den svenska populationen har fördubblats de senaste 20 åren (1999–2018), men om man bara tittar på de senaste 10 åren förefaller ökningen dock ha avstannat och populationen vara stabil (Wirdheim och Green 2020). Möjligen kan denna ökning skönjas i den skånska rapportskörden (Figur 4). Men givet att skådaraktivitet och rapporteringsvilja är högst variabla faktorer, ska man dock tolka denna data med försiktighet.

Figur 4. Uppskattning av totalt antal ringtrastar sedda i Skåne på våren under åren 1980–2019. Ringtrasten sågs ha ökat kraftigt under 2000-talets inledning. Kanske kan detta skönjas även i de årssummeringar som finns publicerade i *Fåglar i Skåne* genom åren.

Blåhake *Luscinia svecica*

Under våren gjordes nio fynd: 1 hane Skanörs kyrka 10.5 (Hans-Åke Gustavsson m.fl.), 1 hane sj Falsterbo fyr 14.5 (Hans-Åke Gustavsson m.fl.), 1 ex Simrislund 15.5 (Kent O Andersson), 1 ex Simrishamn 15.5 (Jörgen Bernsmo), 1 ex Buskahojan, Brantevik 15.5 (Joakim Karlsson m.fl.), 1 hane Offerlunden, Ravlunda skjutfält 15.5 (Thomas Lindblad m.fl.), 1 hona Bäckdala, Stenshuvud 15.5 (Lars Råberg), 1 hane Strandbaden Ören, Nyhamnsläge 16.5 (Mats Rellmar) och 1 hona Nabben 18.5 (Hans-Åke Gustavsson, Johan Lorentzon).

Under hösten gjordes åtta fynd av 9 ex: 1 ex Albäcksåns mynning 8.9 (Staffan Rodebrand), 1 1K Nöbbelövs mosse 21.9 (Michael Tobler), 1 1K hona ringm Sjötorps ängar 22.9 (Staffan Bensch), 1 ex Ekologihuset 24.9 (Håkan Skoglund), 1 ex Torekovs rev, 25.9 (Mårten Müller), 2 ex Rålehamn 28.9 (Mårten Müller), 1 ex Ribersborg 6.10 (Göran Hausenkamp m.fl.) och

1 ex Ankarstugan, Gessie ängar 6.10 (Roy Blad).

Den lägsta höstsumman sedan 1997. Flest fynd under 2000-talet gjordes hösten 2005 med 34 ex. Medeltalet under samma period ligger på 21 blåhakar per höst. Vårsumman ligger nära medel för 2000-talet på 8 ex.

Vitstjärnig blåhake

Luscinia svecica cyaneola° (14, 8)

En häckning konstaterades i Farhultsviken 7.4–30.8 (Leif Klinteroth, Mats Rellmar m.fl.) och en häckning i Löddesnäs 21.4–7.8 (Lars Nilsson, Martin Olesen m.fl.). På båda lokalerna sågs minst en 1K-fågel. I Farhultsviken sågs vid ett tillfälle dessutom tre hanar.

Häckningarna är de två första konstaterade i Skåne! I Farhultsviken har det dock funnits misstankar om häckningar under flera år. Bland annat sågs fyra hanar i området 2014. Sveriges första säkra häckning genomfördes i Halland 2018 (Artportalen). Etableringen som svensk

Vitstjärnig blåhake. Löddesnäs 15 juni 2019.
Foto: Christian Ljunggren.

häckfågel följer en expansion i Danmark där den första häckningen påträffades 1992 på Jylland. Nu finns mer än 400 par spridda över hela Danmark (SOF-BirdLife 2019).

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*
Årets första blev 1 ad hane Pulken, Egeside 22.4 (Carl Christian Tofte m.fl.) följd av 1 ad hane Gisslinge broar, Järrestad 29–30.4 (Hans Larsson, Anders Kjellberg), 1 hane Hagestads mosse 5.5 (Sven Splittorff, Thomas Nilsson), 1 ad hane Backamossen, Östra Tommarp 6.5 (Hans Larsson m.fl.) och slutligen 1 hane spel/sång Kullaberg 22.5 (Mats Peterz m.fl.). Totalt fem fynd, samtliga på våren, motsvarar medelvärdet. Ett i alla avseenden typiskt uppträdande.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*
Året inleddes med 1 sjungande Ekeshus, Söderåsen 6.5 (David Göransson). Häckning konstaterades på Stenshuvud med 2 ad bobyggande 22–30.5 (Hans Larsson, Monica Pedersen

m.fl.). Likt tidigare år noterades 2–4 sjungande hanar i Söderåsens Nationalpark 6.6–29.6 (Martin Olesen, Nick Gräntz m.fl.) samt 1–2 sj. på Kullaberg 18.5–16.6 (Mårten Müller, Alf Petersson m.fl.). Även 1 ad hane i Klammersbäckens ravin, Vitemölla strandbackar 13.7 (Dan Hammarlund, Elisabet Hammarlund, Göran Pettersson) bör omnämnas.

Således en konstaterad häckning och återkommande fyndbild avseende revirhävande hanar där häckning får betraktas som sannolikt. Högsta dagsiffra var 5 1K rast Falsterbo fyr, Falsterbonäset 8.9 (Johan Lorentzon m.fl.) och årets sista blev 1 honfärgad rast Trelleborg 12.10 (Mikael Olofsson).

Totalt ca 30 vårfynd och 50 höstfynd är strax under medelvärdet för den senaste 10-årsperioden. Noterbart är total avsaknad av fynd i den nordöstra kvadranten av landskapet samt att samtliga höstfynd gjordes i den södra halvan av detsamma.

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*

Totalt bedömdes 16 häckningar ha påbörjats på 13 olika lokaler. Det är i linje med antalet häckningar 2016 och 2017 och klart bättre än förra årets nio häckningar.

De flesta häckningarna har precis som tidigare år hittats längs kusterna, både väst- och ostkusten. Endast häckningsplatserna vid Klostersågen i Veberöd och Vittskövle mosse ligger i inlandet. Det normala förefaller vara att paren lägger två kullar. Som exempel kan nämnas paret som häckade vid Kämpingevassen. Paret som studerades relativt noggrant av Peter Öhrström fick ut fem ungar i första kullen och minst tre ungar i andra kullen, vilket förefaller vara ett ovanligt bra häckningsutfall.

Alpjärnsparv *Prunella collaris** (8, 1)

Ett fynd avseende 1 str N Östra huvudet, Stenshuvud 28.4 (Hans Larsson).

Återigen en alpjärnsparv på Stenshuvud! Det är det femte fyndet på Stenshuvud vilket ska sättas i relation till nu totalt åtta fynd i Skåne. Det

Alpjärnsparv. Stenshuvud 28 april 2019. Lokalen verkar onekligen vara bra för arten och står nu för sju av de drygt tjugo individer som setts i Sverige.
Foto: Hans Larsson.

första fyndet på Stenshuvud gjordes 1986 och de tre övriga gjordes mellan 20.4 och 6.5 2016. Fram till 2008, då en fågel sågs på Utlängan i Blekinge, var alpjärnsparv en första klassens raritet. Före 2008 hade den inte setts i Sverige sedan 1992. År 2008 gick proppen ur och sedan dess har mer än tio fynd gjorts i landet och allt fler fågelskådare har sett arten. I år har en fågel över somrat på Hoburgen, där den setts under flera månaders tid. Vad denna ökning av antalet fynd i Sverige beror på är oklart. Enligt BirdLife är populationen stabil (BirdLife International 2020).

Brittisk/gulhuvad gulärla

Motacilla flava flavissima/lutea° (46, 3)

Årets tre fynd utgörs av 1 hane Hasslarp 26.4 (Thomas Terne, Christer Strid, Åsa Norrliden Strid m.fl.), 1 hane Gislövshammar 27–28.4 (Richard Ek, Jesper Segergren, Jörgen Bernsmo) samt 1 hane Foteviken 29.4 (Joakim Hagström). Underarten *M. f. flavissima* häckar på brittiska öarna medan *M. f. lutea* finns en bra bit österut, men de båda är trots geografisk åtskillnad lika till utseendet.

Gulhuvad gulärla. Gislövshammar 27 april 2019.
Foto: Richard Ek.

Östlig gulärla

*Motacilla flava tschutschensis**

(0, under behandling)

Att gulärlorna i östra Sibirien bland flera auktorer betraktas som en egen art bidrar antagligen till det ökade intresset för att försöka bestämma dessa. Ungfåglar som uppvisade tydliga karaktärer på östligt ursprung, bland annat avsaknad av gula inslag och annorlunda läte, sågs vid Ystads saltsjöbad 31.10–7.11 (Nils Söderbom, Thomas Nilsson m.fl.) och Gislövsåge 10–13.11 (Mattias Ullman, Lars Sundlöf m.fl.). Att båda fynden gjordes på Sydskusten under närliggande datum utesluter inte att det rör sig om olika individer och detaljstudier av fåglarna indikerar att så faktiskt är fallet. Ytterligare två heta kandidater sågs i landet under senhösten, så det förefaller varit gott inflöde. Inget av fynden är dock färdigbehandlat av Rk. Inget godkänt fynd finns ännu i Sverige, men förhoppningsvis kommer DNA-analys att ändra på det.

Citronärla *Motacilla citreola*° (86, 1)

Endast ett fynd under året, och det i Nordvästskåne i och med 1 1K str S Råå hamn 17.8 (Mårten Müller).

Engelsk sädesärla *Motacilla alba yarrellii*

Årets fynd utgörs av 1 ad hane Råå 16.3 (Johan Åhlén) och 1 ad hane Smygehamn 11.10 (Piet Pepers, Jens B Bruun). Ett ganska normalt uppträdande, även om årssummorna varierar från inga fynd alls till uppemot tio.

Östlig gulärta, 1K. Ystad 5 november 2019. Ännu finns inga godkända fynd i landet, men då DNA-analyser är förestående kan detta ändra sig inom kort. Foto: Mattias Ullman.

Större piplärka *Anthus richardi*^o

Tre fynd under hösten är förvisso en upprykning jämfört med de enda individer som sågs 2017 och 2018. I ett längre perspektiv noteras likväl en rejäl minskning. Årets fynd utgörs av 1 ex Rålehamn, Tjällran 25.9 (Mårten Muller, Anders Lindén), 1 ex Nabben 25.9 (Nils Kjellén, Mattias Ullman, David Armini m.fl.) och 1 ex Nabben 21.10 (Nils Kjellén, Mattias Ullman). Efter att ha setts på Falsterbonäset årligen 1994–2016 var årets två fåglar där de första på tre år.

Fältpiplärka *Anthus campestris*

En inventering av fältpiplärka 2017 gav 40 par. Årets spontana rapporter från potentiella häckningslokaler ger någonstans mellan tio och 15 par från främst kustnära lokaler vid Hanöbukten, men det behöver inte betyda att en ytterligare minskning skett. Inventeringar ger alltid

fler häckningar än spontanrapportering. Ett par häckade även i Hagestad, där en adult fågel sågs lämna mat till ungar 22.6 (Lars-Bertil Nilsson, Nils Eriksson).

Sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni*^{*} (5, 1)

Vid Baskemölla sågs 1 ex av denna östliga art 13.10 (Bengt Andersson, Malin Löwengren m.fl.). Fyndet är det sjätte i Skåne. Det första gjordes inte förrän 2011, men skådare börja förstå att man ska titta noga på arter med trädpiplärksliknande lockläte när den allmänna artens normala sträckperiod är över. Vi kan säkert förvänta oss fler fynd framöver. (Foto – Se Appendix).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus*

Arten är notoriskt svår att se på vårsträck så två vårfynd är att betrakta som normalt. Dessa utgörs av 1 ex Håslövs ängar 5.5 (Emil Andersson Fristedt, Sven Englund m.fl.) och 1 ex Mor-

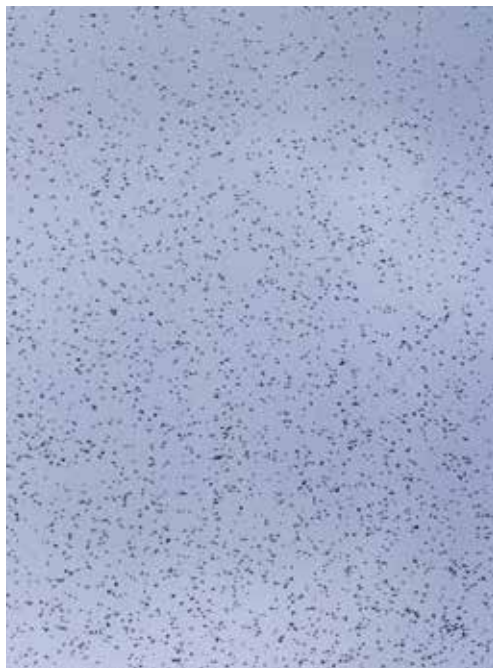

Rödstrupig piplärka. Morfarshamn 21 maj 2019.
Foto: Jörgen Bernsmo.

farshamn 20–22.5 (Bengt Andersson, Malin Löwengren m.fl.). Höststräcket inleddes med 1 ex väster om Vombsjön 28.8 (Jens Morin) och blev sammantaget uselt, med endast 55 ex rapporterade. Vissa år är arten betydligt vanligare, men de dåliga åren kommer allt tätare. På Nabben räknades endast 4 ex, samma bottennotering som förra året (Nils Kjellén, Mattias Ullman).

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta*

Under årets inledning sågs sammanlagt 14 ex, som mest 4 ex Löddesnäs 18.1 (Lars-Göran Lillvik). Vårens sista fynd var av en långvarig fågel vid Strandbaden 16.3 (Mikael Jönsson, Frank Abrahamson m.fl.). Inledd med en fågel i Lerhamn 20.10 (Olof Strand) sågs under hösten totalt 28 ex, med som mest 8 ex Ornakärr 8.11 (Mats Rellmar). De enda inlandsfynden under året gjordes vid Vombs ängar med omnejd, med fynd både i början och slutet av året.

Bergfinkar. Båstad 22 december 2019.
Foto: Stefan Svensson.

Bergfink *Fringilla montifringilla*

Den extrema sommaren 2018 följdes i år av ett makalöst bokollonår. I kombination med avsaknad av snö gjorde detta att stora mängder bergfink valde att stanna i Skåne. Därtill förefaller häckningsframgången varit god. LUVRE rapporterar att det var mycket gott om ungfåglar i Vindelfjällen. Projektet har aldrig tidigare fångat så mycket ungfåglar sedan starten 1983, och antal ungfåglar per adult var det tredje bästa i serien (Åke Lindström / LUVRE, epostledes). Falsterbo fick sin tredje högsta finksumma någonsin i och med att nära 1.9 miljoner bokfördes. Endast runt 8% av detta bedöms i år vara bergfinkar, vilket faktiskt är en lägre andel än vanligt, men fortfarande en god summa (se sträckrapporten från Falsterbo i denna *FiSk*). Riktigt stora ansamlingar övervintrande bergfinkar rapporteras från och med november–december. Till exempel rapporterades en enorm flock obestämda finkar 4.11 Örkeljunga (Seth Nilsson) vilken inte kunde räknas men upp-

Bergfinkar. Lerbäckshult 28 december 2019. Foto: Tomas Svensson.

skattades till över miljonen fåglar. En flock om hundratusentals bergfinkar rapporterades från Hemmeneköp, dryga milen innanför Ravlunda 9.12 (Krister Hjalte). Omfattningen av bergfinksövervintringen blev tydlig när miljoner bergfinkar samlat passerade över Båstad eftermiddagen 22 december (Tomas Svensson, Stefan Svensson). Baserat på analys av fotografier och tider uppskattades mängden finkar i efterhand till åtminstone mellan fyra och åtta miljoner. Möjligen utgör detta den största ansamlingen fåglar i Sverige någonsin, bl.a. beroende på hur man värderar uppskattningen om att 5.4 miljoner fåglar övervintrade vid Kågeröd vintern 1915–1916 (Granvik 1916). Detta kommer att avhandlas i mer detalj i separata artiklar samt täckas av *Fåglar i Skåne 2020*. Enorma flockar sågs hur som helst därefter i skogarna vid Hallandsåsen, och i början av januari 2020 hittades en stor sovplats vid Rössjön. Det är värt att notera att stora ansamlingar fanns på andra håll än Hallandsåsen. Förutom rapporten från

Hemmeneköp finns t.ex. följande rapporter: 1 000 000 str NO Ivetofta 20.12 (Linda Niklasson), 1 000 000 ex Degeberga 20.12 (Fredrik Rydhagen) och 1 000 000 ex Lillehemsvägen, Ravlunda 22.12 (Martin Stoltze).

Det är mycket svårt att uppskatta hur många fåglar som kan ha uppehållit sig i Skåne totalt sett. Bergfinken rapporteras ganska sparsamt, och det är intressant att notera att många av årets rapporter gjordes i efterhand, efter att de stora mängderna i nordväst blivit allmänt uppmärksammade. Därtill är antalsuppskattningar av enorma ansamlingar fåglar erkänt svårt. Till exempel menar somliga initierade att den ofta omnämnda rekordsiffran om 70 miljoner bergfink från Thun, Schweiz vintern 1950–1951 är en faktor tio för hög (Jenni & Neuschulz 1985). Att det inte är helt trivialt att nå långt bättre än en faktor i tio noggrannhet speglas också av att grovt avrundade siffror såsom 100 000 och 1 000 000 dominerar bland rapporterna. Sporadisk rapportering och svårigheter med antals-

uppskattningar lär därför göra att fynden i Artportalen inte ger en särskilt korrekt bild av hur mycket bergfinkar som har övervintrat i Skåne genom åren.

Tallbit *Pinicola enucleator*^o

De traditionella invasionsarterna uteblev i stort under hösten så när det började pratas om stora mängder sträckande tallbitar i Svealand i mitten av oktober möttes det nog med en blandad känsla av förvåning och förhoppning. Tallbitsinvasioner har en tendens att fastna en bit norr om Skåne, men denna gång blev det glädjande nog annorlunda.

I samband med att kallare luft bredde ut sig över södra Sverige så dök de första tallbitarna upp i landskapet 28.10. Flest sågs vid Fjälkinge med 14 sträckande och 25 rastande (Roine Strandberg m.fl.) men redan denna dag dök det upp fåglar såväl i sydväst som i sydost. Vid Alnarpsparken sågs 20 ex (Harald Ris). Sam-

manlagt sågs det denna dag 93 tallbitar i Skåne. Nästa dag var det tydligt att de flesta rört sig vidare. Fåglarna var ännu mer geografiskt spridda och sammanlagt 140 nya individer sågs, som flest 25 ex Gladsax hallar utanför Simrishamn (David Erterius m.fl.). Den 30.10 noterades en tydlig förskjutning åt sydväst med 54 nya tallbitar varav 17 på Falsterbohalvön och flera observationer gjordes även i nordväst. De följande dagarna verkade många fåglar mer stationära än tidigare, men därefter försvann de flesta och efter 1.11 saknas observationer från Malmö och Vellinge kommuner. Om de drog norrut igen eller sträckte över till Danmark är oklart, men det sågs inga tallbitar sträckande på Nabben.

Det hittades dock gott om rastande tallbitar också därefter, framför allt i nordvästra Skåne. De 50 ex som sågs vid Hallandsåsens rastplats 3.11 (Tommy Holmgren) blev den enskilt största flocken under invasionen. Nästa intressanta notering utgörs av rejäla rörelser i Simris-

Tallbitar. Båstad 22 december 2019. Foto: Tomas Svensson.

Tallbit, hane. Gladsax hallar 29 oktober 2019. Foto: David Erterius.

Tallbit, hona. Alnarps västerskog 29 oktober 2019. Foto: Hans-Åke Gustavsson.

hamnstrakten 6.11. Vid tidigare nämnda Glad-sax hallar sågs då 45 ex i två flockar (Magnus Ullman, Sven Johansson, Lennart Jeppsson) och vid Grönhem sträckte 30 ex (John Kvarnbäck). Även om sträckriktningarna på olika observationer varierar något verkar de flesta fåglar ha varit på väg norrut. Från och med 7.11 så hittades regelbundet nya tallbitar i landskapet men de verkar då ha varit mer stationära och några påtagliga sträckrörelser är svåra att utläsa. Ju längre det gick mot nyåret, desto mer koncentrerades observationerna till nordväst. I december fanns flockar vid järnvägsstationen i Ängelholm (som mest 17 ex) och i Båstad (som mest 14 ex) som många skådare kunde njuta av.

När vi summerar invasionen så blir den officiella siffran att 686 tallbitar sågs i Skåne. Observationer gjordes i 27 av Skånes 33 kommuner. De kommuner som missade tallbit var Staffanstorp (en observation 200 meter från gränsen, vilket för övrigt var den enda observationen i Burlöv), Landskrona, Eslöv, Bjuv, Östra Göinge och något överraskande Skurup. Faktum är att inga observationer gjordes i en triangel där hörnen utgörs av Trelleborg, Svedala och centrala Ystad (en obs gjordes i östra kanten av Ystad) med väg 108, E65 och Sydkusten som linjer däremellan. Det är lite oväntat, eftersom detta är en av fågel-skådare ganska välbesökt region. Samtidigt så var observationerna i sydväst begränsade till en kort period 28.10–1.11 och observationerna i östra Skåne nådde sällan söder om Simrishamn.

Efter den senaste vintern då tallbitar fanns stationära i landskapet, vintern 2000/01, då det likväl endast sågs i storleksordningen 50 individer, gjordes det mellan 2002 och 2018 nio fynd av sammanlagt 20 individer i Skåne. Årets invasion är således självklart en av årets stora fågelhändelser. Det är också den mest omfattande invasionen i Skåne sedan systematisk fågelrapportering tog form för cirka 50 år sedan.

Snösiska *Acanthis flammea exilipes*

Endast fyra rapporter rörande totalt fem individer, alla från januari och februari.

Bändelkorsnäbb *Loxia bifasciata*

Sammanlagt elva rapporter rörande 13 ex, väl spridda över landskapet. Månadsfördelningen var minst sagt spretig: maj (1), juni (1), juli (3), augusti (1), september (3), oktober (1), november (1) samt december (2). Fynd i maj och juni är ovanligt, och rapporterna rörde 1 hane Länsmansbäcken, Krankesjön 25.5 (Michaela Engström, Marcus Runeson) samt 1–2 ex Drakamöllan 28.6 (Tommy Eriksson, Anders Eriksson).

Gulhämpling *Serinus serinus*

Årets första fynd gjordes vid Östervångsparken, Trelleborg 26.3 (Mikael Olofsson). En bedömning av antalet stationära gulhämplingar gav totalt ca 40 revir i Skåne. Med revir avses stationära sjungande hanar eller rapporter med andra högre häckningskriterier. För några delområden har bedömningen av antalet revir gjorts av lokala ornitologer (Jonn Leffmann, Ulf Gärdenfors, Johan Mellquist). Flest revir återfanns i Simrishamns kommun med 18 revir följt av Kristianstad med tio och Ystad med sju. I Skurups kommun fanns totalt fyra par och i Vellinge kommun en stationär sjungande hane. Det ska påpekas att detta är ganska grova uppskattningar. Antalet registrerade revir hade säkert kunnat vara betydligt fler om mer omfattande inventeringar gjorts i de områden där arten finns någorlunda tät. Höstens sista fynd gjordes på Nabben 4.11 (Nils Kjellén, Mattias Ullman) och ett vinterfynd gjordes vid Skanörs hamn 10.12 (Janne Dahlén).

Kornsparv *Emberiza calandra*

Vinterfältet vid Hammar höll som mest 120 fåglar under föråret och 130 under efteråret. Observationer utanför sydöstra Skåne var 1 str NO Torekovs rev 5.4 (Mats Rellmar), 1 ex Smygedungen 1.5, 11.5 och 2.6 (Roy Blad m.fl.), 1 sj Hörte hamn 3.5 (Jan-Olov Svedberg m.fl.), 1 sj Böstes strandängar 10–14.5 (Mikael Olofsson m.fl.), 1 par Böstes strandängar 20.5 (Nick Gräntz), 1 ex Nabben, Falsterbo 21.5 (Nils Kjel-

lén), 1 ex Löddesnäs 23.6 (Lars Nilsson), 1 ex Stavstensudden 18.8 (Mikael Olofsson) och 1 str Nabben, Falsterbo 20.8 (Nils Kjellén, Tomas Svensson m.fl.).

I Simrishamns kommun noterades fem sjungande fåglar men inga högre häckningskriterier har rapporterats. I Ystads kommun fanns ca 25 sjungande kornsparvar och årets riktade inventering resulterade i tio par av vilka fyra konstaterades ha lyckade häckningar (Richard Bergendahl, se Bengtsson 2019).

Ortolansparv *Emberiza hortulana*°

Årets fynd var som följer: 1 ex Gubbahyllan, Kullaberg 10.5 (Peter Franzén), 1 honf Knösen, Falsterbonäset 14.5 (Sophie Ehnбом), 1 ad hane sj. Kålhagen, Falsterbonäset 19.5 (Sophie Ehnбом), 1 ex Hasslarps dammar 24.8 (Mats Rellmar m.fl.), 1 ex Västra Ingelstad 24.8 (Tommy Holmgren) och 1 str Nabben, Falsterbo 1.9 (Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.).

Tre vårfynd och tre höstfynd ger en fortsatt mager fyndbild. Observera att fynd av ortolansparv i dagsläget ska beskrivas på blankett, allra helst med tillhörande dokumentation.

Dvärgsparv *Emberiza pusilla*° (49, 2)

Två höstfynd: minst 1 str SV Nabben, Falsterbo 8.11 (Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.) och 1 ex Baskemölla 8.11 (Bengt Andersson d.y.). Skånes nionde och tionde novemberfynd gjordes därmed samma dag.

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

Årets fynd fördelade sig på (antal individer): januari (1), april (2), september (12), oktober (7) och november (7). Sex str Nabben, Falsterbo 8.9–15.11 (Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.) var bästa resultatet sedan 2016 då sju ex sträckte ut.

Totalt endast 29 ex är i linje med den långsiktigt nedåtgående trenden.

Lappsparv. Lagunen, Malmö 29 september 2019. Foto: Madeleine Danielsson.

FENOLOGI

Ovanliga vinterfynd noterades med gulärta (troligen av östliga underarten/arten *tschutschensis*) Gislövsåke från 10.12° (Mattias Ullman m.fl.), höksångare Smygehuk 28.12° (Stefan Malm, Peter Malm) och kentsk tärna Kullens fyr 30.12° (Simon Carrington). Ett mycket ovanligt sommarfynd av skärsnäppa gjordes vid Rålehamn, Tjällran 2.7° (Nils Kjellén).

Våren gav tre nya fenologirekord, nämligen för bivråk (29.4), kustlabb (3.3) och hussvala (2.3). Det senare fyndet var rejält tidigt vilket hade en förklaring i osedvanligt kraftiga sydvindar från den Iberiska halvön där de flyttande hussvalorna normalt anländer till häckningsplatserna redan från slutet av februari (de Juana & Garcia 2015).

Hösten gav inga nya rekord och ett kallufts-inbrott i slutet av september tycks ha tömt landet på merparten tropikflyttare.

Dagens möjligheter att dokumentera fågel-fynd med hjälp av mobiltelefonen och faktur-

met att de flesta fenologirekord är så pass extrema att nya rekord kräver goda beskrivningar med hög trovärdighet gör att Rrk kräver foto- eller ljuddokumentation för bedömning av ett flertal arter. Att lägga tid på att försöka bedöma en mager beskrivning av en under normal årstid mycket vanlig fågelart är både frustrerande och meningslöst. Det faller på observatören att göra noggranna anteckningar och bästa möjliga försök att dokumentera vid fynd avvikande i fenologi! I fenologitabellen anges med ett X i kolumnen F/L (foto/ljud) där Rrk inte bedömer odokumenterade fynd som tangerar eller sätter nya rekord i tidsmässigt uppträdande. För en del arter kan fotokrav gälla även under andra perioder eftersom rådande rekord är mycket avvikande (t.ex. rekommenderar vi att fotografera en fiskgjuse redan från 1 november, vilket de flesta skådare förstår). Endast vid ringmärkning eller i undantagsfall, där flera observatörer med god erfarenhet vidimerar fyndet, frångås denna regel.

Hussvala. Lunds reningsverk 2 mars 2019.
Foto: Richard Ek.

TABELL 3
Fenologi våren 2019

Art	Datum	G/D	Lokal	Observatör	Median	Extremdatum
Årta	23.3		Utvällinge & Stureholms våtmark	Henrik Johansson, Bengt Andersson (d.ä.)	21.3	1.3-08°
Vaktel	12.5		Trolle-Ljungby mosse	Niklas Jeppsson	6.5	23.4-11°
Fiskgjuse	20.3		Håslövs ångar	Sven Birkedal m.fl.	22.3	17.3-91
Bivränk	29.4	G	Klingavälsåns utlopp	Hans-Åke Gustavsson	5.5	29.4-19°
Brun kärrhök	11.3		Östra Krankesjön	Björn Abelson, Erik Sjögren	10.3	V
Stäpphök	7.4		Lunds reningsverks-dammar	Anton Castelius	15.4	4.4-18° (V)
Ängshök	25.4		Gessiedammen	Nils Kjellén	28.4	18.4-05°/07°
Kornknarr	16.5		Barsebäcks mosse	Jenny Eliasson m.fl.	19.5	9.5-98/03
Småfläckig sumphöna	18.4		Sjötorps ångar, Krankesjön	Erik Sjögren, Björn Abelson	19.4	2.4-17°
Skärfläcka	15.2		Knösen, Falsterbonäset	Björn Malmhagen	8.3	V
Större strandpipare	26.1		Landgrens holme, Skanör	Mattis Wallberg, Ulrik Wallberg	17.2	V
Mindre strandpipare	22.3	G	Rönneå, Kvidinge	Kent Ivarsson	27.3	19.3-99°
Småspov	26.3	G/D	Lilla Hammars näs	Mattias Ullman	2.4	22.3-04°
Rödspov	16.3		Håslövs ångar	Hans Cronert	21.3	8.3-97 (V)
Brushane	12.3		Vombs ångar	Anders Kjellberg	19.3	V
Myrsnäppa	18.5		Nabben, Falsterbonäset/Sandön	Hans-Åke Gustavsson m.fl./Ingemar Johansson m.fl.	13.5	10.5-08°/13°
Spoovsnäppa	11.5		Nabben, Falsterbonäset	Hans-Åke Gustavsson	9.5	29.4-12°
Mosnäppa	28.4	D	Stångby våtmark/Vombsjöns västra ångar	Johan Andersson m.fl./Per Karsten	28.4	18.4-18°
Skårnsnäppa**	22.4		Torekov	Nick Gräntz	16.5	9.6-79
Småsnäppa	4.5		Vombs vattenverksdammar	Sten Lennartson	3.5	15.3-88
Dubbelbeckasin	3.5	G/D	Håslövs ångar	Hans Cronert	1.5	27.4-01°
Smalnäbbad simsn.	25.5	D	Nabben, Falsterbonäset	Tomas Svensson, Karl-Gustav Sjölund	26.5	12.5-74
Drillsnäppa	7.4		Värsjön	Kurt Arne Johansson	11.4	V
Grönbenä	13.4		Hörlinge ångar/Vombs ångar	Bengt Hansson, Tove Thomasson/Anders Wånge Kjellsson	16.4	8.4-99°/04°(V)
Svartsnäppa	30.3		Bäckviken, Ven	Petter Olsson	28.3	15.3-15°
Gluttsnäppa	4.4	D	Lunkeskog, Norra Strö	Gunnar Svensson, Dag Ekholm	3.4	25.3-12°
Skräntärna	3.4		Salviken	Kenny Nordström	1.4	19.3-16°
Kentsk tärna	11.3		Kämpinge	Peter Öhrström	13.3	V
Småtärna	6.4		Lomma norra	Per Olof Lippe	11.4	30.3-10°
Fisktärna	3.4		Flera lokaler	Flera observatörer	3.4	25.3-14°
Silvertärna	6.4		Nabben, Falsterbonäset	Christer Landgren	6.4	31.3-17°
Svarttärna	22.4		Löddesnäs	Lars Nilsson	22.4	9.4-78
Kustlabb	3.3	G	Lomma södra	Lars Nilsson	2.4	3.3-19°
Gök	25.4		Lomma	Lars-Göran Liljvik	25.4	22.4-94
Nattskärna	6.5		Sandby mosse	Patrik Sandgren, Ilgot Liljedahl	9.5	29.4-09°/12°
Tornseglare	27.4		Gislövshammar	Richard Ek, Jesper Segergren	30.4	19.4-88°
Göktyta	18.4		Kämpingedungen	Arne Mörnerud	14.4	3.4-11°
Aftonfalk	23.4	G/D	Simrishamnns hamn	Bengt Andersson	7.5	10.4-14°
Lärkfalk	14.4		Smygehuk	Roy Blad, Mikael Olofsson, Anders Svensson	17.4	13.4-05/06

TABELL 3 – Forts.
Fenologi våren 2019

Art	Datum	G/D	Lokal	Observatör	Median	Extremdatum
Törnskata	5.5		Stavstensudden	Lars Sundlöf	30.4	23.4-96°
Sommargylling	5.5		Sjötorps ångar, Krankesjön	Mikael Calner, Ola Ejdrén	7.5	3.5-87
Sidensvans	22.4		Sjölunda	Per Jensen	3.5	30.5-87 (S)
Pungmes	4.4		Herculesdammarna	Magnus Ny	3.4	10.3-85 (V)
Berglärka	17.3		Norra hamnen, Malmö	Stefan Cherrug, Göran Hausenkamp	18.3	2.5-98°
Backsvala	5.4		Lomma södra	Lars Nilsson	4.4	25.3-14°
Ladusvala	30.3		Pulken	Carl Christian Tofte	1.4	19.3-99°
Hussvala	2.3	G/D	Lunds reningsverks- dammar	Edwin Sahlin, Sven Jönsson m.fl.	9.4	2.3-19°
Lövsångare	5.4		Kungsmarken/Torekov	Björn Abelson/Mats Rellmar	7.4	4.4-01/05/11
Grönsångare	19.4		Silvåkratornet, Krankesjön	Mats Björkman, Eva-Lotta Härstedt	18.4	14.4-09°
Sävsångare	19.4		Östra Krankesjön	Erik Sjögren, Per-Olof Andersson	18.4	12.4-02°/16°
Rörsångare	25.4		Flera lokaler	Flera observatörer	23.4	16.4-05°
Kärrsångare	8.5		Lunds reningsverks- dammar	Sven Jönsson	8.5	4.5-99°/03
Härmsångare	7.5		Ravlunda skjutfält	Sven Johansson	6.5	2.5-04/09°/18°
Gräshoppsångare	26.4		Lödösnäs	Lars Nilsson m.fl.	26.4	24.4-96°/09
Flodsångare	20.5		Tommarpsåns dalgång, Järrestad	Hans Larsson m.fl.	15.5	7.5-15°
Vassångare	18.5		Yngsjösjön	Greger Flyckt	3.5	14.4-81
Trädgårdssångare	3.5		Flera lokaler	Flera observatörer	3.5	30.4-07°
Höksångare	2.6	D	Dagshög	Mårten Müller	23.5	9.5-01° (V)
Årtsångare	17.4		Vannebergaholmen	Greger Flyckt	16.4	10.4-18° (V)
Törnsångare	20.4		Lernacken	AnnSofie Öström, Christel Stenberg	23.4	19.4-18° (V)
Ringtrast	7.4		Flera lokaler	Flera observatörer	3.4	23.3-85 (V)
Grå flugsnappare	26.4		Flera lokaler	Flera observatörer	30.4	22.4-14° (V)
Rödstjärnig blåhake	10.5		Skanörs kyrka	Kristian Svensson, Hans-Åke Gustavsson	7.5	30.4-12°/14°
Vitstjärnig blåhake	7.4		Farhult	Leif Klinteroth	18.4	3.4-16°
Näktergal	28.4		Flera lokaler	Flera observatörer	28.4	23.4-18°
Svartvit flugsnappare	16.4		Västra Torup	Mårika Bernadt	16.4	9.4-02°
Mindre flugsnappare	6.5		Ekeshus, Klippan	David Göransson	7.5	1.5-01°/12°
Rödstjört	8.4		Rigeleje	Ulf Gärdenfors	8.4	5.4-05/16° (V)
Buskskvätta	13.4		Kungsmarken	Björn Abelson	17.4	12.4-85/16°
Stenskvätta	23.3		Flera lokaler	Flera observatörer	25.3	15.3-90 (V)
Sydlig gulärta	17.4		Flera lokaler	Flera observatörer	14.4	7.4-10° (V)
Nordlig gulärta	26.4		Hasslars dammar	Thomas Terne, Christer Strid m.fl.	28.4	20.4-95°
Fältpiplärka	29.4		Ravlunda skjutfält	Ulf Gärdenfors	27.4	13.4-04°/10°
Trädpiplärka	16.4		Fjälkinge backe	Lars Göte Nilsson	8.4	4.4-00/18°
Rödstrupig pipplärka	5.5		Håslövs ångar	Emil Andersson Fristedt m.fl.	7.5	1.5-86/93/11°
Rosenfink	11.5		Baskemölla/ Simris strandäng	Johan Niss/Joakim Karlsson m.fl.	11.5	1.5-84/00/02
Vinterhämping	21.4		Hallands Väderö/ Hittarps rev	Petter Olsson/Thomas Svanberg m.fl.	5.5	S
Ortolansparv	10.5	G/D	Kullens fyr	Peter Franzén	1.5	24.4-93/94
Lappspärv	22.4		Hallands Väderö	Petter Olsson	22.4	23.5-81
Snöspärv	29.3		Lilla Hammars näs	Christer Landgren	3.4	3.5-86

TABELL 4
Fenologi hösten 2019

Art	Datum	G/D Lokal	Observatör	Median	Extremdatum
Årta	14.10	Rosendals våtmark	Mats Rellmar	11.10	8.11-16°
Vaktel	12.10	Vombs ångar	Staffan Bensch	5.9	23.10-16°
Fiskgjuse	31.10	Båstads hamn	Mikael Johansson, Alf Petersson m.fl.	5.11	15.12-00°
Bivränk	19.10	Falsterbonäset	Per Lagerås m.fl.	10.10	22.11-05°
Brun kärrhök	24.11	Flommen, Falsterbonäset	Oskar Löfgren	6.11	V
Stäpphök	1.11	Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	14.10	3.11-98° (V)
Ängshök	14.9	Rängs Sand	Joakim Hagström	15.9	19.10-11°
Kornknarr		Inga höstfynd!		31.7	10.9-09°
Småfläckig sumphöna	10.9	Farhultsviken	Nick Gräntz	22.9	2.11-00°
Skärfläcka	28.10	Nabben, Falsterbonäset	Hans-Åke Gustavsson m.fl.	19.11	V
Större strandpipare	8.11	Måkläppen	Inger Svensson	9.11	V
Mindre strandpipare	18.9	Risterören, Örnahusen	Lars Johnsson	22.9	3.11-00°
Småspov	10.10	Skäret, Arild	Alf Petersson	30.9	29.10-06°
Rödspov (inkl. <i>L. l. islandica</i>)	27.10	Spillepeng	Håkan Wittzell	11.11	V
Brushane	25.10	Inre Foteviken	Hans-Åke Gustavsson	16.11	V
Myrsnäppa	21.9	Nabben, Falsterbonäset	Flera observatörer	11.9	5.10-80
Spovsnäppa	3.10	Falsterbonäset	Henrik Spovin	9.10	3.12-99°
Mosnäppa	11.9	Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	14.9	30.9-96
Skärnsnäppa**	15.9	Norrebro hamn, Bjärehalvön	Richard Ek, Patrik Söderberg	1.10	28.8-82
Småsnäppa	11.10	Äspet	Greger Flyckt	26.10	22.11-87
Dubbelbeckasin	2.9	G Stureholm	Göran Gustavsson, Rolf Persson	29.9	28.11-10°
Smalnäbbad simsn.	31.8	Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	25.9	10.10-03°
Drillsnäppa	3.11	Gislövshammar	Dan Hammarlund m.fl.	25.10	V
Grönbenä	5.10	Farhultsviken	Björn Björnson	9.10	4.11-90 (V)
Svartsnäppa	7.11	Södra Ålasjön, Skanör Ängsnäset	Mattias Ullman m.fl./ Hans-Åke Gustavsson	14.11	V
Gluttsnäppa	8.11	Bunkeflo strandängar	Christel Stenberg	19.11	7.12-99°
Skräntärna	28.9	Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	22.9	4.10-75
Kentsk tärna*	25.10	Sandhammaren	Sven Splittorff m.fl.	10.11	V
Småtärna	18.9	Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	17.9	2.10-78
Fisktärna	15.11	Juleboda	Ulf Gårdenfors m.fl.	26.10	20.11-96°
Silvertärna	14.10	Rönne	Henrik Johansson	2.11	4.12-11°
Svarttärna	18.9	Råbelövssjön	Christer Neideman	30.9	5.11-08°
Kustlabb	15.11	Simrishamn	Magnus Ullman m.fl.	28.10	27.11-02°
Gök	2.10	Skillinge	Benny Lorentzon	1.10	1.11-10°
Nattskärna	13.10	Skumparp, Malmö	Krister Olsson	1.10	15.10-16°
Tornseglare	13.10	Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	6.10	14.11-82
Göktyta	29.9	Ystads Sandskog	Nils Söderbom	29.9	13.10-99
Aftonfalk	3.10	Abbekås	Gustav Tallroth	16.9	14.11-09°
Lärkfalk	19.10	Falsterbo/Klören	Per Lagerås m.fl./Nick Gräntz	9.10	9.11-78
Törnskata	29.10	Kåseberga	Sven Splittorff	21.10	16.11-18°
Sommargylling	5.8	Vombs fure	Wilhelm Lennman	22.8	6.9-78
Sidensvans	22.10	Perstorp	Olof Strand	10.10	15.9-14°
Pungmes	20.10	Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	21.10	V
Berglärka	13.10	Nyhamnsläge/ Nabben, Falsterbonäset	Alf Petersson m. fl./Mattias Ullman m.fl.	13.10	25.9-93

**TABELL 4 – Forts.
Fenologi hösten 2019**

Art	Datum	G/D	Lokal	Observatör	Median	Extremdatum
Backsvala	29.10		Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	17.10	12.11-14°
Ladusvala	10.11		Flera lokaler	Flera observatörer	15.11	10.12-06°
Hussvala	10.11		Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	31.10	17.11-05°
Lövsångare	30.10	R/D	Falsterbo fyr	Falsterbo Fågelstation	29.10	22.11-10°
Grönsångare	10.9		Brantevik	Magnus Ullman	15.9	30.9-83°
Sävsångare	2.10	R	Bingsmarken	Bo Petersson m.fl.	3.10	4.11-00°
Rörsångare	21.10	R	Falsterbo fyr	Falsterbo Fågelstation	18.10	6.11-02°
Kärrsångare	29.9	R	Bingsmarken	Bo Petersson m.fl.	27.9	10.10-15°/17°
Härmsångare	8.9	R	Torreberga	Richard Ek m.fl.	9.9	2.10-81°
Gräshoppsångare	28.9	R	Bingsmarken	Bo Petersson m.fl.	26.9	14.10-18°
Flodsångare	24.8		Bingsmarken	Ronny Malm	9.8	27.9-00°
Vassångare	19.8	R	Flommen, Falsterbonäset	Falsterbo Fågelstation	31.7	17.9-83°
Trädgårdssångare	3.10		Östra Hoby	Benny Lorentzon	9.10	18.11-07°
Höksångare	26.11	D	Ejlertlunds grustag, Ö Vemmerlöv	Anders Jönsson m.fl.	6.9	1.12-09° (V)
Ärtsångare	5.10		Falsterbo/Oxie	Jimmy Bekkevold/Josef Chaib	31.10	7.12-86 (V)
Törnsångare	2.10	R	Bingsmarken	Bo Petersson m.fl.	4.10	31.10-14° (V)
Ringtrast	23.10	D	Simris	Jörgen Bernsmo	2.11	6.12-07°
Grå flugsnappare	30.9		Hylkan	Jörgen Bernsmo	14.10	6.11-88/92 (V)
Blåhake	6.10	D	Ribersborg, Malmö/ Gessie ängar	Flera observatörer/Roy Blad	6.10	23.11-97
Näktergal	8.9	R	Hasslarps dammar/ Bingsmarken	Klas Rosenkvist m.fl./Bo Petersson	14.9	3.11-90
Svartvit flugsnappare	22.9		Malmö/Lund	Kristoffer Olsson Stenman/Håkan Wittzell	6.10	12.11-13°
Mindre flugsnappare	12.10		Trelleborg	Mikael Olofsson	24.10	16.11-86
Rödstjärt	29.10		Lomma	Harald Ris	28.10	22.11-74° (V)
Buskskvätta	17.11	D	Vejbystrand	Klas Rosenkvist	23.10	9.12-06° (V)
Stenskvätta	30.10	D	Skanörs hamn	Janne Dahlén	7.11	V
Gulärla*	10.11	D	Trelleborgs småbåtshamn	Janne Dahlén	1.11	2.12-09° (V)
Fältpiplärka	7.9		Skanörs ljun	Flera observatörer	18.9	15.10-01°
Trädpiplärka	18.10		Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	26.10	8.12-74
Rödstrupig piplärka	5.10		Klingavälsåns mynning/ Bläsinge ängar	Jens Morin/Leif Dehlin m.fl.	15.10	31.10-97°
Rosenfink	31.8		Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	13.9	1.11-87 (V)
Vinterhämspling	20.9		Gråläge	Bengt Hertzman	29.9	18.9-99 (S)
Ortolansparv	1.9		Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	11.9	16.10-01°
Lappsparv	8.9		Nabben, Falsterbonäset	Nils Kjellén, Mattias Ullman m.fl.	8.9	13.8-92
Snösparv	1.10		Rönnen	Nick Grantz	5.10	15.9-77/90

* Vinterfynd finns

** Sommarfynd finns

G = Godkänd °

D = Dokumenterad (ljud/bild)

R = Ringmärkt

Mediandatum baseras på den senaste 10-årsperioden

Referenser

- Aarvak, T., Øien, I. J., Krasnov, Y. V., Gavrilov, M. V., & Shavykin, A. A. 2013. The European wintering population of Steller's Eider *Polystic-ta stelleri* reassessed. *Bird Conservation International*, 23: 337–343.
- Bengtsson, K., Bergendahl, R., Cronert, H., Dahlén, J., Folkesson, D., Lindblad, T., Olofsson, P., Petersson, A., Ullman, M. 2019. Rara arter 2019. *Anser* 2019:4: 33–37
- van Bemmelen, R. et al. 2017. Flexibility in otherwise consistent non-breeding movements of a long-distance migratory seabird, the long-tailed skua. *Marine Ecology Progress Series* 578: 197–211.
- BirdLife International. 2020. *IUCN Red List for birds*. Artinformation hämtad via www.birdlife.org
- British Birds Rarities Committee (BBRC). 2019. *BBRC Statistics to 2018*. Databas hämtad 2020-03-13 via <https://www.bbrc.org.uk/main-information/statistic>.
- Brown, P. 2014. *Specieswatch: Egyptian goose*. *The Guardian*. Hämtad 2020-03-08 via www.theguardian.com/environment/2014/may/25/specieswatch-egyptian-goose-breeding-population
- Deutscher Jagdverband, DJV. 2020. *Wildtier-Informationssystem der Länder Deutschlands – Jahresbericht 2018*.
- Dierschke, V., & Daniels, J. P. 2002. Foraging behaviour of non-breeding Pomarine Skuas *Stercorarius pomarinus* in the North Sea in summer. *Atlantic seabirds*, 4: 53–62.
- Fisher, I., Ashpole, J., Scallan, D., Proud, T. & Carboneras, C. (Red.). 2018. *International Single Species Action Plan for the conservation of the European Turtle-dove Streptopelia turtur (2018 to 2028)*. European Commission 2018.
- Granvik, H. 1916. Bergfinkinvasionen i Skåne vintern 1915–1916. *Fauna och Flora* 11: 49–62
- GREFA. 2019. 'Brinzola' llega a Suecia tras recorrer más de 3.000 kilómetros. Hämtad 2020-06-01 via <https://www.grefa.org/116-proyectos/vulturnet/buitre-negro/proyecto-monachus/noticias/3288-brinzola-llega-a-suecia-tras-recorrer-mas-de-3000-kilometros>
- GREFA. 2020. *Se trunca el épico viaje europeo de 'Brinzola', justo cuando se cumple un año del espectacular periplo de este buitre negro*. Hämtad 2020-05-19 via <https://proyectomonachus.grefa.org/2020/04/01/se-trunca-el-epico-viaje-europeo-de-brinzola-justo-cuando-se-cumple-un-ano-del-espectacular-periplo-de-este-buitre-negro/>
- Gyimesi, A., & Lensink, R. 2012. Egyptian Goose *Alopochen aegyptiaca*: an introduced species spreading in and from the Netherlands. *Wildfowl*, 62: 128–145.
- Haas, F. & Nilsson, L. 2019. *Counts of staging and wintering waterfowl and geese in Sweden*. Annual report 2018/19. Department of Biology, Lund University.
- Heggøy, O., Øien, I. J., & Aarvak, T. 2019. Winter distribution of Steller's Eiders in the Varangerfjord, northern Norway. *Ornis Norvegica* 42: 1–6.
- Jenni, L., & Neuschulz, F. 1985. Die Masseneinflüge von Bergfinken, *Fringilla montifringilla*, 1977/1978 und 1982/1983 in der Schweiz: Abhängigkeit von der Schneedecke und vom Nahrungsangebot. *Ornithol. Beob.*, 82: 85–106.
- de Juana, E. & Garcia, E. 2015. *The Birds of the Iberian Peninsula*. Christopher Helm, London.
- LUVRE, Lund University Vindel River Expedition. www.luvre.lu.se
- NABU. 2020. *Nilgans im Fokus – Wie gehen wir mit der neuen Art um?* Hämtad 2020-03-07 via <https://www.nabu.de/tiere-und-pflanzen/voegell/artenschutz/gaense/25852.html>
- NABU. 2020. *Die Nilgans – Neubürger oder Bestandteil unserer Vogelwelt?* Hämtad 2020-03-07 via <https://baden-wuerttemberg.nabu.de/tiere-und-pflanzen/voegel/arten/24754.html>
- Naturvårdsverket. 2019. *Beslut om skydds jakt efter nilgås*. Ärendenr: NV-02009-19.
- Nilsson, L. & Haas, F. 2016. *Counts of staging and wintering waterfowl and geese in Sweden*. Annual report 2015/16. Department of Biology, Lund University.

Ottvall, R. 2018. Orren i Skåne 2018. *Anser* 2018:4: 7–13.

Skov H et al. 2011. *Waterbird populations and pressures in the Baltic Sea*. TemaNord 2011:550. Nordic Council of Ministers, Copenhagen.

SOF-BirdLife. 2019. *Fågelåret 2018*. Halmstad

Strubbe, D. 2017. *Information on measures and related costs in relation to species included on the Union list: Alopochen aegyptiaca*. Technical note prepared by IUCN for the European Commission.

Taxonomikommittén, BirdLife Sverige. 2018. *Förändringar i Tk:s lista – Rapport nr 9* (se <http://birdlife.se/tk/rapporter-dokument/>).

Ullman, M. 2019. *Inventering av häckande kustfåglar i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2019*. Rapport till Vellinge kommun. Meddelande nr. 319 från Falsterbo Fågelstation. Kan hämtas via www.falsterbofagelstation.se

Wirdheim, A. & Green, M. 2020. *Sveriges fåglar 2019*. BirdLife Sverige – Sveriges Ornitologiska Förening, Halmstad.

APPENDIX – Kompletterande foton

Balearisk lira. Kullaberg 12 oktober 2019. En exklusiv art på nedåtgående, och därtill sällan dokumenterad. *Foton: Mårten Müller.*

Höksångare med föda till ungar. Bjärehalvön 24 juni 2019. *Foto: Linus Falkner.*

Skånes sjätte sibiriska piplärka. Baskemölla 13 oktober 2019. *Foto: Sven Johansson.*